
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
34 F
18

E
21

403

HENRICI RANZOVII CATALOGUS, IMPERATORUM, REGUM, AC VIRORUM ILLUSTRIUM, QUI ARTEM ASTROLOGICAM AMARUNT, ornârunt & exercuerunt:

Quibus addita sunt 403

TESTIMONIA,

QUAE OSTENDUNT ELEMENTA, ET quæ ex his constant corpora, perpetuò affici à corporibus cœlestibus: atque ab horum diuerso positu, varias & diuersas actiones tum fieri, tum hominibus denunciari.

ITEM:

ASTROLOGICAE QUAEDAM PRAEDICTIONES veræ ac mirabiles omnium temporum, desumptæ ex Iosepho, Suetonio, Tacito, Dione, Xiphilino, Cuspiniano, Iouio & alijs, ex quibus certitudo & veritas harum disciplinarum colligi potest.

ADIECTUS EST PRAETEREA TRACTATUS, De annis Climactericis, & periodis Imperiorum, vnà cum varijs exemplis Illustrium virorum, qui annis illis, & præsertim anno ætatis suæ 49. 56. aut 63. mortem obiêre: Vnde perspicitur, quomodo periodi illæ circumactæ insignes in Imperijs & Rebuspub. mutationes adferre soleant.

Insuper versus nonnulli de Planetis mensiumq; laboribus.

Quæ omnia tam lectu iucunda, quàm scitu necessaria sunt,

OLIM AB AUTORE ILLO COLLECTA, & nunc denuò reuisa, exemplis multis aucta, & in meliorem ordinem redacta, ac iterum à Theophilo Syluio edita.

LIPSIAE

Cum Gratia & Priuilegio ad decennium,

CIↃ. IↃ. XXCIV.

IN EFFIGIEM HENRICI RANZOVII.

Hæc est Henrici Ranzoo sanguine nati
Effigies, viuis conspicienda notis.
Nobilis hunc decorat non tantum stirpis origo,
Sed quoque virtutum non moriturus honor.
Præditus ingenij varijs est dotibus ampli,
Quas tribuit tanto docta Minerua viro.

ORIGENES.

Qvemadmodvm poteſtas humana minimè tollitur, quamuis Devs quæcunque facturi ſumus, præuideat: Sic etiam ſigna, quæ ad ſignificandum ordinata ſunt diuinitus, libertati noſtræ nequaquam officiunt, ſed eſt vniuerſum cœlum quaſi liber quidam apertus omnia futura in ſe ſcripta continens.

Vt etiam ille:

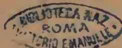
Sydera ſunt ſcriptura Dei & mandata Tonantis.

Pſalmo 18.

Cœli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciant firmamentum.

Item.

Si quis es, aut cæco volui mortalia caſu,
Aut mundum ex atomis, qui coiiſſe putes.
Aſpice quæ rerum ſeries: vt corpora certa
Conficiant curſus lege ſuperna ſuos.
E ſpecie ſpecies eadem generatur eadem:
Annus habet ſtabiles, noxq́; diesq́; vices.

Hoc quoque notitijs è naturalibus hauſtum,
Adde tuos quoties excutis ipſe ſinus.
Eſſe creatorem cui ſint mortalia curæ,
Quiq́; ſuum nunquam deſerat auctor opus.
In quo ceu prima requieſcunt omnia cauſæ,
Vnde velut riuos cauſæ ſecunda trahat.
A quo principium noſtri manauerit ortus,
Vnde modus, numerus, tempus & ordo fluat.

THEODORETUS
Episcopus Cyri.

DEUS gubernat hanc rerum vniuersitatem Conditor, nec vt faber discedit à naui extructa relinquens eam nautis gubernandam. Sed idem est fabricator nauis, & materiæ plantator, & gubernator clauum tenens. Cuius rei testis est tot annorum conuersio, & temporis diuturnitas, nihil omninò detrimenti huic naui adferens: sed eam saluam atque integram non modò primis hominibus, sed etiam vniuersæ posteritati ostendens.

HENRI-

HENRICVS RANZOVIVS LECTORI S.

COLLEGIMVS LECTOR syluulam quandam exemplorum, quæ oſtendunt, aſtrorum ſcientiam à ſummis ingenijs, tam in Eccleſia, quàm extra hanc, ſemper fuiſſe expetitam: atque in hac pleroſque ita verſatos eſſe, non vt fallacibus ſomnijs (quemadmodum nonnulli artem calumniantes ſcribere non erubuerunt) ſe & alios deciperent: ſed vera, & niſi à prima cauſa ſecundæ inhibeantur, certò euentura prædicendo, æterni ſibi nominis famam ab arte compararent. Hiſce exemplis, quæ excitandis bonis ingenijs ad amandam, maioreq; quàm antehac ſtudio cognoſcendam doctrinam Aſtrologicam ſufficere videbantur, adiecimus tractatum breuem quidem, ſed inprimis vtilem, & ſcitu neceſſarium de annis Climactericis, in quibus inſignes maximè in hominis vita & valetudine mutationes accidere, experientia quotidiana teſtatur: atq; eundem compluribus exemplis, tam ex ſacris quàm prophanis ſcriptoribus petitis illuſtrauimus. Vt homines liberaliter doctos ad conſiderationem harum rerum, quæ ad regendam valetudinem plurimum faciunt, inuitaremus.

EST q; digna ſanè homine non ſordidè educato diligentia, ita in harum rerum ſtudio verſari, vt & pietas erga

Devm in animo accendatur, & diligentia in regendis moribus,ac tuenda valetudine acuatur. Etsi autem tota doctrina de astrorum viribus in hæc inferiora corpora amplior est,quàm vt capi ab humani ingenij angustia possit: (idq; vel Dei ipsius testimonio,qui Iobum alloquens ait cap. 48. Nunquid nosti statuta cœli? nunquid Dominum eius pones in terra? quod dictum non tantum ad sphærarum & singulorum syderum aut stellarum motum pertinet, verumetiam ad earundem influentiam quam vocant, spectat, & potestatem, quam Devs illis attribuit, nobis demonstrat. Atque huc respiciens Eusebius, libro præparationis Euangelicæ 6. rectè ait: πολλῶ μεῖζον ἢ κατὰ ἄνθρωπον τὸ δύναςθαι κατὰ ἀλήθειαν ἐκλαμβάνειν ἀπὸ τῆς κινήσεως τῶν ἀςέρων τὰ περὶ ἑκάςων ὅτι ποτὲ ὧν ἐνεργέντων ἢ παςχόντων) tamen ars ipsa vel propter amplitudinem vel difficultatem negligenda prorsus, aut in odium vocanda non est. Nam dum statuta seu decreta,atq; inde potestatem seu præfecturam stellis tribuit vox diuina, quid aliud quæso innuere videtur,quàm quod paulò ante in eodem capite de Vergilijs & Orione dixerat Devs, in hæc inferiora corpora lumina cœlestia agere quàm efficacissimè, & mutationes non tantum in cæteris animantibus, sed etiam in hominum corporibus efficere planè stupendas? Eas verò omnes adeò varias & crebras esse, vt captum humani ingenij superent, nec explicari vlla oratione in nobis possint. Plenam igitur & perfectiorem huius artis cognitionem propter rerum amplitudinem, humani ingenij imbecillitas assequi nequit. Neque tamen quòd diximus,ars ipsa propterea à nobis abijcienda, aut damanda est, quemadmodum & cæteræ disciplinæ, quibus perdiscendis humanæ vitæ fugacitas, aut ingenij fragili-

fragilitas non sufficit, hoc nomine minimè à nobis fastidiuntur. Non explicat ars medica exactissimè omnium morborum causas & remedia: Et vt Hippocrates scribit: Ars ipsa est longa, vita verò breuis, & experimentum fallax. Sæpe etiam Medici, qui artis præcepta rectè tenent, cum est periculum faciendum, aut morbo monstrato remedium adhibendum, non rectè iudicant, nec conuenientia pharmaca præscribunt, errore videlicet iudicij in accommodandis artis præceptis ad morbum ægrotantis decepti. An propterea medicam artem dixerit quispiam ab hominum vsu remouendam, nec vlla ab arte morborum remedia esse petenda? Haud opinor.

Quamuis enim tenuia admodum artis sint initia, quæ nonnulli magno cum fructu & multorum salute profitentur: & nequaquam ad illam perfectionem, quæ ad constituendam integram artem pertinere videtur, accedunt: nonnunquam etiam error in iudicando à maximè prouidis & exercitatis hominibus committitur: tamen si quis hæc ipsa, quæ rectè à Medicis præscribuntur, præcepta aspernari, aut fastidiosè reijcere velit, non sui tantum ipsius, sed publicè hominum salutis hostis à sanæ mentis hominibus iudicabitur. In vtraque Ecclesiæ doctrina, tam Legis quàm Euangelij quàm multa sunt arcana, & mysterijs inuoluta, quæ captum humani ingenij, dum vitam in terris agimus, effugiunt? Neque enim frustrà à Paulo dictum est, Israëlitas in faciem Mosis detectam intueri propter fulgorem non potuisse: atque idem nunc cernere nos per speculum in ænigmate, atque ex parte cognoscere affirmat, eò, quòd initia quædam obscura admodum ac tenuia sapientiæ cœlestis, ex verbo patefacto ductore & monstratore Spiritu sancto haurimus. Nunquid propterea

pterea doctrinam hanc perpetuo silentio obruendam, aut ab hominum vita exterminandam dicemus? Absit. Nam si quis non dixerit secundum verbum hoc (ait alicubi Propheta) non erit ei lux matutina. Doctrinæ verò Astrologicæ, etiamsi non eadem est, quæ verbi diuini necessitas: idem tamen est, qui nobis studium huius commendat, autor.

Nam cùm DEVS ad Iobum ait, non totam in hac vita comprehendi posse, artis quidem amplitudinem commendat, atque è regione humanæ naturæ infirmitatem ac fugacitatem hoc argumento nobis ob oculos ponit. Interea tamen, cùm ait, non ociosa esse hæc corpora cœlestia: sed quæ certum ac aliundè concessum dominium potenter exerceant, ac quotidie variatis configurationibus sui imperij decreta publicè spectanda, & quasi legenda omnibus proponant, simul vult nos in huius Opificij sui consideratione non oscitanter, sed cum quadam attentione versari: Eamque ob causam, vt est in Ouidij versu:

Os homini sublime dedit, cælumq; tueri
Iußit, & erectos ad sydera tollere vultus.

Ita enim conditus est homo, non tantum vt pulcherrima hæc corpora aspiciens, voluptatem momentaneam & fugacem ex lucis vsura caperet, sed vt sapientiam, potentiam, & φιλανθρωπίαν DEI in his operibus inuestigaret, atque eandem deprehensam perpetua animi gratitudine celebraret: Vt non ineptè Plato dixerit: Astronomiæ causa oculos hominibus datos esse.

Nam ab astrorum contemplatione & scientia, homines ad agnitionem DEI ducuntur facilius: atque, vt in pietatis

pietatis cultu felicius proficiant, certissimis hisce prouidentiæ testimonijs conuicti subinde se exuscitant. Faciebat id Dauid cùm diceret: Quoties aspicio cœlum opus digitorum tuorum, lunam & stellas, quas tu firmâsti, atq; ita concinnè in suis domicilijs deposuisti, toties subit animum meum cogitatio: Solem & cæteras stellas perpetuos & canoros prouidentiæ diuinæ præcones esse. Et Iobus perpetuus est in celebranda DEI potentia, quæ nullibi magis quàm in astris atque horum efficacia conspicitur. Horum igitur exempla imitemur: nec obliuione aut ingratitudine detestanda, hæc insignia prouidentiæ erga nos diuinæ testimonia sepeliamus.

Atque hæc prima & præcipua causa est, quæ nos inuitare ad hoc studium debet. Sunt verò & aliæ non contemnendæ huius doctrinæ vtilitates, ex quibus paucas hîc subijcio. Nam dum stellarum vires aliquanto propius intuemur, & quid ex vario earundem concursu aut configuratione portendatur paulò attentius consideramus, fieri aliter non potest, quin studium & cura inuocationis DEI in nobis crescat. Nam si quid læti ab his ostendi animaduertimus, id pijs votis ac spe ita prosequimur, vt à DEO moderatore omnium rerũ confirmari, & felices tam consilijs quàm actionibus nostris tribui successus petamus.

Econtra verò si periculum aliquod, aut valetudinis incommodũ ab astris impẽdere videamus, id primo quoq; tempore pia & ardenti precatione auertere studemus.

Nam vt fata mouere DEVS ita tollere fata potest. Neq; enim his astrorum significationibus, aut alijs causis externis ita alligatum est numen cœleste, vt aliter agere, quàm illæ mouẽt, non possit. (Quemadmodũ Stoici indissolubili nexu primam causam cum secundis falsò coniungunt.

Et Homerus ad hanc causarum seriem respiciens, auream cathenam, à qua omnes dij pariter & deæ pendeant, è cœlo in terram demissam esse fingit) sed liberrime vt cursum, ita & vires stellarum moderatur: nuncq; pœnas pariter, vt verbo ita & astris denunciatas, ad thronum gratiæ confugientibus paterna bonitate mitigat, aut etiam, si ita expediat tollit prorsus; nunc easdem impœnitentibus exasperat. Id quod Niniuitarum exemplum, & omnium Sanctorum historiæ ostendunt: Et nos in veris pœnitentiæ exercitijs experimur. Adeò igitur non tollitur piæ inuocationis vsus, si astrorum efficaciæ aliquid tribuatur, (quemadmodũ homines prophani atq; ignari huius artis calumniantur) vt contra potius ad pœnitentiæ & inuocationis exercitia hinc quàm maximè excitemur, & Astrologiæ studium pietatis adminiculum sit egregium. Sed omissis his, quæ ad pietatem spectant, etiam cætera, quæ ad hanc vitam ciuilem rectè instituendam pertinent, consideremus. In quo primùm illa consilia, quæ de vitæ genere deligendo instituuntur, occurrunt. Nam vt Herculem fingit Prodicus, cùm ad annos pubertatis peruenisset, quasi in biuio constitutum, & de certo vitæ genere deliberantem, obuias habuisse virtutem & voluptatem: quarum vtraq; adductis in medium argumentis ad persuadendum idoneis, in sua castra pertrahere iuuenem rerum omnium adhuc imperitum est conata: ita dum singulis hominibus cogitationes illæ de certo vitæ genere deligendo in animis oboriuntur, maximum in hac deliberatione vsum habet astrorum doctrina. Nam si verum est, quod dici solet;

Tu nihil inuita dices facies'q; Minerua,

Et ex

Et ex astris, cum de temperamento cuiusq; tum verò etiam de moribus, qui huic, vt Galenus eruditè demonstrat, maxima ex parte respondent, iudicari quàm rectissimè potest, quis non videt hanc diligentiam ab homine rationis non experte requiri? vt collato cum ijs, quas in se deprehendit, naturæ inclinationibus astrorum positu, quo maximè studio delectetur aut trahatur, cogitet & inquirat aliquanto diligentius, atq; inde in deligendo vitæ genere honesto, & suo ingenio accommodato, ea persequatur media, quæ ad institutum illud tenendum quàm plurimum faciant: atq; ita iuxta Ptolomæi præceptum cælesti operationi suo studio subseruiat; non aliter, vt optimus agricola arando & similibus operis rusticis naturam adiuuat studiosè? Econtra si abripi se à naturæ impetu ad studia non concessa, cùm ex animi motibus turbidis ac incompositis, tum verò ex congruentibus astrorum significationibus animaduertat, mox id vitium arte, hoc est, pietatis cultu, & virtutis studio indefesso, vt corrigat, operam det sedulò. Quemadmodũ Socratem fecisse legimus, de quo Chiromantes aut Metoposcopus cùm iudicâsset hominem, eum esse moribus flagitiosissimis ac corruptissimis præditum, atq; ob id à discipulis, quibus perspecta esset præceptoris virtus, non tantùm rideretur, sed etiam reprehẽderetur acerbius, tacere eos Socrates iussit, seque talem, nisi arte & studio prauos naturæ impetus maturè correxisset, futurum fuisse affirmauit.

Deliberationem de vitæ genere sequuntur actiones & studia, non tantùm in vita priuata, verumetiam in Repub. in qua administranda quàm multa occurrunt, cùm laboris, tum periculi plena, quæ rectissimè nonnunquam expediri possunt, si mediocris huius artis cognitio, ad cætera

adminicula adiungatur? Id quod vel ex vnius Niciæ Atheniensium ducis historia cognosci potest. Qui ignarus huius artis cùm abducere exercitum ex Sicilia decreuisset, turbatus sub discessum Ecclipsis Lunæ conspectu, cùm quidem tutò discedere tunc potuisset, & vt Philochorus dicebat, signum cœleste non tam aduersum, quàm vtile esset fugienti, nauigationem institutam omisit, eamq; in proximum mensem differendam censuit. Interea verò ab hostibus victus, miserè cũ exercitu numerosissimo perijt. Quod si etiam Alcibiades, qui auctor fuit populo Atheniensi suscipiendæ huius in Siciliam expeditionis, obtemperare initiò consilio Metonis Astrologi præstantissimi voluisset, nec tantum exercitum, in quo robur vrbis positum erat, præsenti periculo obiecisset, nec patriam in perpetuam & tristem seruitutem ex libertate & potentia summa præcipitâsset. Nam certè clade illa Sicula (quam Meton ex Ecclipsi Solis totali, quæ initio belli Peloponesiaci conspecta est, & alijs causis cœlestibus præuiderat) ita fractæ sunt Atheniensium vires vt posteà Lacedæmonijs hostibus pares nequaquam fuerint: Et post aliquot annos ad Aegos Potamos à Lysandro deuicti, atq; obsidione ad faciendam deditionem coacti, imperium maritimum vnà cum Repub. amiserint. Sed hæc pars ita latè patet, vt si pro dignitate dicendum de ea nobis esset, integro & satis quidem grandi volumine res absolui vix possit. Itaq; hanc abrumpo, & de eo, quod de valetudine regẽda paulò ante attigimus, nonnihil adijcio. Hic vero adeò insignes ac manifestas monstrat hæc doctrina vtilitates, vt si aliæ causæ nullæ essent, quæ nos ad hoc studium inuitarent, hæc sola sufficeret.

Videmus,

Videmus, si vena in eo corporis humani membro incidatur, cui signum, in quo Luna eodem tempore decurrit, dominatur, nunquam ferè, sine noxa aut insigni valetudinis læsione illam sectionem abire.

Animaduertimus item Criticis diebus, quos Medici in morbis præsertim acutis diligenter obseruari iubent, humores in corporibus male affectis moueri, & quidem ita, vt vel morbus succumbente natura ægrum opprimat, vel natura discussis noxijs, & prauis humoribus sese recolligat, & tandem contra vim morbi insurgens eundem feliciter superet. Hanc rem totam (vt de cæteris penè innumeris nihil dicam) ab astrorum significationibus & influentijs pendere, nemo est, qui non intelligat, aut si negare quis velit, is ad experientiam, quæ stultorum magistra est, si ablegetur, fateri tandē, quod res est, habebit necesse.

Cùm autem iuxta veterum admonitionem, optimum sit rectè valere, profectò digna est homine ingenuo hæc cura, quæ causas mutationum in suo corpore, quæ cum aliquo periculo sunt coniunctæ, inquirat, eaq; omnia, quæ obesse valetudini intelligit, summo studio anteuertere aut amoliri conetur. Id verò assequetur multò facilius, si in cognitione huius artis, quæ præterquam, quod voce diuina commendatur, vtilitates vitæ, & valetudini hominum tuendæ affert innumeras, plurimum studij sibi ponendum esse existimabit.

Cyclops apud Homerum barbarico fastu turgens, exclamat, se neq; Iouem neque fulmina eius curare. Hoc hominis monstrum imitari mihi vidētur, qui artes omnes atque inter has eam, quæ astrorum scientiam tradit, spernunt, aut etiam quod ab ignaris fieri solet, odiosè exagitant: atq; interea suo ventri tanquam summo & soli Deo,

 vt ille

vt ille apud Euripidem inquit: Sacrificantes, nihil nisi quod voluptates aut honores conciliet, magnifaciunt. Sed quemadmodum Cyclops ille non multò post ab Vlysse excœcatus, & passim in tenebris palpitando oberrans, pœnas dedit contemptus DEI, & operum eius iustissimas: Ita hi, qui nullum sciunt habere vitæ suæ modum, nec cum ratione & consilio instituunt quicquam, tandem in calamitates incidunt tristes, quibus cùm alios tandem secum inuoluunt, sæpe clades publicas accersunt toti genti aut Reipub. exitiosas. Nota est enim Hesiodi querela:

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ.

Sunt verò nonnulli, qui quanquam cæteras artes magnifaciunt, & excolendas censent: tamen huius quam commendamus, difficultatem nobis obijciunt, & quod pleraque inuestigando deprehendi nequeant, nec ratio omnium quæ fiunt, semper sit in promptu, frustà impendi operam his studijs existimant. His autem eruditissimè pro nobis respondet Philon de Circulo lacteo, qui cœlo sereno conspicitur, tanquam non minima huius scientiæ parte scribens, ita orationem concludit: δυσαίτιο λόγητος δὲ ὅπερ ἐστι, μὴ ἀποκνείτωσαν οἱ τὰ φύσεως ἐρευνᾶν εἰωθότες. ὠφελιμώτατον γὰρ ἡ εὕρεσις. ἥδιστον δὲ καὶ καθ' αὐτὸ τοῖς φιλομαθέσιν ἡ ζήτησις. Hoc est: Etiamsi difficulter reddi ratio omnium potest: tamen non pigeat eos, qui arcana naturæ scrutantur, aliquid operæ & studij his artibus tribuere. Nam & ea, quæ inuenta sunt, aut nostro studio eruuntur, maximas vitæ hominum adferunt vtilitates & inquisitio per se discendi cupidis voluptates parit innumeras. Quod igitur vnumquemque facere decet, omissis ijs, qui res bonas & salutares auferre ex hominum vita conantur, &

quod dici solet, nauem in qua vehuntur perforare non vereantur, artibus bonis tanquam donis diuinitus monstratis & concessis ita fruamur, vt auctorem agnoscamus, ac celebremus, & in vsu harum vitam ita instituamus ac regamus, vt quàm minimum molestiarum & ærumnarum, quæ nostra culpa aut ignauia accersantur, experiamur. Id si fecerimus, non frustrà á Ptolomæo homine doctissimo de hac ipsa arte, quam nonnulli magicis & superstitiosis artibus ineptè commiscentes, inuidiosissimè ad vulgus traducunt, rectè ac sapienter scriptum esse intelligemus: Τὸ προγινώσκειν ἐθίζει καὶ ῥυθμίζει τὴν ψυχὴν τῇ μελέτῃ τῶν ἀπόντων ὡς τῶν παρόντων, καὶ παρασκευάζει μετ' εἰρήνης καὶ εὐσταθίας ἕκαστα τῶν ἐπερχομένων ἀποδέχεσθαι.

Ac deinceps vsu edocti, & confirmati maiori studio doctrinam vtilissimam & suauissimam à contemptu, aut insectatione aliorum vindicabimus. Bene ac feliciter vale lector candide, & studium nostrum in commendanda arte vtilissima boni consule.

Ex arce mea Ranzouiana Bredenberga, Cal. Febr. anno Christi CIↃ. IↃ. LXXXIV.

INDEX

INDEX PRÆCIPVARVM rerum, quæ in hoc libro tractantur.

Item,

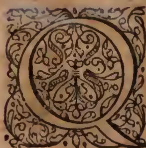
INSIGNIA NOBILIS ET VETVSTAE
Ranzouiorum familiæ.

Ranzouij rubra eſt clipei pars dextra : Siniſtra eſt
Candida: Sed caſsis cornua bina gerit:
Cornua ſunt robur, Martis color alter, at alter
Pacis, vtrumq; ſatos nobilitate decet.
Forma quid hæc ſimplex? ſimplex fuit ipſa vetuſtas,
Simplicitas formæ ſtemmata priſca notat.

CATA-

CATALOGVS IMPERATORVM, REGVM, ET VIRORVM ILlustrium, qui artem Astrologicam exercuerunt & ornarunt.

Vanquam Adam primus parens disciplinam rerũ Cœlestium, & sideralem scientiam perfectè calluit, de quo neminem dubitare arbitror: tamen Iosephus lib. 1. cap. 4. de antiquitatibus scribit: Posteros Sethi sideralem cognitionem excogitasse, & cum scirent Adamum vniuersalem rerum interitum prænidisse, vnum diluuio non multò post futuro definitum, alterum incendio reseruatum. Ne itaq; inuenta sua ex hominum noticia dilaberentur & prius perirent, quam pernoscerentur, excitatis duabus columnis, vna ex lapide viuo, & altera ex lateribus coctis: Vtriq; ea, quæ à progenitore suo acceperant, inscripsisse, vt si lateritiam diluuio deleri contingeret, lapidea superstes

perstes hominibus discendi copiam faceret, & quæ in scriptis contineret, spectanda exhiberet, & addit Iosephus fuisse sua ætate, qui dicerent lapideam illam columnam tot seculis antè dèdicatam auhuc in Syria extare. Hæc de columnis vetus est Hebræorum traditio, vt ex Rabinis ipsorum & historiographis Cedreno & Zonara constat.

Epigenes grauis auctor etiam affirmat, inuentas fuisse tabulas lapideas, quibus incisæ fuerint obseruationes Astrologicæ septingentis viginti annis, antequam Ninus Assyriorum dux & Phoronæus rex Græcorum regnarint: quemadmodum Plinius lib. 7. cap. 56. & Iohannes Annius Viterbiensis in Commentarijs, quos edidit in libros Berosi Chaldæi fol. 101. *commemorant.*

Indifferenter autem Priscos vsos fuisse columna pro tabula constat ex eodem Viterbiense, cum dicit de Orisiana tabula Florentiæ olim excitata: Maiores nostri in templo olim Herculis, nunc D. Laurentij, vt semper memoria huius vrbis teneretur, pro rostris posuerunt columnam, id est, tabulam Alabastriam Orisiani triumphi monumentũ.

Addit autem Iosephus cap. 4. Propterea Deum illustribus illis viris prolixiorem vitam largitum esse, tum quòd Deo chari essent, tum vero propter

vtili-

12

vtilitatem inuentarum artium, videlicet Astrologiæ ac Geometriæ, quarum certitudinem assequi non potuissent, si minus D.C. annis vixissent, quandoquidem nonnulla in motibus siderum partim ita tarda sunt, partim ita varia, vt vix plurimis seculis, nedum vno aut altero deprehendi poßint.

Marianus Scotus scribit: duas columnas ab Abrahamo erectas esse, Utrum autem eædem illæ fuerint cum columnis, de quibus Iosephus scribit siue diuersæ, in medio relinquo. Hoc tamen ex tam varijs auctoribus concludo, eas propter Astrologicæ scientiæ conseruationem ædificatas esse, & certò extitisse, & per aliquot secula durasse.

Sethum nomina stellarum commentum esse Suidas profert. Ego tamen ab Adamo nomina lingua sancta, vt cæteris rebus ex proprietate ipsarum naturali, vt in Genes. legimus, etiam stellis indita esse existimo: nam Hebræi Saturnum שַׁבְּתַאי *appellant, id est, quietum & tranquillum, propter naturalem eorum inclinationem, quorum Horoscopum Saturnus obtinet, vt ferè sunt Melancholici, tranquilli & contemplationibus dediti: Aut quod rebus nascentibus inimicus Saturnus frigore suo calorem naturalem in his extinguat. Vnde pueros, quibus frigus maximè est inimicum, deuorare à plerisque*

 pingitur,

pingitur, & שִׁיבְתָא Chaldæi ſpiritum malum ſuffocantem pueros appellant, non alium, ut exiſtimo, quam quem nos Saturnum dicimus. Nam & apud Græcos, ut ſcribit Diodorus, μῦθος ἦν ἐκ παλαιᾶς φήμης παραδεδομένος, ὅτι κρόνος ἠφάνιξε τοὺς ἰδίους παῖδας.

Iouem צֶדֶק id eſt, iuſtum, quia iuſticiæ ciuili ſtudere uidentur ij, quibus Iupiter dominus eſt Horoſcopi. *Et:*

Martem מַאֲדִים id eſt, robuſtum, quaſi dicas qui uiriles faciat propter naturalem inclinationem qua eos afficit, quorum præeſt Horoſcopo, ut eos quodammodo Martiales reddat aptoſq́ laboribus. Quanquam alij à rubedine, qua fulgens in cælo conſpicitur, nomen tractum eſſe uolunt. Quemadmodum & Græcis eandem ob cauſam πυρόεις *dicitur teſtibus Cicerone lib. 2. de natura Deorum & Columella lib. 10. Nec Sirius ardor ſic micat aut rutilus Pyrois. Dicitur idem, ut nonnulli uolunt* בַּר *quæ uox turmam ſignificat militarem excurrentem & populantem agros,* ein streiffende Rott. *Talibus enim fauere Mars creditur.*

Sol dicitur שֶׁמֶשׁ *à miniſterio, quod lucem omnibus gratiſsimam adminiſtret,* חַמָּה *uerò à calore ſuo quo omnia uiuificat.*

Venerem uolunt dictam eſſe עַשְׁתֹּרֶת *Aſtoreth*

cuius

cuius paßim mentio fit in ſacris literis. Fuit enim nomen idoli Sidoniorũ, cui preces adhibebantur, & thura incendebantur, quod cultoribus opes promitteret. Quanquam aliqui ab oue ſeu agno ſic dictam putant, vel quod præcipua diuitiarum pars in agnis eſſet, vel quod in forma ouis coleretur. Euſebius lib. 1. præparationis Euangelicæ ſcribit: τὴν ἀστέρα Φοίνικες τὴν Ἀφροδίτην εἶναι λέγουσι. *Et notum eſt Veneris ſtellam inter fortunatas haberi ab Aſtrologis.*

מְנִי *Hebræis eſt Mercurius, qui nomen inuenit à numeratione ſeu rerum diſtributione. Magnam enim habere vim in excitandis ingenijs & augenda hominum induſtria exiſtimatur. Vnde peculiaris illi cultus à negociatoribus inſtituebatur, quem deprehendit Ieſaias cap. 65. Et noti ſunt Prudentij de Mercurio verſus:*

Artificem ſcelerum ſimplex mirata vetuſtas,
Supra hominem coluit, ſimulans per nubila ferri,
Aligerq; leues pedibus tranſcurrere ventos.

Quæ omnia partim ad motum, partim vero ad naturam & effectiones huius Planetæ ſunt referenda.

Luna Hebræis יָרֵחַ *eſt dicta à ſpirando ſeu reſpirando, quòd noctu reſpirationem & refrigerium præbeat rebus interdiu Solis ardore aduſtis.*

Dicitur eadem כִּיתְרָא à rotunditate globoſi corporis, & לְבָנָה à candore lucis.

Libri Enoch citantur ab Origene Homil. 28. in Nume. quibus comprehenſa ait fuiſſe ſecreta de nominibus non ſolum plagarum cæli, ſed etiam omnium ſtellarum atq; ſiderum.

Iudas Apoſtolus in ſua epiſtola etiam aliqua deſumpſit ex hoc libro. Tertullianus citat ex eo integras paginas. Quare ex præcedentibus & hoc libro conſtat ſtellis in principio indita eſſe nomina, quæ deinde à poſteris ſunt obſeruata, quemadmodum etiam deinceps in diuina ſcriptura ſæpe fit mentio Orionis, Arcturi, hyadum & Pleiadum.

De Thare patre Abrahami Philo hæc ſcribit in lib. de nobilitate: Iudaicæ gentis primus auctor ortu quidem erat Chaldæus, ſed patre Aſtrologo, ex eorum numero, qui verſantur in Mathematicis diſciplinis, qui aſtra Deos putant, & vniuerſum præterea cœlum & mundum, à quibus tum bonum tum malum aiunt vnicuiq; euenire, nullam niſi in ijs rebus, quæ ſub ſenſum veniunt, efficiendi cauſam credentes eſſe.

Sed Abrahamum domum paternam propterea reliquiſſe, nihilominus tamen ex his artibus melius & dexterius iudicaſſe Deum eſſe, qui aptum hunc & concin-

concinnum congressum astrorum moueret, & dirigeret & totum hunc mundum sua prouidentia gubernaret, id Rabini nonnulli, Suidas, Cedrenus & Michaël Glycas etiam testantur.

Iosephus narrat Abrahamum Patriarchum, cum ex Chaldæa in Ægyptum commigrasset, Ægyptijs primum omnium hanc artem tradidisse, illisq́ siderum ac numerorum scientiam benignè communicasse. Nam ante aduentum Abrahami Ægyptij rudes fuerant huiusmodi disciplinarum, quæ à Chaldæis & Ægyptijs profectæ ad Græcos tandem peruenerunt, quod & Cicero in lib. de Diuinat. annuere videtur.

Alexander Historicus in volumine de Iudaica historia ita inquit: Natus est Abraham in Camirino Babyloniæ vrbe (quam alij Hurien, Græci & Latini Chaldæopolim dicunt) qui sapientia omnibus excelluit. Ab hoc Astrologia fuit apud Chaldæos inuenta. Isq́ iusticia & pietate sua sic Deo gratus fuit, vt diuino præcepto in Phæniciam venerit, ibiq́ habitauerit, & rationem Solaris motus atque Lunaris, aliaque Astrologica Phænices docuerit. Vnde Phænicum Regi gratißimus fuit, & post pauca subiungit. Annonæ autem caritate oppressus in Ægyptum migrauit, & habitauit Heliopoli

cum

cum Sacerdotibus, à quo Astrologiam ipsi sacerdotes didicerunt, qui tamen non eam se inuenisse, sed ab Enoch per successionem sibi traditam fatebatur.

Berosus Iosepho & Alexandro antiquior scriptum reliquit, non tantum S. Patres in prima ætate siderum scientiam à Deo acceptam excoluisse, & amasse, sed etiam post diluuium Noham, Abrahamum, Iacobum, Iosephum, Patriarchas & Prophetas omnes recursus astrorum, quorum sæpe faciunt mentionem, in libris suis exactè nouisse, suosq́ docuisse.

Idem auctor de Noha lib. 3. ita scribit: Tum senißimus omnium pater Noha, iam ante edoctos Theologiam & sacros ritus, cepit etiam docere humanam sapientiam: docuit illos etiam astrorum cursus, distinxit annum ad cursum Solis, & duodecim menses ad motum Lunæ. Quæ scientia prædicebat illis ab initio, quid in anno & cardinibus eius futurum contingeret, ob quæ illum diuinæ naturæ participem esse existimauerunt.

Etsi Noha diluuium generale ex reuelatione diuina præsciuerit: tamen nonnulli Rabini (vt obiter quasi & παρέργως *hoc loco id inseram) existimant eum hoc ex cognitione constellationum, quæ illum Cataclysmum præsignarunt etiam præuidisse, & has*

has constellationes à Moyse Genes. 7. Cataractas cœli appellatas, ideo quod veluti reseratis claustris inundatio totius mundi fuerit orta. In hac sententia est quoq; Petrus Aliacus Cardinalis in volumine de sectis ex legibus, addens: Quemadmodum Deus iridem voluit esse signum vniuersalis diluuij non amplius futuri: Ita verisimile est Deum astrorum signis diluuium ad pœnitentiam prænunciasse.

In eadem sententia fuit etiam longe ante Aliacum Guilhelmus Parisiensis Episcopus ita scribens: Moyses cataractas cœli vocauit partes illas cœli quæ sunt generatiuæ pluuiarum & inundationum aquarum, qualia sunt signa Aquatica & Cancer, Pisces, Pleiades, Hyades, & Orion. Vt intelligantur cataractæ cœli tunc apertæ cum causæ huiusmodi ad operationes pluuiarum & inundationum nutu Creatoris laxatæ sunt.

Henricus Meclinius Magni Alberti discipulus refert se inuenisse ex Astronomicis supputationibus, quod diluuium præcesserit coniunctio quædam astrorum, vniuersalem aquarum inundationem indicans, nimirum Iouis & Saturni in fine Cancri, & è regione Argolicæ nauis. Hanc opinionem etiam Tiberius Calaber Philosophus in publicis disputationibus in Italia defendit. Sunt prӕterea alij nonnulli,

qui eadem affirment. Si igitur hi talia ex præteritis constellationibus ratiocinari potuerunt, non est mirum, sed valde credibile, Noham idipsum ex futuris constellationibus, cum sine dubio longè peritior fuerit in hac arte quam successores, etiam præuidisse: Ego tamen ut cuiq; suum hac de re iudicium permitto, ita auctoritati sacræ scripturæ in huiusmodi & similibus prædictionibus nihil per me derogatum volo.

Quid Methodius & Nauclerus de eius filio Ionicho & huius prædictionibus scribant, infra annotabimus.

Beroso Attica ciuitas magnum Astronomicæ scientiæ testimonium reddidit, statuamq; in gymnasio posuit inaurata lingua ob certissimum euentum eorum quæ prædixerat. Pulchrum sanè virtutis præmium, quia nobilissima id dedit ciuitas: Verum quia eadem & sapientissima, multo adhuc pulchrius ut scribit Sabellicus lib.10. cap.8. Et Plin. lib.7. cap.37.

Moyses in Regis potentissimi aula educatus, numeros & Geometriam, uniuersamq; Musicam & Metricam accepit ab Ægyptijs doctoribus, reliquas liberales artes à Græcis, à Chaldæis vero sideralem scientiam. Hanc & ab Ægyptijs didicit. Mathematicæ

matica vero cum primis deditus obseruabat, in quo vtriq; discreparent, & intactus à contentionibus veritatem quærebat, vt Philo refert. Ex quibus liquidè constat, etiam Moysen sideralis scientiæ haud ignarum fuisse.

Hoc etiam S. Stephanus in actis Apstolorum confirmare videtur dicens: Moyses fuit eruditus in omni sapientia Ægyptiorum, & erat potens in sermonibus & verbis. Quorum sapientiam Diodorus, Diogenes Laertius, Iamblichus, Philo Iudæus, & Eusebius Cæsariensis fuisse diuisam in quatuor partes affirmant, inter quas vna fuit Mathematica & Astronomia.

Diodorus refert, cum fundamentum scientiæ Astrologicæ sit longi temporis obseruatio atq; notatio collocationis, motusq; siderum, hanc descriptam ab incredibili multitudine annorum ab Ægyptijs custoditam esse, quod à priscis temporibus hoc ipsi studio flagrarint, ac siderum errantium motus & conuersionis atq; eorundem στηριζόντων *seu insistentium moras maxima cura deprehenderint, & his compertis cognouerint singulorum vires, vt non tantum ad procreationes & partus animantium sed quoscunq; alios euentus tam bonos quam malos producendos signa essent non fallentia: ita vt non raro frugum*

interitus aut copiam, nec non morbos hominum, cæterorumq; animantium ex longa temporis obseruatione prauiderint, & auxisse hanc artem ait Chaldæos continuando obseruationes in templo Iouis opere ingentis altitudinis à Semiramide extructo, vbi prospectus in omnes cœli & terræ subiectæ partes patuit.

Philo Iudæus hæc confirmat dicens, Chaldæos inprimis in siderum scientia exercitatos fuisse, omnia tribuentes stellarum motibus, à quibus dispensari credebant mundi potentias, ideoq; præ cæteris nationibus elaborasse artem Astronomicam, & Genethliacam terrena sublimibus & cœlestia terrestribus cooptantes.

Cum quo oraculum consentire videtur apud Iustinum Martyrem & Eusebium:

μοῦνοι χαλδαῖοι σοφίην λάχον, ἠδ' ἄρ' ἑβραῖοι
αὐτογένητον ἄνακτα σεβαζόμενοι θεὸν ἁγνῶς.

Soli Chaldæi sapientiam sortiti sunt & Hebræi
Ex se genitum Regem colentes Deum sanctè.

Idem Philo ait: Veram quidem illam Magiam hoc est perspectiuam scientiam, per quam naturæ opera cernuntur clarius, vt honestum expetendumq; non plebeij solùm sectantur, sed etiam Reges & Regum maximi præsertim Persici, tam curiosi harum

artium, vt regnare non liceat, nisi cum Magis versato familiariter.

Plato in Alcibiade dicit: Imbuuntur Persarum regij filij Magia, vt ad mundanæ Reipubl. imaginem suam & ipsi administrare distribuereq́ condiscant.

Et Cicero in diuinationum libris ait: neminem apud Persas regno potiri, qui prius Magiam non didicerit.

D. Hieronymus in Caput Danielis secundum: Magi ait, sunt qui de singulis philosophantur, nec malefici sunt, sed Philosophi Chaldæorum, & ad artis huius scientiam Reges quoq; & principes eiusdem gentis omnia faciunt.

Vnde & in natiuitate Domini Saluatoris ipsi primum ortum eius intellexerunt, & venientes in Bethlehem adorauerunt puerum stella desuper ostendente.

Et non solum Chaldæi sed etiam Germani maximam vim olim astris tribuerunt. Nam Alexander ab Alexandro Iureconsultus Neapolitanus scribit Germanos Solem & Lunam solos Deos quos cernebant, & quorum vires experiebantur, opinatos esse, ac cœlestia sidera Deos esse credidisse.

Iulius Cæsar etiam scribit Ariouistum Germa-

norum Regem ante nouilunium noluisse pugnare admonitum vaticinationibus mulierum. Sed à se in pugnam pertractum exercitum perdidisse, & nauicula inuenta Rhenum traiecisse & aufugisse.

Erasmus Roterodamus in tractatu de Astrologia dicit: Hoc doctrinæ genus vetustum est, neque nuper ad nos peruenit, sed inuentum est priscorum Regum, quos Dij amabant: at huius ætatis mortales non solum inscitia, socordiaq́, verum etiam odio laboris diuerso ab illis sentiunt. Cumq́ forte inciderint in eos, qui falsa prædicunt, tum & astra culpant & ipsam Astronomiam habent exosam, neq; salutarem eam neq; veridicam arbitrantur, sed artem magis falsam atq; inanem. Haud rectè, sicut mihi quidem videtur, sentientes: neq; enim ob imperitiam fabri ars ipsa culpatur, neq; ob imperitiam Cantoris ipsa Musica parum est erudita: quin illi potius artium sunt ignari.

Porrò quod hæc narratio Erasmi congruat cum rebus ipsis & principes viri exercuerint hanc artem nomina tunc sideribus imposita & hodie quoque astronomis vsitata indicant vt Orpheus, Perseus, Orion, Castor, Pollux, Chiron, & sequentia exempla id plenius demonstrant.

Belum

Belum Assyriorum primum Regem & Nini patrem sideralis scientiæ inuentorem Plinius affirmat.

Zoroastres Bactrianorum Rex horoscopos rerum & siderum motus illustrauit, Magiam non illam superstitiosam quam execramur, sed quæ primis illis hominibus & excellenti sapientia præditis cognita fuit, naturalem, vt fama est, introduxit, ex tribus conflatam Medicina, Mathesi, siue Astrologia diuinatoria & religione, vicies centum millia versuum de his diligentissimè scripsit. Hunc Ninus interfecit & vltimum cum eo bellum gessit. Auctores sunt Aristoteles, Iustinus, Plinius.

Atlas Maurus, qui & Iapetus dictus est, Libyæ filius, qui in Africa imperauit, Sphæræ rationem docuit, & ex astris futura certo euentu prædixit. Alexander Polyhistor hunc Atlantem Enoch fuisse perhibet.

Herculem fuisse edoctum disciplinam Astrologicam ab Atlante, Diodorus lib. 4. scribit, quam cum in Græciam attulisset, natam fuisse ait fabulam quod subijsset Atlantis onus, & humeros astrorum ponderi submisisset. Quo fortè respexit is, qui nuper in numismate quodam aureo Philippi regis Hispaniarum sculpsit virum sustinentem humeris cœlum, adscripto hoc symbolo: vt quiescat Atlas.

Narrant

Narrant autem Græci alia permulta fabulosa vt Æneam Veneris fuisse filium, & Minoa Iouis, Æsculapium Martis, Autolycum Mercurij. Verum hi omnes viri doctrina & virtute insignes erant, & pro varietate donorum ad alios atque alios sui ortus primordia referebant, quod persuasi essent nullum vnquam sine afflatu diuino in virum magnum euasisse. Itaq; rex Minos Iouis auspicijs: Æneas formosus Veneris fauore natus esse credebatur. Fur autolycus euasit, quod furacitas illi à Mercurio aut potius ex conuenienti talibus ingenijs eiusdem aspectu obtigisset. Quæ res ostendit Homeri Poësin, quemadmodum & cæterorum fabulas magna ex parte ex Astronomia natas esse. Quanquam enim multa in his sunt historica, nonnulla etiam ex Physicorum doctrina petita, aut ad morum præcepta ab auctoribus accommodata; tamen si quis huius artis, quæ doctrinam de motibus & effectionibus stellarum continet, ignarus in fabulas illas incidat, non facile se ex illis expediuerit. Nam vt cætera omittam, quod de peste Græco exercitui ab Apolline immissa narrat Homerus, id totum ad Astrologiam pertinere, quis est qui non videat?

Achilli idem Homerus peritiam Astronomiæ tribuit, cum narrat cœlum, Elementa, partes mundi &

di & ſidera in ipſius Clypeo fuiſſe depicta. Eamq; haud dubiè didicit à Chirone præceptore ſuo, medico ſu[illegible] & Aſtronomo peritiſſimo. Nam & herba Chironeon dicta, ab inuentore nomen inditum habet, tertium, vt Plinius ait, Panaces genus: & quod doctrinam de ſiderum motibus atq; effectibus Æſculapio, Achilli & aliis feliciter traderet, immortales poſt mortem meruit honores. Nam inter aſtra relatus nomen Zodiaci ſigno, quod ordine eſt nonum & ſagittarij nomine celebre, impoſuit.

Dauid regius Propheta carmen conſcripſit, in quo cælum quaſi expreſſiorem imaginem ſapientiæ & maieſtatis diuinæ inſculptam habens, in medium adducit, & tanquam volumen expanſum, omniumq; hominum oculis expoſitum proponit, in quo gloriam, hoc eſt, ſapientiam, potentiam, & bonitatem Dei ita deſcriptam contineri affirmat, vt ab omnibus etiam literarum ignaris deprehendi eius veſtigia poſſint. Id verò vt planum faciat, omiſſis cæteris illis cæleſtibus gloriæ diuinæ præconibus, vnius ſolis mentionem facit, quo mundus hic aſpectabilis nihil habet pulchrius, vſuq; nihil præſtantius. Notus eſt enim Pſalmus 19. in quo illuſtria prouidentiæ & ſapientiæ diuinæ teſtimonia ex cæli machina, eiusq; ornatu, atque ex ſolis non curſu

 tantum,

Narrant autem Græci alia permulta fabulosa ut Æneam Veneris fuisse filium, & Minoa Iouis, Æsculapium Martis, Autolycum Mercurij. Verum hi omnes uiri doctrina & uirtute insignes erant, & pro uarietate donorum ad alios atque alios sui ortus primordia referebant, quod persuasi essent nullum unquam sine afflatu diuino in uirum magnum euasisse. Itaq; rex Minos Iouis auspicijs: Æneas formosus Veneris fauore natus esse credebatur. Fur autolycus euasit, quod furacitas illi à Mercurio aut potius ex conuenienti talibus ingenijs eiusdem aspectu obtigisset. Quæ res ostendit Homeri Po sin, quemadmodum & cæterorum fabulas magna ex parte ex Astronomia natas esse. Quanquam enim multa in his sunt historica, nonnulla etiam ex Physicorum doctrina petita, aut ad morum præcepta ab auctoribus accommodata; tamen si quis huius artis, quæ doctrinam de motibus & effectionibus stellarum continet, ignarus in fabulas illas incidat, non facile se ex illis expediuerit. Nam ut cætera omittam, quod de peste Græco exercitui ab Apolline immissa narrat Homerus, id totum ad Astrologiam pertinere, quis est qui non uideat?

Achilli idem Homerus peritiam Astronomiæ tribuit, cum narrat cœlum, Elementa, partes mundi &

di & sidera in ipsius Clypeo fuisse depicta. Eamq́ haud dubiè didicit à Chirone præceptore suo, medico su[illegible] & Astronomo peritissimo. Nam & herba Chironeon dicta, ab inuentore nomen inditum habet, tertium, vt Plinius ait, Panaces genus: & quod doctrinam de siderum motibus atq́ effectibus Æsculapio, Achilli & aliis feliciter traderet, immortales post mortem meruit honores. Nam inter astra relatus nomen Zodiaci signo, quod ordine est nonum & sagittarij nomine celebre, imposuit.

Dauid regius Propheta carmen conscripsit, in quo cælum quasi expressiorem imaginem sapientiæ & maiestatis diuinæ insculptam habens, in medium adducit, & tanquam volumen expansum, omniumq́ hominum oculis expositum proponit, in quo gloriam, hoc est, sapientiam, potentiam, & bonitatem Dei ita descriptam contineri affirmat, vt ab omnibus etiam literarum ignaris deprehendi eius vestigia possint. Id verò vt planum faciat, omissis cæteris illis cælestibus gloriæ diuinæ præconibus, vnius solis mentionem facit, quo mundus hic aspectabilis nihil habet pulchrius, vsq́ nihil præstantius. Notus est enim Psalmus 19. in quo illustria prouidentiæ & sapientiæ diuinæ testimonia ex cæli machina, eiusq́ ornatu, atque ex solis non cursu

tantum, sed calore & cæteris effectis colligit.

Salomon filius Dauidis sapientißimus rex prædicat sibi diuinitus datam esse astrorum cognitionem his verbis Sapient. 7. Dedit mihi Deus eorum quæ sunt, cognitionem minimè fallacem, vt sciam mundi constitutionem, virtutem Elementorum, principium, finem, mediumq; temporum, Solstitiorũ vicißitudinem, mutationes temporum, annorum circuitus, & astrorum situs, ex quibus cognitio minimè fallax acquiritur.

Ezechias rex Iudæ coluit bonas artes. Nam & studiosus fuit disciplinarum Mathematicarum apud Chaldæos tunc vigentium. Unde annum restituisse fertur, & leges posuisse de intercalando tertio quoq; anno mense Nisan (hodie Iudæi mensem Adar id est Februarium intercalant, quod tamen in idem recidit) & duplicando, vt ille esset mensium 13. & menses Lunares ad cursum Solis accommodarentur. Elias Thisbites è Talmudicis. Hinc fortasse signum Iesaiæ 38. de Solis retroceßione ipsius ingenio accommodatum decem gradibus in Horologio gnomonis. Unde Chaldæi attoniti de portenti huius ratione perquirenda legatos ad regem Hierosolymorum gratulatum miserunt, Gilbert. lib. 1.

Iobus vir sanctus, & in schola pietatis exercitatißi-

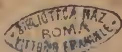
tatissimus cap. 9. inter alia sapientiæ & potentiæ Dei opera Solem & tria sidera insignia producit, quorum in ciendis tempestatibus aut insignibus aëris mutationibus efficiendis vis maxima est: adeo vt Poëtæ Ethnici hæc ipsa sidera non tantum ab agricolis, sed nautis quoq; obseruari velint. Noti enim sunt versus Homeri, Hesiodi, & Virgilij de Pleiadibus, Orione, & Arcturo, quorum ortus & occasus nisi obseruentur, nunquam rectè fieri sationem, aut nauigationem institui feliciter affirmant. Apparet igitur & Iobum huius doctrinæ Astrologicæ fuisse studiosum, atq; in hac ita profecisse, vt de prouidentia & φιλανθρωπία Dei erga genus humanum confirmatus, eximius Dei seruus & Athleta hinc euaserit. Imò verò (quod ad commendationem doctrinæ Astrologicæ maximè facit) Deus ipse Hiobum cap. 38. compellans, & humanas vires extenuando, summè regione potentiam extollere volens, hæc sidera, quorum mentio facta est, in medium adducit, maximasq; illis vires adscribit, vt si nulla humana potentia vel vnius stellæ vires infringi, aut impediri posse Hiobus videat, frustra quenquam cum Deo contendere, aut fiducia virium suarum superbire intelligat. Nunquid, inquit, cohibebis delicias Vergiliarum? aut contractiones Orionis aperies?

Delicias attribuit Vergilijs, quòd ſuo ortu annum aperientes, & aërem remota hyemis aſperitate alterantes ver deliciarum plenum adducant, hominibusq; voluptates concilient maximas. Orion contra oriente Scorpio, è regione ſub terram deſcendens omnem illam voluptatem & delicias ſecum aufert: ideoq; terram conſtringere, omnesq; herbas ac fructus quaſi intus cogere & cohibere dicitur, ne ſe totos dies abſente terra quicquam ad vſus hominum proferat. Vnde poſtea hic menſis quo Coſmicè occidit Orion, Hebræis dictus eſt כִּסְלֵיו *Ciſleu, id eſt, Orionæus, quòd hoc tempore ſuum velut dominium Orion exerceat, & ſuas in occludendis terræ viſceribus vires inprimis exerat. Nomen etiam Ciſleu non aliunde, quàm ab inconſtantia tempeſtatum, quas eodem tempore ciet, huic ſyderi inditum eſt ab Hebræis, vel potius ab ipſo Adamo perſpicaciſsimo in indagandis rerum naturis artifice, qui & aſtris & animantibus, & rebus terra naſcentibus omnibus appellationes ipſorum naturis atq; effectionibus conuenientes ſtatim à creatione indidiſſe ſcribitur. Hæc de viribus horum ſiderum in inferiora corpora ita ſunt manifeſta, vt mirum ſit reperiri quenquam, qui ſidera tanquam ocioſa corpora cœlo affixa hærere exiſtimet, omnemq; doctrinam, quæ de viribus*

ribus stellarum traditur, superbè derideat. Christus certè non ociosa esse, aut vago tantum motu circumfo:ri corpora illa lucida ostendit: dum δυνάμεις τῶν οὐράνων ea alicubi vocat, sed & in statione esse stellas aßiduè, & veluti exercitus instructos ad exequenda Dei iudicia paratos, inque agendo maximè δραστηρίους & efficaces esse demonstrat.

Tempore Esaiæ Prophetæ fuit siderum contemplatio in vsu, ita vt etiam salutem ex eis homines increduli sperarent. Dicit enim Esaias cap. 47. Stent & saluent te augures cœli, qui contemplantur sidera, & supputant menses, vt annuncient tibi ventura. Propheta hic reprehendit & taxat abusum, & corruptelas artis, non astra ipsa vel doctrinam, quæ de horum motibus aut effectionibus traditur. Vult enim ostendere Deum per has tanquam secundas causas, atque etiam cum necesse est, sine his vitæ salutaria dare. Ideoque non in astris, sed in horum conditore & moderatore nobis salutis spem omnem ponendam esse.

Balthasar rex Assyriorum & Babylonis volens scire, quid significaret, quod à manu in pariete scriptum erat, misit qui adducerent Magos, Chaldæos & diuinos. Cum autem hi id exponere non possent, Regina dixit, patrem suum constituisse Danielem

principem Genethliacorum, Magorum, Chaldæorum & diuinorum, qui illud interpretari poßit. Daniel. cap. 5. Vnde colligitur & tunc magno in precio fuiſſe Genethliacos, & Aſtrorum peritos, & Danielem etiam hanc artem calluiſſe.

Hic admonendum eſſe cenſeo, cum Chaldæi in ſcriptura nominantur, quòd ſub horum interdum appellatione vel omnes vel ſingulæ Babyloniorum ſapientum ſectæ ſignificentur. Propriè autem & apud Danielem hoc in loco ſupra citato, vt affirmat D. Hieronymus, deſignat genus hominum, quod vulgus Mathematicos & Genethliacos nominat.

Hydaſpes Medorum rex antiquißimus, à quo annus quintus Hydaſpes dictus nomen accepit, aſtrorum obſeruationi maximè intentus fuit, multaq; de Repub. vaticinatus eſt, non ſolum quæ proxima ſua ſecula attigêre, ſed etiam quæ ad extrema mundi tempora ſpectant. Vltimi enim ſeculi nequitiam graphicè deſcripſit, & Romanum Imperium ex orbe ſublatum iri prædixit. Lactant. Quod tamen ſolummodo de Imperij formà, quæ tunc temporis fuit, intelligendum eſſe cenſeo.

Atreo & Thyeſte de regno paterno decertantibus, publico conſenſu ſtatuerunt Argiui, vt vter aſtrorum ſcientia præcelleret, is imperio potiretur.

vbi

vbi Thyestes illis in cælo Arietem demonstrauit: atq; hinc aureum arietem à Thyeste proditum, est in fabulis. At Atreus de Sole, deq; vario eius exortu locutus est; ostendens non eodem modo fieri Solem & mundum, sed contrario inter se cursu rapi, & qui nunc videtur occasus, vt sit occasus mundi, Solis exortum esse. Hæc locutum Argiui regem crearunt, magnamq; doctrinæ laudem est assecutus. Vnde palàm est, maximam Astrologiæ cælestisq; doctrinæ curam fuisse regibus Græcorum. Eras. Roteroo. in tractatu de Astrolog. In supplemento Chronicrum scribitur: Atreum & Thyestem post patris mortem pariter regnare incepisse circa annum 24. Gedeonis: Atreum autem fuisse Astronomum non ignobilem, primumq; Solis Eclipsin inuenisse. Quanquam autem alij hoc Thaleti, alij verò Anaxagoræ tribuunt: tamen fabula de offenso ob patefacta cæli arcana Sole, atq; eam ob causam ex locis illis fugiente non obscurè id innuit, Atreo esse tribuendum.

Arrianus commemorat Eclipsin Lunæ visam esse paulò ante prælium Alexandri & Darij ad Arbelam, & Alexandrum veritum, ne sibi infortunium portenderetur, ad id auertendum sacrificasse Soli, Lunæ, & Terræ tanquam causis harum Eclipsium.

psium. Id quanquam errore ab eo factum est, ut qui falsam numinis placandi rationem inijret: tamen res ostendit, eum non tantum de motibus corporum cœlestium, sed & de effectibus eorundem fuisse edoctum à præceptore suo Aristole (qui ad illum in libro de regimine principum ita scribit: Si fieri potest, non surgas, non sedeas, non comedas, & penitus nihil facias, absq; summo consilio uiri periti in arte astrorum) longeq; melius de his artibus sensisse, quam Pericles Athenienſium dux, qui cum sub maritimæ expeditionis tẽpus, Sol interposito Lunæ esset obscuratus, & gubernator claßis una cum cæteris eo omine tanquam sinistro esset consternatus, ut causam naturalem huius Eclipsis ostenderet, & metum inde militibus adimeret, Chlamidem oculis præfecti obijciens, & uisum impediens, nunquid mali alicuius hoc esse signum putaret, interrogat: illo negante, respondet, nihil esse discriminis inter hanc, quæ Chlamidis obiectu, & alteram, quæ Lunæ interuentu facta esset, Solis aspectus inhibitionem, nisi quòd quo maior Chlamide esset Luna, eo pluribus Solis conspectum illa adimeret. Sed infelix expeditionis euentus ostendit, nequaquam hoc cœleste signum fuisse ἄσημον. Nam & exercitum lues inuasit, quæ magnam partem absumpsit, & ipse

Pericles

Pericles re infecta domum reuersus in tantum apud Athenienses ob rem malè gestam odium venit, vt & imperium ei adimeretur, & insuper magna pecunia summa mulctaretur. Plutarch.

Q. Curtius lib. 7. scribit, Ægyptios consultos de hac Eclipsi ad Arbelam visa dixisse, Solem Græcorum esse, Lunam vero Persarum, quotiensq́ deficerent, excidium & stragem illis gentibus portendi, veteraq́ exempla commemorasse Persiæ regum, quos aduersis Dijs pugnasse, defectio Lunæ sæpius ostenderit. Itaq; cum in prælium fuisset descensum, Persæ à Macedonibus maxima strage superati sunt, eaq́ victoria Monarchia Persarum ad Græcos translata est.

Hesiodus librum Astrologicum scripsit, quem Plinius citat, in quo plurium stellarum descriptiones fuisse ostendit, quàm in eo libro, qui hodie extat. Carion.

Necepsus rex fuit Ægyptiorum in astrorum cognitione peritissimus, quem Iulius Firmicus his verbis commendat. Necepsus, inquit, imperator iustissimus Ægypti, & Astrologus valde bonus, per ipsos Decanos omnia vitia valetudinesq́ collegit.

Saracenus Rex amauit Astrologiam. Nam Almansor scribit ad eum Aphorismorum compen-

diolum his verbis: Mi rex, petijsti vt tuis satisfaciam votis, nec quoq; subire recusaui, scripsi, æquo animo accipias quæso.

Ptolomæus Philadelphus secundus post Alexandrum Magnum in Ægypto rex, cum omnes artes, tum etiam Astrologiam à patribus olim Hebræis, vt dictum est, Ægyptijs traditam, sua munificentia & labore restituit, propagauitq; ad posteros. Fuerunt enim apud illum in magno honore Callimachus, Apollonius, Aratus, Bion, Theocritus, Conon, & Hipparchus Mathematici, condidit Bibliothecam nobilissimam, in qua 700000. volumina fuère, auctore Gellio.

Aratus Solensis è Cilicia filius Athenodori, in philosophia discipulus Timonis & Menedemi, Mathematicam didicit ex Aristothero: edidit opus Astronomicum, phænomena hoc est apparentia prænotatum, in quo constitutionem totius Sphæræ cœlestis, imagines, figuras ortus & occasus omnium stellarum inerrantium heroicis versibus elegantissimè cecinit. Edidit & Astrologiam & Astrothesiam vt Suidas refert. Ex hoc Paulus Apostolus, quemadmodum in 17. cap. actuum Apostolorum legitur, testimonium sumpsit, quod omnes ex Deo sumus, inquiens, in ipso viuimus, mouemur, & sumus, sicut & qui-

& quidam Poëtarum vestrorum dixerunt: ipsius & genus sumus. Claruit autem Aratus tempore Ptolomæi Philadelphi, vixitq; illustris in regia Antigoni Demetrij filij.

Idem Aratus de cælestium rerum natura & de Deo sic inquit:

Ille quidem cælo defixit signa supremo,
Partitis astris stellas prouidit in annum,
Quæ tempestates homines & signa docerent,
Vt firma in terris essent certo ordine cuncta,
Hinc primos illi extremosq; adhibemus honores.

Solon ordinauit annum & mensem, & ad duodecim menses Lunares adiecit Epactas dies vndecim, vt congruerent ad integrum Solis circuitum, atq; eodem planè modo annus diluuij à Mose describitur Genes. 7. & 8. Nam cum ingressus esset in arcam No: anno ætatis 600. mense secundo die mensis 17. tandem post exsiccatam terræ superficiem egressus est cum suis ex arca, anno ætatis 601. mense secundo die mensis 27. Initium autem anni Solon constituit coniunctionem Solis & Lunæ proximam Solstitio æstiuo.

Oenopides Chius Astrologiæ peritus, cum dedicaret in Olympijs legum tabulam, inscripsit in ea Astrologiam quinquaginta nouem annorum, affir-

mans hunc esse magnum annum. Claud. Ælianus. Ex quibus constat veteres Rerumpub. moderatores ciuibus suis non solum leges, sed etiam astrorum motus tradidisse, tanquam res ambas necessarias & vtiles Rebuspublicis.

Pythagoras Italicæ Philosophiæ princeps, quem Plato penè in omnibus imitatur, putat scientiam Mathematices necessariam esse ciuili viro. Et secundum Censorinum affirmauit, hunc totum mundum musica factum ratione, septemque stellas inter cælum & terram vagas mortalium geneses moderari.

Scribit Valerius Maximus eundem Pythagoram Ægyptum petijsse, vbi literis eius gentis imbutus, præteriti æui sacerdotum commentarios scrutatus, inde ad Persas profectus, Magorum exactissimæ prudentiæ se formandum tradidit, à quibus siderum motus cursusque stellarum, & vniuscuiusque rei proprietatem & effectum benignissimè demonstratum docili animo sumpsit.

Archimedes vnicus spectator Cæli siderumque (vt Cicero in Tusc. quæst. tradit) Lunæ, Solis, & quinque errantium cursus, motusque Sphæræ addidit & explicuit. Meminit eius etiam Liuius & Plutarchus.

Clau-

Claudianus eius Sphæram ita deſcribit:

Iuppiter in paruo cum cerneret æthera vitro,
Riſit & ad ſuperos talia dicta dedit.
Huccine mortalis progreſſa potentia curæ,
Iam meus in fragili luditur orbe labor.
Percurrit proprium mentitus ſignifer annum:
Et ſimulata nouo Cynthia menſe redit.
Iura poli, rerumq́ fidem, legesq́ virorum
Ecce Syracuſius tranſtulit arte Senex.

Hipparchum propter magnam rerum cæleſtium peritiam veteres diuinorum conſiliorum compotem eſſe putauerunt. Franciſ. Petrar.

Plato in dialogo 7. de Repub. inter artes tertio loco Aſtronomiam poſuit, ediſcendamq́ omnibus commendauit, non tantum quod temporum mutationes, vel etiam oportunitates, & commodas rerum gerendarum occaſiones præſentire doceat, ſed etiam quod non minus rei militari quàm nauigationi, aut agriculturæ conueniat.

Idem in Timæo dialogo, ſiue de natura dicit: Planetarum tripudia, & inter ſe collationes & circulorum ad ſeipſos reuolutiones, & quales in coniunctionibus inter ſe propinqui ſint, & qui oppoſiti, & poſt quos & ante quos è directo inter ſe, & ad nos, & in quibus temporibus ſinguli occultentur, & rurſus ap-

ſua apparentes, timorem & futurorum ſigna his, qui conſiderare poſſunt, mittere.

Anaxagoras perpetuo in inueſtigandis abditis rerum cauſis, & contemplatione naturæ erat occupatus, nec tantum terram, & quæ ante pedes ſunt intuebatur: ſed cælum quoq; aſpiciebat, aſtrorumq; mirabilem curſum deprehendens, de eorundem viribus multa diſputabat. Itaq; ſciſcitanti cuidam, cur ita libenter ferret ſubdiualia peruigilia? reſpondit, vt cæli aſpectu fruar. Philo Iudæus.

Hermes ille Philoſopus, quem Græci tanto habuerunt in honore, ſcriptis ad Amonem literis, morborum cauſas in ijs, qui furore corripiuntur, & mente ſunt alienati, ad ſidera refert. Glycas.

Iarchas apud Brachmannos fuit excellens Aſtrologus, vt colligitur ex ſequentibus dictis Hieronymi ad Paulinum. Apollonius ille ſiue Magus (vt vulgus loquitur, ſiue Philoſophus, vt Pythagorici tradunt) peruenit ad Brachmannos, vt Iarcham in throno ſedentem aureo, de curſu dierum & ſiderum docentem audiret. Scribit præterea Damis, Iarcham ſeptem annulos Apollonio dediſſe, ſtellarum ſeptem nominibus cognominatos, vt ſingulos diebus ſingulis geſtaret.

Hippocrates admonitiones & præceptiones de obſer-

obseruandis momentis orientium atq; occidentium siderum, præmetiendisq; secuturis tempestatibus, sæpè sparsim in suis repetiuit voluminibus, & sedulò ijs inculcauit, quos ex schola aliò ad exercenda faciendaq; opera artis ablegauit, tanquam rem magni momenti & plane necessariam prænoscendis, anteuertendis, depellendisq; si inuasissent, morbis.

Dioclem Caristium Galenus citat testem, qui affirmat non recentibus solum suo tempore, sed & veteribus Medicis obseruationes siderum vsitatas fuisse. Et Galenus fuit Astrologus, quod patet lib. 3. vbi de diebus decretorijs tractat, & ex libro Epid. 1. vbi dicit, Medico necessarium esse cuiusq; perspexisse sideris emersus & occasus: & ex sua Mathematica: vbi ita legitur, In summa: Medico figura genituræ accuratè disquirenda est, vt de morbi qualitate iudicemus. Quemadmodum etiam pater eius eandem artem calluit. Nam hæc Galenus de patre scribit, testante Antonio Fumanello: Pater meus optimus fuit Mathematicus, exercitatus quandoq; in Geometria, Arithmetica, Architectura, & Astronomia.

Crinam Maßiliensem Medicum Plinius lib. 29. naturalis historiæ scribit, ad siderum motum ex

Ephi-

Ephimeride Mathematica cibos ægrotis dare, & ad id horas obſeruare ſolitum.

Ex quibus certò ſtatuitur, non ſolum dictos Medicos operam dediſſe Aſtrologiæ, ſed etiam alijs, qui ante hos vixerunt, vſitatas fuiſſe obſeruationes ſiderum, & has neceſſarias ad artem medicam iudicaſſe.

Meton filius Pauſaniæ, qui annum Athenienſibus deſcripſit, & primus ἐννεαδεκαετηρίδα *hoc eſt, vt nunc vſitate loquimur, Cyclum decemnouenalem, quem aureum numerum nominamus, inuenit: cum expeditionem Athenienſium in Siciliam fore infelicem ex aſtris & Solis Eclipſi, quæ præceſſerat, deprehendiſſet, vt ſe ab illa, ſeu filium, vt alij volunt, ſubtraheret, incenſis ædibus inſaniam ſimulauit, & hoc pacto periculum euaſit. Ita & arti fidem fecit, & ſimul ſaluti ſuæ conſuluit. Nam & à principibus Reipub. inſanus iudicatus, & impune dimiſſus eſt. Et ſi Alcibiades, cuius ſupra in præfatione etiam memini, Metonis conſilio obtemperaſſet, hanc expeditionem diſſuadentis, patriam in triſtem ſeruitutem ex ſumma libertate non præcipitaſſet.*

Democritus Philoſophus celebris, Aſtronomiæ ſtudio accenſus ad Ægyptios ſacerdotes primùm, ac inde ad Chaldæos diſcendi cauſa eſt profectus:

Cuius est illud dictum: Quod est ante pedes nemo spectat, cæli scrutamur plagas.

Agathocles rex Syracusanus, aduersus Pœnos pugnaturus, cum Solis Eclipsi, quæ sub diem pugnæ conspiciebatur, tanquam prodigio milites suos consternari vidisset, rationem, qua id accidisset militibus exposuit, atq; ita metum illis eximens non minus gloriæ ex huius artis cognitione, quàm rei militaris scientia est adeptus.

Iustinus hæc ita recenset. Agathocles Siciliæ tyrannus, ad regni maiestatem ex humili genere peruenit, sed manu strenuus, & in concionibus perfacundus erat. Is exposito in Africæ littore exercitu, cum illum adhortationibus erigeret, perterrebat eos visio, quòd nauigantibus eis Sol defecerat, cuius rei rationem non minori cura rex quàm belli reddebat, affirmans, si prius quàm proficiscerentur factum esset, credi aduersum profecturos prodigium esse, nunc quia egressis acciderit, illis ad quos eatur portendere. Porrò defectus naturalium siderum semper præsentem rerum statum mutare, certumq; esse florentibus Carthaginensium opibus, aduersisq; rebus suis commutationem significari. Quod illum haud fefellit. Nam victoriam à Carthaginensibus adeptus est, interfecto ipsorum duce Hannone.

Nicias Atheniensium dux, ut Plutarchus scribit, militibus imperauit, ut se ad nauigandum expedirent. Cum autem iam omnia ad nauigandum parata essent, noctu fortè Luna defecit, ex quo vehementer Nicias omnesq; milites turbati sunt, cum propter causarum ignorationem malum aliquod sibi portendi arbitrarẽtur. Solem enim circa trigesimam à coitu diem, Luna interueniente obscurari, tum etiam multi sciebant: Cur verò Luna luce destitueretur, ignorabatur. Primus autem, qui lunaris luminis atq; umbræ causam deprehendit, ac literis mandare ausus est, Anaxagoras fuit, cuius opinionis fama inter paucos etiam prodierat, qui etiam non sine metu talia proferre audebat. Nam homines sermones de rerum natura non facilè admittebant, sed eiusmodi studijs deditos inani labore tempus conterere, & numen diuinum quibusdam necessitatibus & terminis circumscribere arbitrabantur. Itaq; & Protagoram Athenis pulsum fuisse constat, & Anaxagoras in carcerem ductus vix à Pericle quamuis maxima contentione seruari potuit: & fortè ita casus tulit, ut nullum tum peritum vatem apud se Nicias haberet. Stilpides enim, cuius opera & consilio plurimum utebatur, paulò antè interierat, & Philocratis interpretationi de Eclipsis prædi-

prædictione, quam illi faustam fore affirmabat, credere nolebat. Itaq; si Nicias astrologi & vatis quem paulò ante amiserat consilio vti potuisset, aut Philocrati Astronomo nauigationem consulenti obtemperasset, ipse & exercitus in tantas calamitates non incidisset.

Lycurgus Rex Lacedæmonijs omnem Reipub. administrationem è cælo temperabat, ac legem illis dedit, ne quando in bella prodirent ante plenilunium: non enim existimabat eandem esse ciuitatis administrationem crescente Luna & euanescente, propterea quod omnia ab illa regerentur. Veteres etiam maximè diuinationibus vtebantur, nec eam artem ociosam esse putabant, adeò vt nec vrbes conderent, nec mœnia circumducerent, priusquam de singulis à vate responsum accepissent. Ita postea Lacedæmonij Lycurgi admonitione ducti, nullos nisi Mathematicos Regibus assessores attribuerunt, nec vnquam nisi obseruatis Lunæ cursibus siue consultis astris in expeditionem egredi ausi sunt. Deniq; nec ipsa Deorum oracula ab arte Astrologica erant aliena. Verum apud Delphos virgo prædicendi munus administrabat, cælestem illam virginem repræsentans. Hæc Erasmus Roterodamus in tractatu de Astrolog. cuius de ea est hæc sententia: Cæ-

lum quidem suo motu volui, caterum obiter eius motus effectum ad nos peruenire, neq; quicquam vaticinio mutari posse eorum, quæ ab illis ad nos dimanant, & fatu decreta instant. Haut verò vtilitatem afferre vtentibus, vt bona multò ante delectent eos, quæ ventura præscierint, mala verò facile, cum non imprudentibus obuenerint, accipiantur: neq; enim in illos irruunt, sed quia meditata expectaq; sunt, leuia mitiaq; videntur.

Et Lacedæmonij in omnibus non solum publicis negotijs, sed etiam priuatis actionibus, priusquàm aliquid auspicarentur, Lunam superstitiosè obseruabant, id quod notat Euripides, cum in Iphigenia Aulidis respondet Agamemnon, tum nupturam filiam cum Luna dexter circulus aduenisset.

Numa 2. rex Romanorum ordinauit 12. menses, vt Fuluius & Sext. Aurel. victor scribunt. Iunius verò vult hoc factum esse à Tarquinio. Siue Numa, siue Tarquinius huius ordinationis auctor fuerit, hoc tamen constat, ambos fuisse reges Romanorum, & sine exacta motuum cælestium doctrina, talia neutrum id præstare potuisse.

Papyrius Cursor consul Romanus solarium primum fieri fecit, vt Plinius lib. 7. cap. 60. refert.

Vnde

Vnde illum Astronomiæ peritum fuisse constat, hisq́ in artibus excelluisse.

Marium & Octauium consules Chaldæis operam dedisse Plutarchus scribit, & de ijs hæc commemorat. Octauium Chaldæi ac vates quidam suis persuasionibus Romæ detinuerunt, tanquam ibi manere & nusquam discedere operæ precium esset. Hic vir cum inter alia obseruantissimus Romanorum legum esset, & præsertim formam consulatus circa mores patrios ac leges tanquam ad præscriptum immobiliter custodiret, imbecillitate quadam Rempub. gubernauit, quia plurimum temporis per præstigiatores & vates potius, quam per viros in Repub. & in re militari versatos imperium administrauit. Hunc priusquam Marius aduentaret, à suggesto diuulsum & vulneribus confossum, præmissi milites trucidarunt. Fama est diagramma Chaldaicum in sinu eius repertum fuisse. Hæc res multum admirationis in se habuit, quòd ex duobus clarissimis Imperatoribus Marius, qui vaticinia non contemnebat, secundas res habuerit: Octauius verò mortem obierit.

Caius Iulius Cæsar peritus huius artis annum instituit, quo nos hodie vtimur, qui Iulianus appel-

latur de consilio Sosigenis Mathematici, quem Alexandria Romam eam ob causam deduxit.

Sabellicus de eo scribit, quod etsi intempestiua conuiuia aßiduè cum Cleopatra celebrauerit, tamen per id tempus astrorum cognitioni vacauerit, breuiq; ita profecerit, vt Romam reuersus Pontificum correxerit fastos, annumq; ad eam intercalationis formam constituerit, quo hodie vtimur.

Et Lucanus aliquoties eius peritiam in hac arte celebrat, præsertim in conuiuio Cleopatræ, vbi Cæsar alloquens Achoræum sacerdotem Ægyptium ait:

Fama quidem generi Pharias me duxit ad vrbes,
Sed tamen & vestris media inter prælia semper
Stellarum cœliq; plagis, superisq; vacaui,
Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus.

Nuper etiam editi sunt à me versiculi, in quibus Cæsar de seipso ita loquitur:

Quis fuerim scriptis monumenta relicta loquuntur
Quæq; manu geßi bella legenda dedi.
Nec satis hoc etiam, cœlum scrutabar & astra
Hinc meus æternum permanet annus opus.

Firmicus scribit Iulium Cæsarem paucos versus de institutione Astrologiæ edidisse, & hos de alieno opere mutuatum esse.

Idem

Idem Ciceronem quoq; Principem ac decus Romanæ eloquentiæ, ne quid intentatum relinqueret, quod non diuinum eius ingenium esset assecutum, versibus Heroicis, ait, de Astrologica institutione respondisse.

Caius Caßius præcipuus ex Cæsaris interfectoribus etiam harum artiũ amator fuit. Nam Astrologos circa se in castris habuit. Et scribit Appianus de eo: Cum Romanorum exercitus Parthorum sagittis cæsus esset: Caßius verò reliquias ad sese fugientes seruare conaretur, Chaldæus illum admonuit, vt tantisper tempus protraheret, dum Luna Scorpione decurso Sagittarium attigisset, tunc ille: Sagittarium magis metuo quam Scorpionem.

Octauius Augustus tantam fidem arti Astrologicæ habuit, vt Thema suum vulgauerit, nummosq; argenteos nota sideris Capricorni quo editus est, cudi fecerit, descriptumq; stellarum ordinem, sub quibus natus erat, palàm omnibus ostenderit.

Q. Horatius Flaccus ad Mæcenatem intimum Augusti amicum lib. 2. Od. 1. ita scribit:

Etiamsi me Libra, seu formidulosus Scorpius siue Capricornus aspiciat: nostra tamen natalis hora incredibili modo consentit. Vnde apparet tam

Mæce-

Mæcenatem quàm Horatium artis Aſtrologicæ amantes & non ignaros fuiſſe.

Propertius de Mæcenate (vt de natalibus tanti viri hoc obiter moneam) ita ſcribit:

Mæcenas eques Hetruſco de ſanguine Regum.

Tiberius Cæſar eius nominis primus, circa Deos & religiones negligentior eſt habitus ob ſtudium Mathematices, cui teſtante Suetonio fuit addictus, & propter ſtellarum cognitionem vates euaſit exercitatiſsimus, teſte Dione.

Et vt Zonaras ſcribit: Cum & ipſe diuinationis ex ſideribus peritiſsimus eſſet, & Thraſyllum virum in Aſtrologia ſummum ſecum haberet, quid & ſibi & filijs Auguſti Caio & Lucio euenturum eſſet, præſciuit.

Caio Caligulæ Germanici filio cum Tiberio nepote ſuo rixanti dixit: Tu ipſum occides, & alij te, quaſi certò præſciret illa ſic euentura.

M. Valerius Maximus Sacerdos multiplici doctrina & eloquentia clarus à nulla re niſi Aſtrologiæ ſcientia commendari nominis ſui memoriam poſteris voluit in monumento, quod Mediolani ſibi & vxori poſuit.

S. Paulus Apoſtolus 1. Corinth. 15. ſcribit: aliam claritatem Solis, aliam eſſe Lunæ, & aliam

cla-

claritatem & splendorem stellarum, & stellam à stella differre in gloria, ex quibus colligitur: S. Paulum non ignorasse differentias splendorum & claritatum stellarum, & alias alijs dignitate & gloria præcellere.

Virgilius dilectus ab Augusto Cæsare siderum rationem ediscendam esse præcepit, admonens obseruandum frigidæ Saturniæ stellæ transitum, vt Plinius de eo tradit. Ergo & Virgilius in astrorum scientia versatus fuit, vt ex eius opere, quod Georgicon inscripsit, liquidius constat, vbi inter alia hæc scribit:

Ipsa dies alios alio dedit ordine Luna
Felices operum.

Ouidius Astrologiæ præcepta intellexit, quod constat ex his versibus:

Natus es infelix ita Dij voluère, nec vlla
Commoda nascenti stella leuisq; fuit.
Non Venus affulsit, non vlla Iuppiter hora.

Germanicus Cæsar vertit Arati Solensis Phænomena & prognostica, ac addit commentaria, quemadmodum & M. Tullius Cicero, vt à S. Hieronymo obseruatum est, & versiones eorum aliqua ex parte adhuc extant. Vnde liquet Ciceronem & Germanicum rerum cælestium amatores & mo-

tuum ac virium astrorum peritos fuisse. Ait etiam in lib. de fato: Astrologorum decretum esse, qui Canicula oriente nascitur, illum non periturum mari. Quod etiam constat de Cicerone ex libro, qui somnium Scipionis inscribitur, vbi orbium Cælestium & Planetarum motum succinctè recenset: & alibi sensuum vim & intelligentiam, astrorum ordinem atq; constantiam eorum declarare ait, & ex hoc motu conseruationem & salutem omnium oriri differit: de quo postea in fine huius Catalogi prolixius.

Idemq; Cicero in libro de natura Deorum ait: quòd errantes stellæ tum occultantur, tum rursus aperiuntur, tum abeunt, tum recedunt, tum antecedunt, tum subsequuntur, tum celerius mouentur, tum tardius & ad quoddam tempus insistunt.

Idem in libro de diuinatione: Quod Astrologi volunt, cum stella Iouis aut Veneris coniuncta cum Luna ad ortus puerorum salutaris sit, Saturni Martisq; contraria. Ex quibus liquidiùs adhuc patet Ciceronem Astrologiam calluisse; & eius præcepta intellexisse.

Claudius Imperator præuidit suo natali die defectionem Solis futuram: Veritus igitur ne tumultus eam ob causam excitaretur, scripsit aliquantò antè,

antè non solum defectionem Solis futuram, & quando, quantaq; esset futura: Sed etiam causas, propter quas id esset necessariò euenturum, docuit.

Vespasianus Imperator suam suorumq; genituram ac fata optimè calluit, de quo infra.

Titus Vespasiani Cæsaris filius, & in Imperio administrando successor, astronomiæ etiam obseruantißimus fuit, & eam præcipuè partem, quæ in reuoluendis genituræ supputationibus occupatur, percalluit. Duos perduellionis accusatos, quòd in ipsius necem, vt imperium inuaderent, conspirassent, vt ab eo incepto desisterent, blandè ac comiter admonuit, dicens: Principatum non hominum prudentia aut potentia acquiri, sed fati benignitate concedi, cognitaq; vtriusq; genitura, imminere ambobus periculum pronunciauit, & sibi exitium breui affuturum. Quæ prædictiones euentu non caruerunt. Sueton.

Plinius 2. clarus sub Vespasiano, ad quem is ante lucem consultandi causa solebat ire, Messanæ claßi præfuit, non procul inde ab Ætna suffocatus, siderali scientia præditus fuit, vt hæc sequentia ab ipso scripta testantur:

Partibus signorum sua vis inest. Nam autumnale æquinoctium, brumamq; cum tempestatib.

 consi-

conficere ſidera intelligimus: afflantur alij alio ſidere, & commouentur ſtatis temporibus aluo, neruis, capite & mente. Et vt Solis natura temperando intelligitur anno: Sic reliquorum quoq; ſiderum propria eſt cuiusq; vis, & ad ſuam cuiq; naturam fertilis, ita vt in ſuo quoq; motu naturam ſuam exerceat, quod manifeſtum eſt in Saturni maximè tranſitu imbres faciente. Nec meantium modò ſiderum hæc vis eſt, ſed multorum etiam adhærentium cælo, quoties errantium acceſſu impulſa, aut coniectu radiorum extimulata ſunt.

Adrianus Imperator non tantum alijs artibus operam dedit, quæ in omni vita neceſſariæ videntur, verum etiam Matheſi & Aſtrologiæ. Itaq; ſingulis annis & diebus ſibiipſi ex arte prædictiones Aſtrologicas præſcripſit, easq; illo anno, quo è vita emigrauit, vſq; ad eum menſem tantum ſcripſit, quo deceßit: ea re ſe menſem illum non tranſgreſſurum eſſe oſtendens. Vt Valerius Maximus & Ælius Spartianus literis prodiderunt.

Idem de Vero, quem adoptauerat, ſæpe dixiſſe fertur: Oſtendent terris hunc tantùm fata, nec vltra Eſſe ſinent: Indicans & prædicens illum breui moriturum.

M. Antonius Imperator, cognomento Philoſophus,

phus propter studia omnium artium dictus; siderum cursus considerandos esse aiebat, propterea quod nos eos comitaremur. Hunc Bened. Curt. insignem fuisse Astronomum scribit.

Lucius Septimius Seuerus Pertinax, Peritissimus Astrologiæ fuisse scribitur, idq; historiæ eius infra recitatæ ostendunt.

Varro, vt Plutarchus annotauit, etiam harum artium amator fuit. Nam Taruntium nobilem Mathematicum & Astrologum iussit vrbis Romæ, & conditoris diem & horam natalem describere, inspectusq; Romuli vitæ institutis ac rebus gestis ex illis consequentia colligere. Eiusdem enim contemplationis atq; artis esse existimabat, cognito conceptionis tempore vitam prædicere, & percepta vita ex ea procreationis tempus ratiocinari; & vrbis fortunam veluti hominis proprium habere arbitrabatur tempus, quod ex prima origine ad astrorum ortus obseruatur. Et Taruntium quidem suscepisse ait munus à Varrone impositum, ac perspectis Romuli ingenio ac moribus, rebusq; gestis, tum vitæ tempore ac mortis genere, hisq; omnibus in vnum collatis, valdè fidente animo ostendisse, Romulum primo anno 2. Olympiadis à matre fuisse conceptum 23. die mensis Decembris hora tertia, qua Sol defe-

 cit:

cit: in lucem editum mense Septembri ad XII. Calendas sequentis mensis circa ortum Solis. Vrbis verò Romæ fundamenta ab illo iacta quinto idus mensis Aprilis inter 2. & 3. eius diei horam.

Cicero eadem hæc de Taruntio in lib. 2. de diuinatione commemorat: Titus Taruntius familiaris noster inprimis Chaldaicis literis eruditus, vrbis etiam nostræ natalem diem repetebat ab ijs partibus, quibus eam à Romulo conditam accepimus, Romamq́, cum esset in iugo Luna, natam esse dicebat, nec eius fata canere dubitauit, Solemq́ cum Mercurio & Venerem in Tauro, in piscibus Iouem, in Scorpione Saturnum cum Marte fuisse affirmabant alij.

Varronem proprium librum conscripsisse de Astrologia, in quo stellam à stando vult dictam, affirmat Aurelius Caßidorus.

Alexander Cæsar Matheseos peritus, Astrologis primo in Italia salaria & honores decreuit, publicamq́ prælectionem huius scientiæ fieri curauit.

Hippolitus Episcopus & Martyr primo instituit & descripsit circulum Paschalem, quomodo is ex Lunæ motu, & aureo numero colligi poßit, post natum Christum 228. vt Isodorus testatur, quod

sine

sine excellenti huius artis scientia perficere non potuisset.

Synodus Nicena, quæ celebrata est post annum Domini 325. vel vt quidam 330. negocium dedit Eusebio Cæsariensi, vt adhibitis Alexandrinis Mathematum peritissimis, Cyclum & aureum numerum disertè describeret, quem postea Theophilus Alexandriæ Episcopus rogatu Leonis Papæ lucidius exposuit. Vnde constat etiam patres has artes amasse, & iudicasse eas vtiles esse, tam in Ecclesia quam in Republica. Absq; harum enim cognitione festa mobilia, fixa, verum tempus Paschatis aut resurrectionis Domini, & litera Dominicalis sciri non possunt.

Constantinus Magnus die XI. mensis Maij vrbis Constantinopolitanæ à suo nomine dictæ diem natalem ac dedicationem celebrauit: &, vt quidam scribunt, Valentem Mathematicum eius artis principem, natalitium thema vrbis constituere iussit, vt cognosceret, quot annos vrbs illa duratura esset. Respondet ille sexcentos nonaginta. Sed qui anni intelligendi sunt ad ea vsq; tempora, quibus instituta Reipublicæ & status conseruatur, vt Zonaras arbitratur.

Constantinus quartus Cæsar lib. 1. cap. 10. de agri-

agricultura dicit: obſeruandam eſſe lunam, in qua domo circuli Zodiaci exiſtat, tunc cum primum tonitru auditur. Ergo & hic aſtrorum influentias intellexit.

Mauortius Lollianus fuit Conſul & proconſul deſignatus, & totius orientis gubernator ſub Conſtantino. Is fuit Aſtrologiæ deditus, vt conſtat ex epiſtola Firmici ad illum: Cum eſſes in Campaniæ faſcibus conſtitutus, ad me primum in has oras Siculas ad ea potiſſimum ſtudia, quibus ab ineunte ætate vterq; noſtrum deuinctus erat, ſuauiſſimè diuertiſti.

Aurelius Caſſidorus Senator Romanus Aſtrologiæ non ignarus fuit, vt ex eius operibus conſtat. Nam proprium tractatum de Aſtronomia èdidit. Scribit etiam quod Ptolomæus Canones, quibus curſus aſtrorum inueniantur, inſtituerit, ex quibus Solis Eclipſes & Lunæ curſus, qua ratione fiant, aduertere non videtur abſurdum: alia quoq; ex his non deſpicienda commoditas capitur, ſi oportunitatem nauigationis, ſi tempus aſcenſuum, ſi æſtatis caniculam, ſi autumni ſuſpectos imbres inde diſcamus. Dedit enim Deus vnicuiq; creaturæ ſuæ aliquam virtutem.

Bardas Cæſar Conſtantinopolitanus ordinauit ſtipendia lectoribus bonarum artium, & præſertim

Leoni

Leoni Mathematico & Astrologo, quem summè propter eius artis peritiam dilexit.

Seuerinus Boëthius Patricius Romanus vir sanctiss. & christianus, à Theodorico Gotthorum rege interfectus quasi per προσωποποιίαν ipsam Philosophiam alloquitur, consolationis causa in suo exilio his verbis: Talis tuus habitus talisq; vultus erat, cum tecum naturæ secreta rimarer, cum mihi syderum vires radio describeres, quumq; mores nostros totiusq; vitæ rationem ad cælestis ordinis exemplar formares. Ex his patet, hunc summum & excellentem virum Astrologiæ peritum fuisse.

Ausonius vir consularis Burdegalensis ordine recenset in suis Carminibus signa cælestia, Planetas & dies à Planetis denominatos, & rationem vertentis anni. Quare non ignarus fuit rerum cælestium.

Censorinus opusculum edidit de die natali ad Q. Cerellium, ubi Chaldæorum rationes de tempore patus explicauit, ac de Zodaico & aspectibus nonnulla addidit, mentionem etiam faciens annorum Climactericorum ex sua & aliorum sententia. Ex quibus satis liquet, illum Astrologiæ operam nauasse.

Theodosius Iunior fuit literarum non imperitus,

& cum in alijs Mathematicis libris versatus tum Astronomiæ non ignarus. Zonaras.

Chosroës rex Persarum motuum astrorum peritus fuit, & futurarum rerum præscientia gloriabatur, vt Zonaras de eo scribit, & addit: Eum, cum à Romano duce salibus incesseretur, dixisse, nisi tempori seruiendum esset, non auderes dux magnum Regem salibus incessere, audito, quid in futurum Dij constituerint, scito, res aduersas ad vos Romanos redituras, & gentem Babylonicam triplici annorum circuitu Romanam ditionem obtenturam. Post illud autem vos Romani quintum septenarium annorum Persas seruitute premetis. His peractis dies sine vespera hominibus illucescet.

Cedrenus de hoc rege scribit, illum responsionem talem legatis Heraclij dedisse, se nolle illis pacem dare, antequam Crucifigerorum Deo renunciarent & Solem adorarent. Hic stellas pro Deo coluit.

Dionysius Abbas annis circiter 200. post Synodum Nicenam Cyclum Alexandrinum, cuius auctor fuit Meton Atheniensis, vt supra dixi, mensibus Romanis intulit atq; emendauit circa annum Domini 532. Vnde sequitur ipsum harum artium peritiss. fuisse.

Eugenius Toletanus Episcopus, qui concilio quinto in

to in eo loco habito præfuit, Astrologiæ ad miraculum usq; peritus fuit, vixit post Christum natum anno 637. Curio.

Aquila Rabbi Akilæ discipulus, secundus post 70. diuinorum voluminum græcus interpres, vir vtriusq; Matheseos peritißimus, & ob id Hadriano Augusto charus, à quo etiam constitutus est præfectus operum ad extruendam vrbem Hierosolymam, cum in ea Euangelium prædicarent, baptisatus est, sed cum nimium Genethliacis intentus, quotidie geniturarum positiones inspecto nascentium horoscopo designaret, atq; ob id à Patribus increpatus, non desisteret, sed potius se eis contumeliosè opponeret, & defendere vellet, ab ipsis exclusus est. Ergo & tunc temporis fuerunt Christiàni, qui Astrologiam exercuerunt & defenderunt: vt sequentia exempla etiam testantur.

Victor, Capuanus Episcopus, fuit Astronomus excellentißimus, qui floruit circa annum Domini 480.

S. Hieronymus vertit Arati etiam Phænomena & prognostica, vt multi alij, ex quibus statuitur rerum cœlestium & illarum motuum ipsum amatorem fuisse, & horum motuum doctrinam vtilem in Ecclesia esse.

D. Ambrosius Episcopus Mediolanensis stellarum vires & influentias earum optimè calluit. Nam lib. 4. Hexameron hæc de Luna commemorat. Similia de Lunæ ratione conueniunt, quæ de consorte eius, ac fratre, scilicet Sole, memorauimus: Siquidem in id se induit ministerium, in quod & frater, vt illuminet tenebras, foueat semina, augeat fructus. Habet etiam pleraq; à fratre distincta, vt quem tota die calor humorem terræ siccauerit, eundem exiguæ noctis tempore ros reponat, nam & ipsa Luna larga roris adseritur. Deniq; cum Serenior nox est & Luna pernox, tunc largior ros fertur arua perfundere, & plæriq; sub aëre quiescentes, quo magis sub lumine fuissent Lunæ, eo plus humoris se capite collegisse senserunt. Vnde & in Canticis dicit Christus ad Ecclesiam: Quoniam caput meum repletum est rore, & crines mei guttis noctis. Tum deinde minuitur & augetur, vt minor sit cum resurgit noua, & cum sit imminuta cumuletur, in quo grande mysterium est. Nam & defectu eius compatiuntur Elementa, & processu eius, quæ fuerint exinanita, cumulantur, vt animantium cerebra maritimorum humida: Siquidem pleniores ostreæ reperiri feruntur, nonnullaq; alia, cum globus Lunaris adolescit.

His

His cõsentanea Basilius Cæsareæ Cappadociæ antistes in sexto Hexameron scribit, dicens: Opinor autem, quòd & animalibus creandis, cæterisq; omnibus, quæ terra producit, non parua cõfertur ex Lunæ mutatione formatio, modò enim laxiora eorum corpora videntur & vacua cum senescit: modò integra & repleta cum crescit, quoniam humorem quendam cum calore permixtum interius his latenter infundit. Quod ita esse demonstrant hi, qui sub dio dormientes lucente luna postquam surrexerint, inueniunt capita sua largißimo rore madentia. Sed & recentes carnes, si sub Luna iacuerint, fluida mox putredine corrumpuntur. Idemq; significat pecorinum cerebrum, vel etiam viscera marinorum animalium, quæ sunt humectiora, nec non arborum medullæ. Et paulò post: Sed aëris motus ijsdem ipsis commutationibus continetur, sicut Lunæ nouitas attestatur, quæ ex longa plerumq; serenitate subitò nubium glomerationes & perturbationes exuscitat. Ex quibus colligitur, hunc antistitem etiam cœlestium corporum effectus & vicißitudines intellexisse.

Iohannes Damascenus cap. 7. enarrat, quòd Zodiacus obliquè moueatur, & quòd in 12. diuisiones sit sectus, quodq; cœlum habeat partes 360. & domus Planetarum recenset, ac etiam astris vim tribuit in

 signi-

ſignificandis imbribus, frigoribus, caliditatibus, humoribus, ventis & ſimilibus.

Beda Venerabilis Preſbyter & Monachus Angloſaxo, græcè non minus quàm latinè peritus, Poëta, Rhetor, Theologus & Aſtronomus excellens fuit, vt conſtat ex eius operibus, in quibus ad motum Planetarum inueniendum Canones tradidit & computum Eccleſiaſticum edidit.

Abraham Eſdræ filius, quem Hebræi Aben Ezra cognomine ſapientem vocant, natione Hiſpanus, Aſtrologus & Theologus magnus, ſcripſit in totum vetus Teſtamentum, moritur in Rhodo anno Domini 1217. Sixtus Senenſis.

Aquinas in 2. de generatione prope finem dicit, cum Planetæ in periodali circuitu erunt fortiores, plures dabunt annos, & cum debiliores, pauciores, & ſi quis ſignorum & ſtellarum in illis poſitarum ſciret virtutem, de tota naſcentis vita prædicere poſſet. Ergo & Aſtrologiam Aquinas intellexit, & vim aſtris non minimam tribuit.

Multi Cardinales fuerunt excellentes Aſtrologi inter quos præcipui: Iohannes de Saluiatis: Nicolaus Cuſanus: Petrus Alliacus, Epiſcopus Cameracenſis, Cancellarius Pariſienſis Gymnaſij: Ægydius Columna & multi alij.

Alphon-

Alphonsus X. electus Romanorum Imperator, rex Castiliæ & Legionis, maximè Astrologiam coluit & vnus ille extitit, qui numerorum & cœli motuum scientiam ex orco veluti in vitam reduxit: in tabulas Mathematicas Toleti computatas quadraginta aureorum millia erogauit, plurisq; fecit cœlestium rerum cognitionem, quàm Romani Imperij administrationem, & plus ex ea gloriæ se consecuturum, quàm ex Imperij administratione existimauit. Curio lib. 2.

Carolus Magnus cum cæteras Philosophiæ partes, tum verò inprimis Astrologiam atq; doctrinam de motibus & viribus corporum cœlestium didicit à præceptore suo Alcoino. Nam & Ephemerides eum computasse scribunt: & anni mensibus, & ventis nomina imposuit, quorum aliqua vsus huc vsq; retinuit, & vt venationibus deditus fuit, cum foris esset, ita domi astrorum contemplatione studiose delectabatur. Cario.

Leopoldus Episcopus Frisingensis, natus dux Austriæ, edidit de hac arte proprium volumen, & normam tradidit iudicandi de figuris natiuitatum.

Persicus rex per Abdellam legatum suum inter cætera munera misit Carolo Magno Padebornam versus in Saxonia sitam, horologium Planetarum

mira arte fabricatum, quod sonitu tintinnabuli horas distinxit & indicauit. Quod præcipuè Carolus est admiratus, Vnde constat & colligitur, non solum Carolum amatorem artis Astrologicæ, sed etiam regem Persicum non inscium cælestium effectuum fuisse.

Henricus infans Portugalliæ Mathematicus insignis, nouas terras Astrologico suo studio & industria reperit. Curio.

Leo V. Græcorum pijßimus Imperator, Philosophus, quòd literis & Astronomiæ præsertim esset deditus, cognominatus est.

Andronicus Maior Palæologus, Imperator Constantinopolitanus etiam huic arti operam dedit: Nam cum equus pictus hinnitum nocte intempesta ederet, Logothetam sibi à consilijs intimum & Astrologum consuluit, quidnam iste insolitus picti equi sonitus portenderet? Logotheta Astrologicam figuram delineauit, ex qua positus siderum & prænotiones futurorum indagauit, hostiumq; aduentum & imperij confusionem, nec non imperatorij principatus discrimen prænunciauit. Et domum tendens Logotheta mœrore conturbatus, querens vxori & liberis dixit: imminet grauis hostium impreßio nobis, siue terra siue mari aduentantium. Sed quorum nescio,

nescio, qui nobis grauißimas clades importabunt. Hæc Nicephorus Gregoras scribit, qui ista ex Logotheta ipso audiuit, quem vt fratrem dilexit, & à quo Astronomicam disciplinam didicit, quam solus eo tempore perfectißimè calluit.

Paulò post vrbs Constantinopolitana ab Andronico nepote Maioris superata, senior Andronicus primò Imperio exutus, postea in monasterium detrusus, cæcus factus, ac elapsis duobus annis mortuus est. Logotheta autem omnibus bonis spoliatus ad perpetuum carcerem damnatus est, sicut antea Imperatori, vrbi & sibi hæc euentura ex astris præuidens denunciarat. Bona autem quæ ob imminens periculum amicis conseruanda dederat, scedula, in qua erant scripta, inuenta, omnia ad manus aduersariorum peruenerunt, hæredibusq; nihil ex ijs relictum fuit.

Idem Nicephorus in Oratione funebri magnum Logothetam ita laudat: Hic fuit qui magnum impendit studium, ne græci in posterum eruditi in iudicio veterum sapientum hallucinarentur: hic fuit, qui contemplatricis siderum sapientiæ scientiam facilem reddidit.

Andronicus Iunior Imperator Constantinopolitanus in stuporem incidens, cum tertio die paula-

tim se recreauisset, imperatricem hortatus est, ne ploraret, simulq; medicorum opem requisiuit, & ad Nicetam misit, vt ipse scribit, quærens nunquid cælestia lumina iuuarent, & non impedirent medicæ artis conatus, & experimenta.

Ergò & Andronicus maior & minor & Nicetas cælestium luminarium effectus edoctus fuit.

Nam Nicephorus hæc de se lib. 8. suæ historiæ refert: Mentionem intulit Imperator de Astronomia & cælestibus orbibus, & stellarum tam errantium quàm fixarum motibus, vt mihi pro sua ergà me beneuolentia disserendi occasionem suppeditaret. Ego verò eam disciplinam magnoperè collaudans, quòd & mentis oculos mihi repurgasset, & cæteras omnes disciplinas quasi viuis coloribus exornasset, quæ sine his reuerà nihil nisi rudia lineamenta essent.

Mahometes secundus eius nominis Turcarum Imperator, astrorum præcipuè obseruator fuit, ita vt omnia acta, agendaq; ad eorum cursum institueret, ac referret, teste Marino Baclero. Vnde illum fructum tulit, vt duo imperia Constantinopolitanum & Trapezuntium subegerit, regna duodecim rapuerit, vrbes 200. occupauerit. Quemadmodum figura eius natiuitatis insignem felicitatem & multi-

multiplices victorias designat, vt artem intelligentibus videre licet.

Manuel Comnenus, Imperator Constantinopolitanus Astrologiæ peritissimus multos sibi & vitæ & imperij annos spopondit: annos vixit 60. imperauit 38. Et Nicetas scribit, cum Manuelis coniunx Imperatrix partui vicina esset, sua præsentia Imperator coniugem subleuauit & solatus est, magis tamen in stellas & punctum edendi fœtus animo intentus. Nato autem filio, cui nomen Alexius, prædixerunt Astrologi, eum diuitem fore atque vnigenitum, & paterni imperij successorem, quod & euenit.

Alio loco sic de eo scribit: Nescio quomodo plurima & maxima quæque negotia, quæ arbitratu Dei secundos vel aduersos exitus sortiuntur, ad astrorum circuitus ac certos positus ac progressiones Manuel referebat, & decreta astrorum pro oraculo excipiebat. Nam potentibus ferè omnibus tum nostræ, tum superioris ætatis placitum est, stellarum progressiones & retrocessiones, cæterosque positus, configurationes, accessus, recessus, cæteraque ad felicitatem humanosque casus valere.

Alexius Anglus, Imperator Orientalis astrorum amator fuit. Sic enim Nicetas in eius gestis

ſcribit: Cum ſeſe in Blacharnas conferre vellet, tempus incommodius obſtitiſſe (nam eius temporis imperatores nec minimam mutationem aſtris inconſultis inſtituerunt.) Itaq; primam ieiuniorum hebdomadam in magno palatio haud ſanè volens permanſit: Vt verò dies ſextus ad migrationem non erat incommodus, præſertim ſi à ſummo mane fieret, diluculo ante Solis ortum tranſire Blacharnas inſtituit, ſolum ante Imperatorium cubile vltrò ſeipſum profundè dehiſcit, atq; id periculum mirabiliter imperator euaſit.

Robertus Siciliæ rex in Aſtrologia adeò diligenter & peritè verſatus eſt, vt quid aduerſi vel ſecundi aſtra portenderent, certiſſimè denunciaret. Philippum Valeſium Franciæ regem miſſis ad eum literis ſedulò admonuit, vt cum Eduardo III. qui tum Anglis imperabat, nequaquam collatis ſignis, ſi præſens eſſet, dimicaret. Inſpecta enim eius genitura, & diligenter examinata, fortunatum illum in rebus bellicis fore, ſe cognouiſſe: & de Gallis potiſſimum inſignes victorias, ſi in aciem cum eo deſcenderet, reportaturum. Nec illa prædictio falſa fuit. Nam poſt aliquot annos in Picardia cum Eduardo confligere auſus, Philippus licet copiarum numero longè ſuperior eſſet, luctuoſam tamen admodùm &

Galliæ.

Galliæ calamitosam accepit cladem, quandoquidem è suis triginta millia eo in prælio desiderauit, & ipse fuga vix periculum euasit.

Harduelles Persa, Magni Ismaëlis, qui Sophi nomen assumpsit, pater, inspecta filij genitura ipsum Prophetam summum futurum, subactaq; maxima parte Orientis, Mahometis gloriam rebus bellicis feliciter æquaturum prædixit. Iouius.

Fridericus II. Imperator Rex Neapolitanus astrologicos libros ex Arabica in Latinam linguam conuerti curauit, & Academiam Neapoli, in qua hi publicè prælegerentur, instituit, vt ea occasione Mathematicæ disciplinæ, quæ multis iam annis Europa exulauerant, velut postliminio redirent. Noti sunt Versus, quos ad Pontificem misit:

Fata volunt stellæq; docent, auiumq; volatus,
Quod Fridericus ego malleus orbis ero.

Matthias Coruinus Hunniadis filius, rex Vngarorum, propagator & admirator omnium doctrinarum fuit, & delectatus est maximè historiarum cognitione; didicit etiam studiosè multa de stellarum motibus & effectionibus, multos viros doctos, & præcipuè Mathematum peritos ad fastigia honorum euexit: ac præ cæteris fauore venerationeq;

ſingulari complexus eſt Iohannem Regiomontanum Aſtrologum, quem tanti fecit, vt crebro eum eruditorum colloquiorum cauſa menſæ contubernio adhibuerit. Et octingentos aureos Vngaricos ob dedicatas Ephemerides 30. annorum dono dedit. Carion.

Hunc regem Aſtrologiam valdè amaſſe non ſolum ex præcedentibus conſtat, ſed hæc ſequentia lucidûs idem declarant, animaduerſa à Dauide Vngnadio, Legato Cæſaris Maximiliani II. verſus Conſtantinopolin, qui anno Domini 1572. ad Turcicum Imperatorem miſſus, cum ex permiſſu Muſtaffæ Præfecti Vngarici, quem Baſſam nominant, & qui poſtea à ſuo Imperatore ſtrangulatus eſt, in ciuitate Budenſi arcem olim regiam videret, & ſingula conclauia diligentius perſcrutaretur, peruenit in cubiculum quoddam regis Matthiæ, fornicatum, ornatumq́ auro & varijs coloribus, inter quos enitebat cœleſtis figura regij temporis natalitij, ſubſcriptis his Verſibus:

Aſpice Matthiæ micuit quo tempore Regis
Natalis, Cœli qualis imago fuit.

In Bibliotheca autem ex aduerſo ianuæ inuenit legatus globum cœleſtem, tenentibus eum duobus angelis,

gelis, compositum ad tempus electionis regis, his Versibus subiectis:

Cum Rex Matthias suscepit sceptra Bohemæ
Gentis, erat similis lucida forma Poli.

Has enim figuras in cubiculo & Bibliotheca depingi non curasset Rex inuictissimus, nisi cœlestis constellationis rationem calluisset, atq; ex his causam fortunæ suæ regiæ ostendere voluisset, & Astrologiam tanquam diuinam artem coluisset: secutus exemplum Seueri Imperatoris, qui in Britanniam proficiscens in laquearibus palatij descriptas reliquit stellas, sub quibus natus erat, & ex his conijciens se non esse reuersurum: & Augusti, qui Thema suum diuulgauit, nummosq; argenteos nota sideris Capricorni, quo editus est, cudi fecit.

Antonius Bonfinius sequentia de eodem rege scribit decad. 4. lib. 5. Vngaricarum rerum: Matthias primo tempore comparatis exercitibus cæterisq; rebus, quæ bello vsui esse solent: anno salutis septuagesimo septimo supra millesimum & quadringentesimum, priusquam castra mouere vellet, astra consuluit, ac expeditionis cepit auspicia, nihilq; vnquam inconsultis sideribus egisse visus est, diuinam hinc voluntatem faustamq; elicere nitebatur, vt

cepta

cepta quæq; grauißima benè succederent, nihilq; vnquam nisi consultis patribus legibusue & Astronomis adoriri placuit, ne vi aut temere quicquam auderet: quin apud aras omnes rem diuinam fecit, vt numinum æquanimitate potiretur: postquã omnia sibi tutò fore sensit adaucto iam vere ex Buda castra mouit.

Hilarius Pontifex in Ecclesia orta contentione de tempore, quo Paschatis solennia celebranda essent, quoniam in eiusmodi re Arithmetica atq; Astronomia erat opus, huius rei iudicium Victorino Astrologo, qui in vtraq; illa arte peritißimus habebatur, remisit, voluitq; vt temporis rationem, quam ipse ini: et, ad diem Paschatis inueniendum Catholica seruaret Ecclesia.

Propter hanc ipsam controuersiã Sixtus quoq; IIII. Pontifex ex Germania Iohannem Monteregium Arithmeticum atq; Astronomum peritißimum Romam acciuit, qui etsi nullam aliam ob causam quam propter ingentis doctrinæ opinionem ad Pontificatum conscendisset, aliorum tamen doctrinæ in eo, quo ipse plurimum excellebat, cedere voluit. Baptist. Fulgos. Ex quibus constat Hilarium Pontificem Astrologiam amasse, & Sixtum eam exercuisse, & vtrumq; iudicasse eam necessariam in Ec-

clesia

clesia Æneas Syluius Picolomineus postea Pontifex factus, & Pius 2. nominatus hæc sequentia scribit in tractatu de educando regio puero ad regem Vngariæ & Bohemiæ Ladislaum, ex quibus colligitur illum amasse Astronomiam, illamq́ regibus necessariam esse, iudicasse: Nec enim Astronomiæ moderata lectio regio puero negari debet, quæ cælos ostendit & arcana superûm mortalibus pandit. Huius noticia magnis sæpè ducibus adiumento decoriq́ fuit. Pericles Atheniensis cum Solis obscuratione territi milites essent, meditarentnrq́ fugam, redditis eius rei causis exercitum retinuit, & victor euasit. Caius quoq Sulpitius, cum in exercitu Lucij Pauli propter Lunæ defectionem militum animi velut prodigio diuinitus facto terrerentur, naturali ratione monstrata securos reddidit animos. Nec Dion Syracusanus cum ad delendam Dionysij tyrannidem venisset, quia Platonis discipulus fuerat, & Astronomiæ peritus, tali casu territus est. Quod si Nicias in Siciliam veniens non eodem confusus fuisset metu, pulcherrimum Atheniensium exercitum non perdidisset. Imbuendus est igitur & hac doctrina puer regius.

Osorius Lusitanus Episcopus Siluensis in libro de regis institutione ad Sebastianum Portugalliæ

 regem

regem eadem ferè, quæ Æneas Syluius, nempe Astrologiam necessariam esse regibus, affirmat his verbis: Quid hic dicam de illa disciplina, quæ astra contemplatur? an patiemur regem nostrum tam præclaram artem ignorare? magno certè illum afficiemus incommodo, si tanto fructu nostra culpa caruerit. Nec enim mediocris illa vtilitas habenda est, quam animus capit, cum cælum suspicit magnitudine immensum, splendore clarissimum, ordinata varietate pulcherrimum, constantia & stabilitate firmissimum. Itaq; illius contemplatione fit animus altior & moderatior, & in omni vitæ ratione constantior. Qui enim rerum cælestium amplitudinem & immensitatem cogitatione peragrat, terrestrium regionum angustias admirari non potest, & qui definitos siderum cursus, & ordinatas conuersiones ad numerum cadentes, quo cælestia mouentur, mente cernit: facile sibi atq; vitæ suæ modum constituit, & qui cæli firmam stabilemq; naturam in omni temporum varietate considerat, nulla rerum varietate, aut vllo motu de mentis statu deturbatur: assidua namq; rei alicuius excellentis animaduersio imitandi studium incendit. Ita verò fit, vt qui cælestia animis spectat, cælestis etiam virtutis splendore colluceat. Accedit etiam admirabilis naturæ

turæ

turæ diuinæ cognitio, quam ex cæli contemplatione percipimus. Illud enim nobis quanta DEI potentia sit, quàm singulari ornatu omnia distinxerit, quanta benignitate generi humano prospexerit, apertè demonstrat. Nostris enim utilitatibus omnia quæ in cælo perfecit, seruire videmus. Vnde perspicitur hanc etiam disciplinam esse maximè cum regis amplitudine & dignitate congruentem.

Maximilianus primus Imperator, valde amauit Astrologiam. Nam præter cætera hæc Carion de eo scribit, quod consuetudo familiariter vitæ domesticæ consumpta sit illi cum viris doctis, cum quibus de doctrina Ecclesiæ & Philosophiæ, medica præcipuè & Mathesi suauissimè sit collocutus, & in hac arte sit usus opera Astrologi Georgij Transteri, qui illi mortem prædixit (cuius deinceps fiet mentio) & Vogelini, qui ambo audiuerant Regiomontanum, alter Vogelinus etiam Purbachium. Eos igitur vt peritos artifices maximi fecit, magnosq; in hoc studium sumptus impendit. Carion.

Albertus Elector Marchio Brandenburgensis, qui Achilles Germanicus nominatus à Pio II. Pontifice, habuit apud se hunc Carionem Historiographum & Mathematicum eximium, cuius opera vsus est. Extat huius viri prognosticon generale

de insignibus principũ euentu in plerisq; cõprobatum qui etiã conscripsit directiones locorũ hylegialium, sed nondum editas, meo tamen studio breui edẽdas.

Albertus Marchio, primus Dux Prussiæ amator onmium literarum, & etiam Astrologiæ fuit, qui ex eadem familia Brandenburgensium natus, sumptus in æditas tabulas Prutenicas ab Erasmo Reinholdo erogauit, quibus hoc tempore Astrologi in computandis Planetarum motibus vtuntur, ex qua re perpetui sui nominis gloriam regis Alphonsi exemplo posteritati commendauit. Inscripsit huic Duci etiam librum suum Iohannes Schonerus de natiuitatibus, in cuius præfatione ipsum tanquam Astrologiæ summum patronum laudat.

Fridericus Vrbini Dux, artem Astrologicam amauit & intellexit, vt ex Iouiani ad illum epistola constat sic scribentis: Quam opinionem etiam mirum in modum auxêre Romæ, Neapoliq́; sermones inter nos sæpius habiti, tum de alijs rebus, tum de cælo, & illis sempiternis ignibus, quas erraticas aut fixas stellas vocamus: quum earum inuestigationem rem admirabilem esse diceres, & homine maxime dignam, tum propter diuinitatis communicationem, tum nobilitatem materiæ. Quid enim cælo nobilius, aut eius inquisitione præstantius? quid

etiam

etiam admirabilius, quàm hominem in remotißimis à cælo constitutum locis, ad cæli ipsius & stellarum, quæ cælo feruntur, secreta penetrare. Illud verò suprà quàm dici posset, molestum tibi esse intellexi, quod diuinam rem ab illis, qui eam tractarent, indignius haberi cerneres.

Muleasses rex Tunetanus Astrologiæ peritißimus, fatali astrorum influxu amittendi regni & sauæ necis cladem sibi cùm diuinâsset, & Barbarossam Bizantij classem parare audiuisset, eam aduersus se parari credidit, & vt periculum effugeret, Africa excedens in Italiam, vt Carolum Cæsarem alloqueretur, & auxilia contra Turcas, quos ad se oppugnandum venturos putabat, impetraret, traiecit, commissa Æmidæ filio regni administratione, qui vt perfidus & ingratus regis nomen desumpsit, & aduenientem postea patrem captum excæcauit. Ita iudicio suo deceptus Muleasses, cùm vaticinium perperam interpretaretur, in calamitatem maximam nihil aberrantibus fatis incidit. Iouius.

Laurentius Surius Carthusianus de Muleasse sic scribit: Fuit ille rex superstitioni Mahometicæ addictus, & astrorum obseruator. Visum enim ipsi fuit ex fatali astrorum influxu regni & diræ mortis cladem impendere.

Iouius etiam tradit, Muleamethem Fessanorum regem in disciplinis Philosophicis ex dogmate Auerrois, & Astrologia non mediocriter eruditum fuisse.

Idem in Elogijs illustrium virorum hæc de Muleasse scribit: nihil à sideralis artis prædictione deceptum, quæ suo fato se in Africa moriturum, sed non exulem prævideràt. Carolus enim cùm Africam vrbem per Andream Auream & reliquos suos Duces oppugnaret, antequam expugnata est, cum in eadem expeditione esset, morbo interijt.

Hadrianus VI. Pontifex, qui fuit præceptor Caroli V. sibijpsi exactißima siderum scientia, qua plurimum iuuenis delectabatur, Pontificiam sedem certò pollicitus est, in opinione etiam confirmatus, quum in genitura à sede Planetarum admodum felici stella eximiæ magnitudinis in horoscopo ad ipsam finitoris lineam, præclara summæ fortunæ denunciatione præfulgeret: adeò vt Acredio Medico anxiè nimis & tristi fronte tantæ moræ spacium per singulos dies, vti spe deposita supputanti, dicere non dubitârit, vt in spe concepta permaneret, neque amplius eo literarum desiderio torqueretur: Se enim Dei Opt. Max. beneficio creatum esse Pontificem, & breui forè, vt ab ipso in sede princi-

pis Apostolorum in vrbe Romana, sub illa solenni tiara conspiceretur. Iouius in vita Hadriani VI.

Quantum etiam huic arti tribuerit Carolus V. Imperator, & quomodo illos ornauerit, qui instrumenta Astrologica fabricauerunt, ac in hac arte desudarunt, testes esse possunt, qui in ipsius aula (vt ego per septennium) versati sunt, fortaßis ab Hadriano Præceptore suo in ea etiam institutus.

Iohannes Homelius, Professor Mathematicus in Academia Lipsica obtulit ei organum Planetarum, cui mille aureos donauit.

Appianus illi dedicauit insigne opus, quod Astronomicum Cæsareum appellauit, ex quo illi ocularitur in Comitijs nonnullis demonstrauit Planetarum motus. Adfuit illi etiam in castris apud Ingolstadium, vbi, quanquam obrutus Cæsar negotijs bellicis, & circumdatus ferè à Germanicis Principibus esset, tamen instrumenta Astonomica nonnulla ei corrigenda dedit, vt ipse Appianus amicis nonnullis retulit. Donatus est à Cæsare loco insignium, aquila sese in nubibus circumdatis agitante.

Bartholomæus Cassanæus scribit hunc Carolum omnium Cæsarum, Regum ac Monarcharum maximum fuisse Astrologum. Vsus est etiam Turriani Cremonensis opera, qui illi octauum cœli mo-

tum

tum per instrumenta ostendit, cum quo collocutus statim ad Saxonicum bellum est profectus, in quo paulò pòst elector Saxoniæ Iohannes Fridericus fuit captus, idq́ quasi futuræ victoriæ præscius fecisse putatur.

Gulielmus à Schowenburch *in historia de rebus gestis ac vita Caroli hæc de ipso enarrat: Valde astrorum & Mathematicarum artium cognitione, eiusq́ doctrinæ studio est delectatus, eaq́ in re, cùm Ratisbonæ conuentus ageret, Petri Appiani insignis Mathematici opera est vsus. Ac ego tum ipsius Cæsaris iussu de circulis artis eius in Gallicam linguam quædam verti, ita vt plane perspectum sit mihi eius in hac re longo tempore studium, quod ne vltimo quidem tempore remisit, sic vt orbium illorum cœlestium motus definitos, siderumq́ cursus ordinatos, Phœbi, Dianæq́ defectiones numeris & rotis persequeretur, & ea instrumentis Sphæricisq́ figuris, circulis, orbibus & radiationibus Solis examinaret, & ponderaret, & cum apud se haberet in heremo Iusti duodecim tantùm ministros, inter eos fuit Turrianus Astrologus horologiorum custos, qui motus cœlestes Cæsari quotidie ostendit, cuiusq́ consuetudine familiarissimè vsus est.*

Soliman-

Solimannum Imperatorem Turcicum, qui mortuus est in expeditione Sigethæ, Astrologiæ peritum fuisse, ut non pro certo affirmo, ita negare planè fuerit temerarium, cum constet, quod nulla gratiora à nostris dona accipere consueuerit, quàm machinas motuum cœlestium, quorum oportuit illum absq; dubio peritum fuisse, & studiosum, nec tam inscium & barbarum, ut Iuo Moschus, cui ante aliquot annos mittebatur à rege Danico inter alia munera automaton orbium cœlestium, quod ille accipere recusauit, quia istius usum ignorauit, inquiens: Se terrena & non cœlestia curare.

Iouius scribit Solimanno inter alia munera missam fuisse à Ferdinando Imperatore, eruditæ admirationis argenteam machinam, in qua non horarum modo spacia, sed errantium etiam siderum motus, menstruiq; Solis ac Lunæ coitus, exactissima ratione monstrabantur, intus scil. dentatis rotis, certisq; ponderibus admirabili momento vel in multum æuum minutissimas temporum mensuras dispensantibus: quin inter celeres tardosq; orbes in tam vario, inæqualiq; polorum ordine audaci quadam supremi motoris æmulatione coniuncta congruerent. Ea à peritissimis Astronomis excogitata, perfectaq; Maximiliani Cæsaris fuisse dicebatur.

Leonhardus Rauwolffius Medicus Augustanus, in suis versus Orientem peregrinationibus tradit, Turcas computare annum secundum motum Lunæ, eiusq; augmentum & diminutionem summa diligentia, inprimisq; plenilunium obseruare. Illo enim tempore montes & turres ascendere, vt tempus nouilunij scire, & ex hoc futura prognosticari possunt. Hoc si vulgus facit, quanto magis credibile, Imperatorem huic arti studuisse.

Paulus Farnesius Pontifex, eius nominis III. inter alia artis documenta quàm plurima filium Petrum Aloysium eo die quo interfectus est, multò antè præmonuit, vtq; sibi caueret, est adhortatus. Erat autem dies ille decimus mensis Septembris, anni 1547. *quo à coniuratis Augustino, Lando, & Iacobo Scoto Placentinis comitibus in arce sua colloquij prætextu est interfectus, & à pudendis diu suspensus, populo crudeliter lacerandus est exhibitus.*

Gregorius XIII. Pontifex Max. Calendarium reformare instituit, vt solstitia & æquinoctia ad veteres sedes, quas tempore Niceni Concilij tenuerunt, redirent, decem diebus in mense Octobri omißis anno 1582. *adhibitis in consilium prudentibus viris Astrologiam & alias artes Mathematicas profitentibus, ita vt* 15. *scribantur pro* 5. *diebus, &*

bus, & sic decem dies supprimantur & omittantantur. Et sic ex his liquet Gregorium Pontificem hanc artem amare, & sine huius artis, eiusq; artificum ope veteris Calendarij reformationem & emendationem absolui, & ad finem perduci non posse. Quanquam nostri Germani Astrologi, alium modum corrigendi Calendarium longè meliorem se inuenisse editis scriptis affirmant. Quare nequaquam hæc ars reijcienda, sed Ecclesiæ ac Reipub. causa retinenda excolendaq; est.

Fridericus II. Rex Daniæ, & Guilhelmus Landgrauius Hassiæ, hoc nostro tempore summo studio & cura globos, horologia & machinas Mathematicas fieri curant, in quibus ortus & occasus signorum ac domos cælestes, nec non coniunctiones Solis & Lunæ, cæterorumq; Planetarum incrementa, ac decrementa dierum & noctium conspicere possunt: quorum nonnulla circumferunt, vt quotidie contemplari queant. Ad quam rem ille nobilis viri Tigonis Braden, hic Victorini Sconfeldij opera vtitur, ac vtriq; hanc ob causam annua stipendia numerant, Tygoniq; Braden (cuius vix similem in disciplinis Mathematicis hic Septentrionalis tractus habet) rex insulam nomine Vue'n cum omnibus reditibus inter Zelandiam, & Schaniam

ad tempus vitæ concessit, ingentemq́ speculam ibidem erigi curauit, vt gyrationes Planetarum, stellarum altitudines, Lunæ vicissitudines, totiusq́ machinæ cœlestis motum obseruare possit.

Astrorum enim motum & vires explorare altissimo principum gradu non indignum, nec ijs, qui Rebuspub. præsunt, incommodum esse validæ rationes euincunt.

Nam fati decreta, quæ ex Astrologiæ arcanis nascuntur, cum principes perspecta & cognita habent, & decus eximiũ & commodum ingens accipiunt: vt Richardus Normannus asserit. Siquidem quæ fausta sunt & profutura creduntur, intentione, cura & studio vehementiori prosequuntur. Quæ verò infausti ominis sunt, & perniciem mortalibus minantur, quantum humana prudentia & fati potentia patitur, studiosè ipsi declinant, aut ad ea fortiter ferenda animos & corpora parant. Et futura nosse nunquam obfuit: sed, vt ait Agathias, homines sibiipsis multa incommoda ob futurarum rerum ignorantiam inferunt. Et regius Propheta orat, vt futura sciat, Psal. 38. Notum fac mihi Domine finem meum, & numerum dierum meorum, vt sciam quantuli sim æui.

Neque

Neque enim vlla vel præstantior vel nobilior aut studio patrociniōue principum dignior ex ingenuis disciplinis reperitur, quàm astrorum motus indagatio, cùm & sit generi humano vtilissima, & talium corporum complectatur contemplationem, quæ tum immensa magnitudine, quæ tam corporis quàm animi hebetat oculos, tum splendore, quo illustrant & vegetant, gaudioq; perfundunt vniuersa, tum motu quo nullus perfectior cum officio præstantissimo, quo calorem vitamq; omnibus nascentibus è subditorum sibiq; contiguorum corporum generatis permixtione impertiunt, infunduntq;, totq; adeò donorum dignitate & præstantia excellunt, vt nullam his creaturam demptis intelligentijs, & ratione præditis animabus vel comparare vel anteferre possimus.

Quare hæc cum ita se habeant, & hæ disciplinæ (quæ ostendunt vires stellarum cognitas perpetua experientia, qualites, temperamenta, & inclinationes in elementis, & corporibus hominum ortas à motu & luce stellarum) à tantis Imperatoribus & Heroibus exercitatæ, & in precio sint habitæ, harumq; studiosis magna stipendia ab illis decreta sint: nobis vitio quis vertat? si hanc doctrinam à Patriarchis & maioribus traditam, atq; à tantis Mo-

borâsse scribit, nonnullos nec febre prauentos, nec dolore affectos, secretum dum facerent, vt domi ita & publicis in locis, sicubi id contigerat, procubuisse, & sic omnem ætatem paßim interijsse pubescentem simul & floridam, & in his mares maximè: & addit: Qui Ægyptiarum dicta, nec non Persarum & supernorum motus quàm optimè callebant, affirmâsse, temporum reuolutiones in hoc mundo, nunc prosperos felicesq; nunc aduersos, & planè infaustos rerum successus adferre, fuisseq; istius temporis periodum de numero infaustorum & sinistrorum.

Pestem enim, quæ maximam partem hominum extinxisse perhibetur, Henrico IIII. imperante antecesserunt crebræ luminum defectiones, & in idipsum tempus incidit coniunctio Saturni, Iouis & Martis in signo humano in virgine. Similis etiam cœli constitutio Saturni, Iouis & Martis in Aquario antegreßis Eclipsibus, anno Domini 1483. *pestem excitauit, quæ spacio quinquennij in Europa tertiam partem hominum abstulisse fertur. Eclipses enim orbem elementarum præparârunt malignitati pestilenti, quam deinceps infausta Planetarum commixtio diuersarnm naturarũ in humanis signis effudit & impreßit.*

Ac

Ac nemo sanæ mentis negare potest, morbum qui anno 1580. totum orbis terrarum tractum nobis cognitum peragrauit, & ex Asia ac Constantinopoli primò: deinde ex Sicilia & Italia longè lateq; celerrimè se diffundens pestifera contagione in superiorem Germaniam, Bohemiam (vbi Cæsar Rudolphus II. ipse hanc luem cum domesticis aulilicis expertus est) in Saxoniam, & inde etiam ad nos dimanauit, ita vt omnes ferè homines febri diaria, ac tußi ex catarrhis ad pectus delabentibus paßim sint correpti, multi etiam qui affectos antè pulmones habebant, extincti, exortum esse ex aëris corruptione, quam astra suo vario positu & configuratione demißis ex se radijs effecerunt in subiecto orbe elementari, nec non ex inflammatione Cometæ, qui in principio mensis Octobris his in locis primum visus & accensus est.

Romæ in fine Iulij vno tempore 40000. homines iussu Pontificis Gregorij XIII. numerati sunt, qui hoc morbo infecti fuère, vt mihi retulit Gerhardus Ranzouius meus filius, qui tunc temporis inde domum redijt, quemadmodum & maxima pars hominum in cæteris Italiæ ciuitatibus etiam laborauit.

Lubecæ

Lubecæ mense Octobri sub ipsa incensione Cometæ octo millia, nec minori numero Hamburgi infecti sunt, sic Bremæ, vbi tunc ego Archiepiscopo aderam, & Brunsuigæ atque Lunæburgi infinitus numerus, in totius Holsatiæ oppidis ac castris in singulis domibus vno tempore nemine ferè excepto omnes decubuêre.

Hinc processit morbus in Daniam, vbi Rex Fridericus II. & omnes eius nobiles correpti sunt: vltimo in Prussiam, & Sueciam, vbi ex hac contagione pestis sæuissima exorta est.

Accepi etiam ex nostris, qui Stephano Regi Poloniæ in bello Muscouitico adfuêre, regem & multos alios tam equites quàm pedites hac tabe infectos fuisse.

Fuit autem ante hanc luem Ecclipsis Lunæ die 31. Ian. Sole existēte in signo humano: deinde coniunctio Saturni & Martis in eodem signo in Martio. Postea oppositio Iouis & Martis in Septembri in signis humanis: denuò iterum eorundem Planetarum in ijsdem signis mense Octobri oppositio, in cuius mensis principio Cometa exarsit, vt supra dixi.

Alius autem alio grauius laborauit pro naturarum diuersitate, & commoda aut mala diæta adhibita. Nemo enim nescit, vnam eandemq; cau-

ſam in diuerſis ſubiectis aut obiectis, ne ſimiliter quidem nedum pariter ſemper agere, ſed ſecundum patientium verietatem effecta variari.

Hi autem qui nulla medicina vſi ſunt, citius ac felicius cæteris conualuerunt: vnde non multi in eam opinionem ſunt perducti vt ſtatuerent, medicinam ſine fauore cœleſti non ſolùm irritam, ſed ſæpe etiam noxiam eſſe: in qua opinione Hippocratem & Galenum etiam fuiſſe conſtat.

Hi verò plerumque mortui ſunt, quibus hic infeſtus annus Climactericus aut Enneaticus fuit, & præſertim obæſi, aut affectos pulmones habentes, & catharroſi. Et euidens ratio eſt, quia duo aduerſa naturæ ſimul coinciderunt vno tempore, annus periculoſus & aër venenoſus. Pauciores tamen his in locis mortui ſunt, quàm pro decumbentium multitudine & veneni celeritate omnes naturæ diligentiores ſcrutatores opinabantur.

Ex præmiſsis itaque colligitur, hujuſmodi contagionem ex certis conſtellationibus, quæ aërem corrumpũt, oriri, ac naturales cauſas Deo ſic iubente ad effecta ſua momento rapi, ſtellasq; non ſolum ad diſtinctionem temporum ordinatas eſſe: ſed etiam in ſigna ad capiendas rerum futurarum notas, & ad cauſas naturales ciendas, & euentus ac mutationes

varias

varias in his inferioribus corporibus efficiendas, quas aliquatenus à peritis Astrologis prædici & animaduerti posse sequentia exempla conuincunt.

Proinde rectè Cicero ait: quod ex admirabili ordine cælesti, incredibiliq; motuum constantia, conseruatio & salus omnium oriatur, & ea qui vacare mente, vel potius effectu putet, illum ipsum mentis expertem esse. Si itaque conseruatio ex his oritur, ex iisdem etiam corruptionem proficisci necesse est. Nam contrariorum eadem est ratio.

TESTIMONIA QVÆ OSTENDVNT ELEMENTA, ET QVÆ EX HIS CONSTANT CORPORA, PERPETVO AFFICI A

corporibus cœlestibus, atq; ab horum diuerso positu varias & diuersas effectiones tum fieri tum hominibus denunciari.

Genesis 1.

DIxit DEVS: Fiant luminaria in firmamento cæli, vt diuidant diem à nocte, & sint in signa & tempora, & dies, & annos: vel, secundùm Chaldaici textus translationem Benedicti Ariæ Montani: Sint luminaria in firmamento cæli, vt diuidant inter diem & noctem, & sint in signa & tempora, & vt numerentur per ea dies & anni.

Hoc dictum (quod tanquam basis est & fundamentum totius Astronomiæ, atque omnium inde dependentium prædictionum Astrologicarum) quanquam nonnulli, qui doctrinam de motibus atque effectio-

fectionibus corporum cæleſtiũ, vel contemnunt vel faſtidioſè derident, corrumpere praua interpretatione conantur, quando hæc verba (vt ſint in ſigna & tempora, & dies, & annos, quæ & diſtinctè ſcribuntur, & diſtinctiuè ſunt accipienda, ita temerè confundunt, vt poſterioribus tribus vocabulis ἐξηγητικῶς quaſi, ſignorum naturam aut officium notari, ac nudam temporum & dierum atque annorum deſignationem ſeu deſcriptionem tribui ſtellis exiſtiment: tamen ſi quis paulò attentius Moſis verba aſpiciat, & quid Hebræis dictio אות *ſignificet, conſiderata vocis Etymologia intelliget, non tantùm temporum & annorum ac dierum diſcrimina motu ſtellarum deſignari, ſed hunc inſuper vſum illis diuinitus eſſe attributum animaduertet, vt hominibus ſigna eſſent, & notæ rerum, ex quibus quædam futurorum caperemus argumenta.*

Nam & Chriſtus ipſe poſita vna ſignorum ſpecie, pro toto obſeruationum Phyſicarum genere: dicit homines ex cæli facie futuras tempeſtates rectè prædicere: & vox Hebræa non tantùm tale ſignum notat, quod rem actu præſentem indicat, vt cùm fumus è camino erumpens ignem in foco ardentem deſignat, aut cùm Solis ad vergilias acceſſus, amœniſsimum veris tempus iam adeſſe denunciat: Sed

 propriè

proprie & principaliter tale signum, quod futurum aliquid prænunciet, hac voce designari manifestum est: vt si aliter vox accipiatur, vis manifesta fiat Mosis verbis, & operibus diuinis non exigua dignitas detrahatur.

Etsi autem in hac caligine mentis humanæ, quæ ex peccato nobis est aspersa, nunc futura, quæ ab astris denunciantur, prospicere omnia aut prædicere certò non possumus: tamen vsus rei in prima creatione à DEO inditus nequaquam propterea est tollendus aut negandus, neque quantum de eo longa temporum obseruatione à summis ingenijs postea est animaduersum, cum risu est explodendum aut temerè damnandum, licet verum sit, quòd cùm nos sapientissimos in hoc studio esse putemus, stultissimos nos esse experiamur, & maximum eorum, quod scimus, & indagare possumus, sit minimum eorum, quæ ignoramus: vt ita tandem perducamur ad id, quod scriptum est: Omnia vanitas: & quæramus nostram sapientiam in eo, qui factus seu constitutus est nobis à Deo sapientia, iustitia, sanctificatio & redemptio, qui est Christus, cui soli Deo & homini omnis debetur gratia & gloria.

Nam si integra mansisset hominum natura, futura quidem erant illa corpora cœlestia signa plurimarum

marum rerum ad humanæ naturæ incolumitatem pertinentium planè infallibilia, atque ad eas, vel appetendas & magno studio inquirendas, vel si obessent fugiendas, occulto quodam motu animos nostros erant excitatura: neque quisquam in explicandis his signis tunc fuisset falsus aut deceptus.

Sed postquam homo ab integritate sua prolapsus in peccatum, mortem atque huius nuncios, morbos scilicet & alias calamitates innumeras, sibi & posteritati attraxit, nec iam effundendis, vt antè, beneficijs suis tantùm agit DEVS cum genere humano, sed pœnis etiam scelera hominum persequitur, atque in his exigendis sæpe non tantùm à creaturarum ordine instituto discedit, sed etiam, vt Propheta loquitur, opus facit à sua natura prorsus alienum, non quidem naturam aut vim ab initio sibi attributam, in designandis rebus futuris, atque excitandis hominum mentibus & voluntatibus, tam in expetendis & prosequendis, quàm fugiendis obiectis monstratis, amiserunt stellæ: sed tamen neque ea tota in hac naturæ deprauatione & ingeniorum imbecillitate, à nobis perspicitur, neque idem semper, qui esse debebat, harum designationum est euentus, hominibus nimirum longè aliter, quàm integræ naturæ conueniebat, horum corporum lumen

& vim

& vim excipientibus, & motus, qui inde existunt, non ea, quæ ad imaginem DEI congruebat ἐνδεξία regentibus.

Hanc esse genuinam dicti Mosaici sententiam non est dubium. Idq́ue vidit haud dubiè Augustinus cum scribit, signa dici corpora cœlestia, quòd vitæ vsibus necessaria designent, qualia nautæ, agricolæ, & id genus artifices obseruant. Approbat hanc sententiam Philo vir doctißimus, quem Eusebius in diuinis scripturis explicandis vt altum, magnoq́ue iudicij acumine præditum laudat: & Hieronymus ob variæ eruditionis copiam referre in catalogum Ecclesiasticorum scriptorum non dubitat.

Verba autem Philonis, quibus lumen adferre dicto Mosis conatur, hæc sunt: Factæ sunt, vt DEVS ipse ait, non solum ad lucem emittendam, sed etiam vt futura præsignificent. Aut enim exortu earum & occasu, deliquioúe aut emersione occultationeúe, aut alijs motuum differentijs homines de futuris conijciunt & præsagiunt, copiam inopiamúe fructuum, prouentum vel pestem animantium, serenum & nubilum, tranquillitatem aëris, & procellas ventorum, inundationes & exilitates fluminum, molliciem maris & tempestatem: Ita vt verißimè dictum sit: In signa factas esse stellas,

atque

atque etiam in tempora. Tempora porrò de quatuor anni vicibus, quas Græci ὥρας appellant, intelligenda sunt. Et quid ni? Tempus enim quid aliud esse potest, quàm tempus rei benè gerendæ? At horæ anni omnia perficiunt, & ad bonum euentum producunt, sationes, plantationes, genituras & incrementa animalium.

Origenes in Tomis super Genesin: quemadmodum refert Eusebius in lib. 6. de præparatione Euangelica, cap. 9.

Cùm primum caput exponeret, stellas dixit à DEO positas in cælo, vt essent in signa, hoc est, vt per varias eorum aspectus & coniunctiones significarent vniuersas & singulas humanarum rerum causas, non tamen efficerent. Depinxit enim DEVS in stellis significationes & rationes omnium futurorum humanæ generationis euentuum, vt superiorum spitituum virtutes in eis, veluti in libris legerent, quæcunque hominibus, citra tamen vllam liberi arbitrij coactionem per singula temporum interualla essent euentura, & inde aliquam huius scientiæ partem, quæ humani ingenij vires excellit, hominibus stellarum obseruatoribus reuelarent. Atque iuxta hunc sensum putauit Origenes intelli-

gendam esse sententiam quandam ex libro, cui titulus est: Narratio Iosephi, olim apud multos Catholicos in auctoritatem recepto: In qua Iacob Patriarcha inducitur ad filios suos hæc dicens: Legi in tabulis cœli quæcunque euentura sunt vobis & filijs vestris.

Idem contra Celsum lib. 5.

Esto autem (vt Celsi verbis vtar) prædicere nobis Solem & Lunam ac stellas futuras pluuias, æstus, nubes, tonitrua: Annon ergo si prædicunt talia, DEVS potius adorandus est, cuius iussu prædicunt, illeq́; potius obseruandus, qui his vtitur pro vatibus? Prædicant & fulgura, & fructus, omnesq́; prouentus: depromant omnia talia, non tamen eos adorabimus ideo, sicut nec Mosen posterioresq́; DEI Prophetas, qui prædixerunt meliora, quàm pluuias, æstus, nubes, tonitrua, fulgura, frugesq́; & prouentus sensibiles: imò etiamsi Sol, Luna, stellæq́; meliora vaticinarentur quàm pluuias, ne tum quidem eos adoraremus, sed patrem prædictionum auctorem, eiusq́; ministerium, verbumq́; Dei. Hoc autem ipse sibi pro confesso sumit Celsus, quod Solem, Lunam, stellasq́; habeamus pro nihilo, quum fateamur, ab ipsis quoq́; expectari reuelationem filiorum

DEI,

DEI, subiectis in præsens vanitati materialium corporum, propter illum, qui ea subiecit in spe. Atqui si sciuisset Celsus præter innumera alia, quæ de Sole, Luna, stellisq; prædicamus vel illud: Laudate eum omnes angeli eius: Laudate eum omnes exercitus eius: Laudate eum Sol & Luna: Laudate eum omnes stellæ lucentes: Laudate eum cæli cælorum: nunqum de nobis pronunciâsset, tantos laudatores DEI haberi â nobis pro nihilo.

D. Ambrosius lib. 4. Hexameron capite 4.

Quando luminaria facta sint in signa, non possumus negare, quod ex Sole & Luna aliquot signa colligantur. Nam & dominus dixit: Et erunt signa in Sole & Luna & stellis. Sed in sequentibus reprehendit abusum illorum, qui volunt, quod hæc signa afferant nascentibus necessitatem aliquam, cum paucos nunc esse arbitror, qui hoc credunt: Sed inclinationem vel significationem quandam afferre à necessitate liberam. Relicta enim est nobis libera voluntas & electio, vt auxilio DEI mens fulta aduersari illecebris Diaboli, & carnis inclinationes moderari, & si quam insignem calamitatem aduersumúe aliquem casum astra præsagiant ac denuncient, eius occasiones effugere possit.

Basilius Magnus libro Hexameron homil. 6.

Et sint in signa & tempora, & dies, & annos. Necessariæ sunt profectò luminarium in hominum vita significationes. Nam si non ultra modum signa quispiam, quæ ab ipsis proficiscuntur, exploret, utiles ipsorum obseruationes, eas inuenerit, quas experientia longa probauit. Quanto autem emolumento sint vitæ humanæ, quantamq; utilitatem eidem præstent, tales ex hisce luminibus obseruationes quis ignorat?

Idem Basilius.

Vbi de quatuor anni temporibus tractat, dicit: Hæ temporum vicißitudines, hæ varietates Solis motiones consectantes, vitam nobis, & quæ ad vitam sunt necessaria, disponunt atque administrant.

D. Augubt. de ciuit. Dei.

Non usquequaque absurdè dici potest, solum ad corporum differentias afflatus quosdam sidereos peruenire: & ideò si aliquis iudicijs astrorum vtatur

tur ad pranoscendum corporales effectus, puta tempestatem, & serenitatem aëris, sanitatem vel infirmitatem corporis, vel vbertatem & sterilitatem frugum & similia, quæ ex corporalibus & naturalibus causis dependent, nullum videtur esse peccatum. Nam omnes homines circa tales effectus aliqua obseruatione vtuntur corporum cœlestium, sicut agricolæ seminant, & metunt certo tempore, quod obseruatur secundum motum Solis. Nautæ nauigationem vitant in plenilunio, vel etiam in Lunæ defectu. Medici circa ægritudines certos dies obseruant, qui determinantur secundum cursum Solis & Lunæ. Idem ad Ianuarium scribens, dicit: Non autem quisquam sapiens arbitretur obseruatores temporum reprehendendos, qui dicunt, non proficiscar hodie, quia tempestas exorta est, &c. vel, si qui fortè alij naturales effectus circa motum aëris & humoris, ad variandas temporum qualitates ex siderum ordinatißima conuersione notati sunt: de quibus dictum est cùm conderentur, vt sint in signa & tempora, dies & annos.

Chrysostomus in cap. 1. Genes. homilia 6.

Quid est in signa & in tempora, & in dies &

in annos? Docere nos vult diuina ſcriptura, quòd horum curſus ſcientiam nobis concedit temporum, & viciſsitudines verſionum, numerum dierum, anni curriculum: Et ex his poſſumus dignoſcere omnia.

Iohannes Zonaras.

Quartus dies luminum ortum habuit, Solis, Lunæ ac reliquarum ſtellarum, atque his opifex rerum cœlum exornauit, atque eis motus, exortus, curſus & occaſus deſtinauit, vt terræ ambitus per ea illuſtrarentur, & menſura temporis à circuitibus eorum peteretur, præberéntq; ijs, qui exortum eorum rectiſsimè obſeruarent, magnam minimeq́; fallacem certitudinem & vtilitatem.

Matthæus Beroaldus.

Principio DEVS Opt. Max. creatis cœlis, deinde affixis ijs ſideribus, quorſum illa condidiſſet, ex ſuo verbo demonſtrauit, quum ſolem interdiu lucem præbere mortalibus, Lunam autem cum reliquis ſtellis noctu idem præſtare iuſsit.

Adhæc, iſta voluit eſſe in ſigna, & tempora, dies & annos, vt Geneſ. 1. perſpicuè docetur. Et

ſigna

signa quidem, quæ Scriptura dicit אותות *Othoth, intelliguntur prognostica tempestatum, quæ à nautis, agricolis & Medicis obseruantur. Nam Vergiliarum, Item, Arcturi, & Orionis, Caniculæ ac similium ortus & occasus insignes temporum conuersiones notant. Ex quo non frustra talia animaduertunt certi artifices, qui tempestatum significationibus, sua maturant vel differunt negotia, aut ea curant in tempore. Et ea quidem nota & obseruata fuisse populo DEI, testatur locus ille, qui est apud Iobum & Amos.*

[redacted]

Dixit autem Deus: Fiant luminaria in firmamento.) *Postquam terra ornata est herbis, quarto die ornat DEVS cælum, videlicet Sole, Luna & stellis, tàm fixis quàm Planetis, seu, vt vocant erraticis. Quæ corpora in cælo tanta sunt venustate & vtilitate, quam præbent humano generi, vt aliquot gentes coluerint ea pro Dijs. Nam cùm viderent, nihil esse Sole & Luna illustrius,* [redacted] *teneri non potuerunt, quin tribuerint eis diuinos honores.*

Et sint

Et sint in signa.) *Sunt signa mutationum aëris & aliarum corporalium affectionum. Primum enim coniunctiones & oppositiones luminarium suas habent & notabiles effectiones. Deinde Ecclipses vel solis vel Lunæ sunt signa diuinæ admonitionis, vt excitemur ad timorem DEI. Præterea Lunæ accessus vel recessus à Sole significat oportunitatem, vel importunitatem incidendi ligna: Significat etiam fluxum & refluxum maris. Adhæc peragratio Lunæ per Zodiacum significat phlebotomias & id genus alia. Deinde habent & ortus & occasus aliarum stellarum, aut coniunctiones magnæ Planetarum suas significationes in his terrenis & corporalibus rebus.*

Michaël Glycas.

Aliquid præuidere, deq; signis quibusdam id, quod futurum sit, obscuriusculè coniectare nos posse citra contradictionem omnem fatemur. Nam in rebus adeò manifestis resistere diu sanè nequeamus. Quamquam enim homo in Paradiso peccauit, quanquam concessum sibi vaticinandi munus atque beneficium amisit: non tamen DEVS ille misericors eum prorsus similem euadere brutis iumentis permisit.

ſit. Quo fit vt ſigna quædam ei ſuppetitet, de quibus interdum futura proſpiciat, eoq́ pacto ſecuritati ſuæ conſulat.

AEgydius Columnus Cardinalis.

Non tantùm luminaria cœli ſunt ſigna inferiorum, ſed etiam cauſæ, vt quando rutilat, cœlum prognoſticamur ſerenitatem, & ſic corpora cœleſtia non ſolùm ſunt cauſa illius rubedinis, quæ eſt ſignum ſerenitatis, ſed etiam ſunt cauſæ ſerenitatis, ideò tam ſunt ſigna quàm cauſæ, ita, vt negare corpora ſupercœleſtia habere effectum in hæc inferiora, ſit negare ſenſum communem, cum ſenſibiliter experiamur, quòd Sol nos calefaciat, & Luna nos infrigidet.

Idem alio loco.

Eſt cœlum primum in vniuerſo, vt Rabi Moyſes ait: Sicut cor in animali, cuius motus ſi ad horam quieſceret, ſtatim finiretur animalis vita, & ſic eſt quaſi quædam vita in vniuerſo, quòd res ſic agunt & patiuntur ad inuicem.

Plato.

Mundum, & hoc quod alio nomine cœlum appellare libuit, eius circumflexu reguntur omnia.

 Ariſto-

Ariſtoteles.

Homo hominem generat, & Sol, id eſt, parentes & cauſæ cæleſtes concurrunt in generatione hominis.

Idem in libro 1. Meteororum ſic ait:

Id, à quo initium eſt motus, proculdubio cæteris etiam rebus vim mouendi impertit. Ex hoc dicto Ariſtotelis colligi poteſt, quod cùm cæli motus primum in natura extiterit, eius vim ac efficaciam in rebus inferioribus minimè in dubium vocari debere.

Idem in Meteorologicis.

Mundus hic inferior eſt contiguus ſuperioribus latioribus, vt vis vniuerſa ipſius inde gubernetur.

Idem Ariſtoteles 3. problem. 1. partis:

Plinius quoq; 2. libro ſuæ naturalis hiſtoriæ confirmant: Coniunctiones & aſpectus luminarium Planetarumq; ſecundum affectionem ſtellarum fixarum, propè quas contingunt, alios atque alios effectus inducere.

Seneca

Seneca ad Martium.

Vides micanti vno ſidere omnia impleri: Solem quotidiano curſu diei noctiſq; ſpacia ſignantem. Vides Lunam ſucceßione à fraternis occurſibus lene, remiſſumq; lumen mutuantem & modò occultam, modò toto orbe terris imminentem. Vides quinq; ſidera diuerſas agentia vias & in contrarium præcipiti motu nitentia. Ex horum leuißimis motibus fortunæ populorum diſponuntur, & maximæ ac minimæ perinde formantur, prout æquum iniquumúe ſidus inceßit.

Hermes.

Sol & Luna poſt DEVM omnium viuentium vita ſunt.

Cœlius Auguſtinus.

Cæli temperies hominum mores mutat.

Lactantius contra Epicureos capite 4.

Ventorum & imbrium vis in eo eſt, vt morbos afferant.

Hippocrates de flatibus.

Aër mortalibus vitæ, & morborum ægrotis solus est auctor. Et Galenus in arte medicinali scribit: Ab aëre afficitur & mutatur corpus, quia aut calesit, aut frigesit, aut exiccatur aut humectatur. Et cùm venti plerumq; secundum motum Lunæ ac Planetarum excitentur, certò sequitur etiam corpora nostra ab eorum motu & qualitate affici.

Idem alibi de significatione mortis & vitæ secundum motum Lunæ & aspectus Planetarum dicit: Quando Luna est lumine plena, tum crescere sanguinem & medullam in homine & bestijs omnibus, idem fieri in mari & cunctis in rebus mundanis.

Plutarchus.

A Sole, Luna, sideribusq; vitæ motusq; principia manant, quæ prouidentia nobis videnda præbuit, vt sensibilia sane sint in telligibilium simulachra atq; inuitamenta.

Arnobius lib. I. contra gentes.

Affirmat quod siderum motus certis signis & partibus variorum discriminum afferant necessitates & statis temporibus rerum vicissitudines.

Lucius

Lucius Columella.

Singulos dies Astronomica ratione obseruari præcepit, tum propter rei rusticæ vtilitatem, tum propter pericula quàm plurima euitanda, quæ moniti à peritis eius disciplinæ cauere possumus.

Thomas Aquinas.

Ex Astrologia prædicere possumus dispositionem corporis, motum sensuū, ac res varias, aliquo modo etiã intellectum: Nam corruptis ex aliquo astro sensibus intellectus etiam patitur: volũtas autem nullo modo attingitur, liberaq́; semper & incolumis permanet. Congruunt cum hac sententia Damascenus, Scotus & alij. Nam Scotus vbi tradit Dæmones futura ignorare, nisi aut coniectura vtantur, aut quæ è stellarum animaduersione atq; à cæli motibus futura percipiant, asseuerat ex astris & cæli motu futura prædici posse.

Alio loco idem Aquinas ad fratrem Reginaldum.

Quia petijsti, vt tibi scriberem, an liceret iudicijs astrorum vti, petitioni tuæ satisfacere volens, ea, quæ à sacris doctoribus super hoc traduntur,

ſcribere curaui. In primis ergo oportet te ſcire, quod virtus cœleſtium corporum ad immutanda corpora inferiora ſe extendit.

Antoninus Archiepiſcopus Florentinus, titulo 12, parag. 6.

Corpora cœleſtia imprimunt in corpus humanum, & per conſequens in potentias ſenſitiuas, quæ ſunt affixæ corporeis organis. Vires autem ſenſitiuæ, vbi ſurgunt, paßiones inclinant ad actus rationem, non tamen cogunt.

Franciſcus Patritius in dialogo 3.

Eſt certo certius, quod inferiora hæc ſuperiorum facultate gubernantur. Nam & bella ipſa quadam aſtrorum vi mouentur, quæ hominum corda calefacit, & ad vindicandum excitat. Manifeſtumq́; eſt etiam, famem atque peſtilentiam aëris vitio generatas ex cœleſti lumine habere originem, nec aliunde terræ motus hiatusq́; modò hoc, modò illo loco generari. Sunt enim terræ ſpacia certis cœli regionibus diſtincta, hæcq́; ſubiecta certis luminum aſpectibus, qui tempore & cœleſtium orbium conuerſio-

uersione producuntur, & in subiectam regionem eos, quos modò dicebam, effectus immittunt.

Mantuanus Theologus ac Poëta.

Hinc tempestates dubio prædicere cælo
Possumus, hinc messisq; diem tempúsq; serendi,
Et quando infidum remis impellere marmor
Conueniat, quando armatas deducere classes,
Aut tempestiuam in siluis euertere pinum.

Appianus in Astronomico Cæsareo.

Apud omnes in confesso est, astra quædam diuinæ virtutis esse instrumenta, per quæ vniuersum illud gubernari credimus. Syderum enim opera effectus seu inclinationes seu influentias dicas, diuinæ prouidentiæ quædam esse documenta, quis est qui neget? Cùm nihil non in hoc mundo iuxta astrorum dispositiones affici videamus, quamuis omnia in DEVM referri soleant. Quemadmodum autem non securi operis cuiuspiam structuram tribueris sed fabro, qui hac vtitur: sic astrorum effectus, qui motus eorundem consequuntur, non ipsis astris, sed DEO illa

illa regenti, gubernantiq́ causæ veluti primariæ adscribere debemus. Huiusmodi astrorum cursus & motus multiplices nobis cùm DEVS Opt. Max. patefaciat, cœlumq́ ipsum tanquam librum apertum, in quo futura per stellarum & luminarium transcursus significantur, recludat, pauca & nos super his, quæ ex eo nobis libro collecta sint, dicere instituimus.

Henricus Ranzouius in libro de conseruanda valetudine.

Secunda causa morborum & destructionis depravationisq́ corporum nostrorum est sinister & maleuolus siderum cœlestium influxus, temperamentorumq́ infelicitas. Nam vti singulis rebus proprietates certæ sunt ingenitæ, quas DEVS ab æterno naturalibus effectibus coaptauit: Ita singularis quoq́ efficacia & vis diuinitus insita est corporibus cœlestibus, quæ DEVS non tantum propterea certo ordine ac magnitudine creauit, vt annos, dies & menses discernerent, sed vt essent quoque nobis signa, ex quibus quædam rerum futurarum caperemus argumenta. Pendent enim inferiora ex superioribus, & terrena à cœlestibus, & cognatione

quadam

quadam mutua inter se continentur. Proinde corpora superiora occultam quandam vim & virtutem in hæc inferiora infundunt, per quam humores in corporibus nostris mutantur, augentur & diminuuntur secundum syderum positum & qualitatem. Et hoc quotidiana experientia, certißima rerum omnium magistra clarius, euidentiusq́ docet, quàm vt vlla demonstratione egere videatur. Si quis fidem dictis adhibere noluerit, Lunam mihi consideret, quæ in humores præcipuè sibi dominium vendicat, & apertè conuincetur. Nam crescente Luna crescunt & humores, sanguis, cerebra & medulla in homine & bestijs. Cùm igitur constet humores in corporibus nostris regi ab istis superioribus, ex malis autem corporum humoribus oriri morbos, ex morbis interitus, non immeritò sanè mortis & cæterorum morborum causa in corpora cœlestia aliqua ex parte refertur.

Richardus Dinothus Normannus de Astrologia.

Stellæ sua quantitate, lumine, situ, cursu mouent atque ordinant omnem mundi materiam, & locum eorum quæ oriuntur & intereunt. Quocirca Astro-

logiæ ſtudium apprimè vtile & decorum cenſendum. Qui putant, inquiſitionem aſtrorum & ſecretarum virium, ac influxionum ipſorum DEI prouidentiæ derogare, maximè falluntur. Nam ipſius DEI maieſtas magis illuſtratur, cùm tam magnas res eum per creaturas ſuas efficere intelligimus.

Richardus Anglus.

Verum addamus, quod Scriptura ſacra honeſtiſsima appellatione fixas ſtellas (quæ velut in ſtatione ſua perpetuò maneant, & eandem ad ſe inuicem diſtantiam retineant, atque aliæ poſt alias ordine certo ſupra Horizontem producantur, & cum quinq; Planetis, Solis & Lunæ efficaciam & influendi in hæc inferiora vim, nunc augeant nunc minuant, & variè omni modo intendant, ſedent, acuant aut obtundant corporum humores & qualitates ex quibus conſtamus) ornet. Orionem Iob nouit, quem Hebræi Keſil nominant, nouit & Amos, nouit Iob & Rima & Pleiades, nouit & Mozoleth.

Chriſtophorus Milæus.

Cùm Aſtrologi in terrena diuerſos effectus mutua quadam atque ea naturali aſtrorum conſenſione & con-

& concordia, influere cognoscerent, frequenti reditu obseruatæ ab ijs sunt rerum conuersiones, incrementa atque inclinationes, quæ præsentiri & prædici ab ijs possunt. Cuiusmodi videmus serenitatis & tempestatum signa, sterilitatis atque fertilitatis tempora, quæque ad agriculturam exercendam pertinent, vt sunt arationis, insitionis, percipiendi, condendi, excindendi ligna, aut saxa: etiam ad nauigationum peregrinationumque oportunitates, & idonea medicorum ad curationes tempora deligenda. Ex eadem cœlestium consensione, cùm ijdem multos euentus similitudine ducti inter se conferrent, ex syderum, quæ natalitia vocant, situ inquisierunt, quæ cuique euentura, quo quisque fato natus esset: vt inde mores, ingenium, corpus, animum, vitæ actiones, & ad quam maximè rem quisque aptus futurus sit, cognoscerent.

Pòst accommodata actionum diuersarum tempora res calamitatum prænuncias, bella, morbos, eluuiones, æstus ingentes, terræmotus, graues etiam Rerumpub. commutationes, quæ nulla cognitione hominibus constare posse videntur, inuestigare solent. Omnis autem de Astris scientia vtrumque Astrologiæ & Astronomiæ nomen habuit: in qua magni viri, etiam principes studiosè sunt versati.

Antiquißimis namq; temporibus maximi atq; diuini honores eidem communibus animis deferebantur, & earum rerum contemplatoribus atque amplificatoribus summa præmia publicè solita erant proponi.

D. Cornelius Gemma Louaniensis.

Ex Astrorum influxu, si Methodus adsit, plurima præsagiri puto, quæ ad naturam corporis ac temperamentũ pertinent, quæq; ad valetudinis statum. Quæ verò ad propensiones animorum ad hæc vel illa studia, & vitiorum semina referuntur, significari interdum, sed maiori virium interstitio, quo plurimum eneruantur, ac velut ex accidente pertingunt, præsertim, quando immutent amplius parentum indoles, patria, consuetudo & educatio. Porrò quod reliquum est, electiones operum in pluribus valent.

Iohannes Bodinus.

Licet igitur, semperq; licuit cœlestium luminum virtutem inquirere, modo in causis naturalibus consistatur. Nam in eo versatur DEI gloria, quòd per crea-

per creaturas suas facit res tam mirabiles. Hæc sententia Damasceni: hæc Thomæ Aquinatis in libro de sortibus, & altero de iudicijs Astrologicis: hæc Scoti. Et verè Astrologia effectorum cœlestium notitia donata est. Sed Deus est superior istis omnibus, & qui confidit DEO, hic nihil ab astris debet metuere, atque tantundem Ptolomæus dicit: Imperare cælo sapientem: Itemq́,

—— rerum fato prudentia maior.

Et Abraham Aben Esra maximus inter Iudæos Astrologus, filios Israëlis, ait, non subijci astris, qui confidunt DEO. Qui verò non timet Dominum, inquit Salomon, transibit sub rota, cælum procul dubio his verbis, virtutesq́ & influentias obliqui circuli, id est, Zodiaci denotans.

Contra fata valent DEVS & prudentia tantum,
Vir pius & sapiens vincere fata potest.

Sixtus ab Hemminga nobilis Frisius.

Nemo herculè sanæ mentis negat generalem vim quandam transmitti à cœlestibus corporibus ad inferiora, illa nimirum agere, hæc pati.

Iobo dicit Deus cap. 38.

Scisne leges cœli, tune potestatem cœlo daturus es, quam habet in terram.

Ex his constat, cœlum habere leges & potestatem in terra. Nam hic textus indicat potentiam, quam DEVS corporibus cœlestibus indidit, in hunc elementarem mundum. Quia DEVS creatis cœlorum luminibus edixit, vt sint temporum, annorum, dierumq; signa, quod ad commoditatem numerandi dies referre fuerit ridiculum, quia tot centena stellarum millia essent inania. Quarum perennes motus ac perpetuos cum admirabili incredibiliq; constantia & consensu inter se, atque conuenientia immutabili cernimus, hæ sine dubio non sunt ociosæ, aut supputandi dies siue ornatus causa comparatæ, sed ad alios vsus longè potiores à DEO Opt. Max. destinatæ.

Malachias Propheta dicit.

Sanitatem esse sub radijs Solis, quos ille alas venustè appellat, atque his foueri & conseruari hominum incolumitatem affirmat. Et Dauid Psal. 121. *dicit: Per diem Sol non lædet te, neque Luna per noctem. Ex his Scripturæ locis constat, stellis inditas esse*

esse virtutes à DEO, quibus non aër tantùm variè afficitur, vt nonnulli existimant, sed homines & secundum voluntatem eius nunc conseruantur incolumes, nunc lædi se sentiunt, planè ἀπεϱονοήτως, & quemadmodum DEVS cursum stellarum assiduè moderatur, ita vires earundem temperat, ne quid piorum cœtui inde periculi aut noxæ existat. Quemadmodum & succos venenatos sine noxa aut periculo Christus bibituros suos discipulos affirmat.

Ieremias cap. 10. ait.

A signis cœli nolite timere, quæ timent gentes. Nominat signa: Ergo portendi his aliquid designat, nec contemni vult, aut Epicuræo risu ab hominibus excipi, sed Deum propter hæc signa solum esse timendum docet, quasi dicat: Nolite timere signa, quæ timent gentes, sed potius DEVM signorum & stellarum opificem, qui suam iram & iudicia ipsis signis denunciat. Quantum enim prodigiorum, Eclipsium, fœdarum coniunctionum antecessêre excidium Hierosolymæ ex historijs constat, quæ profectò non casu proueniebant, sed eam ipsam ob causam à DEO proponebantur, vt populo isti horrendas clades & politiæ excidium annunciarent.

Neque verò propterea nulla vis inest stellis, aut alijs à DEO propositis signis, quod timere nos ab his vetat Spiritus sanctus. Nam & à Diabolo & à Tyrannis, qui in corpora piorum sæuiunt, securos & vacuos metu nos esse iubet Christus: non quòd nulla Diabolo aut mundo ad nocendum vis sit aut potentia, aut quòd audiens hunc leonem rugientem nemo exhorrescat (quis enim exuere omnem metum in hac vita tot periculis circumuallata queat?) sed quod erectos fiducia protectionis diuinæ ita aspicere nos formidabilem huius mundi potentiam, aut immane Diaboli robur velit, ne metu fracti à Deo deficiamus, aut fidem abijcientes alia nobis numina fingamus.

Nam qui sub prouidentiæ & protectionis diuinæ scuto latent, eos neque fulmina de cœlo incautos feriunt, neque astra sinistris aut maleficis radijs suis de statu deijciunt, neque Diabolus cum toto satellitio suo separare à dilectione DEI potest. Imò quod est apud Poëtam:

Si fractus illabatur orbis, Impauidos ferient ruinæ.

Matthæus cap. 17. dicit.

Curâsse Iesum Lunaticum, qui sæpe cadebat in ignem, & crebrò in aquam. Is absque dubio secun- dùm

dùm motum Lunæ fuit correptus morbo. Unde sequitur DEUM Lunæ vires aliquas in morbis efficiendis tribuisse, & secundis causis in hæc inferiora potestatem aliquam secundùm suum beneplacitum permisisse, & ijs tanquam instrumentis etiam nunc uti.

In Actis Apost. cap. 7. In oratione Stephani hæc leguntur.

Auertit autem se DEUS, & tradidit eos in seruitutem exercitus cœli, sicut scriptum est in libro Prophetarum (Amos 5.) Quæ verba ego sic intelligo, quod DEUS eos sub dominio stellarum constitutos reliquerit. Exercitus enim siue militia cœli, hîc non de dæmonibus aut malis Angelis intelligi potest, multò minus de bonis: Sed de stellis & de syderibus, ut etiam præcipui patres id ex textu Deut. cap. 17. interpretantur.

Ex quibus colligitur DEUM singulares vires stellis indidisse, & has tanquam milites sui exercitus sæpissime vagari permittere.

Ex his præcedentibus planè constat, Elementa & quæ ex his oriuntur corpora perpetuò affici à corporibus cœlestibus, & astra esse signa (signum autem

dicitur, cùm per hoc quod videtur aliud indicatur.) Sunt enim velut typographi, quorum characteribus primum animus noster est informatus: & appellantur à patribus, vates, præcones, exercitus cœlestes, legati mandata DEI exequentes & angelorum. Et horum ministerio utitur DEVS ferè semper, ut medijs, & tanquam causis secundis, quanquam multa peragit, illis nō adhibitis imò exclusis, & sic utendo conseruat illorum virtutes & efficaciam, quas illis ab initiò creando infudit, impertiuit, & dedit, & sinit eas tales exercere, quoad illi libitum & apud ipsum ab initio decretum fuit.

Sydera sunt in signa, in tempora lucis, & annos.

ELEGIA HENRICI RANZOVII,

QVOD DEVS MVNDVM AC EIVS PARTES CERTO ORDINE AC LEGE CONDIDERIT, quòdq; corpora inferiora regantur à superioribus.

Lucida quicquid habet spaciosi machina mundi,
Solius est constans omnipotentis opus.
Huius enim stabili sunt omnia condita verbo,
Quod nos expreßè pagina sacra docet.

Huius

Huius & arbitrio nec non virtute potenti,
Qualibet in propria res statione manet.
Hic latum certis distinxit legibus orbem,
Cunctaq; descriptum iußit habere locum.
Hic statuit cælo, quæ lucida sydera noctis,
Et lucis generant efficiuntq; vices.
Fecit & errones, & cætera lucida cæli
Corpora, quæ dici corpora fixa solent.
Hic Elementa suo cæco desumpsit aceruo,
Luce coruscanti supposuitq; polo.
Ignea vis supera sedem sibi legit in arce
Quòd leuis est, quicquam nec grauitatis habet.
Proximus est aër, at tellus pondere rerum,
Pressa quidem posita est inferiore loco.
Circuit hanc æquor, quod tranat squamea turba
Sic humor fluitans vltima regna tenet.
Hæc ita distinxit rerum fabricator, & idem
Æolios fecit verbo operante duces.
Huius ad arbitrium Boreas hinc defurit, illinc
Africus australi nubifer axe ruit.
Eurus ab Euroræ populis nebulosus anhelat,
Occiduo Zephyrus leniter orbe volat.
Huius ad imperium frutices herbasq; virentes
Continuò tellus protulit alma parens.
Nec Pater omnipotens rebus discesßit ab istis,
Sed fouet expanso cuncta creata sinu.
Atque suæ mentis pro libertate gubernat
Quicquid habet cælum, quicquid & orbis habet.

Attamen egregias virtutes indidit astris,
Corpora queis possint inferiora regi.
Hinc hominum variant mores, aliterq́ sub isto,
Atque hoc quod cernis, viuitur vsque polo.
Hinc diuersa gerunt mortales corpora, nec non
Fortunæ variæ sunt (mihi crede) vices.
Hinc varij casus, hinc vitæ terminus actæ,
Cuiuslibet fati pendet & hinc series.
Hinc tibi principium surgit finisq́ laborum,
Hinc tibi sunt vitæ fata petenda tuæ.
Astra regunt mundum, Dominus tamen astra gubernat,
Prima ergo rerum sit tibi causa DEVS.
Si sapis hunc tota reuereri mente studebis,
Eius in excelsa sunt sita fata manu.
Et tamen astrorum noli contemnere cursum,
Singula namq́ suis viribus astra mouent.
Semper veri aliquid cœlum prædixit, & ipse
Exitus à stellis cognitus antè fuit.
Orandum est igitur quò nobis astra secundet,
Qui regit hunc mundum, qui regit astra DEVS.

Eccles. cap. 3.

Omnia tempus habent, & suis spacijs transeunt vniuersa sub cœlo. Est tempus nascendi, & tempus moriendi, tempus belli & tempus pacis.

SEQVVN-

SEQVVNTVR VERÆ AC MIRABILES TAM IN AERE, QVAM HOMINIBVS PRAEDICTIONES

inopinatorum euentuum, quos omnium temporum diuersi Astrologi ex vario stellarum concursu & configuratione cœlique positu descripta, vel sub horam ortus natiuitatis figura, vel cœli schemate in coniunctione aut oppositione solis & Lunæ depicto collegerunt.

Tacitus scribit: Paucos mortalium eximi, quibus non primo cuiusque ortu euentura à natura destinentur: Cuius clara documenta antiqua ætas & sua tulerit, & iam etiam nostra vidit, sed quædam secus quàm dicta sunt cadere, propter ignorantiam artificum, & ita corrumpi fidem artis.

Quod meo iudicio etiam fit propter falsam temporum relationem, ac propter partium, minutorumq; labentium celeritatem, & velocissimum syderum cæli pronumq; rotatæ vertiginis cursum, & propter inperfectam, & nondum exactè cognitam omnium motuum cælestium disciplinam.

Quæ enim est angustia humani ingenij iam corrupti in tā breui vitæ nostræ spacio, perfecte omnia, quæ ad artem illam constituendam pertinent, quemadmodum & in cæteris superioribus disciplinis, capere non potest.

Et vel leuis error in temporis notatione commißus totam calculi rationem peruertit. Vt non tantum in cæteris artibus, sed potißimum in Astrologia, quod ad calculi errorem attinet, nimis verum sit, quod dici solet: Ex falsis nihil veri sequitur. Atq; id non tam arti, quàm his, qui artem parum dextrè tractant, sit tribuendum.

Nemesius in capite de fato inquit: Quòd Ægyptij sapientes statuerint, fatum in astris positum esse, sed precibus ad DEVM flecti & mutari.

Hoc modo fecerunt fatum ex astris rerum contingentium non neceßariarum, & notauerunt cuiusq; vitam ex natali die, quem ipsi præ cæteris prædictionibus Astrologicis maximè accommodatum commendauerunt. Quod Herodotus etiam affirmat dicens, Ægyptios ad indicatum cuiusq; partus momentum de vitæ curriculo, ingenio, conditione, atq; fato mortis vaticinari solitos.

Cicero dicit in libro de diuinatione Chaldæos ex longa diuturnaq; syderum obseruatione scientiam

effecisse, vt prædici posset, quid cuique euenturum, & quo quisque fato natus esset.

Et qui hæc Caldæorum natalitia prædicta defendunt, vim quandam esse aiunt signifero in orbe, qui Græcis ζωδιακὸς dicitur, & quidem talem, vt eius orbis vnaquæq; pars alia alio modo moueat immutetq; cælum: perinde, vt quæq; stellæ in his finitimis partibus sint quoque tempore, eamq; vim variè moueri ab ijs syderibus, quæ vocantur errantia.

Cùm autem in eam ipsam partem orbis venerint, in qua sit ortus eius qui nascitur, aut in eã, quæ coniũctum aliquid habeat, aut consentiens, ea triangula illi & quadrata nominant. Etenim cùm tempora anni, tempestatumq; cæli conseruationes commutationesq; tantæ fiant accessu stellarum & ortu: Cumq; ea vi Solis efficiantur, quæ videmus, non verisimile solùm, sed etiam verùm esse censent, perinde vtcunque temperatus sit aër, ita pueros orientes animari aut formari: ex eoq; ingenia, mores, animum, corpus, actionem vitæ, casus cuiusq; euentusq; fingi.

Censorinus ad Q. Cerellium capite 8. *Ante omnia dicunt Chaldæi, actum vitamq; nostram stellis, tam vagis quàm stantibus esse subiectam;*

earumq;

earumq́ vario multipliciq́ cursu genus humanum gubernari.

Et cap. 9. Sunt particulæ in vnoquoq; signo tricenæ, totius verò Zodiaci numero 360. has μῖραι Græci vocant, & hæ particulæ nobis velut fata sunt. Nam quò potißimum oriente nascantur, plurimum refert.

Valerius Maximus ait: Humanæ vitæ conditionem præcipuè primus & vltimus dies continet, quia plurimum interest, quibus auspicijs inchoetur, & quo fine claudatur: Ideoq́ eum demum felicem fuisse iudicamus, cui & accipere lucem, & reddere placidè contigit.

Iuuenalis Satyra 7.

—— —— distat enim quæ
Sydera te excipiant, modo primos incipientem
Edere vagitus, & adhuc à matre rubentem.
Ventidius quid enim? quid Tullius? anne aliud quàm
Sydus & occulti miranda potentia fati,
Seruis regna dabunt, captiuis fata triumphos.

Manilius.

Quod subitæ veniũt validorum in corpora mortes,
Ex ipsis quidam elati rediêre sepulchris,

Atq;

Atq; his vita duplex, illis vix contigit vna,
Ecce leuis perimit morbus, grauiorq; remittit
Succumbunt artes, rationis vincitur vsus
Cura nocet, cessare iuuat, mora sæpe malorum
Dat causas, læduntq; cibi, parcuntq; venena
Degenerant nati patribus, vincuntq; parentes,
Quin etiam infelix virtus, & noxia felix.
Et malè consultis precium est, prudentia fallit
Nec fortuna probat causas sequiturq; merentes.
Sed vaga per cunctos nullo discrimine fertur.
Scilicet est aliud quod nos cogatq; regatq;
Maius & in proprias ducat mortalia leges,
Attribuatq; suos ex se nascentibus annos.

Idem.

Longaq; per certos signantur tempora cursus,
Nascentes morimur, finisq; ab origine pendet.

Thomas Morus.

Scilicet ex illa qua primum nascimur hora,
Prorepunt vincto vitaq; morsq; pede.

Anonymi cuiusdam.

Crescentes morimur finem simul indicat ortus.

Exempla prædictionum.

Methodius & Nauclerus scribunt, Noham genuisse quartum filium, quem vocauit Ionichum, tertio anno post diluuium. Hunc fuisse ingenij eminentißimi, & Astrologiæ peritißimum, qui syderum cursus & stellarum habitudines sit contemplatus. Qua quidem disciplina ortum pariter & occasum quatuor regnorum principalium præuiderit atq; docuerit, & quod filij Cham in Assyria primum, & post illos filij Sem in Persia & Græcia, postremò filij Iapheth regnaturi essent in Europa.

Iosephus narrat, vt & Suidas, sacrorum scribam prædixisse regi Pharaoni, natiuitatem Moysis allaturam cladem Ægypto: quo interempto Hebræis spem & fiduciam, Ægyptijs metum ademptum iri. Sed tamen Moyses est educatus, & primò plagas Ægyptijs intulit, deinde rege eorum in mari interfecto, Israelitas ex Ægypto in libertatem deduxit.

Priscus à Diodoro Siculo nominatur Astrologus Belesus, qui suæ scientiæ prædictionibus impulerit & confirmauerit Medos ad inuadendum & occupandum imperium Assyriorum. Et sic scribit:

Belesus Babyloniorum Dux, inter Chaldæos Astrolo-

Astrologiæ diuinationisq́ peritißimus Arsaci Medorū præfecto prædixit, imperio omnium, quibus Sardanapalus regnaret procul dubio potiturū tam fausto positu sydarū ipsius Genesin moderante. Hac spe elatus Arsaces cum Babylonijs & Arabibus societatem inijt, bellumq́ apertum contra Sardanapalum molitur. Cognita defectione Sardanapalus ingentem exercitum aduersus eum ducit, & ter acie victor euasit. Tot aduersis casibus attoniti duces fœderati domum redire decreuêre. Sed Belesus sub dio pernoctans ex astrorum obseruatione prædixit, paucos post di es auxilia illis aduentura, resq́ illorum in melius cessuras.

Vaticinio Belosi ducibus confirmatis, & promissum tempus expectantibus nunciatur, Bactrianorum exercitum, quem rex expectabat, aduentare. Visum Arsaci cum expedita manu obuiam proficisci, vt Bactrianis defectionem persuaderet. Collectis itaq; ex toto exercitu fortißimis contra Bactrianos pergit, quos cùm in partes suas sine conflictu traduxisset, noctu in castra Sardanapali nihil tale à toties deuicto hoste timentis acriter inuectus est, quæ nullo negotio expugnauit, postea in patentibus campis duobus prælijs copias regias, quæ intactæ euaserant, cum maxima earum strage fudit & fugauit,

gauit,

gauit, fugientes persecutus in vrbem Niniuem compulit, arctißimeq; obsedit, eaq; post biennium expugnata imperium Assyriorum ei tradidit. Sic Belesi vaticinium non vanum apparuit.

Haliabenragel prædixit ex Genesi puerum quendam natum prophetaturum vt refert Concilietor & multi alij. Alcabitius narrat, Haliabenragelem scripsisse, quòd huius pueri ascendens fuerit octauus gradus libræ, terminus Mercurij, & quod habuerit in eo Iouem, Venerem, Martem & Mercurium.

Sacchara Babyloniorum Regi prædixerunt Chaldæi, futurum ei ex filia nepotem, qui regnum ipsi nimirum auo erepturus esset, quod ita contigit. Etsi destinauerat auus nepotem natum interficiendum, tamen educatus est, & ad regnum peruenit. Oland. Ælianus.

Anaxagoras Clazomenius, qui vixit tempore Periclis cuius præceptor fuit, insignis & præclarus in contemplanda rerum natura habitus, fatale exitium totius Græciæ antè prædixisse dicitur. Qui cùm primus de Lunæ defectionis causa fuisset ausus scribere, ab Atheniensibus in carcerem coniectus vix est Periclis precibus seruatus. Nam sydera putabant Athenienses esse DEOS, nec naturali ratione & lege contorqueri credebant, sed seipsa pro suo arbitrio circum-

circumducere existimabant. Idem rogatus, cuius rei causa natus esset, inspiciendi, inquit, Cæli, Solis & Lunæ. Laërt. lib. 2. & Plin. lib. 2. cap. 60.

Idem, quod in Olympijs cùm alia tum in siccitate maxima pluiturum prædixisset, pro DEO habitus est.

Idem, etiam ex cælesti literarum scientia lapidem è Sole casurum prædixit, qui postea ad Ægos flumen Thraciæ anno 2. Olympiadis 78. decidit.

Diodorus Siculus scribit: Alexandro prædictam esse à Chaldæis contra Darium victoriam: quemadmodum & Antigono, Nicanori, Seleuco, adeoq; priuatis etiam hominibus futura ita euidēter ijdem predixerunt, vt mira, & vltra hominis ingenium hæc res esse putetur. Aiunt enim Planetas plurimum, vel ad bona vel ad mala consequenda in generatione conferre, perq; eorum naturam & effectum cognosci maximè, quæ sint hominibus euentura.

Hìc denuò admonendum esse censeo, quod sub nomine Chaldæorum Mathematici Astrologi & Genethliaci intelligantur. μεγάλη γὰρ τις ἐμπειρία περὶ χαλδαίους εἶναι δοκεῖ. καὶ παρὰ τούτοις ἡ τήρησις τῶν ἄστρων ἀκριβεστάτη: *vt scribit Diodorus Siculus.*

Alexander Magnus deuicta atque in suam potestatem redacta India vniuersa, cum exercitu victore reuersus est Babylonem, quam vrbem aulæ habendæ delegerat. In itinere verò admonitus fuit à Chaldæis Astrologis peritißimis atq; inprimis Belophante, quem cæteri tanquam auctoritate & doctrina præ alijs eminentem ad hoc munus delegerunt, ne vrbem Rex ipse introiret. Fore enim si vrbem ingrederetur, vt non multò post vitam cum regno amitteret. Eo vaticinio haudquaquam vano, cum animus regis percelleretur grauius, atque is præmißis in vrbem amicis deflectere ab itinere instituto statuisset, non tantùm Gnathones aulici, qui regiæ vrbis splendore & delicijs capiebantur, sed etiam Philosophi contemnere regem prædictiones Astrologicas, & deposito omni metu ingredi in vrbem regiam iusserunt. Horum igitur consilio cùm credulus nimium obtemperasset, atq; vrbem ingressus Hephestioni funus fecisset sumptuosißimum, paulò pòst ardentißima febre ex vsu vini immoderatiore correptus, fatalem diem obijt, exitu tristißimo adulatorum vanitatem in ridendis prædictionibus Astrologicis refellens. Appianus lib. 2. scribit, eum veneno necatum.

Narrat

Narrat idem Diodorus Seleucum scripsisse: Chaldæos prædixisse sibi Alexandri interitum, & partitionem regni inter 4. Duces. Unde Seleucus hanc utilitatem consecutus est, quòd talia præsciens sua consilia melius in illum euentum dirigere, & occasionem oblatam ad optatum exitum persequi potuit.

Non multò post Alexandri mortem, cùm Seleucus Babylonis esset Satrapa & Antigonus rationes ab eo superbè reposceret, metuens potentiam Antigoni Seleucus in Ægyptum ad Ptolomæum confugit, ut eius præsidiose muniret. Eam fugā magna cum voluptate audiuit Antigonus, quod speraret regnum Babylonis â Seleuco desertum sine negocio se occupaturum esse. Sed cùm Chaldæi ad ipsum venissent, & dicerent: Seleucum, si ex manibus dimitteretur, paulò post dominum fore totius Asiæ minoris, & ipsum Antigonum prælio à Seleuco deuictum interiturum: Antigonus, qui alioqui contemnere illas Astrologorum prædictiones solebat, motus dignitate atque auctoritate eorum, qui talia nunciabant, non leuiter est consternatus, itaq; equites misit, qui Seleucum persequerentur, & ex fuga retraherent. Sed & illi re infecta redierunt, & non multò pòst Seleucus interfecto in acie Antigono & Asiæ

Asia minore subacta, praedictionibus Chaldaeorum fidem fecit. Diodorus.

Berosus, Eudoxus, Guidius, Aristoteles Empedocles & Aratus apud Graecos: Iulius Firmicus, M. Manilius, & alij clari sapientiae auctores, quos fama vulgauit, periti caelestium fuerunt, ac diuinas praedictiones, decreta stellarũ, & vim fati potestatemq; subtili inquisitione collegerunt, & hoc inter caetera annotarunt: illos, qui sub Delphini sidere in lucem editi fuissent, petaminarios esse hoc est praecipua pedum pernicitate valere: Latini Graecos imitati petauristas vocant, qui volare quasi in aëre videntur. (Quemadmodum nostra aetate vidimus multos, qui Pegasum feliciter in Horoscopo positum haberent, saltu omnes aemulos facilè superare.) Eos quoque, qui sub piscis astro, certo cursu, stationibusq; syderibus constitutis editi essent, nando plurimum valuisse, & horum aliquot exempla recenset Alexander ab Alexandro Neapolitanus Iureconsultus.

Franciscus Patricius Senensis lib. 9. de regno ita scribit: Non inficiandum est, quosdam ex syderum benignitate aptiores ad gratiam ineundam esse: additq; astrorum ratione praedici posse, quali quisque natura, & ad quam maximè rem aptior

futurus

futurus sit, idq́ omnes veteres Astronomi testantur, & Nigidius Figulus clarè edocuit. Præterea nostræ sydera natiuitatis inter se conuenientia congruentes etiam inter se animos producunt. Quod non modò Hipparchus Bithinius, Eudoxus & Plato, aliíq́ plures ex eadem disciplina testantur: Verum Hesiodus, Aratus & pleriq́ alij veteres Poëtæ etiam affirmant: quod imitatus Persius cùm ad Cornutum scriberet, ait:

Non equidem hoc dubites amborum fœdere certo
Consentire dies, & ab vno sydere duci.
Nescio quod certum est, quod me tibi comparat astrum.

Liuius commemorat ante infaustam pugnam Persei, Ecclipsin Lunæ accidisse, quam tunc quoque non falso Macedones, vti triste prodigium occasum regni perniciemq́ portendere, interpretabantur.

Hanc Ecclipsin Sulpitius Gallus, qui consul postea cum Marco Marcello fuit, tunc Tribunus militum, in concione futuram prædixit, & rationem defectus vtriusq́ luminis addidit, & de cœli ratione & syderum natura peritißimè coram exercitu disputauit, Plin. lib. 2. cap. 2. Val. Max. lib. 8. cap. 11. Ex quo colligitur Tribunos & præfectos militum, etiam eo tempore huic arti operam nauasse. Nam nemo sine scientia singulari in Astrologia verum

R tempus

tempus defectus luminariam prædicere unquam tuit.

Plutarchus in vita Pauli Æmilij, describens pugnam cum Perseo, de hac Ecclipsi ita scribit: Cùm milites cœnâssent, & quieti somnoq; indulgerêt, Luna obscurari cœpit, ac deficiente lumine, multisq; coloribus mutata, tandem nusquam apparuit, Romanis, vt consuetudo erat, tinnitu æris lumen eius reuocantibus, & ignes multis facibus ad cælum tollentibus, nihil simile à Macedonibus factum, sed metus ac horror castra eorum habebat, ac sermo clàm per multos erat, defectum regis per id ostentum significari, quod & accidit.

Æmilius autem licet non ignarus variorum defectuum, & quomodo Luna in vmbram terræ delata abscondatur, donec iterum reluceścat: tamen religiosus sacrorum cultor, vt primum Lunam deductam conspexit, vndecim tauros ei mactauit.

Thales vnus ex septem sapientibus Graciæ vixit Mileti, & primus omnium Astrologiæ secreta prodidit, de Vrsa maiore disseruit, vt ait Callimachus, & ordinauit annum Ionicis ciuitatibus, & Atticæ, rectè monstratis æquinoctiorum temporibus & interuallis, & scripsit meteora carmine. Is sub Astyage de-

age defectum Solis primus prædixisse fertur, vt Cicero scribit. Alij asscribunt hoc inuentum regi Atreo, alij Anaxagoræ. Sabellicus affirmat Thaletem in sexcentos annos Solis & Lunæ cursum præcinuisse.

Idem, cùm ostendere vellet, Astrologum haud difficulter, si vellet, opes colligere posse, eo anno, quo vberem rerum omnium prouentum ex astris præuiderat, vasa quot potuit coëmit, in quibus res terra natas reconderet, quibus crescente paulò pòst precio diuenditis, magnas inde opes congeßit.

Hanc historiam alij sic referunt, vt Aristoteles in Politicis, & Laërtius in eius vita. Cùm ei paupertas obijceretur, & ex astrorum contemplatione sequentem annum oleis vberrimum forè præuidisset, venditores præoccupauit, diu ante olearum eius anni fructibus emptis ex Mileto & Chio Insulis, haud admodum grandi precio, quod aliquot iam annis antè vber olearum fuerat prouentus. Itaque cùm, vt præuiderat, eo anno copiosæ oleæ, posteroq; infæcundæ iterum fuissent, ingens lucrum ex coëmptis consecutus apertè ostendit, quantum ex ea arte lucri capere possent, qui struendis opibus operam dare cuperent.

Diogenes Laërtius de Thalete Milesio hos versus recitat:

Hunc quem nutriuit Milesia terra Thaletem,
Astrologum primi nominis ipsa tulit.

Democritus scribente Plinio primus cum terris cæli societatem esse intellexit, spernentibus hanc curam eius opulentissimis ciuium: præuisa verò ex futuro Vergiliarum ortu olei raritate, in toto tractu omne oleum coëmit, & diuitias inde comparauit, vt etiam Athenis Sextium è Romanis sapientiæ assertoribus fecisse idem scribit.

Idem Democritus, vt ait, Clemens in stromatibus, ex cæli & sublimium rerum obseruatione multa prædicens, sapiens cognominatus est: Cumq́ eum perbenignè Damasus excepisset, ex quibusdam stellis capta coniectura multam tempore meßis futuram pluuiam prædixit. Quod Damasus credens fructus collegit: alij autem hoc negligentes, propter inopinatam subitò ingruentem pluuiam omnia amiserunt.

Chilo Lacedæmonibus de Cytheris Insula in Laconico sinu sita prædixit: Vtinam hæc nunquam fuisset, aut certè simul ac nata est submersa esset. Democritus enim Lacedæmone fugiens Xerxi suasit, vt in

vt in ea Insula naues subduceret. Cui consilio, si rex paruisset, Græciæ Dominus fieri potuisset.

Pherecides Syrus Pittaci auditor hospiti suo Perilao consuluit, vt cum tota familia ex vrbe Messana migraret. Illo autem negligente monita Messana paulò pòst ab hostibus capta est.

Scilla non modò suum præuidit interitum, verùm quodammodo cum scriptis commendauit. Nam vigesimum secundum Commentariorum librum biduo antequam mortuus est scribendó finem fecit, in quo Chaldæos sibi prædixisse affirmat, quod cùm beatè vixisset in ipso felicitatis vigore moriendum sibi esset. Plutarchus.

Publius Nigidius, vbi horam, qua in lucem editus erat Augustus, audiuit, non dubitauit affirmare dominum orbis terræ natum esse, auctoribus Tacito, Dione, Volaterrano. De quo Lucanus libro primo:

At Figulus cui cura Deos secretaq; mundi
Nosse fuit, quem non stellarum Aegyptia Memphis
Æquaret visu numerisq; mouentibus astra.

Xiphilinus è Dione hunc locum sic narrat: Nigidius Figulus Senator, statim Augusto prædixit imperium. Nouerat is supra omnes homines suæ

ætatis totius cœli ordinem & cursum, tenebat stellarum vim atque differentiam, quid ipsæ aut per se, aut cum aliis coniunctæ possint & efficiant, quorum etiam studiorum causa culpatus est, quasi magicis artibus vteretur. Is igitur vidit Octauium serius propter partum vxoris in curiam venientem, (nam tunc fortè Senatus erat) statim exclamat. Nobis Octaui Dominum genuisti: Deinde ea re perculsum Octauium, atque idcirco puerulum necare volentem prohibuit: Nam vt hoc modo filius tuus, inquit, moriatur, fieri certè nullo modo potest.

Idem, Publius in hac disciplina plurimum claruit. Nam cùm disputaretur, cur gemini diuersa fata haberent, qui geniti & orti iisdem syderibus essent, ipse suam artem defendens, non eodem syderum positu sed diuerso nasci gemellos propter celerem cœlestium orbium motum dixit: atque eum hoc pacto mox ostendit. Figuli rotam magna vi concitauit, & in eadem duas atramenti guttas liquauit, quæ desinente motu longo interuallo in extremitatibus inuentæ sunt. Quomodo igitur opinantur, inquiens, cùm tã celeri vertigine cœlum circumducitur, posse gigni & oriri geminos eodem sydere, cùm Figuli rota paruo incitata cursu excussas guttas eodem momento tam diuersis locis ostendat.

Astro-

Astronomi etiam claris demonstrationibus ostendunt secundùm vulgarem opinionem ambitum octaui cæli esse milliarium Germanicorũ 102632913. quæ horis 24. circumuoluuntur, sic vt singulis horis transeant miliaria 4276371. Cumq; minutum horæ sit minimum, sexagesima nimirum vnius horæ pars, singulis minutis transeunt circumuoluendo miliaria 71272 $\frac{1233}{1440}$. Ex quibus certò statuitur, singulis momentis aut ictu oculi faciem cæli ac ipsius figuram & astra insigniter mutari. Res ipsa quoq; ac experientia testatur, geminos non tam subitò vnum post alium nasci, quin intercedat aliquod spacium & nunquam ferè simul.

Geneseos cap. 38. legitur, Thamar edidisse gemellos his verbis: Instante autem partu apparuerunt gemini in vtero, atque in ipsa effusione infantium vnus protulit manum, in qua obstetrix ligauit coccinum dicens, iste egredietur prior. Illo verò retrahente mánum, egressus est alter, dixitq; mulier, quare diuisa est propter te maceria? Et ob hanc caussam vocauit nomen eius Phares. Postea egressus est frater eius, in cuius manu erat coccinum, quem appellauit Zaram, qui cùm postea egressus sit, non est cum præcedente vno nixu simul editus.

Ducissa

Ducissa Holsatiæ principis Adolphi coniunx peperit geminos filiam & filium interstitio quartarum vnius horæ, siue minutorum 45.

Anno Domini 1581. die 15. Decemb. inter 7. & 8. vespertinam Segebergæ fœmina quædam ex meis domesticis genuit geminas puellas interstitio 20. minutorum, quod his locis anteà accidisse, vt tam breui temporis spacio subsecutæ sint, non memini, quæ prior edita vixit vsque ad 28. diem eiusdem mensis, quæ posterior ad 20. ambæ hora 6. matutina mortuæ, ita vt vno anno, mense ac hora simul natæ sint ac obierint.

Ego alioquin post duas horas, vnam aut dimidiam ab obstetricibus, his nostris Cymbricis locis nostroq; sæculo comperi natos gemellos, nunquam ferè citius, nonnullos post integrum diem.

Kilonij fœmina fuit, quæ geminos peperit interstitio trium dierum.

Prope Flenspurgum in villa Agert, ante annos 15. puerpera trigeminos enixa est: Primùm die Veneris puellam, quæ quatuor Septimanas vixit: deinde die Solis mane filium adhuc superstitem, tandem post horam iterum filiā, quæ quarto anno ætatis suæ mortua est.

Anno

Anno Domini 1582. non procul ab arce mea Bredenberga bis editi sunt trigemini ex diuersis personis & temporibus in oppidulo Elmeßhorn. *Priores fuerunt omnes masculi, & primus 19. die Ianuarij hora quarta post meridiem. Secundus die 21. Ianuarij hora 9. minut. 30. ante meridiem. Vltimus eodem die, hora 12. meridiana natus: qui primò editus mortuus est 31. die Ianuarij: reliqui duo adhuc superstites viuunt, quando hæc scripta sunt mense Iunio anno eodem. Posteriores trigemini fuerunt duæ fœmellæ, & vnus masculus, & nati sunt 19. Martij. Prior fœmella hora quinta minut. 30. manè. Secunda fœmella post meridiem ante primam horam. Tertiò, masculus hora quarta post meridiem, qui 5. Aprilis mortuus est, & 8. Aprilis fœmella, quæ primò edita, subsecuta est. Secundò edita adhuc viuit. Ita vt ferè fuerit interstitium quadraginta vnius horæ, antequam alter masculus in primo puerperio editus in lucem prodijt. Etsi reliqui citius, tamen interuallo aliquot horarum nati sunt.*

Anno 1582. nati sunt Hamburgi gemelli non longo interuallo. Iidem anno sequente eodem ferè tempore in viuis esse desierunt. Alter enim 15. Martij mortuus est circa occasum Solis, alter fra-

trem intra paucas horas est subsecutus, cum uterq; uno genere morbi duos penè menses esset vexatus & tandem absumtus.

Etsi verò nonnulli superfœtationem vix concedunt, tamen ea ex prædictis, & in his Cymbricis locis infinitis exemplis probari potest.

Quòd autem gemini nunquam ferè simul nascuntur, est naturalis causa, quia natura tales vehementes motus, ac dolores ingentes tam subitò ac uno momento sustinere non potest: sed paululum se recreat. Deinde etiam uno coitu raro gemini concipiuntur, quod alioqui fieri necesse esset, nam hi soli, qui uno coitu concipiuntur, uno nixu quoq; eduntur, sic ut uno temporis puncto concipi & deinde etiam nasci oporteat.

Quod autem non habeant diuersa fata, si verè eodem momento nati sint (quod est de raris contingentibus) Cicero de natura Deorum adducit exemplum duorum fratrum: qui cùm simul nati essent, ijdem simul postea ægrotare cœperunt, & eorum morbus pariformiter cœpit ingrauescere, & eodem medicamine sanati sunt. De quibus dicit Posidonius Astronomus, quod ideò hæc æqualiter & pariformiter acciderunt, quia eandem constitutionem astrorum in conceptione & natiuitate habuerunt.

Sige-

Sigebertus adfert etiam exemplum, quod anno Domini 1535. fuerint in Gallia duo fratres gemini, qui ambo Sacerdotes facti, vno die Episcopi electi, & ambo eodem anno, & mense & die mortui fuerunt. Finis vtrique idem mensis & annus erat. Vnus erat nomine Medardus, Episcopus Nouionensis, alter Gilhardus Episcopus Neumagensis. Hi sine dubio ferè ambo vno momento nati sunt, alioqui fortunam, conditionem, dignitatem & longitudinem vitæ minimè æqualem essent adepti.

Valerius Max. refert Polistratum & Hippoliden Philosophos, eodem die natos, eiusdem præceptoris Epicuri sectam secutos, patrimonij etiam possidendi, alendæq́ scholæ communione coniunctos, eodemq́ momento temporis vltima senectute extinctos fuisse, & addit: Tam æqualem fortunæ pariter atque amicitiæ societatem, quis non ipsius cœlestis concordiæ sinu genitam, nutritam, & finitam putet?

Plinius scribit M. Cecilium Rufum & Caium Licinium Caluum eodem die genitos esse, & Oratores ambos factos, sed dispari euentu, propterea, quòd non vna hora sunt nati, vt ego iudico, sed diuersis temporibus.

Idem Plinius (quemadmodum & Liuius) scribit: Trigeminos fratres nec ætate nec viribus dispares Horatios & Curiatios spectante vtrinque Romanorum & Albanorum exercitu pugnam his legibus iniisse: vt cuius populi ciues eo certamine vicissent, is alteri populo cum bona pace imperitaret. Itaque cùm infestis armis velut acies terni iuuenes magnorum exercituum animos gerentes concurrerent, quinque ex his vno tempore occubuerunt, Sextus victor cum sororem, quòd sponsum mortuum in victoria sua, tantoq́ gaudio publico intempestiuo amore ducta lúgeret, gladio transfixisset, deprecante patrè vix capitis supplicium effugit.

Etsi non ignoro, hanc de geminis Astrologorum sententiam oppugnari à multis, præsertim ex natiuitate geminorum Esau & Iacob, eò, quòd Esau gnarus fuerit venandi & agricola, & Deo inuisus, Iacob autem vir simplex & Deo gratus, & quod hi duo fuerint diuersæ vitæ ac fortunæ, ita vt maior etiam seruierit minori: tamen hoc argumentum admodum debilē est, quemadmodum ex ipso contextu colligi potest. Nam ibi continetur: & duo populi ex tuo ventre diuidentur. Deinde tempus pariendi aduenerat: Ecce gemini in vtero eius reperti sunt. Qui primus egressus fuit, ruffus erat. Si itaque alter

eorum

eorum primus est egressus, non vno momento sunt nati. Deinde sequitur in textu: protinus alter egrediens plantam fratris tenebat manu. Ex quibus manifestum est, non vno tempore natos, sed vnum post alium. Si enim iuncti fuissent brachijs, tunc editi essent simul & coniunctim. Quoniam autem Esau praecessit, Iacob autem secutus est, hinc patet, quod non vno temporis puncto, sed per interualla sint geniti. Et nolo vrgere, quod textus habeat: Esau nomen inditum esse, priusquam Iacob natus sit, qui postea ex apprehensione plantae fratris Esau nomen acceperit. Quantum autem attinet ad fauorem ac odium DEI, id ex causis naturalibus non pendet, sed eius, qui omnia nostra moderatur & gubernat, iustitiae & voluntati diuinae est tribuendum.

Quanquam autem duo gemini rarò nascuntur vno puncto, tamen fieri potest, vt duo infantes diuersis locis eodem temporis puncto in lucem edantur, sed tamen positus stellarum diuersos habeant propter aliam caeli faciem, & poli eleuationem. Ideoq; non ijsdem praediti sint moribus, neque eadem hos comitetur fortuna. Si autem vno eodemq; loco nascuntur infantes, considerandae sunt materiae secundum rem subiectam, quae iuxta suam dispositionem magis ac

minus recipit cœlestem afflatum. Nam aliter cœlum agit in regis quam villici filio, & facilius in tabulatum ascendit, qui in superioribus scalæ aut cochleæ gradibus est constitutus, quàm qui in terra adhuc quietus consistit. Religio etiam & lex, natura ipsa, consuetudo, status & conditio ac parentes, libera nostra voluntas & sanguis maiorum efficiunt, quòd cœlum & astra non eodem modo agunt in diuersis subiectis. Nam quemadmodũ suprà etiam monui, vna eademq; causa ne similiter quidem, nedum pariter semper agit in materijs & subiectis longè dissimilibus, nam secundum subiectorum varietatem etiam effectus variantur, & virtutes astrorum operantium mutantur propter diuersitatem recipientium.

Et hactenus de geminis: persequar nunc prædictiones,

Æschylus Atheniensis Tragicus Poëta prædictam mortem cauere non potuit, cùm aquila concham in caluum eius caput proijceret. Quam historiam Valerius Max. prouidus rerum scriptor ita refert: Æschylum, cùm à Mathematicis responsum esset ex ictu moriturum, qui è superiori loco fieret, tectum euitâsse, & sub dio capite nudato mansisse, in

quod

quod cùm ab aquila deiecta testudo esset, eo casu mortuum esse, & verum extitisse quod prædictum erat.

Apud Plutarchum hæc extat historia: Dion tyrannum Dionysium ex Sicilia eiecturus, Apollini sacrificium parauit, & pompam duxit ad templum, deditq́ epulum: Post libamenta, factasq́ de more precationes Luna defecit, quod, quia defectionis limites, & occurrentem à Sole terræ vmbram callebat Dion, nihil est admiratus. Turbatis autem militibus metus videbatur adimendus, & animus ad pericula fortius subeunda confirmandus. Constitutus igitur in medio Miltas vates, eos bona spe esse, & optima quæq́ expectare iußit. Significare enim numina quempiam defecturum esse clarißimum. Dionysij vero regno clarius extare nihil, cuius splendorem ab eis, vt primùm Siciliam attigerint, restinctum iri dixit, quod & euenit.

Anaximander Milesius Lacedæmonijs prædixit ex Astrologia, vt ciuitatem custodirent & tecta, instare enim terræmotum. Quod quidem factum est, & magna pars eius vrbis montisq́ Taygeti concidit, vt refert Publius Patricius.

Sic Hippocrates ex eadem & Medica arte venientem ab Illyrijs pestem prædixit, discipulosq́ circa vrbes Græciæ dimisit, vt ægrotantibus adessent.

Pro quo beneficio omnis Græcia eosdem illi honores, quos Herculi decreuit. Non minus enim huius quàm Herculis beneficio se esse seruatos intelligebant.

Spurina vaticinatus est Cæsari Iulio, eumq; monuit, vt periculum caueret, quod vltra idus Martias non esset proferendum. Cæsare illum Idib. Martijs aduentantibus, tanquam discusso periculo deridente: Ipsæ, inquit, venerunt quidem sed nondum præterierunt. Cæsar eo ipso die multis vulneribus in Senatu confossus perijt. Et quamuis Spurinam augurem fuisse constat, tamen Cæsari hic exitus fatalis à pluribus alijs est prædictus, inter quos Astrologos fuisse dubium non est, vt de Cæsare Manilius etiam in suis versibus canit:

Ille etenim cælo genitus, cæloq; receptus,
Cum bene compositis victor ciuilibus armis
Iura togæ regeret, toties prædicta cauere
Vulnera non potuit, toto spectante Senatu,
Indicium dextra retinens, nomenq; cruore
Deleuit proprio, possent vt vincere fata.

Iulius Maratus populo Romano prædixit naturam citò illis parituram regem.

Appianus in Parthicis scribit, Ægyptium quempiam Genethliacum Antonium monuisse, vt quàm longißimè ab Augusto secederet, τὴν τύχην γὰρ αὐτοῦ λαμ-

πρoτά-

πρόλατην οὖσαν καὶ μεγίσαν ὑπὸ τῆς καίσαρος ἀμαυρεῦσθαι καὶ ὁ σος δαίμων ἔφη τὸν τοῦτου φοβεῖται. *Quo indicare voluit Augustum excitatum esse ad constituendum Imperium Romanum, & adiuuari atq; defendi diuinitus.*

Theognes Mathematicus genituram Augusti videns, illum adorauit, illiq; imperium Romanum portendi dixit.

Magi (si licet prophanis sacra addere exempla) ex ortu nouæ stellæ Regem & Seruatorem totius mundi natum esse verè ex astrorum doctrina eruditißimè iudicârunt & agnouerunt, & ex oriente ea de causa versus Ierusalem profecti, ad veram Meßiæ olim promißi agnitionem beneficio huius artus DEO sic volente, & studia ipsorum comprobante peruenerunt, & sic Magi prius ex cælis, quàm Iudæi ex scripturis cognouêre Christum.

Patriarcha Constantinopolitanus Gennadius Scholarius Mahometi 2. Turcarum Imperatori post Constantinopolin captam confeßionem postulanti exhibuit, in qua hæc verba in Græco exemplari leguntur. Prædixerunt Prophetæ Iudæorum Iesum, & quæcunque fecit, & quæcunque fecerunt deinceps discipuli eius ipsius potentiâ. Similiter prædixerunt eadem & oracula Græcorum conceßione DEI, & Astronomi Persarum & Græcorum.

Dionysius Areopagita, cùm tempore paßionis Christi plenilunio Solem tribus horis continuus deficere videret, exclamasse fertur: Aut DEVM naturæ pati, aut mundi machinam ruituram. Ac cum suis communicato consilio aram extruxisse cum inscriptione: Ignoto DEO. Athenis hanc inscriptionem Paulus Apostolus legens, DEVM patefactum esse inquit, & illius Ecclipseos causis expositis Dionysium ad veri DEI agnitionem perduxit, qui de hac Ecclipsi in epistola ad Polycarpum aduersus Apollophanem Sophistam multa scribit, quæ breuitatis causa à me hîc sunt omissa.

Scribonius Mathematicus Liuiæ Tiberij Cæsaris matri prædixit prægnanti, quòd virum non fœminam paritura esset, illumq́ regnaturum, verùm sine diademate, ignota scilicet adhuc Cæsarum potestate.

Tiberium ab Augusto Vitrico Rhodum relegatum & non parum suæ saluti timentem, Thrasyllus Mathematicus confirmauit, & in spem certam erexit. Nam cum eo iuxta mare deambulans, & finem ærumnarum instare denuncians, forti animo vt præsentem fortunam ferret, cùm hortaretur: Tiberius verò contra sentiret, atque parum abfuisset, quin vt ira accensus præceptorem in mare præ-

cipitem

cipitem dedisset, increpitans atrocibus verbis Thrasylli artem falsam esse. Tunc Thrasyllus aliquantisper constitit, conuersis ad mare oculis, venientem vidit nauem, qua conspecta tanta eum artis fiducia cepit, vt affirmare auderet, ea naui felicia Tiberio afferri: non multò autem pòst naue in portum delata, literas ab Augusto Liuiaq́ accepit, quibus Romam reuocabatur, vbi imperij ipsius fundamenta iacta fuerunt.

Idem Tiberius, cùm statuisset Rhodi Thrasyllum è muro præcipitare, eò quòd is solus ex Astronomiæ secretis omnes eius cogitationes cognosceret, sensit hominem eo ipso tempore mæstum esse, cuius rei causam cùm exploraret, respondit se periculi cuiusdam suspicionem habere. Vnde Tiberius admiratus hominem, qui institutum non ignoraret, quod proposuerat intermisit.

Tiberius multos interfici iussit explorato die & hora, qua nati fuissent, atque inde animaduersa fortuna eorum & moribus: didicerat enim omnius cuiusq́ ciuis primarij fatum, ita vt Galba, qui postea principatum obtinuit, factus obuiam, quo die ille sponsalia fecerat, dixerit: Et tu aliquando principatum degustabis. Cui propterea pepercit, vt Dion arbitrabatur, quod ei certum & fatale fuit imperium:

rium: Vt autem Tiberius dicebat, propterea quòd in senectute & longo tempore post suam mortem esset regnaturus.

Iosephus lib. 18. cap. 8. hæc ita narrat. Erat Tiberius Mathematicorum disciplinis addictior, iuxta quorum consilia in tota vita pleraque agere est solitus. Nam & Galbam aliquando venientem ad se, cùm esset conspicatus, conuersus ad intimos quosdam amicos: En inquit virum futurum aliquando Romanorum principem. In summa, nemo Cæsarum vnquam tantam fidem habuit diuinationibus, non vanas eas expertus aliquoties.

Tacitus de Tiberio, Galba & Thrasyllo ita scribit: Non omiserim præsagium Tiberij de Seruio Galbatum consule, quem accitum & diuersis sermonibus pertentatum, postremò Græcis verbis in hanc sententiam allocutus: Et tu Galba quandoque degustabis Imperium, seram ac breuem potentiam significans, scientia Chaldæorum artis, cuius adipiscendæ ocium apud Rhodum magistrum Thrasyllum habuit, peritiam eius hoc modo expertus. Quoties super negocio consultaret, edita domus parte ac liberti vnius conscientia vtebatur. Is verò literarum ignarus, corpore valido, per auia ac prærupta (nam saxis domus imminebat) præibat ei, cuius artem experiri Ti-

ri Tiberius statuisset, eundem regredientem, si vanitatis aut fraudum suspicio incesserat, in subiectum mare præcipitabat, ne index arcani existeret. Igitur Thrasyllus iisdem rupibus inductus, postquam percunctantem commouerat, imperium sibi & futura solerter patefaciens, interrogatur an suam quoque natalem horam comperisset, quem tunc annum, qualem diem haberet. Ille positus syderum ac spacia dimensus hærere primo, deinde pauescere, & quantò introspiceret magis, tantò magis trepidus admiratione & metu obstupescens postremo exclamat, ambiguum sibi & propè vltimum discrimen instare. Tum complexus eum Tiberius præscium periculorum, & incolumem fore gratatur, quæque dixerat oraculi vice accipiens inter intimos amicorum illum reputabat. De Tiberio, Galba & Thrasyllo hæc certo contigisse neminem dubitare arbitror, cùm Suetonius, Iosephus Dion & Tacitus probatißimi auctores hoc literis prodiderint.

Thrasyllus, quanquam diem & horam mortis Tiberij exquisitè nouerat, tamen eum adhuc decennium victurum dixit, vt spe diuturnioris vitæ minus multos occideret.

Claudius Imperator paulò ante mortem cùm consules designaret, mensem illis, quo moriturum se

prævideràt, indicauit, suosq; filios vt vnanimiter fraterneq; viuerent, multis monitis obtestatus, tandem eos piè admodum Senatui commendauit: denique pro tribunali sedens, licet abhorrentibus, qui aderant, & lætiora precantibus sese ad mortalitatis terminum peruenisse, iterum iterumq; professus est.

Apollonius Ægyptius, domi suæ Caio Caligulæ mortem prædixit, qui eam ob causam Romam missus ad Caium, eo ipso die perductus est, quo ille mortem erat obiturus: Certissimo nimirum vitæ periculo, nisi Caligula paulò post interfectus exitu funesto prædictionis certitudinem comprobâsset. Dion.

Sulla Mathematicus Caligulæ, consulenti de genitura & fatorum cælestium arcana ab ipso exquirenti, certissimam necem instare affirmauit.

Thrasylli filius Neroni imperium prædixit, quemadmodum pater eius Tiberio, sed alij Mathematici ex eiusdem genitura multa & formidolosa ei vaticinati sunt.

Cùm Nero Babylum Astrologum de crinita stella, quæ ante mortem eius orta erat, consuleret: Astrologus respondit, summis potestatibus exitium

porten-

portendere solere. Hic, vt fatum auerteret, multos claros viros sustulit.

Agrippina mater Neronis ab Astronomis edocta, filium suum Neronem imperaturum, sed ipsam necaturum, fertur exclamâsse: Interimat dum imperet. Xiphili.

Seleucus Mathematicus Othoni superstite Nerone promisit imperium: cùm ille tamen non esset ex familia Cæsarum & Augustorum.

Vitellius Astrologos se imperatorem futurum affirmantes irrisit, existimans, nequaquam se tanti fore. At idem cùm Imperator factus Astrologos expelleret ex vrbe, ediceretq́, vt intra certum diem à se constitutum ex Italia discederent: Astrologi contrà in tabulis diem de nocte præscribunt, intra quem excessurus esset è viuis, quod etiam sic accidit. Suetonius.

Vitellij naturam ex genitura prædictam à Mathematicis ita parentes exhorruerunt, vt pater magnopere semper contenderet, ne qua ei prouincia se viuo committeretur. Mater appellatum Imperatorem pro afflicto statim lamentata sit. Nam paucis mensibus pòst minutissimis ictibus excarnificatus est.

Iose-

Iosephus scribit Iudam Essaeum, qui nunquam diuinando aberrauit, neque mentitus est, Antigono Iohannis Iudaeorum ducis filio, praedixisse locum & diem, in quo illi fato fuerat destinatum mori. Sed Antigono transeunte templum exclamauit: Papae nunc mihi pulcrum est mori, quando mearum praedictionum mendacium deprehensum est. Venit enim Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem eius necis erat apud Stratonis πυργόν, & ille quidem sexcentorum abhinc stadiorum interuallo distat, horae verò diei sunt quatuor, ita vt vaticinationis tempus effluxerit. Haec locutus Senior maesto vultu & mente sollicita multa secum reputabat. Sed paulò pòst Antigonus interfectus est, alio loco subterraneo eodem nomine, quem praedixerat. Ac ita de situ loci tantum aberrauit.

Idem Iosephus lib. 15. cap. 13. scribit: Erat quidam Essaeus Manahemus nomine, cùm aliâs vitae honestae, tum verò diuinitus etiam concessum habens donum fatidici spiritus. Hic conspicatus Herodem puerum, ludum literarium frequētantem regem Iudaeorum salutauit. Ille putans se rideri, correxit eius verba. Tunc Manahemus subridens: Imò regnabis, inquit, & feliciter dominaberis, ac

memor esto Manahemi verborum, quæ te fortunæ mutabilis admonent.

Iosephus omnem doctrinam Iudæorum edoctus, in qua Astrologia non fuit minima, vt suprà ostendi, Vespasiano patri, & Tito filio non solùm eos terrarum dominos futuros, sed etiam se à captiuitate liberaturos, constanter affirmauit, & vt tanto magis fidem sibi adhiberent, vinculis se custodiri, vsque dum prædictà euenirent, petijt. Cùm autem nonnulli ex Vespasiani intimis dicerent, illi non adhibendam fidem, qui suam propriam captiuitatem ignorâsset, ipse autem affirmauit, se antè prædixisse. Quare de ea re Vespasianus inquirens ita esse inuenit. Ergo illi fidem habuit, sed tamen custodiæ vsque dum prædicta euenirent tradi iußit. Postea verò, cùm Imperator factus est, eum liberati restituit. Iosephus de seipso, viuente & sciente Cæsare Vespasiano, hæc scripsit, cui mentiri capitale fuisset.

Vespasianum conuenit inter omnes de sua suorumq́ genitura tam certum semper fuisse, vt post aßiduas in se coniurationes ausus sit affirmare Senatui, aut filios sibi successuros aut neminem: & cùm filius Domitianus apud eum cœnaret, & fungos tan-

quam venenatos vitaret, irrisit illum pater, dicens: à ferro esse cauendum.

Ascletarion mortem instare Domitiano se dixisse confessus est, & sibi nempe forè, vt à canibus breui laceraretur. Quem Domitianus cremari sine mora ad coarguendam artis temeritatem ac sepeliri accuratissimè imperauit: sed repentina tempestate diruto funere semiustum cadauer canes discerpserunt. Quo audito Domitianus valdè perturbatus mortem timuit, quæ ilicò subsecuta præsagio fidem fecit. Dion. Fulgos.

Testante Suetonio Domitianus annum diemq; vltimum vitæ suspectum habuit, horam etiam nec non genus mortis. Adolescentuli Chaldæi enim cuncta prædixerant. Cùm itaque fatalem horam metueret, ac præteriisse periculosum tempus putaret, sciscitanti ipsi horam insidiatores cubicularij ex industria sextam pro quinta quam metuebat, nunciauerunt. Sed is egressus cubiculo deinde reuersus ab insidiatoribus exceptus, septem vulneribus trucidatus est. Dion.

Larginus Proclus publicè prædixit in Germania Domitianum, quo die excessit è vita moriturum, & quanquam ob hanc causam ab eo, qui prouinciæ præerat Romam missus, introductusq; est ad

Domi-

Domitianum: tamen id ita etiam tunc fore confirmauit. Ideoq́ capite damnatus est: Sed dilato supplicio, quo tum demum afficeretur, cùm ille periculum effugisset, necatoq́ tandem Domitiano saluus euasit, & à Nerua 4000. aureorum accepit.

Idem, pridie quam periret, cùm oblatos tuberes seruari iußisset in crastinum, addit, si modo uti licuerit. Et conuersus ad proximos fore affirmauit, ut sequenti die Luna in Aquario cruentaretur, factumq́ aliquod existeret, de quo homines loquerentur per terrarum orbem.

Domitianus exploratis diebus & horis, in quibus principes viri nati essent, plerosq́ sustulit, ut Tiberius etiam, qui regiam Genesin haberent, ac inter eos etiam Melum Pompeianum.

Nerua vix mortem effugit, ideo quòd ab Astrologis Domitiano delatus fuit, quod imperatoriam Genesin haberet. Cùm autem unus ex illis affirmaret, eum non diu victurum, euasit. His prædictionibus respondit euentus. Nam Nerua paulò pòst Imperator factus est, & vixit tantum in Imperio 13. menses, 10. dies: Et fuit Ecclipsis Solis eo ipso die, quo mortuus est. Aurel. Victor.

Ad Neruam Apollonius scripsit: Nos ò Rex, & quidem breui simul erimus, ubi neque nos aliis,

neque alij nobis imperabunt. Sciebat enim sibi citò è vita migrandum esse, & Neruam perbreue tempus imperaturum. Et quamuis multi Apollonium Nigromantiæ insimulant propter Philostrati falsam de illius vita relationem, tamen constat ex Hieronymo & Eusebio, illum Philosophum fuisse, & natales dies, & circularis motus doctrinam obseruâsse & calluisse.

Martialis, qui vixit tempore Domitiani in Epigrammate de Cinna quodam scribit, illi mortem fuisse prædictam.

Dixerat Astrologus periturum te citò Cinna,
Nec puto mentitus dixerat ille tibi.
Nam dum tu metuis ne quid post fata relinquas,
Hausisti patrias luxuriosus opes.
Bis quartum decies non toto tabuit anno,
Dic mihi non est hoc Cinna perire citò?

Adrianus Imperator, vt suprà dictum est, in iuuentute singulis annis prædictiones Astrologicas fecit, ita, vt sibi omnium dierum vsq; ad horam mortis futuros actus antè præscripserit. Et in Mesia etiam ab Ælio Mathematico de futuro imperio præsagium accepit, cùm priuatus adhuc esset.

Gordiano seniori proconsuli in Asia Mathematicus prædixit ad imperium ipsum peruenturum: & cùm

& cùm Gardianum verbis suis non habere fidem perspiceret, artis suæ libris atque instrumentis per rationem omnia quæ dixerat probauit, adeò, vt fidem apud eum etiam experimento ipso sibi faceret. Etenim omnia vt prædixerat, iuxta tempus designatum euenerunt. Bapt. Campofulg.

Ægyptius quidam paucis ante diebus palàm dixit Antonino, ipsum non diu superstitem fore, ac Macrinum ei successurum.

Quidam vates in Africa prædixit Macrinum & eius filium Diadomæum regnaturum.

Scripsit Lampridius, prædictum fuisse Heliogabalo ipsum violenta morte interiturum. Nam si Luna inquit, se applicuerit Saturno, deficiens lumine facit biathanatos, quod quidem sic accidit.

Seuerus Imperator in Africa à Mathematicis didicit, quæ sibi essent euentura, antequam ad imperium perueniret. Quare factus est insignis Mathematicus, & prima coniuge Martia mortua noluit aliam quàm Iuliam ducere, quòd sola ex multis oblata regiam Genesin haberet.

Dion scribit, Seuerum sciuisse, se ex Britannia non reuersurum esse, quod maximè cognouerat ex stellis, sub quibus natus erat. Id enim in palatio

ſcriptum, in laquearibus ædium reliquit, ita, vt ab ab omnibus videretur.

Herodianus lib. 2. hæc de Seuero tradit: addebant præterea ſpem ſomnia quædam & oracula, cæteraq; futurorum præſagia, quorum pleraque ipſe in libris de vita ſua conſcripſit, ac publicè in tabulis pictis dedicauit.

Alexandro Seuero, ad Germanicum bellum eunti Thraſybulus Mathematicus illi amiciſsimus prædixit, ipſum barbarico gladio interficiendum. Quod ita contigit. Nam antequam in conſpectum hoſtium peruenit, à Germanis militibus interfectus eſt. Lampridius.

Leo ſiue Leontius Athenienſis Philoſophus, filiam ſuam magnæ cuiuſdam fortunæ compotem fore ex arte colligens, illi tãtum centum florenos legauit, addita cauſa, quod fortuna ei ſuffectura eſſet opes, reliqua bona filijs reliquit. Illa dolens Imperatori per Pulcheriam ſororem talia conqueſta eſt, cui ita placuit, vt ad connubium eius peruenerit, coniunxq; Theodoſij Valentiniani facta, baptiſata, & Eudoxia nominata ſit. Zonaras.

Zenoni Imperatori: cùm is morte mulctâſſet Harmatium, qui fraudulentè ſe proditorem heri ſui declarauerat, ſimulq; promiſſo ſatisfecerat, quòd

eius

eius filium Cæsarem renunciâsset, & non multò post illum per vim Cyzicenorum pontificem inaugurari mandâsset: contigit, quod illi prædictum ab Astrologo aliquando fuerat, vt impetrato imperio paulò post moreretur, & coniugem suam vnà cum imperio viro cuidam senatorij ordinis relinqueret. Hoc in memoriam sibi reuocato complures Senatores præsertim illustres neci dedit. Verùm inexpugnabilem diuinæ prouidentiæ vim nemo mortalium vnquam coarguere seu vanam & inefficacem poterit. Quippè cum Zeno vitam cum morte commutâsset, imperiumq́ reliquisset Romanum, ad Anastasium id peruenit, qui cum Ariadna Imperatrice matrimonium contraxit. Glycas.

Iustinianus Cæsar, *eiectus à Leontio, & truncatis auribus, & naso in exilium missus est. Huic prædictum fuit ab Abbate in Ponte, illum iterum fore Imperatorem, quem postea, cùm deinceps ad imperium peruenit, Patriarcham Constantinopolitanum ilicò fecit.*

Paulus Monachus *insignis Astrologus Leontio imperium promiserat. Is Leontius, cùm esset carceri inclusus irrita obijciebat promissa. Astrologo in sententia permanente, Leontius perfracto carcere ad im-*

ad imperium peruenit, quod vltra tres annos administrauit. Zonaras.

Duo Hebræi Astrologi Leoni puero adhuc dedito disciplinis, & Astrologiæ ignaro Romanum imperium promiserunt, quod post nonum annum consecutus est. Is contra illis promisit, se imagines aboliturum, quod etiam præstitit anno Domini 727.

Panthaleon Synnadensis Metropolita, *Astronomica imbutus scientia à Leone imperatore accersitus, cùm sub idem tempus Lunæ defectus maximus esset, vt ex eo deliquij eius quis futurus esset effectus cognosceret, eum ad Imperatorem intrantem Samonas percunctatus est, cuinam aduersa portenderentur, respondit, tibi: Si autem* 13. *Iunij diem superaueris, nihil mali tibi eueniet. Ab Imperatore de eadem re interrogatus, proximo ab Imperatore denunciari malum dixit. Paulò pòst Samonas proximus regis ante Iunij diem, quem prædixerat, ex aula in monasterium detrusus est. Zonaras. Glycas.*

Michaël Traulus Orientalis Imperator edoctus fuit ex Genesi sua imperium sibi promitti. Quare Leoni Imperatori adhæsit, quo occiso Prætorianorum armis imperium adeptus est.

A Mo-

A Monacho quodam prædictum est imperium Philippico, qui sextæ synodi decreta abolere voluit, gratificando Monacho, qui imperium illi promiserat, & hoc ipsum prædictionis præmium petierat.

Quidam Astrologus nomine Nicolaus, *Constantino Ducæ mortem prædicit, hisce verbis Dromi Logothetæ ante eius interitum scribens: Nolite timere à Duca, nam temerè nouis rebus studebit, & statim peribit. Quod idem etiam Leo Imperator vaticinatus fuerat. Quæ prædictiones veræ fuerunt. Paulò enim pòst in vrbe Constantinopolitana tumultu excitato equo prolapso præcipitatus, & capite amputatus est. Zonaras. Glycas.*

Constantis Imperatoris *pater iussit, vt Astrologi infantis Constantis scilicet recens editi thema natalitium constituerent, qui præter cætera illi prædicta illud etiam adiecerunt, eum in sinu auiæ Helenæ interfectum iri: id illa mortua etsi Constans elusit, nihilominus est euentu comprobatum, non frustrata Astrologorum prædictione quamuis obliqua. Nam in oppido cui de reginæ nomine factum erat nomen Helenæ, interfectus, qui vt vitam petulantem egerat, ita miserabilem eius exitum sortitus est. Zonaras. Pompo: Lætus.*

Constantinus Schetacus *occubuit hasta in inguine vulneratus vir bonus & suauis, qui Anchialæ prouinciæ præfuit. Et quamuis Astrologorum eius ætatis princeps fuit, tamen semetipsum non conseruauit, quo minus ferro interiret, nimirum scrupulo aliquo minutißimo deceptus in tentorio manserat. Nicetas.*

Iulianus Byzantius, *antequam Imperator factus est, habuit somnium Astrologicum Viennæ.*

Iuppiter Augustos vbi fines intrat Aquarij,
Virgineoq́; sinu vicesima quinta recepit.
Portio Falciferum, Constantius Induperator
Regnum Asiæ tristi superatus morte relinquet.

Constantinus Imperator *mortuus est, cùm Planetæ ingreßi sunt hæc signa, & ille ad imperium peruenit. Quod Johannes Homilius Mathematicarum disciplinarum peritißimus deprehendit, anno Domini 360. fuisse 20. die mensis Nouembris. In hoc somnio animaduertendum, quòd causam mortis indicat, Planetas peruenturos ad illa loca Zodiaci.*

Et Zozimus scribit, Iulianum vbi Naissum attigisset, tamdiu ibi expectâsse, donec Planetarum motus ad indicatas partes in somnio ipsi reuelatas peruenissent: statimq́; illi à nonnullis equitibus Constanti-

ſtantinopoli venientibus indicatum, Conſtantium mortuum, ipſumq́ ab exercitu Imperatorem poſtulatum. Unde conſtat, Iulianum & ſomnio & huic arti non exiguam fidem adhibuiſſe.

Agathias lib. 4. refert, Saporem regem Perſarum eſſe electum antequam natus ſit, & tot annos regnaſſe quot vixerit, idq́ factum eſſe ex prædictionibus Magorum, qui affirmabant, Reginam matrem vixdum grauidam mortuo Rege maſculum, & Regem enixuram. Proceres igitur periculo facto in prædictione equæ pullum gerentis, id futurum eſſe credebant, & nulla interpoſita mora coronam ventri matris imponunt, & vix dum conceptum Regem pronunciant. Haud tamen ſpes eos fefellit, naſcitur namque non longè pòſt, & cum imperio Sapores, in eoq́ & iuuenilem agit ætatem & conſeneſcit, nimirum, qui ſeptuageſimum annum exegiſſet, vbi ad quartum & vigeſimum annum Imperij Iouianis temporibus Niſibu ciuitas ſub Perſarum ditionem, quæ Romanorum fuiſſet, peruenit.

Ex Auguſtino conſtat Aſtrologos, ſuo tempore non multum aberrâſſe, ſed multa verè prædixiſſe. Nam in lib. 5. de ciuitate Dei cap. 7. dicit: Solent homines ad tentandam peritiam Mathematicorum afferre ad eos conſtellationes mutorum animalium, quo-

rum ortus propter hanc explorationem domi suæ diligenter obseruant, eosq́ Mathematicos præferunt cæteris, qui constellationibus inspectis dicunt: non esse hominem natum, sed pecus. Audent etiam dicere, quale pecus, vtrum aptum lanificio, an vectationi, an aratro, an custodiæ domus. Nam & ad camina fata tentantur, & cum magnis admirantium clamoribus ista respondent. Et in fine capituli sic ait: His omnibus consideratis, non immerito creditur, cùm Astrologi mirabiliter multa verè respondent, occultò instinctu id fieri. Ex quibus clarè liquet temporibus Augustini Astrologos multa verius, quàm nunc prædicere potuisse, & præcepta harum artium in tam varijs bellis diuersarum gentium & nationum, in qua Romana & Græca lingua mutata est, intercidisse.

Firmius scribit inter alias prædictiones, ex Solis Ecclipsi, quæ medio diei tempore accidit Optaritij, & Paulini consulatu Mathematicos ex sagaci intentione prædixisse, quod cunctis hominibus paulò pòst futurum esset.

Idem narrat: Plotinum, cum primo nihil potestati stellarum tribuisset, postea serpente morbo minutæ partes viscerum dilaberentur, solus superstes animus retinebatur, tandem cùm vim fati sentiret,

tiret & animaduerteret proprio exemplo, quod finis sibi instaret, quem stellarum ignita indicia decreuerant, cũctos homines docuit vim potestatemq́ fatorum, stellarumq́ nulla posse ratione contemni.

Theophilus Imperator, cùm à Persis Leo Philosophus ob rerum cognitionem peteretur, consentire noluit: & deinde Leonem in summo habuit precio, eumq́ Thessalonices præsidem creauit. Hunc egregiè Thessalonicenses coluerunt, propter eam, qua præditus erat, sapientiam & absolutam omnium disciplinarum peritiam, sed præcipuè illum admirati sunt hanc ob causam, quòd sterilis aliquando fuerit terra, nullumq́ eo tempore fructum produxerit, ita, vt patria relicta multi aliò migrare voluerint, quos Leo consolatus est asserens inopiæ finem impositum iri, & tempus quoddam, quod stellarum sibi ortus, & lumen demonstrauerat, ipsis indicauit, quò in terram semina proijcere præcepit. Hoc facto tantæ illis fertilitatis auctor fuit, vt in multos annos indigenis perceptæ fruges satis essent.

Theodosius Iohannem Monachum apud Thebaidem ob futurorum scientiam celebrem, & cuius prædictioni de Maximo opprimendo euentus responderat, de exitu belli aduersus Eugenium consuluit, cui ille victoriam pollicebatur, quæ secuta est.

Gauricus scribit: Thema urbis Constantinopolitanae inuentum esse à Pomponio Gaurico in Bibliotheca Vaticana à Valentino Antiocheno erectum, & illam fundatam fuisse anno post Christum 638. die 2. Maij, hora secunda post ortum Solis. Ex qua vaticinatus fuit illius infelicitatis tempora fore anno 792. utpote 1430. die 14. Martij, & nihil aberrauit, quoniam illa tempestate Mahometes urbem illam cepit, & ex Christianorum manibus eripuit. Quanquam haec à Zonara paulò aliter referuntur.

Petrus Iustinianus scribit in historia Veneta, Planetarum dispositiones, & caelestium corporum figuram sub Iouis aspectu felicia omnia rerum incrementa denunciasse huic urbi, his verbis: Attila defuncto Venetiae populi, qui eius metu in haec stagna confugerant, campestribus locis assueti, consilia agitârunt remigrandi in continentem ad patrias sedes, quas ingenita natalis soli dulcedine adamabant, sed ex his plurimis ante oculos habentibus barbarorum immanitatem, incendia, fugas, foedasq; populationes, quibus antea Radagisus & Alaricus Gothorum reges, & nouissimè recentis memoriae Attila Italiam affecêre, perpetuum his locis tutioris vitae studio figere domicilium placuit, atque à diuinis orsi primi

illi

illi Veneti pietatis cultores nascentem vrbem templo exornârunt, quod D. Iacobo dicantes medio Riualti foro erexere. Iacta autem felicibus auspicijs ciuitatis fundamenta, ac tanti imperij incunabula fuêre, Pontificatu Papæ Innocentij Primi, & imperante Honorio cum Theodosio Arcadij filio, anno 421. ad 8. Kalend. April. circa meridiei horam, in qua Planetarum dispositiones & cælestium corporum figuræ sub Iouis aspectu felicia rerum omnium incrementa denunciabant, vt signis, quæ hîc ponuntur, patet cælestibus. Nam à Septentrione in Zodiaco Taurus, Aries & Pisces dominabantur: Ab Austro Virgo, Libra & Scorpio: Ab Oriente Aquarius, Capricornus, & Sagittarius: Ab Occasu Leo, Cancer & Gemini.

Sed cùm in meo exemplari Venetijs excuso Planetis, non essent addita signa, omisi. Neminem autem latet, quanta fuerit, & adhuc sit amplitudo imperij vrbis Venetæ, quot ditiones, comitatus, oppidaq́ teneat, & quod mirandum est, nunquam fuit capta, & nullam vnquam habuit seditionem popularem, quæ statum Reipub. mutârit, cùm durauerit in hunc annum 1583. annos 1162.

Lucas Gauricus etiam computauit Venetorum vrbis ædificationis figuram, & dicit, eam edificatam

tam anno Domini 421. die 23. Martij, hora 17. minut. 43. in meridie ponit in Oriente 25. gradum Cancri: Solem in medio cæli in Arietis 4. gradu: Lunam in 14. Geminorum: Saturnum in 27. Virginis: Iouem cum Mercurio in 13. gradu piſcium: Martem in 14. Libræ: Venerem cum capite Draconis in 6. gradu Tauri, & addit hanc ciuitatem feliciſsimam fore (exceptis bellis propter Martem in ſuo caſu) quia habet ſolem Aphetam in ſuo throno, & cælorum culmine partiliter ſupputatum: Et addit ſenatores dominij ſceptra adminiſtraturos, vſque ad annum Domini 1888. vel circiter, ſequens ætas videre poterit an vera dixerit. Differunt hi duo auctores inuicem de ortu Venetiarum non in annis, ſed diebus.

Enarrata ſunt quædam ſuprà de figura vrbis Romæ, quæ huc quoque commodè referri poſſunt.

Vates erat Doſitheus quidam Studienſis Monachus Venetijs oriundus, qui Iſaacio, cui familiaris erat, priuato adhuc imperium prædixerat, qua prædictione euentu comprobata ſummo honore & auctoritate, apud hunc Imperatorem florens, Hieroſolymorum Patriarcha, poſt Leontij viri eruditi & virtute celebris obitum, deſignatus eſt. Nicetas.

Abda-

Abdalæ patri Mahometis magna intercedebat familiaritas cum Iudæo quodam Astrologo, qui se ex astris cognouisse affirmabat, infantem natum fore magnum imperio & legis scientia (vtinam ea prædictio falsa fuisset, sine dubio minus iam laboraremus.) Phil. Lonicerus.

Heraclio Mathematici prædixerunt magnum ipsi & imperio imminere periculum à circumciso populo, & vt dicitur Prouerbio: Stellarum influxus facilius præuideri quàm præcaueri posse: Ita hic cùm Iudæos timeret, Saraceni ab illo ob negata stipendia defecerunt, Arabiamq; cum nonnullis locis in Ægypto occupârunt: Mahometisq; legem & sectam inuexerunt, qui denique finem imperio Byzantino attulerunt, & nostro imperio adhuc imminent.

Adelbertus Archiepiscopus Bremensis, Friderici Palatini frater, gubernator aulæ Henrici IIII. Imperatoris, habuit apud se Nothebaldum Astrologum, qui multa ipsi vera prædixerat, in eo tantum deceptus, quod calculo subducto pronunciauerat, ex morbo, quo periјt, illum non moriturum. Adamus Canonicus Bremensis.

Ioachimus Abbas, vaticinandi peritia percelebris fuit, an Astrologus, incertus sum, sed hoc scio, cùm Gallorum & Anglorũ reges contra Saladinum

arma mouerent, ad eos euentum belli prænoscere cupidos perductus, ituros eos, sed parum profecturos respondit, quod non diram beluam sua fata appeterent, nec terræ sanctæ recipiendæ dies illuxisset. Chalcondyla Æmilius.

Rogerius vt mos est regibus, cùm rerum futurarum pernoscendarum cupiditate incenderetur, eundem Ioachimum Abbatem ex Italia in Siciliam accersiuit, isq; præsagiuit, ex Constantia filia si nupsisset, funestam Italiæ facem exorituram. Quocirca etsi non deessent, qui regi Constantiam veneno perimendam consulerent, Tancredi tamen nothi consilio in sacro Saluatoris Panormi educata est, & Monacha facta: Sed cùm decretum fatidicum humano consilio impedire satagit, in illud incidit. Nam Henricus V. Imperator, eam è Monasterio eduxit, & Fridericum II. in senecta ex ea genuit, qui ambo maxima bella in illis oris gessère, & Tancredi progenies ab his deleta est. Historia Sicula.

Guilhelmus rex Siciliæ primi regis Siciliæ Rogerij filius, cùm sciret Tancredum fratris sui filium Astrologicis rationibus dies tam obsessis, quàm obsidentibus vtiles prauidere: ipse quoque cum Astrologus suus diligentius attendebat, indicans familiaribus suis diem, quo descensuros eos prauiderat, vt

aduer-

aduersus eorum repentinas eruptiones exercitum præmuniret: Sic hostium impetum tanto facilius sustinuit, & artem, quod dicitur, arte delusit.

Iohanni Duci Burgundiæ, Caroli Quinti regis Franciæ fratri, qui à Baiazete captus, & ducentorum millium aureorum precio redemptus fuit, prædictum est ante illud bellum ab Astrologo, Turcarum fore victorem Principem, qui ignem in pectore gestaret, quo allusum est ad insignia ferri excussorij cum silice. Quapropter in huius rei memoriam cathenam tali forma annexa aurei velleris effigie, quod ijs locis exulâsset, in quibus fama est Iasonem & cæteros Græciæ Principes aureum vellus quæsiuisse fieri curauit, & ordinem, quo Hispanica & Austriaca familia hoc nostro tempore vtitur, instituit. Carion.

Magister Christianus Astrologus Pragensis Ladislaum Iagellonem regem Poloniæ per Sacerdotem præmonuit, vt mortem sibi imminentem præcaueret, quod multi Planetæ hoc anno coniungerentur, & fieret Ecclipsis Lunæ sub terra: Mortuus autem nihilominus est eo anno, qui fuit annus Domini 1434. *anno ætatis* 49.

Iohannes Picus Mirandulæ Comes, edidit librum aduersus Astrologos: Hi (inter quos fuerunt

Bellantius Senensis, Antonius Syrigatus Florentinus & Angelus de Catastinus Carmelita) ut artem veram ostenderent: illum annum ætatis 33. non transgressurum prædixerunt ex directione ascendentis ad Sagittarium, quemadmodum ex scriptis hinc inde editis constat.

Bellantius lib. 5. suarum responsionum contra Picum sic scribit: Nec unum tacendum videtur: complures autem sunt Florentiæ testes fide dignissimi, quibus inspecta Hieronymi Sauanarolæ genitura, quinque ante eius iacturam menses dum florebat, vitam laqueo terminaturum prædixi. Is quanquam crematus, tamen etiam prius fuit strangulatus.

Bartholomæus Chassanæus audiuit, ut ipse narrat Mediolani, quòd eximius Astrologus dixisset Duci Mediolanensi, Galeacio Mariæ Vicecomiti ipsum ex vulnere periturum, quòd esset ei proprius Vasallus inflicturus. Astrologus interrogatus à Duce, quo mortis genere esset ipse interiturus, qui cum respondisset, se in publico interemptum iri ex trabe ligni cadente: Dux ira accensus ipsum mox decollari iußit, ut ex rei euentu cerneret Astrologicam artem esse falsam.

Cùm

Cùm interim pararetur locus, & campana solito more pulsaretur, populusq́; concurrisset, & ipse traditus executori, ad locum supplicij deduceretur, exeundo palatium sub porta magna, quæ est ante Ecclesiam Cathedralem, cecidit turris, quæ dictum Astrologum cum alijs interfecit. Et Dux Mediolanensium in festo S. Stephani, & in Ecclesia ipsi Sancto dicata Mediolani, vniuerso astante populo, & ipsius Aulicis, interfectus est à proprio Vasallo: & sic prædictio Chassanæi de proprio exitu, & de morte principis vera fuit. Etsi Princeps Vatis voluerit præuenire fatum, vt Domitianus Ascletarionis, tamen non potuit, & est in his exemplis quædam similitudo, nisi quod Ascletarionis corpus à canibus statim post mortem dilaceratum est.

Presbyter quidam Astrologus Galeacio Sfortiæ horrendam mortem instare minatus est: quo occiso, ille multis vulneribus paulò pòst interemptus est. Cardan.

Iohannes de Lignano tempore Martini V. Papæ, præuidens ex genitura filium cruci affigendum, volensq́; fatali Geneseos dispositioni succurrere, eum sacris initiari ac apprime erudiri fecit. Sed ne sic quidem euitare vim fati potuit. Nam cùm eum

conciues sui ad Martinum Papam ablegâsset, rediens domum propter legationem non fideliter tractatam de nocte à Magistratu Bononiensi suspensus est: quem cum elucescente die pater pendentem vidisset, deplorans inquit: Eheu fili mi, tu infelicißimum fatum nec humanis literarum adminiculis, nec diuinis mysterijs superare potuisti.

Franciscus Mariæ Ferrariensis Astrologus Iacobo Picennio dignitates, connubia, annum, diem, & horam mortis prædixit, qui à rege Ferdinando Arragono occisus est.

Ladislao regi Vngariæ ac Bohemiæ, Alberti Imperatoris filio, cum insigni pompa equestrium pedestriumq; copiarum Pragam introeunti, nuptias ibidem cum Caroli Galliæ regis filia celebraturo, Nicolaus quidam ex eorum numero, qui pronunciandi sciëntiam ex decretis Astrorum profitëntur, malè faustum ingressum, planeq; stellæ crinitæ regibus horrendæ, quæ eodem anno apparuit, congruentem pronunciauit, quod vaticinium apud paucos curam, apud reliquos risum, velut vanitate plenum excitauit, omnisq; solicitudo omnium ac maximè regis intenta fuit in apparatum nuptiarum. Sed rex paulò pòst morbo correptus, post sex & triginta horas quàm ægrotare cœpit, animam efflauit,

& sic

& sic vaticinium Nicolai mœrore tristi completum est. Iohan. Dubrauius Episcopus in historia Bohemica.

Hieronymus Cutica ob prædictiones veras pulsus est à Gallis in exilium ab vrbe Mediolanensi. Cardan.

Lucas Gauricus Iohanni Bentiuolo, & ipsius filijs ac nepotibus exitium denunciauit, nisi se Pontifici submitteret, propterea captus & à Tyranno ex alta trochlea suspenso fune quinquies quassatus est, qui tamen ante à Chiromante, vt violenti cruciatus causas effugeret, erat admonitus. Sed postea Bentiuolus vnà cum suis est à Pontifice superatus & cæsus.

Friderici II. Imperatoris Astrologus ab eo interrogatus, cur tantum honoris Rudolpho Habspurgensi Comiti pauperi in aula sua tunc versanti exhiberet, respondit: Mortuis tuis filijs, quorum adhuc decem supersunt, ipse & posteri eius ad tua regna peruenient, auctor Albertus Argentinensis. Quod exitus ipse probauit. Nam anno Christi 1273. Calend. Octobris, Rudolphus à Germanis Principibus Francofurti in regem Romanum eligitur, cùm Basileam obsideret. Et hodierno adhuc die videmus Rudolphi posteros regnum Neapolitanum, & ducatum

ducatum Austriæ & Sueuiæ vna cum imperio & regno Neapolitano obtinere. Modernus enim Imperator Rudolphus ab eo nomen & ditiones hæreditario iure accepit. Et Philippus Hispaniæ Rex ex eodem natus, regnum Siculum & Neapolitanum nactus est.

Cuspinianus scribit: Narrâsse sibi Georgium Thursium, virum spectatæ fidei & regis Vngariæ Camerarium, quòd Matthias Mechouita singularis tam in medendo, quàm in prognosticando eruditionis vir, Montium egressuro Regi Poloniæ Sigigismundo, vt Cæsarem Maximilianum conueniret, qui Cracouia V. Martij discessit, prædixerit, ipsum neque visurum Cæsarem, neque expediturum quippiam nisi commodius tempus expectaret. Quod cùm miraretur Rex, vt erat animi inconcussi & firmi, constantissimè perseuerauit in proposito. Eundum, inquit, quò DEVS & fortuna vocat, promissum ratum seruabo, nemo me à proposito alienabit: Videbo Cæsarem, & fratrem conueniam. Interim per quosdam Secretarios mandat, vt diligenter à Matthia inquirant, Serióne an ioco locutus fuisset. Asserit idem, Regem non visurum Cæsarem, nisi expectare velit Iunium, & ante festum Diui Iohannis Baptistæ eum cum Cæsare omnino

non

non collocaturum. Nihilominus tamen exiuit Rex, & cum tam longa mora traheretur, sæpe illius prædictionis memor fuit. Hoc idem Mechouita Andreæ Thesaurario perscripsit. Quod & euenit: Decimo sexto enim Iulij post longas tractationes & moras Imperator & Rex sese inuicem primum viderunt.

Maximiliano I. Imperatori à Mathematico Georgio Tanstेter mors prædicta fuit, sex annis antequam ei contigit propter Solis Ecclipsin, quæ ante mortem ipsius accidit anno 1518. septimo die Iunij, cùm ille Ianuarij die 12. obijt. Cuspian. Shonerus.

Guido Maltauersus Patauinus Comes, Lucij Vici Patauini ex Constantia filia, Obicij Marchionis Estensis filium habuit Nicolaum, quem Iambonus Andreades perniciosum patriæ ciuẽ fore prædixit, & Guidonem tantum mouit, vt eum exhæredare voluerit nisi amici obstitissent. Nicolaus opibus & gratia potens in patriæ perniciem cum Cane Scaligero conspirat, vnde bellum ortum, in quo vltra centena hominum millia occisa fuerunt. Sic verum fuisse Iamboni vaticinium, exitus ipse probauit.

Cominæus scribit, quod Episcopus Viennensis multò ante prædixerit, Ferdinandum nomine vltimum fore regem Neapolitanum, cùm Alphonsus rex cum Friderico filio suo nouendecim annorum iuuene adhuc viueret, & Rex esset. Quare Ferdinandus vltimus promisit Cominæo quotannis, si Rex fieret, 200. Coronatos.

Guido Bonatus Foroliuiensis Astrologus sub Martino Quarto Guidoni Montis Ferrati Comiti diem prædixit, quo si Foroliuio egressus astu inuaderet hostes, eos superaturus ac victoria potiturus, sed in coxa vulnus accepturus esset: atque vt Guido Comes sermoni fidem haberet, ipse egredi vrbe vnà cum Comite, & interesse pugnæ voluit, stupasq́, oua & alia quibus vulneri nondum facto opem ferret secum extulit, secutoq́ pugnæ ac victoria euentu, quem prædixerat, vulnus Comiti illatum est.

Idem Guido ciuibus suis, qui aduersus pontificem bellum gerebant, horam pugnæ aßignauit, in qua pugnantes victoriam reportaturi essent, nec fefellit eos. Volaterranus lib. 21.

Idem ordinauit horam, qua plebs Sicula Francos, qui inibi erant, adoriretur, & superior euaderet, & ita accidit. Condicta enim die & designata hora

hora omnes Galli, qui in Sicilia erant, mactati sunt. Vnde vespera Siculæ. Mach. hist. Flor. 1.

Auctor libri Germaniæ Exegeseos scribit: Viros existere in Germania Mathemathicæ disciplinæ doctißimos Iohannem Verdung de Hasfort: Iohannem Stoffler Iustingensem Tubingensem Astronomum: Iohannem Reiniger: Iohannem Schenot Bambergensem: Stabium Cæsareæ Maiestatis à secretis, & plerosque alios magni Mercurini Comites, qui in totius naturæ mysterijs adoleuerunt, & vero præsagio nouerunt τά ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα, id est, quæ sunt, quæ fuerunt, & quæ futura trahentur.

Manilius Antonius, Sixti Quarti & Iulij Pontificis Maximi cubicularius Vates verus fuit, fatorumque præscius multa vera Pontificibus reuelauit.

Seraphinus Medicus & Astrologus febri correptus, prædicta die & hora mortis constantißimè obijt.

Iohannes Moiebanus Astrologus sibi & vxori verum tempus mortis prædixit, referente Iohanne Cratone Medico quondam Ferdinandi Imperatoris. Cuius dictum est, quòd fatalis pictura sit in cælesti tabula.

Iacobus Mutius Attendula Sfortia Dux Clarissimus, ex quo ducum Mediolanensium vltima familia orta est, editus est vtero matris die Martis, 5. Calend. Iulij sub aurora: Anno à partu virginis millesimo trecentesimo & sexagesimo nono: ex cuius genitura Mathematici præcellentem syderum positum, & sedes conspicati, ei magnum imperium, immortalem gloriam, felicemq́ sobolem prædixerunt. Idq́ demum subiunxêre, eum nequaquam exacta ætate, & morte quidem repentina moriturum. Quæ omnia acciderunt illi. Nam Dux militum summus factus, excellentibus posteris relictis in cœnoso vado, equo quanquam insigni posterioribus cruribus deficiente, submersus est. Hic tribus vicibus ante mortem captus est, semel manu hostium, bis inimicorum fraude. Iouius.

Brachius semper aduersarius Sfortiæ, & contra quem Sfortia cum grandi exercitu contendebat, cùm submersus fuit, huius fortißimi viri casum, postquam inuidia decesserat, humaniter indoluit, nec instantis belli periculo liberatus, alacriorem vultum militibus ostendit, vtpote qui fatalis arcani conscius ab Astrologis didicerat, Sfortiam violenta correptum morte antecessurum quidem; sed paulò pòst & ipsum pari veluti sorte eundem fortunæ exi-

næ exitum habiturum. Erat Brachius Sfortia natu maior octo mensibus tantum & nouem diebus: Ita vt tum Mathematicorum disciplinæ ex vtriusque insignis viri casu magna fides astrueretur. Vix enim quintum superuixit mensem, cùm ad Aquileiam per tredecim menses frustra oppugnatam obsessamq; memorabili tandem prælio Sfortiani militis gladio superatus ac interfectus, & syderum & multorum vatum fidem impleuisset. Idem Iouius.

Franciscus filius primogenitus Sfortiæ, in quem (vt Iouius scribit) ab admirabili quodam syderum concursu, cuncta humanæ felicitatis ornamenta, virtus & fortuna contulerunt, natus est anno à partu virginis vno & quadringentesimo supra millesimum, decimo Calend. Augusti, cùm Sol occideret. Ex hoc tempore Astrologi felicissimam eius fortunam & vitæ transactæ tenorem indicauerunt.

Petrus Leonius Spoletanus, Medicinæ & Astrologiæ peritissimus, cùm sibi subitæ mortis periculum in aqua portendi cognosceret, è Patauio Venetijsq; in Vmbriam & Spoletum migrauit, vt frequentes nauigationes effugeret. Mox vbi ad Laurentium Medicen vocatus esset, & ex Astrorum

scientia morbum salubrem prædixisset, omnemq́ bene gerendæ rei occasionem prætermisisset à Lazaro Placentino illusti Medico (qui à Ludouico Sfortia Ticino missus, sera afferebat remedia) reprehensus, atque adeò omnibus inuisus post mortem Laurentij, incertum an desperatione actus, an illata vi à Petro Laurentij filio, in proximæ Caregio villæ puteum præceps datus mergitur: In Principis Florentini morte præuidenda calculi forte aut iudicij errore deceptus, in sui ipsius fato cognoscendo Vates nequaquam falsus.

Post Iulij II. Pontificis mortem, cùm Iohannes Cardinalis modicis itineribus Romam contenderet, Erasmus Germanus subtilißimus Mathematicus pridiè quam vrbem intrârat Iohannes, in corona nobilium neminem fore Pontificem ex his Cardinalibus, qui in vrbe essent, audacißimè prædixit. Ferebant etiam Marsilium Ficinum, qui eximiæ auctoritatis fuisset Astrologus, ex fortunata & regia Genesi, ei sacrorum principatum, quum adhuc puer esset, nec planè sacris initietus, omnino detulisse. Iouius lib. 3.

Seraphinus Mantuanus Monachus, Astronomiæ & Chiromantiæ peritus, eidem Iohanni Mantuæ in Monasterio Monachorum, illum futurum Pontifi-

cem

cem prædixit, cùm esset iuuenis annorum 37. & pauperrimus, paulò antè liberatus ex captiuitate, & vtroque oculo ferè orbus, ita vt ipse Iohannes talia sibi euentura, nequaquam speraret aut crederet. Paulò autem pòst electus & Leo X. est nominatus. Hic Monachus vocatus Romam, cùm esset Leo in Pontificem electus, maluit in suo Monasterio, quod reliquum esset vitæ transigere, quàm Romæ esse. Leo itaq; Decimus, quadringentos coronatos annuatim Monasterio decreuit. Gauricus.

Benedictus Borbonius, Astrologiæ peritißimus, & admirabili quodam diuinationis munere praditus fuisse perhibetur. Qui aliquando seu natura, aut diuino quodam furore, vel potius felici quodam casu in ea re (vt audiui ab his, qui hominem norant) admodum excelluit: Vera multa in futurum prædicens. Auctor Bernardinus Scardeonius.

Cùm Muleasses Rex Tunetanus à filio captus & excæcatus esset: Abimelech eius Germanus frater, qui apud Numidas exul erat à Touarre Caroli V. præfecto in Guleta ad spem regni euocatus, confisus Numidarum Principis opibus, & Astrologis prædicentibus iam pridem eum regem euasurum, & in regia Tuneti moriturum, feliciter rem aggressus regnum in suam potestatem redegit, & paulò pòst vi-

ta ex-

ta excedens regio funere elatus est, vt illi prædictum erat.

Paris Mantuanus Paulo III. Pontifici M. prædixit annum Pontificatus sui, & vitæ terminum, quãdo annũ 81. egressus esset, quam ætatem Pontifex assecutus est. Cõstat hoc ex epistola Mãtuani ad Fernesium tum Cardinalem, inuenta in arcanis occisi Principis Petri Aloisij filij Pauli III. Pontifice adhuc viuente: quam hic legendam subieci, editã à Cardano.

Reuerendiss. Vidi & cum summo studio ea, quæ ad me transmisisti circa geniturã Vest. Reuerend. D. & diem natiuitatis, quæ fuit 28. Feb. hora 6. minut. 46. Anno Domini 1468. cuperemus recursu syderum satisfacere desiderio tuæ D. Reuerendiss. in his proximis annis. Verùm sydera nunc non sunt dispofita, sed in aliud tempus erunt benigniora. Pollicentur enim assumptionem ad summum gradum Pontificatus anno Domini 1534. qui erit annus 66. dies 253. hor. 9. minut. 34. ex directione Solis ad Trinum Mercurij, cum testimonio Iouis & Saturni. At interim non leue periculum in aquis anno 61. mens. 6. die. 3. ex directione Lunæ ad quadratum Saturni anno 81. die. 68. 1549. Domin. Vestra Reuerendiss. grauiter se habebit cum magno vitæ discrimine, quæ dies erit 4. vel 5. Maij 1549.

ex di-

ex directione ascendentis ad suum trinum, qui pro quadrato habetur, eo, quia est in signis breuiũ ascensionum cum testimonio Saturni domini Terminorum illius directionis, & sine auxilio Iouis, cùm non reperiatur in aspectu quadrato, trino & opposito in ista directione. Posset tamen præsentia Iouis conferre, quod tamen nos non credimus. Hactenus ille.

Certum est, quòd Paulus Satellitio stipatus iuxta tempus definitum cecidit in flumen, in quo pene submersus est: de Pontificatu serius iudicauit 23. dies, cùm prius electus sit. Anno indicato mortuus est, sed vixit aliquot dies diutius quàm prædixit.

Dethleuus Reuentlouius nobilis Holsatus, prædixit Friderico I. & Christiano III. gubernationem regni Daniæ ac Noruegiæ & diuersas victorias, cum regna ista Christiernus II. gener Philippi Regis Hispaniarum adhuc teneret: quemadmodum & tempus horum filiorum, quo die essent nascituri, & cuius sexus essent futuri, statim post conceptionem.

Idem Andreæ de Barbi Episcopo Lubecensi, dignitatem, genus mortis, annum & mensem denunciauit, vt exemplar Schematis & iudicij sui propria ipsius manu scriptum testatur, quod in Bibliotheca Ranzouiana Bredenbergæ extat.

Supra dictus Reuentlouius Imperatori Carolo belli exitum, quod gessit cum protestántibus electore Saxoniæ & Landgrauio, prædixit, & profectus est ad eum versus Gengam, in quo itinere periijt, aut propter honestum munus, quod à Carolo acceperat, interfectus, aut alioqui ab ignotis, vt fit in bellicis tumultibus, trucidatus.

Gauricus monuit Henricum II. regem Galliæ per literas, quinquennio antequam moreretur, vt finito 41. anno ætatis vitaret duellum. Astra enim minari vulnus in capite, quod vel cæcitatem vel mortem continuo afferret.

Tomo tertio historiarum, quæ sub Ferdinando Imperatore contigerunt, scribitur de eodem Henrico II. Gallicus quoque vates occultè pronunciârat fore vt ad vitæ regiæ periculum illæ ludicræ decursiones spectarent, id, quod iam popularibus quoque sermunculis non obscurè iactabatur. Sed Rex neglecto consilio suorum, somnium quoque vxorium, & oracula contemnens, luctuoso omnia exitu comprobauit.

Franciscus Gonzaga Marchio Mantuæ à Maluetio Bononiense captus est, quod multò antè in vaticinio quodam expresse ei prædixerat Gauricus.

Idem

Idem Gauricus Venetijs etiam, vt dicitur, edidit prognoſticon, in quo Franciſcum Galliæ regem ad hoſtiles manus peruenturum, antequam contigit, affirmauit.

Gauricus etiam indicauit, Paulo III. illum certo anno pleuritide laboraturum, aut in aquis periculum vitæ aditurum, quod cùm accidiſſet ob prædictionis veritatem remunerandam, fecit illum Epiſcopum Ciuitatenſem, & equitem S. Pauli.

Iulianus Riſtorius à Prato edidit prognoſticon, anno Domini 1528. in quo multa verè prædixit, vt non ſolùm obſtupefecerit Florentinos & Romanos, ſed vniuerſam quaſi Italiam, & vtrumque, & Gallorum & Hiſpanorum exercitum. Iunctinus.

M. Marcelli Ceruini de monte Politiano pater Aſtrologus, videns eius Geneſin, hodie eſt mihi natus ſummus Eccleſiæ antiſtes, exclamauit. Gauricus ei prædixit ante ſupremos cineres, honores Eccleſiaſticos maximos adepturum, vtrumq́ factum eſt. Nam primò Cardinalis creatus eſt, poſtea Pontifex Maximus, eiq́ paulò pòſt è viuis ſublato Paulus IIII. eſt ſuffectus.

Onuphrius hæc ita refert: Marcelli Ceruini pater Richardus animaduerſo ſtellarum curſu, qui tum erat, cùm naſceretur, ex earum coniunctione, vti

erat eius artis peritus, summum sacrorũ principatum filio prædixit. Qui quidem persuasioni suæ tantũ indulserat, ut cùm post multos inde demum annos à ciuibus suis ad filij ætate iam grandis nuptias incitaretur, eas constanter recusaret, nolle se dictitans longè clariorem vitæ status conditionem, quam illi astra portenderent, illis veluti vinculis impediri.

Matthæus Delius Danus constituens in Oenoponte anno Domini 1551. Philippo Hispaniarum regi figuram natiuitatis, Medico Cæsareo Caroli V. ipsi tempus natiuitatis præscribente, & iudicium eius postulante, prædixit ex Marte in secunda retrogrado, & damnato à Luna, Lunaq; ab illo, significare ei paternam substantiam aliquo modo frangi, & cùm haberet Solem in domo cadente diminui potentiam eius, cùm maxima visa esset.

Erexit etiam eodem loco & tempore Carolo Philippi regis filio thema, in cuius expositione talia scribit: Hæc figura inchoata est in ipsa coniunctione Luminarium incidentium in tam grauissima loca Ecclipsium præcedentis anni, ita ut non debito tempore prodierit infans, & mirum quod ipse unà cum matre non perierit: raro enim veniunt ad senectutem, & si viuunt maximas experiuntur aduersitates. Quidam carent visu, quidam audi-

auditu, alij loquela, vt hic natus: tamen processu temporis mutabitur: non erit tam longæuus, quàm pater, morietur in adolescentia post directionem Saturni ad ascendentem. Exemplar Schematis etiam inuenitur in Bibliotheca Ranzouiana, & aliud etiam extare in Hispania apud regios ministros non est dubium.

Michaël Eizingerus refert Philippum Melanchthonem, cùm Guilhelmus Nassouius Auriaci pater filiorum genituras ei protulisset, & de singulis iudicium ipsius exquirens eam, quæ est Auriaci, peruestigâsset, dixisse: Multa quidem eum moliturum ac magna, sed mortem fore violentam. Natus autem est anno Domini 1533, die Aprilis 13. hora 14. minut. 12. eiq; Aquarij gradus ascendit, quemadmodum & Carolo V. Cæsari, & Carolo Burbonio. Idem etiam ipsi Cornelium Gemmam & alios Astrologos prædixisse Eitzingerus refert. Omnibus autem notum est, aliquoties eum fuisse in magnò periculo mortis violentæ, cui adhuc est expositus.

Sixtus ab Hemminga quanquam edidit refutationem Astrologiæ: tamen in genitura Iohannis Austriaci fatetur, quod deduxerit septem annis ante mortem Austriaci pro vita longitudine Lunam ad oppositum Saturni, & Horoscopum ad corpus Saturni

turni, & quod peruenerit Lunæ directio ad Saturni oppositum in annis 31. mensibus 7. diebus. 6. quo ipso tempore ætatis suæ, & anno, & mense, & die Austriacus conceßit fatis peste, scilicet anno 1578. 2. Octobris, hora 2. pomeridiana extinctus & addit: Si in omnibus natiuitatibus, vel etiam plerisq; hoc pacto conuenirent euentus cum directionibus, solam se Astrologiam magnifacere velle, eamq; præ cæteris scientijs vnicè amplecti, & tanquam diuinam colere. Quanquam autem Sixtus ab Hemminga aliquot diuersa exempla allegat, in quibus ipsi euentus minimè respondere videntur directionibus: tamen alij Astrologi diuersa ediderunt de his iudicia, diuersasq; protulerunt directiones, & tempora natiuitatum, quæ cum rebus ipsis conuenire affirmant. Ego tamen laudo eius studium. Nam disputando veritas indagatur. Inprimis autem mihi placet, quòd præcipuam causam euentuum non astris sed DEO ascribit, tanquam Domino astrorum & nostrorum omnium, quod & ego facio, nec vnquam aliter sensi. Hic enim causis secundis liberrimè imperat.

Reginæ Franciæ Catharinæ Medices, Henrici regis coniugi, prædictum est ab Astrologis, eam natam esse ad destruendum principatum, ad quem connubio

nubio perueniret, teste Guicciardino, quemadmodum eius auunculus etiam Clemens VII. Pontifex, Carolo V. retulit, Iouio narrante in sua historia. Id an ita sit, penes lectorem iudicium esto.

Iunctinus prædixit Henrico Poloniæ regi, Henrici Gallorum regis filio, anno Domini 1572. in tractatu de stellis fixis, cùm haberet canem minorem in horoscopo, quæ stella regna & imperia decernit, illum ad maiora rerum culmina peruenturum, antequam Rex Franciæ esset factus, quod contigit anno Domini 1574.

Natalis Comes in sua historia scribit, quòd cladem Gallorum factum ad S. Quentinum, in qua Connestablius, Monpenserius, Marescha1cus S. Andreæ, Reingrafius Lansaccius, & ferè bis mille nobiles capti & interfecti sunt, multò antè prædixerit Michaël Nostrodanus rerum Astronomicarum peritissimus, cum multis inde secutis calamitatibus in quodam prognostico: & addit Natalis Comes hæc verba: Neque enim tam fallax existimari debet, vt assolet, prædictio, quæ à peritissimis fit astrorum, cùm DEVS optimus rerum omnium moderator, non ita occultas esse aliquando imminentes calamitates voluerit, vt eas deuitare non possimus, si expergiscamur. Sed propter inscitiam ferimur plerumque

ruinque tanquam prono alueo fluminis, neque studemus per sapientiam viribus Astrorum resistere. Nam profectò facilius est sapienti prauisum, quàm ignoratum periculum deuitare, cum imprudentia contrà, & inscitia periculi deuitandi ipsa prope sit necessitas.

Sleidanus scribit: Carolum V. iisdem Calendis, quibus natus erat, Imperatorem creatum fuisse, Bononiæ à Clemente VII. coronatum, Franciscum Regem Galliarum cepisse, & de Germania triumphâsse. Habuit autem in ortu Capricorni sydus, quo sydere etiam natus fuerat Augustus, qui propterea nummum felici Capricorni sydere percußit, vt antè indicatum est. Ad quod etiam Horatius alludit, cùm Hesperiæ tyrannum Capricornum appellat. Eodem sydere Carolum Borbonium Cosmum Medicen natum Cardanus scripsit, & Selinum principem Turcarum, qui 7. Calend. Septemb. eodem mense, quo Marcum Antonium Augustus vicit, Regem Persarum Hismaëlem in Calderanis campis fregit: biennio post eisdem Calendis Campsonem Soldanum de imperio deiecit. Hi omnes habuerunt Capricornum in ortu, & singuli ad maxima imperia, regna, ducatus, & opulentas hæreditates peruenerunt, multaq; & grauißima bella felici exitu gesserunt.

Impe-

Imperare autem ceperunt Augustus, Carolus & Cosmus Medices, anno 19. ætatis. Vnde huius artis consensus colligi potest.

Quo fundamento etiam sine dubio nixus Basilicus Mathematicus prædixit Cosmo Medici Florentiæ Duci, cùm adhuc priuatus esset, & de eo nihil cogitaretur, ingentis opulentiæ hæreditatem ipsi portendi, quòd in ipso genituræ horoscopo Capricorni felix astrum mirabili conspirantium syderum aspectu irradiatum esset. Iouius.

Idem Alexandri cædem magna cum multorum admiratione indicauit, & tanta animi confidentia, vt certum quoque percussorem designauerit, qui esset ipsi intimus habitu gracili, suspensa taciturnitate, ferè cæteris insociabilis. Quibus indicijs veluti digito monstrabatur Laurentius Medices, qui nefario ausu ipsum contra omnia consanguinitatis & hospitalitatis iura in cubiculo trucidauit. Iouius.

Addo & hoc ad prædictiones reliquas, quod Galenus lib. 3. de diebus decret. scribit: & Hermes Trismegistus in Iatromathematico, hoc est, in sua Medicina cum Mathematica coniunctione affirmat: Illud inquit, denuo repetendum est, quod nos obseruantes verißimum esse comperimus, ab Ægy-

ptijs Astronomis inuentum. Lunam non modò ægris, sed etiam sanis dies tandem quales futuri sint, posse prænunciare. Si enim ad Planetas temperatos steterit, quos salutares Latini nominant, faustos ac bonos producere: Si ad intemperatos, graues molestosq́. Fingamus homine quodam nascente salutares Planetas in Ariete, malignos in Tauro esse. Is homo nimirum cum Luna in Ariete, Cancro, Libra, & Capricorno fuerit, pulchrè deget. Cùm verò Taurus ipsum, vel Tetragonum aliquod vel diametrum signum occupat, malè tunc & molestè vitam transiget. Atque iam morborum initia huic cum Luna in Tauro, Leone, Scorpione, & Aquario fuerit, pessima: Sine periculo autem & salubria sunt, cùm Arietem, Cancrum, Libram, Capricornum Luna permeat.

Hoc verum esse, non solùm Medici huius seculi prorsus affirmant, sed & quotidiana experientia testatur, ipsiq́ ægroti sensibiliter percipiunt, quemadmodum etiam ego hoc verum esse sensi, & expertus sum. Nam cùm in iuuentute mea valde ex asthmate laborauerim (quo iam diuina fauente clementia liberatus sum) ex coniunctione Lunæ cum Saturno aut Marte, & futuro signo ascendente ab ipsis tempore natiuitatis meæ læso, certò mihi ipsi prædi-

cere potui, qua die & hora essem laboraturus. Quam ob causam etiam huic arti & Medicinæ maiori studio & labore deinceps incubui, vt sic propriæ sanitati, quæ omnibus triumphis & diuitijs in tota vita est præstantior, morbi necessitate adductus consulerem.

Vltimo loco hoc quoque addendum esse duxi, quod historiæ omnium temporum testantur, commixtiones superiorum Planetarum, motus, bella, & diuersi generis morbos excitare, & quod prædictiones tales, quæ fiunt ex coniunctionibus, sunt signa vera monentia homines de futuris calamitatibus & mutationibus.

In Sorpione coierunt Planetæ superiores, cùm inter Pompeium & Cæsarem ciuilia bella toto terrarum orbe exarserunt, variæq; conuersiones regnorum ac Rerumpublicarum & Imperiorum contigerunt.

Rursus ijdem Planetæ in Sagittario coierunt anno Christi 73. cùm Otto, Galba, Vitellius & Vespasianus imperium Romanum perturbarent. Et Hierosolima & Palestina vna cum Iudæis in seruitutem peruenirent.

Similiter coniunctione facta in sydere Capricorni anno Domini 312. secuta est trium Impera-

tiæ maximæ ſeditiones fuerunt: Scanderbegius Albaniæ Dux à Turcis defecit.

Planetarum in Aquario coniunctio incurrit in annum Domini 1483. cum repentè Italia, quæ diuturna pace conquieuerat, tum ſuis, tum Germanorum, Gallorum & Hiſpanorum armis eſt oppreſſa: & etiam hoc tempore inaudita lues (vt ſuprà dixi) totam Europam infeſtauit.

Magna coitio facta eſt in Piſcibus anno 1524. quo tempore Gallia & Dania bellis ciuilibus: Germania verò tota nobilium & plebeiorum inter ſe concurrentibus armis fœdiſſimè laniata eſt. Rex Galliæ Franciſcus Papiæ captus eſt à Ducibus Caroli V. & ab his Roma ſuperata: & Pontifex Clemens VII. in ipſorum manus peruenit, redemptus 40000. ducatis, & 25. Epiſcopatus maximi prouentus regno Neapolitano incorporatis. Rex Chriſtiernus II. eiectus regno Daniæ. Hafnia vrbs obſeſſa & capta eſt. Fridericus I. in patruelis locum coronatus & Rex factus. Rhodus à Turcis expugnata eſt.

Nec ſilentio prætereundum eſſe cenſeo, omnium prædictionum Aſtrologicarum veriſſimas & certiſſimas eſſe Ecclipſium, tam Solis quàm Lunæ, quas artifices & cultores machinæ cœleſtis, longè vltra

hominibus incommoda plurima, principibusq; plerumq; mortem præsignificare: non alienum fuerit à nostro proposito, ad prædicta exempla alia etiam illustria hoc loco subijcere.

Ecclipsis Lunæ visa est paulò ante prælium Alexandri & Darij ad Arbelam, in quo prælio Darius perijt, & Monarchia Persica ad Græcos translata est.

Thucydides scribit: Veterum quidem bellorum maximum fuisse, quod contra Medos gestum est, & prodigia celebrata esse, nempe terræmotus, & defectiones Solis crebriores accidisse, quàm superioribus temporibus.

Solis Ecclipsis præcessit infelicem Atheniensium in Siciliam expeditionem.

Pridie quàm Perseus cum Romanis prælio decertauit, Luna nocte defecit, quod ostentum cùm multi reformidarent, & à pugna abstinendum esse Regi dicerent, infausto consilio certamen, quod detrectare & effugere poterat, temere inijt, in quo imperium, opes & libertatem simul amisit. Plutarch.

Ecclipsis Solis facta est Xerxe Græciam inuasuro.

Ecclipsis Solis conspecta est eo anno, quo Xerxes mortuus est. Thucydides.

Idem

Idem Sol deficere visus est anno primo belli Peloponesiaci.

Ecclipsis Lunæ præcessit bellum sacrum, quod cum Phocensibus gestum est, & durauit 10. annos. Diodorus, Pausanias.

Lunæ Ecclipsis fuit eo anno, cùm secundum bellum Carthaginense siue Punicum incepit. Polybius.

Fuit etiam Ecclipsis Solis 11. die Iulij, cùm Scipio Consul profectus est ad bellum Asiaticum, & paulò post prælium commisit cum Anthiocho, in quo perierunt 50. millia peditum, & quatuor millia equitum non numeratis captiuis. Liuius.

Ab vrbe condita 584. 3. die Septembris fuit Ecclipsis Lunæ, & altera 22. eiusdem mẽsis. Quando Æmilius Paulus regem Macedonum Perseum vicit & cepit. Liuius. Florus.

Ecclipsis Lunæ præcessit obitum Herodis Magni.

Sic etiam Ecclipsis Solis mortem Augusti testante Dione & Eusebio.

Luna in Aquario cruentata est circa mortẽ Domitiani, vt ipse prædixerat pridie quàm periret, aliquod factum futurum de quo loquerentur per terrarum orbem homines.

quo

Quo anno & die Nerua Imperator est mortuus, fuit Ecclipsis Solis.

Sol defecit sub Gordiano ita insigniter, vt tenebris terræ inductis, nihil interdiu prorsus agi posset, nisi luminibus accensis: terra etiam adeo horrendè concussa, vt vrbes quædam subito hiatu sint cum populis absorptæ, postea Imperium Romanum sub Philippo, Decio, Gallo, Valeriano grauissima mala est passum. Sabell. cap. 7. lib. 7.

Paulo ante Alarici aduentum in Italiam, insignes Solis & Lunæ defectiones inciderunt, & stella crinita conspecta fuit. Sigo. de Imper. Occident. libro 10.

Anno Domini 325. sub Constantino in Italia res admirandæ ac portentorum similes euenêre. Siquidem vt notat Cedrenus, terra vehementi adeò motu concussa est, vt duodecim oppida in Campania procubuerint. Sol autem tanta obscuritate Luna orbem subeunte infectus est, vt stellæ interdiu perinde ac noctu micuerint. Sigonius. Secuta est translatio sedis Imperij Romani in vrbem Constantinopolim, & propagatio Arrianismi cum grauissima persecutione.

Imperante Constantino tantus fuit Solis defectus, vt meridie stellæ viderentur, & in Melitena

omnis generis angues visi sunt, qui pugna commissa se inuicem peremêre. Sequutus est Iudæorum tumultus: tredecim vrbes in Campania motu terræ prostratæ: Post ipsius Constantini mortem, filij bellum inter se gessêre, & Persæ graui bello Romanos fatigârunt. Zonar. Tomo 2.

Anno Domini 394. Theodosius Eugenium vicit: & Theodoritus & Zozimus biduo rem confectam scribunt hoc modo: Cum defectio Solis incidisset tanta, vt noctis tenebras adæquaret, Gothi propè omnes (decem millia fuisse feruntur) vna cum Bacurio Duce desiderati sunt, nox prælium diremit. Sigonius.

Anno Domini 418. Constantinus & Vallia continuato in Lusitania bello Alanos & Sueuos apud Emeritam acie superârunt. Sueuorum inde Regem Ermenericum Gundericus Rex Vandalorum, orto inter populos dissidio, prælio in Callæcia prouocauit 15. Calend. August. Sol insigniter obscuratus apparuit, inde per Septembrem mensem stella crinita ab Oriente refulsit. Sigonius.

Ecclipsis totius Lunæ præcessit captiuitatem vrbis Imperatricis Constantinopolitanæ; quæ facta est ab Andronico iuniore. Post semestre iterum Luna defecit ad decem digitos. Niceph. cap. 8.

Mortem

Mortem Cæsaris Andronici Senioris duæ Ecclipses præcesserunt: Prima Solis fuit per tot dies, quot annos ille vixerat. Hanc secutus est Lunæ defectus, 12. die Febr. quo die circa noctem obijt. Nicet.

Schytæ Istro traiecto Romanorum Thraciam, vsque ad Hellespontum incursârunt: eam cladem Solis & Lunæ defectus intra dies 16. consecuti portenderunt. Lunaris porro in prima, Solaris in 15. parte piscium contigit. Nicet.

Sub obitum Imperatoris Theodori Lascharis, sexto die Sol per horam obscuratus est, tenebræq; operuêre omnia, adeò vt stellæ in cælo apparuerint. Pachymerius.

Luna binam passa est Ecclipsin, antequam pugna Catalaunica accideret, in qua Theodoricus Rex Ostrogothorum cæsus est, & desiderati sunt ab vtraque parte 180000. hominum. Bonfin. Alij maiorem hominum numerum periÿsse scribunt, sed in diuersis locis ac diebus.

Ante mortem Henrici Primi Angliæ Regis, terra horridè mota est, ita, vt ædificia paßim corruerint: defectus Solis & Lunæ factus: Ignis in plærisque locis per rimas terræ aliquot dies spirans, neq; aqua, neq; alia re extingui potuit. Polydor. lib. 11.

Anno Domini 680. Luna Iunio mense nitorem suum mirabili obscuritate fœdauit. Iulio autem & Augusto & Septembri, Romæ tetra adeò pestilentia est oborta, vt frequentatis funeribus Libitina non sufficeret, reliquam inde Italiam cùm incessisset inprimis Papiæ vrbem prope ad vastitatem redegit. Sigonius.

Anno octingentesimo septimo, ter Luna obscurata, & semel Sol: & cùm prima Ecclipsis Lunæ visa est, apparuêre eadem nocte in aëre acies miræ magnitudinis. Triennio post Ecclipses etiam quatuor visæ: paulò pòst secuta mors Caroli Magni, cuius occasione multæ confusiones in Europa ortæ. Eginbertus.

Anno Domini 810. Sol & Luna bis defecerunt: Sol 8. Idus Iunij, & 2. Calend. Decembris: Luna autem 11. Calend Iulij, & 18. Calend. Ian. Rotrudis filia Caroli Magni obijt. Gotfridus Danorum Rex à proprio Satellite interfectus, quemadmodum Philippus Macedo Alexandri pater. Pipinùs Rex Italiæ mortuus.

Paulò ante memorabilem stragem Caroli Magni in montibus Pyrenæis, Sol adeò obscuratus dicitur,

tur, vt Mercurij stella prope illius centrum velut candidior macula spectaretur.

Anno Domini 887. qui incidit in secundum annum Leonis Imperat. Angaus Longobardiæ Dux, regis Franciæ gener cognita Basilij morte à Romanorum societate desciuit. Contra eum Leo Constantium patricium cum Occidentalibus misit copijs, commissa pugna Constantius succubuit, vixq; cædē ipse euasit exercitu suo occisione deleto. Sub idem tempus Sol horà diei sexta ita defecit, vt stellæ viderentur. Cedrenus.

Idem Cedrenus scribit Solem etiam in meridie defecisse, cum Tzimiscas Imperator diem extremum clausit & Bulgari defecerunt.

Anno 1034 Sol insigni se ac mirabili obscuritate infectum Italicis in festo Apostolorum ostendens insignem Longobardorum cladem, quæ proxime est insecuta, portendit. Sigonius.

Anno Domini 1232. mons aliò migrauit 5000. hominum obruens, quo tempore Eclipsis prodigiosa Solis fuit, Lunari corpore versus occasum in sex angulos prorogato, secuta bella ciuilia & cædes innumeræ. Antonius Fritschius.

Anno Domini 1327. primo die Septembris fuit

Ecclipsis Lunæ, mortuus est paulò pòst Ottomannus ex quo Turcarum Imperatores descendunt.

Anno 1356. in principio Martij fuit Ecclipsis Solis, nec non eo anno Ecclipsis Lunæ. sequitur pestilentia, & Eduardus rex Angliæ fudit Francos, cepit regem cum filio Philippo, & abduxit secum in Angliam. Mortua est etiam Margaretha Cæsaris Ludouici coniunx.

Anno 1552. 11. die Septembris fuit Ecclipsis Solis: Paulò pòst Mahometes Turcarum Imperator obsedit vrben Constantinopolitanam, terrà mariq́ oppugnans eam per 54. dies: & potitus est ea interfecto Constantino Palæologo cum suis.

Anno Domini 1478. Ecclipsis Solis fuit mense Iulio, vnde pestis sæuissima hoc anno per totam Italiam debacchata est, adeò, vt in Brixiana vrbe supra 20. hominum millia, & Venetijs 30. vrbanæ multitudinis perierint. Marcus Fritschius primo Catalogo prodigiorum.

Ante mortem Maximiliani Primi, visa est Ecclipsis Solis, eo anno 7. die Iunij, cùm is ſ: in Ianuario decessit, ex qua ei longè ante obitum mors prædicta fuit. Schonerus. Fritschius.

Anno 1544. Ecclipsis Solis fuit, tres etiam Lunares, res non visa à Caroli Magni tempore. Se-

quutum

quutum ingens bellum inter Cæsareanos ac Gallos, inter Anglos & Scotos cum magna vastatione agrorum & clade hominum, & religionis causa persecutio magna. Sleidanus lib. 15. Fuit etiam eo anno coniunctio Saturni & Iouis.

Anno Domini 1554. mense Decembri, 8. die vidimus Ecclipsin Lunæ, Sic etiam octauo die Iun. Anno Domini 1555. hoc nostro seculo Iulius Tertius Pontifex maximus moritur 23. Martij. Elisabetha Danica regis Iohannis filia, mater Ioachimi Secundi Electoris Brandenburgensis moritur 10. Iunij, altero die post Ecclipsin.

Agneta filia Philippi Landgrauij Hassiæ primò Mauritij Electoris, postea Iohannis Friderici Secundi, Ducis Saxoniæ vxor, obijt 4. Nouembris.

Adolphus Coloniæ Archiepiscopus & Elector, etiam in viuis esse desijt, anno Domini 1556. 20. Septembris. Quo anno etiam paululum ante illum perijt Episcopus Treuirensis Fridericus, ex Comitibus Eisenbergicis.

Quemadmodum etiam anno Domini 1556. in Nouembri in vno mense vtriusque Luminaris Ecclipsin habuimus: quorum effectus & operatio extendebat se in annum sequentem 57. Quinto die Martij vidimus etiam Cometam in Germania,

quem Constantinopoli viderunt duodecim dies flagrare. Paulus IIII. Pontifex Maximus, mouit bella in regno Neapolitano contra Philippum regem Hispaniarum.

Vicesimo sexto Februarij moritur Elector Palatinus Fridericus filius Philippi. Turca facit eruptionem in Stiriam, & multa oppida vastat, & Sigethum obsidet.

Anno Domini 1557. Albertus Iunior, Marchio Brandenburgensis, Casimiri filius, mortuus 8. Ian. 9. Augusti Regis Philippi Hispaniæ exercitus vicit Gallos apud S. Quintinum, & præcipui ex nobilitate Gallica capti, & multi interfecti sunt.

Anno Domini 1558. Ecclipsis Lunæ mense Aprili, die 2. quemadmodum anno Domini 1559. Ecclipsis Lunæ in Septembri die 17. cernebatur. His annis hæc contigêre. In principio Ianuarij Rex Galliarum cepit vrbem Calethum, Christophorus Dux Brunsuicensis, Archiepiscopus Bremensis & Verdensis obijt. Item, Leonora Caroli V. & Ferdinandi soror, Emanuelis Portugalliæ primo, ac postea Francisci Galliæ regis vxor.

Archiepiscopus Coloniensis Antonius de Scharrenburg. *21. Septembris mortuus Carolus V. in Hispania, in S. Iusti cœnobio. Maria eius soror Ludouici*

douici Regis Vngariæ vxor, ferè post mensem Carolum secuta est. Georgius Comes Vuirtenbergensis 21. die Septembris. Maria regina Angliæ, Philippi regis Hispaniarum vxor, extincta est 16. Calend. Nouembris. Reginaldus Polus, Cardinalis doctus, natus ex Margaretha Edoardi Quarti, Anglorum regis nepte, etiam hoc anno è viuis excessit, post paucas horas, quum regina Angliæ mortua esset.

Anno 1559. hi mortui. 1. Ianuarij Christianus III. Daniæ ac Noruegiæ Rex moritur, eum secutus 25. Ianuarij Christiernus II. quondam Rex Daniæ, Sueciæ, Noruegiæ, affinis Caroli V. captiuus. 12. Februarij obijt Otto Henricus, Comes Palatinus Elector. Lucas Gauricus Episcopus sexto Martij. 14. Martij Iohannes Groperus Cardinalis. 15. Aprilis trucidatur bombarda Episcopus Herbipolensis Melchior Zobell. 29. Aprilis, Franciscus Otto, Dux Luneburgensis. 30. Iunij, Henricus Rex Galliarum in hastiludio circa oculum per galeam hasta læsus, obijt diem 10. Iulij. 18. Augusti moritur Paulus IIII. Pontifex. Hercules Ferrariensis Dux, obijt 3. Octobris. Dithmarsia est subacta à Friderico II. rege Daniæ, & Ducibus Holsatiæ, antehac libera & inuicta gens.

Moscouita exercuit incredibilem tyrannidem in Liuonia. Episcopus Labacensis Donawerdæ fregit collum. Regina Scotiæ periјt. Andreas Doria moritur. Baiazetes & Selimus Solimanni filij dimicant inter se.

Anno 1560. fuit vtriusque Luminaris Ecclipsis, & fuit Ecclipsis Lunæ 11. die Martij: Solis verò 21. die Augusti. 14. Februarij, mortuus est Philippus Dux Pomeraniæ. 8. Augusti mortuus est Iohannes Fridericus, Iohannis Friderici Electoris nepos. 29. Septembris obijt Gustauus Rex Sueciæ. 5. Decembris fatis concessit Franciscus II. Galliarum Rex ex apostemate cerebri.

Non lubet vlterius commemorare Ecclipses, quæ ferè etiam singulis sequentibus annis visæ sunt præsertim anno Domini 70.72.73.74. Qui verò motus, quæ tyrannica facinora, atque cruenta bella, quot iniustæ, & contra datam fidem cædes, rapinæ, proscriptiones, interfectiones insontium, trucidationes bonorum, & genera morborum in Moscouia, Gallia, Germania, Dania, Suecia, inferiori Germania, Liuonia, ac alijs locis subsecuta sint, omnibus liquet, illaq; recensere lubens prætereo, ne videar consolidata ferè vulnera refricare, & præteritarum ærumnarum memoriam renouare.

Id ta-

Id tamen addam, vt Bucholzerus & Gilbertus scribunt, quod anno 1580. 13. Ianuarij, in ipso puncto Ecclipseos Lunaris Henricus rex Portugalliæ, antea Cardinalis, anno regni secundo obierit. Vnde dißensiones magnæ ortæ in regno Portugalliæ, ac cædes & bella secuta. Et Selimus Solimanni filius, Turcarum Imperator anno Domini 1574. die 13. Decembris: Cùm fuisset ante mortem eius Ecclipsis Solis 13. die Nouemb. in 8. domo mortis. Quarè verè ac rectè dicitur,

Tempore non alio defecit crebrius vnquam,
Luna peregrino lumine solq; suo.
Nec prius ignoti toties arsere Cometæ,
Ventorum grauior nec fuit ante furor.
Denique ceu longo labefacta puerpera nixu
Anxia, semianimis plena dolore gemit:
Sic defessa malis natura fatiscit, & optat
Exuuias oneris deposuisse sui.
O lapis absque manu de monte reuulse supremo:
Rumpe moras, cursus corripe, Christe veni.
Destrue succidui reliquum quodcunque colossi est,
Exordire tuum protinus imperium.
In quo certa quies stat definita laborum,
Fixus vbi nostri terminus exilij est.

Diuus Ambrosius dicit Elementa compati, cùm Luminaria defectum patiuntur. Nam horum

tristi deformiq́ aspectu omni tempore hominum animi conterriti expauerunt, trepidaruntq́ occulto scilicet sensu naturæ præsagiente sequutura damna. Negent nunc, qui velint, non fieri signa in Sole & Luna contra tot exempla. Quibus autem gentibus ac personis damna ex his aduentura sint, ex obseruatione longa euentuum consecutorum ad Eclipses, atque inter se congruentia eorundem deprehensum est ab Astrologis, quanquam alius alio in prædicendo semper fuit felicior.

Gentes autem regionesq́ certis subijci & consentire syderibus, si quis dubitat, mores earum naturasq́ comparet ad stellarum naturas, 'quarum attribuuntur dominio, non casu aut fortuita sortitione, sed ratione ac iudicio. Quo ijsdem sint iure sociata, & alligata corpora nostra ipsa nos docent, si inspiciantur & considerentur.

Hæc enarrata exempla Astrologorum potiss. diuinationem, & cœli fatiq́ potestatem persuadere videntur, veluti multa supra vires nostræ mortalitatis fieri videmus, multa præter rationem & meritum, plurima præter ordinem & institutum conditionis humanæ. Hic habilis est ad Philosophiam, ille ad Poëticam: hic tractat arma felicius:

alius

alius literas ſpernit: hic ſanus, ille morboſus: hic ſobrius, ille ebrius: hic audax, ille meticuloſus. Cicero conqueritur, quod optimè cogitata ſæpe peßime cadant. Ego ſimiliter è diuerſo, quod ſtolidè atque incogitanter mota, & adminiſtrata negligenter, procedant feliciter, & optatos conſequantur exitus: quod ex hiſtorijs animanduerti poteſt. Vt Athenienſes, etiamſi malè aliquid conſtituiſſent, bonos tamen euentus ſunt plerumque aſſecuti, quod ex Ariſtophane conſtat:

Φασι γὰρ δυσβουλίαν τῇ δὲ πόλει προσεῖναι:
Leuia conſilia ferunt huic adeſſe ciuitati.

Et alio loco: Eſt ſermo quidam ductus à maioribus.

Fatua licet ſtatuamus ac vecordia,
In melius attamen omnia nobis cedere.

Quod etiam indicat Eupolis apud Athenæum.

O ciuitas, ó ciuitas
Fortunata, tu es felicior quàm ſapis.

Iſocrates etiam in oratione de pace hæc eadem fatetur dicens: Athenienſes ab eorum conſilio pendere ſolitos, quos omnes aſpernabantur, illisq; ciui-

tatem tradere, quibus nemo priuatim quicquam credere auderet. Alexander tam citò vicit Orientem quàm vidit. Marius septies Consul totiesq́ exul, & ex exule rursus consul factus est: proscriptus proscriptionem ei facere contigit, quod, vt ille scribit, nisi fata darent, nunquam fortuna tulisset. Iulius Cæsar subitò Romanum Imperium subegit: Pompeium Rempub. Romanam defendentem fortuna deseruit. Cato sapiens seipsum interfecit.

Augustus, Antonius & Lepidus, vt soli in Repub. dominarentur, cæteros excellentes viros, inter quos etiam propinqui & amici fuerunt, vnus in alterius gratiam per proscriptionem propositis præmijs interfici curârunt. Et affero huc etiam Firmici dicta, fortis ab ignauo superatur, bonum prosternit inferior, iusto iustitia non prodest, castos prouidentia sæpe decepit, pudicis ac sobrijs impudicus ac dissolutus in honoris petitione prælatus est, iacent strenui, vincunt timidi, laudantur improbi, probi deridentur, & quicquid huic profuit, illud incauta imitatione decepit.

Matthias Hunniades puer, 14. annorum captiuus in regem Hungariæ electus est in locum eius, qui fratrem capite plecti, & eum carceri includi iusserat. Gustauus Ericksen *nobilis ex captiuitate Danica*

Danica fugiens, regnum Sueciæ adeptus est, & sic vt alter ex captiuo rex factus: Econtra Christiernus II. Rex Daniæ, Sueciæ, Noruegiæ tribus auitis regnis eiectus est, & in captiuitate detentus per annos 27. ferè, cùm vxorem haberet Caroli V. sororem, & vnicam suam sororem Ioachimo Electori Brandenburgensi elocâsset, cæteriq; ferè Principes Germaniæ illi sanguine omnes iuncti essent, ac quoq; duas filias progenuisset, quarum vna Duci Mediolanensi, ac postea Lotharingico, altera Electori Friderico Palatino nupta erat, tamen eum propria potentia, familiæ dignitas affinium & amicorum splendor & maiestas defendere, ac captiuum liberare non potuerunt. Quidam Princeps per hinnitum equi ad regnum peruenit, alius ab aratro ad purpuram est vocatus, alius adolescens opilio in Regem est vnctus, ignobilis miles Imperator factus. Ex quibus liquet, parua subitò crescere, magna momento cadere, & quæ iam florent, velut repentino flatu disiecta subitò corruere. Cassander furens futura prospicit. Priamus sapiens hoc idem facere nequit. Nostra ætate accidit etiam, vt Ericus 14. Sueciæ Rex fratrem Iohannem, Ducem Finlandiæ, captum in carcerem coniecerit, qui elapsis paucis annis, posteà liberatus fratre rursus carceri incluso regnum

gnum adeptus est, ita, vt qui modo Rex, postea captiuus, & qui paulò ante captiuus fuerit, mox regno vicissim potitus sit. Multi dum se credidêre deiectos, in sublime rapti sunt: multos exilia claros fecêre, & optata consecutis sæpenumero exitio turpitudiniq́ fuerunt.

Hæc quis Astrorum cursibus non quodammodo asscribat? & ex his iudicet, omnia fatorum potestati subiecta esse, & diuino nutu sæpe delusa hominum prudentia res administrari, & hæc inferiora cœlestium dispensatione regi?

DE FA-

DE FATO.

Augustinus.

EI voluntas est rerum necessitas, Fatum necessitatis lex.

Dion in colloquio Ciceronis cum Philisco.

Non enim electio penes nos vt dixi, eius vitæ quam expetiuimus, sed prorsus necesse est sustinere quicquid diuino arbitrio nobis imponitur. Hoc si facimus, volentes non consequetur dolor: sin inuiti, nec fatalis necessitatis vllam partem effugiemus, & quod maximum est malum, id insuper acquiremus, vt frustrà excruciemur.

Antonius Muretus.

Obsequitor fatis, ducent te fata volentem,
Sin minus inuitum te tamen illa trahent.

Quibus & illud Græcum subijcere volui.

Εἰ τὸ φέρον σε φέρεις, φέρε καὶ φέρου. εἰ δ' ἀγανακτεῖς,
καὶ σαυτὸν λυπεῖς, καὶ τὸ φέρον σε φέρει.

Fer facilis quod fata ferunt, si ferre recusas
Ipsum te crucias, nec minus illa trahent.

Iosephus lib. 8. antiq. cap. 10.

Quin & ea reputatio hoc loco sumit animum, quod non separabilis sit fati necessitas: quæ etiamsi præsciatur, præcaueri tamen non potest. Sed tam diu homines sibi vana spe blandiuntur, donec in illius casses incidant. Nam hoc quoq; Achabo regi fatale fuerat, vt prænunciantibus cladem non crederet: & à prophetantibus ad gratiam deceptus in mortem rueret.

Seneca, qui mortem aperta vena sibi accersiuit lib. 15. Epist. inquit: ducunt volentem fata, nolentem trahunt.

Idem.

Quicquid patimur mortales, quicquid facimus, venit ex alto: regitur fatis mortale genus.

Lucanus.

——— ——— *præceps rapit omnia fatum.*

Manilius.

Fata regunt orbem, certa stant omnia lege.

Ouidi-

Ouidius.

— — *Ratio fatum vincere nulla potest.*

Posidonius nobis Philosophus & Astrologus fatum, id est, rerum omnium immutabilitatem, & sempiternam necessitatem naturæ syderumque contagioni attribuit. Quem Pompeius licet ægrotum Rhodum diuertens, Orientis spolijs onustus & victorijs superbus inuisebat.

Firmicus fatum dicit connexionem esse causarum, quæ à stellarum motu vim suam accipit, earumque agitatione perficitur.

Cicero lib. 1. de diuinatione.

Fieri igitur omnia fato ratio cogit fateri. Fatum autē id appello, quod Græci εἱμαρμένην, id est, ordinem seriemque causarum, cum causa causæ nexa, rem ex se gignat. Ea est ex omni æternitate fluens veritas sempiterna. Quod cùm ita sit, nihil est factum, quod non futurum fuerit, eodemque modo nihil est futurum, cuius nō causas id ipsum efficientes natura contineat. Ex quo intelligitur, vt fatum sit non id, quod superstitiosè, sed id quod physicè dicitur, causa æterna rerum, cur & ea, quæ præterierunt, facta sint, & quæ instant, fiant: & quæ sequuntur, futura sint.

Pharisæorum de fato sententia secundùm Iosephum.

Fato, hoc est, DEI præscientia ac immobili decreto omnia geri affirmant, manente tamen libero humanæ voluntatis assensu. Eo enim temperamento DEVS Opt. Max. res hominum moderatur, ut cùm omnia ex eius deliberatione pendeant: in homine tamen integra sit facultas, ad virtutem aut vitium accedendi.

Gellius de fato ex Chrysippi sententia lib. 6. cap. 2.

Sicuti, inquit, lapidem Cylindrum, si per spacia terræ prona atque dirupta iacis, causam quidem & initium præcipitantiæ feceris, mox tamē ille præceps voluitur, nō quia tu id iam facis, sed quia ita motus eius & formæ volubilitas sese habet: sic ordo & ratio & necessitas fati, genera ipsa & principia causarum mouet: Impetus verò consiliorum mentiumq; nostrarum actionesq; voluntas cuiusq; propria, & animorum ingenia moderantur.

Pontanus.

Si fatum lex est, ac regula naturæ à DEO præscripta, si naturæ eiusdem & materia & instrumenta sunt

ta sunt ea, quæ rerum dicuntur elementa, si stellæ denique sua in ijs & iura & imperia obtinent, an temerarium tibi videatur, quod stellas fati ipsius ministras, diximus executrices naturæ munerum diuinæq; constitutionis, vt, præterquam voluntates ipsæ hominum, cætera inferiora omnia illarum sequantur agitationes atque curricula? Hæc autem quæ diximus eiusmodi sunt quidem, vt nec fato subiecta sint cuncta, nec rursus pro hominum cuncta administrentur voluntate ac consilijs.

Alexander in libro de fato docet ex Aristotelis sententia, fatum esse causam naturalem efficientem non necessariò, sed frequenter, vt quicquid fatale sit, sit etiam naturale, & quicquid naturale, fatale, vt fato casus & voluntas hominis non subijciantur, & ipse meo iudicio rectè sentit. Neq; enim miscendū est fatum physicum cum Theologico, & cùm de Theologico dicitur, aliter determinanda sunt ea, quæ immediatè pendent à voluntate diuina, aliter verò, quorum causa proxima est voluntas humana.

Augustinus de ciuitate Dei capite 5.

Fatum dicit esse ordinem quendam & dispositionem secundarum causarum, ad effectus producendos

 in his

in his corruptibilibus, & generabilibus, præter DEI & hominis voluntates.

C. Curtius lib. 5.

Errant inquit, quibus forte ac temerè humana negocia volui, agiq; persuasum est. Ego quidem æterna constitutione crediderim nexuq; causarũ partim latentium, partim euidentium, & multò ante destinatarum, suum quenque ordinem ab immutabili lege percurrere. Deo tamen hæc pro arbitrio (vt mihi videtur) permittente & consentiente. Nam certò statuendum est, tametsi corpora cœlestia arcanam quandam vim & virtutem admirabilem in rebus humanis exerceant: Deum tamen omnipotentem, vniuersarum rerum naturæ opificem & architectum, vitæq; ac mortis Dominum atque arbitrum vnicum propterea à gubernatione corporum inferiorum nequaquam esse remouendum, sed verè astris eum astrorumq; influxibus dominari, eorundemq; cursum & efficaciam, vel promouere vel impedire: Omnes item inclinationes ab astris ortas moderari, morbosq; sæpenumero secundum suam immensam bonitatem auertere, & in melius mutare, nonnunquam etiam secundùm arcanum & iustum suum iudicium, propter delicta nostra exasperare, & in

& in pœnas conuertere: Diuina enim Maiestas non est astris, quæ ipsa ad vtilitatem & conseruationem generis humani condidit, astricta, nec fatali quadam necessitate veluti carcere clausa tenetur, sed liberrimè agit, & vt præcipua causa cæteras omnes liberrimè moderatur ac gubernat.

CREdite quod non astra Deo, Deus imperat astris,
Fata augere potest: tollere fata potest.
Et stant arbitrio cuncta caduntq́ Dei.
Astra regunt homines, sed Deus astra regit.
Nec plus fata tamen, quam pia vota valent.

In quam sententiam & Philippus Melanchthon ita scripsit:

Nec deus est numen Parcarum carcere clausum,
Quale putabatur Stoicus esse Deus.
Ipse potest Solis currus inhibere volantes,
Ipse velut Scopulos flumina stare iubet.

Et quia Richardus Normannus in hanc sententiam de fati prouidentia diuina, & prodigijs nonnulla scripsit, huius quoque verba hîc subijcio.

Cùm Pompeius post aduersum in Pharsalicis campis prælium ad reparandas copias in Ægyptum aufugeret, in itinere ad Cratippum Philosophum diuertit, curiosèq́ ab eo quæsiuit, an aliqua esset prouidentia, quæ res humanas moderaretur? Vix enim persua-

persuasum habeat, homines DEO curæ esse, cùm in meliori causa (sicut ipse putabat) victus fuisset. Cratippus percommodè & prudenter respondit, fatales esse imperiorum periodos, nec vlli homini datum eorum terminum diuinitus ordinatum vlterius promouere. Hoc certissimum esse frequentes populorum ruinæ, & grauissima Rerumpub. damna, quæ nulla solertia aut diligentia arceri potuerunt, præcipue demonstrant. Prophani verò homines omnia casu fieri credunt, & prouidentiam asserentes petulanter irrident. Vt ista autem impietas retundatur, DEus ante insignes clades prodigia & ostenta præmittit, quibus omnes commouētur vt credant, nihil quicquam in mundo, ipso non sciente & decernente fieri. Cùm ingentes verò calamitates horrendis signis prænunciantur, non ideò fieri putandum est, quod homines rigidum fati decretum vlla propria prouidentia aut labore possint auertere. Quæ enim fato decreta manent (vt Tacitus inquit) significata non vitantur. Sed vt omnes intelligant, exitia & clades Deum longè antequam euenirent præuidisse, & quonam pacto fierent firmiter decreuisse, & nihil quiquam in rebus humanis fortuitò vel casu fieri.

DE

DE ANNIS CLIMACTERICIS,

Id est,

SCANSIBILIBVS, QVI EX NVMERIS VELVTI PER gradus ſcalarum aſcendunt & colliguntur.

SVnt verò Climacter icorum annorum duo genera, qui ſunt quaſi articuli quidam ſeu flexus ætatis, in quibus ad ſequentis temporis conſtitutionem ſeſe vertat illa & inflectat, atque aliud temperamentum acquirat.

Primi & præcipui colliguntur à ſeptimo numero, & hi hebdomatici ſiue climacterici nominantur, & ſunt hi : 7. 14. 21. 28. 35. 42. 49. 56. 63, *Climactericus magnus*. 70. 77. 84. 91. 98. 105. 112. 119. 126, *Climactericus maximus*. 133. 140. 147. 154. 161. 168. 175. 182. 189. 196. 203. 210. 217. 224. 231. 238. 245. 252. 259. 266. 273. 280. 287. 294. 301. 308. 315. 322. 329. 336. 343. 350. 357. 364. 371. 378. 385. 392. 399. 406. 413. 420. 427. 434. 441. 448. 455. 462. 469. 476. 483. 490. 497. 504. 511. 518. 525. 532. 539. 546. 553. &c.

Reliqui à nono numero computantur. Et hi Enneatici siue decretorij nominantur. Sunt autem sequentes: 9. 18. 27. 36. 45. 54. 63, Climactericus & Enneaticus magnus. 72. 81. 90. 99. 108. 117. 126, Climactericus & Enneaticus maximus. 135. 144. 153. 162. 171. 180. 189. 198. 207. 216. 225. 234. 243. 252. 261. 270. 279. 288. 297. 306. 315. 324. 333. 342. 351. 360. 369. 378. 396. 405. 414. 423. 432. 441. 450. 459. 468. 477. 486. 495. 504. 513. 522. 531. 540. 549. 558. &c.

Hos annos propter Patriarchas & Imperiorum periodos extendi necesse fuit: raro enim hisce temporibus homines, etsi viuaces 70. annum Climactericum his in locis superant. Pauci octuagesimum aut nonagesimum primum assequuntur. Paucissimi & ferè nulli ad centesimum & quintum spiritum ducunt.

Quantum autem ego in tam paruo numero annorum ætatis meæ, iam enim 56. annum Climactericum excessi, obseruare potui, animaduerti quod singulis septem annis molestiarum, & calamitatum aliquid expertus sum, & quòd fortuna, aut in meliorem statum aut deteriorem semper ferè paululum mutata,

mutata, & quòd corporis robur, vigor & humor alteratus sit, & ad aliam constitutionem conuersus, nec dubium est annosos & communi sensu præditos homines in proprijs rebus & corporibus, si prætérlapsos annos in memoriam reuocare velint, easdem ferè septenniorum alterationes expertos esse.

Inter Climactericos & Enneaticos periculosiores sunt, qui per tres hebdomadas annorum ascendunt, vt sunt 21. 42. 63, 84. 105.

Periculosissimi autem in ætate hominum 49. 56. & 63. præsertim si malefici sunt in 2. aut 8. domo natiuitatis, aut loca hylegialia ad malos Planetas, & radios eorum his annis perueniunt. Quia primus numerus anno 49. continet, 7. septimanas, & septies septem annos: in secundo 56. concurrunt, septimus & octonarius. In vltimo 63. septimus & nonus Climactericus & Enneaticus. Nam 63. anni continent in se nouies septenarium, aut septies nouenarium. In quo, cum septenaria & nouenaria mutatio concurrant, actionum & fortunarum mutationem & humorum commotionem in corporibus maiorem fieri necessariò arbitrantur, qui naturam aliquanto propius inuestigando aspiciunt. Hic annus 63. Frimico testante ex hac causa Andraclas ab Ægyptijs dictus est, quòd omnem vitæ substanti-

 am fran-

am frangat ac comminuat: ſicut Andraclon herbam, quia hominem occidit, dici putant. Ea verò an eadem ſit cum Mandragora ambigunt eruditi, nec noſtrum eſt tantas inter doctas componere lites. Illud certè extra omnem dubitationem poſitum eſt, multos præſtantes atque illuſtres viros eo anno periiſſe, quod vel ſequens Catalogus indicabit.

Auguſtus Imperator ad filium ſcribens: Lætare inquit mecum fili, tranſgreſſus enim ſum omnibus ſenibus periculoſum annum ſexageſimum tertium, & ſibi gratulatur de ſuperato hoc ſenum Climactere, Gell. lib. 5. cap. 6.

Idem Gellius dicit: obſeruatum eſſe multa hominum memoria, expertumq́ in ſenioribus plerumq́ omnibus ſexageſimum tertium vitæ annum cum periculo ac clade aliqua venire, aut corporis morbiq́ grauioris aut vitæ interitus, aut animi ægritudinis.

Franciſcus Petrarcha ſcribit ad Boccatium, qui periit natali ſuo die, nempe eodem anno ætatis ſuæ 63. Sic igitur tibi non quærenti vltro dicam, quod ante hac tibi aliiſq́ ſemper occului, præter vnum nuper Aſtrologum in ea arte magni nominis, cui ſcrupuloſè inueſtiganti, & inde vt aiebat, iniicere molienti, an ſignificatori meo (ita enim vocant) vitæ

meæ

meæ tenor ac fama congruerent, & qui me progresſus rerum, quisúe exitus maneret, hanc præſertim ob cauſam, quòd opinio quædam peruetuſta, & ipſa rei nouitate mirabilis eſt: ſed ratio ea, quæ ad probationem adducitur, mirabilior: dicunt enim longa obſeruatione compertum tertium & ſexageſimum vitæ annum periculoſum valde generi humano eſſe, vel inſigni calamitate aliqua vel morte, vel morbo corporis aut animi. Quæ cum grauia ſingula, tamen grauiſſimum vltimum huius anni multi meminerunt, ſed hi nunc memoriæ ſe offerunt. A. Gellius in noctibus Atticis. Cenſorinus in libro, quem de ſeculis edidit. Et Iulius Firmicus Maternus, Aſtrologus, neſcio an verior cæteris, ſed profectò cunctis ornatior, quos ego legerim lib. 4. Matheſeos, rem iſtam curioſius excutit, quaſi ipſa de re conſtet, planeq; conueniat. Dicit autem vitæ annos ſeptimum ac nonum naturali quadam, ſed latenti ratione damnoſos, & perniciē, ac diſcrimen peſtemq; aliquam afferre mortalibus, & hinc fieri ait, vt cū & ſepties nouem, & nouies ſeptem vnum numerum efficiant, duobus infauſtis numeris in ſe verſis, & in vnum coëuntibus, illic duplex malum, geminatumq; diſcrimen incidat. Atque ideò tertius & ſexageſimus annus infamis habetur, & à Graijs famoſo cognomine

 inſigni-

insignitus, & quasi effractor dictus, quod humanam frangat debilitetq́ substantiam. Adduntur & discriminum hoc in tempus erumpentium varia nomina, accusationes, insidiæ, peregrinationes ancipites, naufragia, incendia, & ruinæ damna, & patrimoniorum amißiones, vulnera, morbi, luctus ac mortes, minæ omnes horribiles, sed horrorem omnem superat, quam suprà memorauimus, ægritudo animi tanto peior his omnibus, quanto animus corpore est melior. Quis tam imperterritus, vt ista non metuat? possem ad pauoris cumulum circa hoc tempus incidentes & Philosophorum, & Sanctorum, & Principum, & tyrannorum mortes interserere. Huc vsque ille.

De his autem & reliquis annorum hebdomadibus, & annis climactericis scripsère, & hi præter eos, quos Petrarcha recenset, Plato, Philo Iudæus, Petrus Alexandrinus, Macrobius, Cicero, Boëtius, D. Ambrosius & Augustinus, Beda, Georgius Valla, & multi veteres ac recentiores Philosophi & docti viri, nobisq́ in monumentis suis reliquère, hanc obseruationem non esse superstitiosam, sed vsu & experimento comprobatam.

Causas

Causas tamen non adferunt, quare annis his certis talia contingant. Quanquam enim in eo omnes consentiunt, quod hoc ita fieri constet, tamen cur id fiat, non explicant.

Seneca scribit, se exponere non posse per Philosophiam, quare septimus quisque annus ætati signum imprimat. Cùm autem dies diem, & annus annum, ac ætas ætatem doceat (vt in prouerbio dici solet) semperq; à posteris prioribus inuentis aliquid addatur aut planè nouæ considerationes & demonstrationes inueniantur, Marsilius Ficinus Astrologicam huius rei causam adfert dicens: Cùm Astrologi singulas diei horas septem Planetis ordine distribuant, & similiter septem hebdomadæ dies, atque in ipso fœtu menses ordine septem Planetis digesserint, sic etiam annorum dominium Planetis esse diuidendum, & quod Saturnus septimo anno vitæ ab initio ipsius præsit, & cum ab eo tanquam Planetarum summo ad infimum (Lunam) gubernatio redeat, vt sicuti locorum ita & rerum quoq; magna fiat innouatio & immutatio. Nonnulli alij his numeris tantam vim tribuunt, eò, quòd septenarius est plenus. Nam totus impar numerus ternarius est, totus par quaternarius, ex quibus duobus consurgit septenarius. Atque is diuidi potest, vt nullus alius, primò in vni-

in unionem & senarium, deinde binarium & quincuncem, postremò in ternionem & quaternionem, & quod ex varijs figuris est compositus, multas formas admittit, & ex septem unitatibus etiam conficitur, & solus ex omnibus numerorum speciebus stat & permanet & quiescit, nec actionem sentiens, nec passionem, nec materiam, nec formam. Estq; solus ex omnibus numerorum perfectissimus & absolutissimus, quemadmodum Deus ipse, qui omnia in numero & mensura & pondere disposuit, septenario numero in perfecta quarumcunq; rerum descriptione, vel etiam cuiusque rei numerositate ac perpetuitate utitur sæpissimè, ut cùm dicitur prouerb. 24. Septies in die cadit iustus & resurgit, id est, quotiescunque ceciderit. Et Psal. 119. septies in die laudabo te. Quod alibi hoc modo exponitur, semper laus eius in ore meo.

Sunt de huius numeri dignitate & significatione, non tantum à Pythagoricis multa tradita, sed & ab Ecclesiasticis scriptoribus Ambrosio in libro de Noë & arca cap. 12. Augustino libro 11. de Ciuitate DEI cap. 31. Hieronymo in Esa. cap. 11. obseruata, quæ, qui volet, legere in ipsorum scriptis potest. Quemadmodum & illa, quæ à Gellio lib. 3.

noctium

noctium Atticarum & Macrobio lib. 1. in somnium Scipionis sunt annotata.

Quod verò ad nostrum institutum attinet, etsi ea, quæ ad reddendam eius, quæ singulis septem annis in hominum corporibus accidit, mutationis rationem à nonnullis adferantur, bene sunt excogitata, mihi tamen (vt quod res est dicam) non satisfaciunt.

Ego enim arbitror (saluo tamen aliorum quorumcunque iudicio (Saturnum quidem esse præcipuam huius rei causam, sed tamen non propter eam solummodo rationem, quam Marsilius Ficinus adfert, sed propterea, quod plerumque est peregrinus, & à vita hominum alienus, & quod singulis ferè septem annis ad quadratum loci, aut si minus ad contrarium naturæ signi, vnde egressus est, peruenit.

Nam quemadmodum Luna, quæ nobis proxima est, & motu celerrima ferè septimo quoque die in contrarium signum eius naturæ, vnde egressa progreditur, & inde Criticos poducit dies, qui auctoribus Galeno & cæteris medicis doctissimis, ipsaq; experientia attestante in morbis, vel ad salutem vel ad mortem maximam adducunt mutationem: Ita Saturnus, qui motu est tardissimus, & tot annos

 ferè,

ferè, quot dies Luna in vno signo commoratur, hos periculosos ac Climactericos annos operatur, & has mutationes fortunæ ac humorum causatur, eò, quòd Saturnus in generalibus temporum decretis non minus momenti habet, quàm luna in diebus, secundùm Ptolomæum.

Adiuuant illum & cæteri Planetæ, propterea, quod hi singulis septem annis, vnà cum Horoscopi profectione, ad oppositum quadratumúe signi ad 6. 7. 8. 9. & 12. domum alicuius natiuitatis perueniunt, quæ sunt loca aduersa, infortunata & formidulosa bonis, & vitæ hominum, & quod semper septimo quouis anno Horoscopus & Planetæ omnes perueniunt profectione ad septimam domum aut signum oppositum, in quo vltimo prætérlapso septenario anno fuerunt: Qui locus est oppositus naturæ, contrarius, & semper aduersus, ita vt sic Planetæ & Horoscopus vnà cum Saturno mutent statum, & fortunam ex varijs & diuersis positionibus, & frangant debilitentq́, ac opprimant naturam & vitam his temporibus ex commotione & alteratione humorum.

Addo & hanc causam: Vt septimo aut nono mense nati iustam perfectionem, vel vt Græci loquuntur, δύναμιν διαπλαστικὴν obtinent, ita contingere

quoque

quoque videmus, vt vita plurimorum ad Climactericos vsque annos, in quibus Septenarius numerus, nouenariusq; in sese, quasi in cyclum recurrunt, producatur, ibiq; absoluatur, ac finiatur. Est autem numerus septenarius, vt Macrob. lib. 1. cap. 6. Et post eum Nicetas in Gregorium scribens annotauit, numerus perfectionis, quod solus ex omnibus, qui denario minores sunt, nec ab alio gignatur, nec alium gignat: Vnde & Arithmetici hunc numerum virginem appellant, eumq; Palladi sacrum esse dixerunt, quia nihil ex se pariat, quod intra denarij limites potest coaceruari duplicatum. σεπτάδα eundem nonnulli appellârunt, quasi τὸ σεπτὸν, id est venerationem atque excellentiam ei tribuentes. Et Diuus Hieronymus in Amos Prophetam scribens, eundem numerum sanctum vocat, non absque ratione. Constat enim DEVM (vt antea monui) ipsum septimum sibi diem consecrando, aliquid in eo numero esse cum perfectionis tum mysterij & significationis indicâsse. Quod vt fiat manifestum, aliquot huius rei testimonia subijcio.

DEVS creauit mundum sex diebus, quem septimo compleuit, eiq; cessans ab operibus benedixit. Ideo hunc diem Iudæis sacrum esse voluit, & ab illis natalis mundi dicitur, tunc enim omnia facta &

edita apparuerunt. Atque inde non tantùm in politiæ, ſed in religionis cultu perpetuo ſeptenarij numeri, maximam eſſe habitam à Iudæis rationem oſtendunt libri Moſis & Iudicum hiſtoria.

Hunc diem etiam gentes ſuis Dijs ſacrum & gratum eſſe cenſuerunt. Quod à patribus ad illas manâſſe, nulli dubium eſt. Orpheus enim antiquiſſimus Poëta ita de Apolline canit:

Ἑβδόμην φίλησεν ἑκάεργος Ἀπόλλων:

Id eſt,

Ecce ſagittifero pergrata eſt ſeptima Phœbo.

Hinc Apuleius ſcribit lib. 9. confeſtimq́ue diſcuſſa pigra quiete alacer exurgo, meq́ue protinus purificandi ſtudio marino lauacro trado, ſepties ſubmerſo fluctibus capite, quòd eum numerum præcipuè religioni aptiſſimum diuinus ille Pythagoras prodidit: Et notiſſima eſt hiſtoria Heliſæi, qui Naamanũ leproſum iubet ſe ſepties abluere in Iordane: Quod cùm feciſſet ſecundùm Prophetæ ſermonem, caro eius à lepra eſt mundata, 2. Reg. 5.

Chriſtianis quemadmodum & Iudæis per ſeptem dies labitur tempus, & finito ſeptenario rurſus ad caput

caput reditur, ac eadem forma apud omnes gentes numeratione & repetitione voluitur, & per huiusmodi septenariorum volutiones secula transeunt & peraguntur.

Septimus ab Adamo Enochus viuus in cælum est translatus, vt hoc miraculo Ecclesia edocta sciret ex corruptibili, & morti obnoxia vita in immortalem, & omnibus ærumnis carentem locum nos transferendos esse.

Exodi 25. iubet DEVS septem lucernas die noctuq; accensas fulgere in tabernaculo, quo significatur plena & perpetua donorum Spiritus S. in Ecclesiam effusio, quemadmodum ritus ille à Zacharia cap. 4. postea copiosius est explicatus.

Deut. cap. 16.

Septem diebus comedes panem absq; fermento.

Ibidem.

Septem hebdomadas numerabis tibi ab ea die, qua falcem in segetem miseris, & celebrabis diem festum hebdomadarum, solennitatem quoq; tabernaculorum celebrabis per septem dies.

Septimi mensis primo die habebant Iudæi sacrum conuentum. Decimo eiusdem septimi mensis die ieiunabant. Num. 19.

Leuit. cap. 25. Sex annis seminabis agrum tuum, septimo anno Sabbatum erit terræ. Deinde numerabis septem Sabbatha annorum, septies septem annos, qui efficiunt annos 49. tunc clanges buccina iubilationis mense 7. & sanctificabis annum 50. quia ipse est iubilæus.

Moyses constituit, vt singulis septem annis legeretur Deutronomium publicè in festo tabernaculorum Deut. 31.

Occupata terra Canaan Principes in vnaquaque ciuitate constituti sunt viri septem, qui & virtute & iustitiæ studio essent eximij.

Septimo anno etiam Iudæi tam seruos manumittere, quàm debitoribus debita condonare in sua gente, lege diuina iubebantur, Deut. 15.

Post septem hebdomadas annorum circumactas, id est, post annos 49. completos, qui est Climacter hebdomaticus, annus scilicet quinquagesimus, possessiones emptæ inter Iudæos redibant ad priores hæredes, quibus emptores cogebantur eas restituere.

Ex his

Ex his ergo constat, Iudæis celebritates septimo die, septimo anno agrorum quietem, & seruorum manumißiones, & omnium debitorum liberationes inductas: post annum verò septies septimum magnum 49. iubilæum, agrorum etiam ad pristinos dominos reuersiones mandatas fuisse.

Dixit Dominus Cain: Omnis, qui te occidet, septuplum punietur, Genes. 4. Et quia septem homicidæ inhæserant mala, totidem etiam, vt Cæsarius inquit, supplicijs est damnatus.

Noë cum septem personis ingressus est arcam. Dixit Dominus Noë, ex omnibus animantibus mundis tolles septena & septena. Item, è singulis volatilium generibus septem. Genes. 7.

Et postquam Noha intrâsset arcam, & septem dies præterijssent, terram aquarum illuies inundauit.

Septimo die emisit Noa columbam, quæ redijt, ferens ramum Oliuæ, & post septem dies emisit aliam, quæ non redijt.

Septimo mense requieuit arca Noë in monte Ararat.

Septem fuerunt filij Iaphet.

Septem agnas posuit seorsum Abraham, cum fecit fædus cum Abimelech pro puteo.

Septem

Septem annos seruiuit Iacob pro Lea, & alios septem pro Rachel filiabus Laban.

Defuncto Iacob luxit eum Ioseph cum Ægyptijs septem dies.

Septem fuerunt boues in somnio Pharaonis pingues, & alij septem tenues ac fame confecti, & septem spicæ ex vno grano enatæ: Et secuti sunt septem anni fertilitatis, & septem anni sterilitatis.

Septem filiæ erant Sacerdoti Madian, ex quibus vnam duxit Moyses Zephoram in vxorem, Exod. cap. 2.

Septem dies Maria soror Aaronis cogebatur egredi extra castra.

In septem diebus summi Sacerdotis consecratio consumebatur.

Septem diebus in Pascha edebatur Azyma.

Septem brachijs & totidem luminibus candelabrum Iudaicum adornabatur.

Septem lucernas cum emunctorijs suis fecit Moyses de auro mundissimo, Exod. cap. 37.

Septimi diei inspectione Leprosi à Sacerdote iudicabantur.

Septimo mense arca fœderis, postquam capta fuerat, redijt ad Israelitas, 1. Samuel. 6.

Circu-

Circuite vrbẽ cuncti bellatores semel per diem. Septimo autem die tollent Sacerdotes septem buccinas, quarum vsus est in Iubilæo, & præcedẽt arcam fœderis, septies circuibitis ciuitatem, & Sacerdotes clangent buccinis, Iosue cap. 6.

Balaac Rex iussus est à Balaam vate ædificare septem aras, & adducere septem vitulos, eiusdemq; numeri septem arietes.

Sampson habuit fortitudinem suam in septem cincinnis capitis sui, Iudic. 6.

Septem gentes Canaan sunt deletæ coram Israhel.

Septem ex Sauli progenie à Gabaonitis, ad supplicium postulati sunt.

In septem annis templum à Salomone extructum.

Salomon festos dies septem celebrauit, & omnis Israhel cum eo.

Idem ait de Christo & Ecclesia: Sapientia ædificauit sibi domum, & suffulsit columnas septem.

Helisæus super puerum mortuum septies inspirâsse legitur. 2. Regum 4.

Præterito annuæ septimanæ tempore, septuagenarij captiui ex Babylone liberati sunt.

Septem fratres Hebræos Antiochus Rex ad supplicium rapi iussit, 2. Machab. 7.

Septem vitia deteſtatur Dominus, Prouerb. 6.

Septem recenſentur dona Spiritus S. Iſa. 11. quibus plena & perfecta omnium donorum Spiritus S. effuſio ſignificatur.

Septem numerantur Pſalmi pœnitentiales.

Eliza reſuſcitauit Sunamitidis filium, & hortatur, vt propter famem ſeptem annos duraturam aliò ſe conferat, 2. Reg. 4. & 8.

Sara filia Raguelis ſepties deſponſata, neque vllis nupta fuit.

Eſaiæ 4. Septem mulieres apprehendent virum vnum.

Septem fratres vnam eandemq; mulierem duxerunt vnus poſt alium, Matth. 21.

Pſal. 12 habetur: Promiſſa DEI pura eſſe, vt argentum in vaſe teſtaceo examinatum, ſepties perpurgatum.

Iob habuit filios ſeptem, Iob, cap. 42.

Amici eius ſederunt cum eo in terra ſeptem diebus, & ſeptem noctibus, Iob. cap. 2.

Eccleſiaſt. 22. Luctus mortui ſeptem dies: vnde mos quod mortuorum exequiæ ſeptimo die celebrantur.

Rex Nabuchodonoſor inter beſtias degebat annos

nos ſeptem, & gramine veſcebatur, vt Daniel ei ex ſomnio prædixerat.

Septuageſima & ſeptima generatione ab Adamo Chriſtus naſcitur, quemadmodum per Genealogiam Lucas demonſtrat.

Iohannes Apoſtolus vidit librum ſignatum ſeptem ſigillis, & agnum habentem cornua ſeptem, & oculos ſeptem, qui ſunt ſeptem ſpiritus DEI miſſi in omnem terram, Apocal. cap. 5.

Fit etiam mentio ſeptem ſigillorum, ſeptem angelorum, & ſeptem tubarum, cap. 8. Apocal.

Cap. 12. dicit de Dracone habente ſeptem capita, & in capitibus eius diademata ſeptem.

Cap. 15. Vidit Angelos ſeptem, habentes plagas ſeptem nouiſſimas.

Cap. 17. Et venit vnus de ſeptem Angelis, qui habebat ſeptem Phialas, & mulierem habentem capita ſeptem. Septem capita mulieris ſunt ſeptem montes, ſuper quos mulier ſedet, & Reges ſeptem ſunt. Et plura de hoc numero in aliјs capitibus reperiuntur.

Apoſtolus Paulus ſcripſit bis ſeptem epiſtolas ad ſeptem Eccleſias gentium, & reliqui Apoſtoli tantũ ſeptem, & hæ ter ſeptẽ vocantur Catholicæ epiſtolæ.

Septem eliguntur Diaconi, Actor. 6.

Christus pauit quatuor millia hominum septem panibus, ex quibus fragmentorum collegerunt septem corbes, Marci 8. cap.

Septem annos vixit Anna Prophetissa cum marito, Lucæ 2.

Septimum caput Iesaiæ vaticinium continet de Emmanuele.

Septem Dæmonia Christus eiecit ex Magdalena.

Septem precationibus orandum patrem docuit, quæ sunt septies septem verbis conclusæ.

Septies locutus est Christus in cruce pendens, sicut apud Euangelistas legimus, & viri sancti iam pridem religiosè obseruârunt.

Septem horis fuit cruci affixus, & septima expirauit.

Septem partibus corporis eius sanctissimus cruor effluxit.

Septimo die, id est, Sabbatho, requieuit in sepulchro.

Septies diuersis locis post resurrectionem apparuit Christus mulieribus & discipulis.

Septies septem diebus expletis post resurrectionem misit paracletum Spiritum. S.

Nota

Nota etiam est vox dulcißima: Quoties remittam? non septies, sed septuagesies septies.

Septies verò septuaginta 490. efficiunt, qui numerus non tantum est Climactericus, sed etiam mysticus, quod vel ex hoc Christi dicto & Danielis vaticinio colligitur, & ex multarum magnarumq; mutationum periodis ostendi potest, de quibus infrà nonnihil dicetur.

Nec tantum Hebræis, sed & Græci & Latini septenario numero perfectum quid & omnibus numeris plenum significant. Notum enim est illud Homeri:

τρὶς μάκαρες δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ' ὄλοντο.

Quod virgilius verbum verbo reddens, sic exprimit:

O terq; quaterq; beati, &c. hoc est, beatißimi.

Nec verò ex sacris tantùm literis constat, DEVM septenario maiorem in modum delectari: sed & tota rerum natura argumenta huius rei præbet illustria.

Nam vt ea, quæ Philon & Hierocles super septenarij perfectione prolixè disputârunt, nunc missa faciamus: illud quod nostri temporis inuentum est, non est dißimulandum, multarum rerum, ne de ar-

gento ſolo hoc dictum exiſtimemus, quæ per ignis iterationem depurgantur, perfectionem in ſeptima decoctione conſiſtere, veluti quotidie cernere eſt in ſaccharo depurgando. Nam vbi ſepties igne id examinaueris percoxerisq; nihil quicquam vlterius proficit, ſed lapideſcit penitus, ne vlterius eliquari poßit. Vnde prouerbium vulgò vſurpatum de re, quæ ſummam adepta ſit perfectionem, ſeptimæ decoctionis Saccharum, vbi ſagacißimum quempiam atque vaferrimum hominem deſignamus. Sed videamus & alia in natura non minus notatu digna.

In cælo habemus ſeptem ſtellas errantes, videmus ibidem ſeptem pleiades.

Maior minorq; vrſa totidem ſtellis inſignitæ cernuntur. Eſtq; in Septentrione ſecundùm Ariſtotelem vis maſcula, contraria in Auſtro.

Ipſe quoque Zodiacus & Solis motus ſeptenario numero non vacat: Nam in ſeptimo ſigno fit ſolſtitium à Bruma: In ſeptimo Bruma à Solſtitio: In ſeptimo æquinoctium ab æquinoctio.

Deinde ab Oriente ſigno quodlibet ſemper ſeptimum occidit, & ab occidente ſemper ſeptimum oritur.

Inſtante ſeptima hora, Sol ſingulis diebus ac noctibus alium angulum cæli ingreditur.

Septem

Septem olim numerabantur Climata, nunc plura.

Oceanus etiam in incremento æstuum maritimorum hunc numerum seruat. Nam primo nascentis Lunæ die fit copiosior solito: diminuitur paulisper secundo die, & sic tertio vsque ad septimum diem. Deinde iterum crescit paulatim per septem dies vsque ad plenilunium, & sic deinceps.

Et hunc septenarium ordinem singulis diebus ac noctibus in crescendo ac decrescendo secundum Lunæ ortum & occasum Oceanus etiam occidentalis sequitur. Nam sex integras horas crescit, quibus præterlapsis septima decrescit. Septima rursus aduentante iterum augescit: ita vt aduentante septima hora perpetua fiat mutatio in mari occidentali: quemadmodum etiam in Anglicis, Belgicis, & his nostris Cimbricis locis & fluminibus non procul à mari dissitis, & illud influentibus, vt in Tamasi, Scaldi, Albi, Stora, Eidora, Visurgi, & cæteris.

Ister siue Danubius septem ostijs in pontum Euxinum deuoluitur: quemadmodum etiam Nilus tot ostijs in mare Mediterraneum delabitur. Vt Poëtæ testantur his versibus.

Flac-

Flaccus lib. 8.

——— Exitus Istri
Fundere non vno tantum quem flumina cornu
Accipimus, septem exit aquis septem ostia pandit.

Iuuenalis Saty. 13.

Rari quippe boni vix sunt numero totidem quot
Thebarum portæ, vel diuitis ostia Nili.

Alius.

Roma suos septem colles, miracula septem
Mundus habet, totidem sydera laxa Polus.
Artes ingenuæ septem, septem ostia Nili sunt, &c.

Euripus maris pars inter Aulidem Beotiæ portũ & Eubœam insulam, habet septenarium fluxum ac refluxum. Quod Seneca testatus est his versibus in Hercule:

Euripus vndas flectit instabilis vagas,
Septem cursus flectit, & totidem refert,
Dum lassum Titan mergit Oceano iubar.

Scribunt nonnulli, inter quos Zenocarus, Padum septem maria siue stagna efficere.

Luna quoq; quater septem diebus cursum suum periodicum conficit, & singulis septem diebus sensibiliter faciem mutat, & vnam quadram complet.

In natu-

In naturæ historijs felices sunt in mari dies à ventis, qui consilescunt omnino Alcyonides dicti: de quorum numero etsi inter Græcos est disceptatio, Simonide, quinque saltem dies illis tribuente: tamen Demagoras Samius & alij septem, aliqui etiam quatuordecim illis tribuunt, vt septem intelligantur ante exclusum halcyonum fœtum, totidemq́ pòst, quibus in mari Atlantico summa notetur tranquillitas.

In ægrotis etiam in ipsis pene articulis Septimorum dierum accidunt subitæ morborum conuersiones, quæ aut oppressos eos perimunt, aut morbos profligant.

Attalus Rex Pergami ex solis ardore morbum contraxit, & septimo die decessit. Iunctinus.

Galenus libro 1. cap. 6. de diebus decretorijs scribit: Septimum numerum decretoriorum omnium non numero & ordine, sed viribus & dignitate primum esse.

Eius rei causam suprà annotauimus: Septenarius verò duplicatus alterum diem Criticum producit, quòd Luna ad oppositum tunc signum perueniat. Itaque hos duos dies ad κρίσιν morbi plurimum valentes inprimis obseruari iubet Galenus, adeò vt

ſextæ diei malitiam tyranno comparet, ſeptimæ regiam planè poteſtatem tribuat.

Itaq; Hieronymus ex Aſtrologorum & medicorum ſchola hoc ſumpſit, quod ſcribit ardentißimas febres diebus ſeptem, aut bis ſeptem, aut ter ſeptem terminari. Ut autem acútæ febres ſeptimo die, ita diuturnæ auctore Auicenna ſæpe ſeptimo menſe, nonnunquam ſeptimo anno, interdum quod mirum eſt, quartodecimo, aut etiam vigeſimo primo ſolent terminari.

Sic ab initio mundi omnes labores ac moleſtiæ ſeptenario numero conquieſcunt, & omnia quæ diuinitus principium ac cœlitus ſibi contrahunt, iuxta ſeptenarium mouentur ſalutariter.

Septimo menſe nati ſunt vitales. Octauo verò minimè, aut valde raro. Hoc teſtatur Paulus Iureconſultus in lege Septimo menſe Digeſtis de ſtatu hominum, ſic inquiens: Septimo menſe legitimum partum naſci, propter auctoritatem doctißimi viri Hippocratis ſtatuimus.

Septimeſtres autem fœtus eduntur in lucem ſecundum eundem Hippocratem diebus 182. & aliquot horis. Hic numerus continet in ſe ſepties viginti ſex: Qui autem eduntur 210. diebus, ſeptimum menſem terminant, & tres integras ſeptimanarum

deca-

decadas assecuti, quarum singulæ decies septem dies, aut septuaginta capiunt. Qui numerus collectus continet in se septies triginta dies, & sic septimestris partus septenario numero vndique perfectè constat ac procedit. Cùm in vterum mulieris genitale semen est illapsum, nec intra horas septem in effusionem relapsum (ita enim demum hæsisse in vitam pronunciatur) primis septem diebus coagulatur conglobaturq́, fitq́ ad capiendam figuram idoneum.

Septima verò hebdomada, id est, nono & quadragesimo die, totus homo in vtero absoluitur.

Post septem dies natus infans iactat reliquias vmbilici. Et auctor est Aristoteles, veteres Græcos infanti ante diem à natiuitate septimum, nomen imponere non fuisse solitos, quòd prius non videtur omnino vitalis.

Post bis septem dies, incipit ad lumen visus eius moueri.

Dentes septimo mense incipiunt mandibulis emergere: Septimo anno labuntur & renascuntur pueris, qui Saturno propriè attributi sunt, qui sic in his dominium suum ac vim exercet. His etiam annis vim perfectiuam. eloquendi & pronunciandi assequuntur.

Bis ſeptimo, id eſt, decimo quarto anno pubertas accedit, & dicuntur pueri, quod ſint puri, id eſt, impubes, & vis incipit generationis in maſculis, & purgationis in fœmellis.

Ter ſeptimo anno, id eſt, vigeſimo primo, barba naſcitur, ac vox mutatur, fitq́; finis incrementi, atque ita adoleſcentes fiunt ab adoleſcendo nominati.

Quater ſeptimo anno, id eſt, vigeſimo octauo augmentum roboris conſequuntur, fiunt iuuenes, quòd Rempub. in re militari iuuare poſſunt.

Quinto ſeptennio, id eſt, trigeſimo quinto nuptiæ appetuntur, & proli opera datur.

Sexto ſeptennio, id eſt, anno quadrageſimo ſecundo, vis intelligendi maturatur, & quando completa fuerit ſeptem annorum hebdomada, id eſt, ſepties ſeptem anni, ſiue anno 49. matureſcit in homine prudentia, & fit ætas perfecta, & incipiunt ſeneſcere, vnde Seniores nominantur.

Octauo ſeptimo, id eſt, anno 56. tam in bellis quàm in pace acta conſilijs & eloquijs ornantur.

Nono ſeptennio, id eſt, anno 63. vires decreſcunt & labuntur, fiuntq́; homines religioſiores propter inſtantem mortem, eſtq́; ſenectus ipſa.

Cùm

Cùm verò ad decadas septenarum, id est, ad septuagesimum annum fuit peruentum, tunc senex appellatur, propterea, quòd corpus senio laborat, & tunc metam uiuendi ferè peractam multi putant, vt & David sentit dicens: dies annorum nostrorum septuaginta sunt: sibijpsi finem vitæ præsagiens, nam eo anno ætatis mortuus est. Et Varro dicens: Si aliquis ad decies septenos annos fatalia deprecando proferre posset, non deberet amplius postulare, & difficile à Dijs etiam impetraret longius tempus viuendi. Homines enim 84. anno ætatis à mente sua abire, neque his fieri prodigia.

Philo ait, quòd illo tempore vitæ finis sit optimus integris etiamnum instrumentis sensuum.

Ex his constat septenarium numerum esse, qui hominem concipi, formari, edi, viuere & ali ostendit, ac per omnes gradus ætatum eundem tradit senectæ, quo rota humana finitur, vt Censorinus ait.

Et sic septem sunt hominis ætates, infantis, pueri, adolescentis, iuuenis, viri, senioris & senis.

Et singulis hominibus sunt septem motus, septem præcipua membra corporis, septem interiora viscera, septem foramina capitis, per quæ sensuum celebrantur officia, septem neruorum paria, septem excrementorum corporis excernendorum meatus, se-

ptem cranij ossa, septem horarum spacio somnus naturalis hominis circumscribi solet.

Sufficere hæc poterant ad ostendendum id, quod de numero septenario dicere institueramus, numerum hunc habere peculiarem quandam significationem præ cæteris, ideoq́ venerandum & mysticum esse, & rerum vel perfectioni vel multitudini aut perpetuitati notandæ adhiberi. Sed quia semel in huius rei mentionem incidimus, illud quoque addendum est, quod est apud Eusebium lib. 11. præparationis Euangelicæ de vocalibus Græcis non indignum notatu, & à quodam apud Græcos homine sapiente obseruatum. Sunt enim septem apud Græcos vocales, quæ hoc modo collocatæ ΙΕΗΩΟΥΑ *nomen DEI tetragrammon exprimunt, quod veteres dixerunt ineffabile, non ob syllabarum collectionem aut vocis prolationem inhibitam (quanquam postremæ ætatis inscitia & superstitio Iudæis id persuasit) sed quod æterna atque infinita DEI essentia, quæ nomine Iehoua significatur, comprehendi mente, aut exponi oratione nequaquam poßit. Nulla enim apud nos est appellatio, quæ DEI naturam indicet, ideoq́, quod ad hanc attinet, planè is est* ἀκατονόμαστος. *Illa verò, quæ* ἀπὸ τοῦ εἶναι *facta, & ipsius DEI ore est prolata, inter omnes appellationes ipsi maximè*

xin è propria est, cùm cæteræ omnes opera DEI potius, & quæ circa eius naturam consideranda veniunt, quam DEVM ipsum indicent. Illud igitur nomen יְהֹוָה *quod est* ὁ ὤν *seu existens, Græcis vocalibus comprehensum esse quidam his versibus docuit:*

ἕπτα με φωνήεντα θεὸν μέγαν ἄφθιτον αἰνεῖ
γράμματα τὸν πάντων ἀκάματον πατέρα.

Nec tantum nomen DEI venerandum sed & Musica omnis, vt Pierius Valerianus in hieroglyphicis annotauit, septem vocalibus Græcis exprimi aliquando solebat. Nam Demetrius Phalereus in Commentarijs περὶ ἑρμηνείας *Ægyptiorum fuisse morem ait, septem vocalium modulata enunciatione DEVM collaudare. Septem porrò vocales Plutarchus Musicæ totidem vocibus accommodat. Et Phurnutus ex veterum dictatis obseruat, septem esse diuersos tonos, quibus olim tota modulatio constaret. Vox verò ipsa septem patitur qualitates, acutam, grauem, circumflexam, densam, tenuem, longam, breuem. Ac veluti est apud Philonem: Septenarij numeri proportio est valde Musica, quippe, qui sex ad vnum sexcuplarem habet. Sexcuplaris verò ratio maximum in re proposita interuallum facit, quo quidem acutissimum à grauissimo separatur. Cæterùm & quinque ad duo vim plurimam*

mam in harmonia demonstrant ipsi τῷ διαπασῶν ferè æmulã. Et ut semel dicã, hebdomas cùm externario quaternarioq; constet, harmoniam omnẽ amplexatur, quippe διατεσσάρων, διὰ πέντε & διαπασῶν: Omnes quoque proportiones Arithmeticam, Geometricam & Musicam. Quis igitur non cum Cicerone concludat, Septenarium numerum rerum omnium nodum esse? Et cum Hippocrate eiusdem numeri ratione hominum ætates dispensari, corporaq; humana à prima in utero conformatione septimis quibusque die, mense & anno immutationis aliquid accipere: & cum Philone vim perfectione rerum insitam continere. Et hunc numerum perfectum, mundum, DEO consecratum, mensuram temporis, ordinis & quietis esse, ac symbolum uniuersitatis, ut passim affirmant Pythagoras, Plato, Aristoteles, Galenus, Cyprianus, Origenes, Hieronymus, Ambrosius, Augustinus & alij, ex quorum scriptis, qui Christiani fuerunt, ut Irenæi, Hilarij, Bedæ, Iustini, Polycarpi, Lactantij, Cyrilli, & Chrysostomi colligitur, eos in hac opinione fuisse, coniecturam facientes ex opificio mundi sex dierum, mundum duraturum sex millia ferè annorum, septimo millenario æternum Sabbathum futurum: Putantes ante factorum narrationem futurorum prophetiam esse. Ethnicos

in ea-

in eadem opinione fuisse Lactantius prodit, vt Histaspen, Mercurium Trismegistum ac Sybillas.

Nota est & traditio domus seu schola Eliæ Rabini Iudæorum, vt quidam volunt ex traditione Eliæ Thisbitis Prophetæ, quæ postea versibus etiam comprehensa est.

Sex millibus annorum stabit, & postea collabetur.

Duobus millibus inane.

Duobus millibus lex.

Duobus millibus Meßiah.

Si quid ex his deerit, id deerit propter peccata nostra, quæ multa & magna sunt.

Isti sunt sex dies hebdomadæ coram Deo, septimus dies Sabbatum æternum est Psa.9. & 2.Pet.3. Mille anni sicut dies vnus. Et Psal.89. Quoniam mille anni ante oculos tuos sicut dies hesterna, quæ præterijt.

Sic domus Eliæ docet in sex millibus annis
Finis erit mundi, credite finis erit.
In vano duo millia sunt, duo millia legis,
Post duo Meßiæ millia, finis erit.

ALIVD.

Mobilis annorum stabit sex millia mundus,
Lux operum mundi septima finis erit.
Ante DEVM nullo qui circumscribitur æuo,
Annorum spacium est mille quod vna dies.

Sed neque tempus, neque dies, neque mensis, neque annus aduentus Domini, & finis mundi sciri potest, sed signa aduentus videndo & credendo expectare liberationem, et salutem promissam nos omnes decet.

Cùm autem viderim meo tempore maximam partẽ hominũ, præsertim qui sunt alicuius nominis, annis fatalibus supra annotatis in summũ discrimen honorum, bonorum, & vitæ labi: & superior ætas etiam animaduerterit plures præstantes viros (inter hos etiam, qui annos Climactericos obseruârunt, & de ijs scripserunt) hisce annis extinctos, non inutile fore iudicaui, eos ordine hîc annotare.

Cumq; Imperatorum, Pontificum, cæterorumq; illustrium virorum vita & mors magis nota sit, quàm priuatorum (τὰ τῶν βασιλέων γὰρ πάντες ἴσασι) *subijcere ex his exempla volui, & etiam nonnulla addere, quæ nostro seculo contigêre.*

Et primò quidem hos recensebimus, qui annis Climactericis & Enneaticis obierunt incipiendo ab his, qui diutius vixêre: Deinde, qui anno 49. 56. & 63. extincti sunt. Atque hi anni Heroici appellantur, propterea quod Heroës plerumq; in ijs vitam cum morte commutant.

Etſi autem aliqui non ſtatim in ipſis annis pereunt, tamen circa hæc tempora vires, valde debilitantur & franguntur, morbiq́; oriuntur, ex quibus rarò ad priſtinam valetudinem perueniunt. Et ſic ſi non ipſis Climactericis aut Enneaticis annis pereunt, tamen paulò ante aut ſtatim poſt ferè moriuntur.

Et cùm Solon Athenienſis, Græcos de hac re verſus ediderit, qui poſtea in Latinam linguam ſunt conuerſi, & Selneccerus ſententiam de Climactericis annis in ætate hominis pulchrè verſibus Elegiacis expoſuerit, etiam eos huic tractatui inſerere libuit.

Solonis.

7. *Impubes pueri ſeptem voluentibus annis,* I.
Claudunt enatis dentibus eloquium.
14. *Poſt alios totidem diuorum numine dextro,* II.
Occultum pubis naſcitur indicium.
21. *Annus ter ſeptem prima lanugine malas* III.
Veſtiet, ætatis robore conſpicuus.
28. *Quartus id augebit iam ſeptenarius, isq́;* IIII.
Optima virtutis proferet indicia
35. *Adde alios totidem feſtinans ocyus ætas* V.
Coniugio monuit quærere progeniem.
42. *Sexta ætas animo, ſi quid deeſt, addet eaq́;* VI.
Diſces quid deceat, quid quoq́; dedeceat.

VII. & VIII. 49.56. At quæ succedunt per proxima ter duo lustra
Ornabunt linguam dulcibus eloquijs.
IX. 63. Nona ætas languet, tum frigida membra retardant,
Virtutem non vnquam interituram animi.
X. 70. At quisquis decimam poterit contingere metam.
Iam tempestiuo funere conciderit.

SELNECCERVS.

I. 7. Infans septenos postquam compleuerit annos
Producti dentes murus & oris erunt.
II. 14. Post alios septem DEVS hinc concesserit annos,
Fit pubes nato semine nomen habens.
III. 21. Est iuuenis cum septem alios concesserit annos,
Et lanugo genas, primaq; barba tegit.
IIII. 28. His addas septem virtutis nomine clarus
Est vir, & hæc ætas optima robur habet.
V. 35. Adijcias alios septem volet esse maritus,
Et memor arcana posteritatis erit.
VI. 42. His alios iungas septem, prudentia pectus
Ornabit, studium nec leuitatis erit.
VII. 49. Annumeres septem, grauitas erit inclyta linguæ,
VIII. 56. Septem alios linguæ congruit ingenium.
IX. 63. Additur his nonus cum septenarius ipse est
Perfectus, vires sed nimis interimit.
Scilicet his annis multi periere duobus,
Quorum laus celebris Marte togaq; fuit.
Hi quoque nunc varios fortunæ casibus anni,
Subijciunt multos exitiumq; ferunt.
X. 70. Accedant alij septem mors dura vocabit
Ad tumulum fessos decrepitosq; senes.

Libuit

Libuit etiam addere de his annis
Cenſorini Proſam, qui ſcribit:

1. *In prima hebdomada annorum dentes cadere.*
2. *In ſecunda, pubem apparere.*
3. *In tertia, barbam naſci.*

Et in ſecunda vel incipiente tertia vocem craßiorem & inæquabilem fieri.

4. *In quarta, vires.*
5. *In quinta, maturitatem ad ſtirpem relinquendam.*
6. *In ſexta, cupiditatibus tentari.*
7. *In ſeptima, prudentiam linguamq́ conſummari.*
8. *In octaua, eadem manere.*
9. *Nona, quid accidat, omiſit: ſed ego dico ſenectutem incipere, & vires paulatim decedere.*
10. *In decima, hominem fieri morti obnoxium.*

SEQVENTES OBIERVNT ANNIS HEBDOMATICIS ſiue Climactericis.

DAM primus homo & parens noſter, vixit annos 930.

Geneſ. cap. 5. Mortuus ergo eſt anno ætatis 931.

Qui fuit annus eius Climactericus: nam continet in ſe ſepties 133. annos: & hic obſeruandum eſſe moneo, quod ſacra Scriptura plerumq; loquitur in ætate patrum de annis completis.

Kenan quartus poſt Adam, vixit annos 910.
mortuus anno Climacterico 130.
Continet enim in ſe ſepties 130. annos.

Mahalaël quintus poſt Adam, mortuus eſt anno 895.
cum annum Climactericum 128. ingreſſus eſſet.

Lamech. Omnes anni ætatis Lamech fuerunt 777.
& mortuus eſt, Geneſ. cap. 5. Qui anni ſunt planè Climacterici, hoc eſt tempus ipſius vitæ numero ſeptenario terminatur, ac incidit annus obitus eius in 721. annum poſt mortem Adami. Et Lamech fuit

fuit primus mortalium, qui ante obitum patris naturali morte defunctus est.

Salah vixit annos 433.

Mortuus ergo anno Climacterico 434.

qui continet in se septies 62.

Henoch septimus post Adam sublatus est, transacto anno Climacterico 52. *Cùm attigisset annum* 365.

Septimus à primo vitam qui duxit Adamo,
In cœlum solido est corpore raptus Enoch.

Peleus & Regu mortui sunt, anno ætatis 239.
cùm superuixissent annum Climactericum 238.
qui continet in se septies 34. *Genes. cap.* 11.

Peleg obijt primus inter Patres à diluuio natos.

Serug vixit annos 230.

Mortuus ergo Climact. 231.

qui continet in se septies 33.

Nahor auus Abrahæ, mortuus est anno ætatis 148.
cùm superuixisset annum Climactericum 147.

Abraham mortuus est anno ætatis 175.
Genes. cap. 25. *qui est Climactericus. Nam continet in se septies* 25. *Obijt die* 7. *Idus Octob. secundum Hieronymum.*

Sara mortua est anno 127.

cum

cùm annum Enneaticum & Climactericum maximum superâsset. Genes. 13. & 17.

Iacob Patriarcha obijt anno ætatis 147.
Genes. cap. 47. qui est Climact. Nam continet in se septies 21.

Cinera Cypriorum vixit annos 160.
Ergo obijt 161.
qui continet in se septies 23. Plinius ex Anacreonte Poëta.

Epimenides Cretensis vixit annos 154.
qui continet in se septies 22.

Zebulon mortuus est anno Climacterico & Enneatice maximo 126.
Nam hi anni continent in se septies 18, & nouies 14. Secundùm Sedar Olam.

Iudith, quæ Holofernem interfecit, vixit annos 125.
Secundùm auctorem Bibliothecæ sanctæ.
Ergo mortua 126.

Mitrius Pius, prius diues, postea decrepitus & mendicans, vixit annos 125. menses 3. dies 2. Vt Veroniæ ex Epitaphio constat. Ergo mortuus anno Climacterico maximo 126.

Moyses mortuus est, & à Deo sepultus, agens annum ætatis 120.

Ergo

Ergo excessit annum Climactericum 119. *ut Ioseph. lib.* 4. *affirmat. Et Deut.* 34. *cap. habetur. Obijt prid. Non. Septembris.*
Ioseph. Hieronymus.

Eodem anno 120.
(ut Cicero in libro de Senectute scribit) obijt Arganthonius quidam Gadibus Rex Tartessiorum, qui octoginta regnauit annos.

Iuda filius Iacob obijt anno ætatis 119.
qui continet in se septies 17.

Simon Cleophas Apostolus frater Iacobi minoris Hierosolymorum Episcopus, vixit annum hebdomaticum 119.
excedens, sub Traiano Imperatore cruci affixus est, agens annum ætatis 120. *propterea quòd esset ex genere Dauidis. Cruci affixus est* 5. *Calend. Nouemb. Eccles. historia ex Egesippo.*

In eo censu, quem Vespasianus pater, & Titus filius habuerunt Parmentiæ, tres inuenti fuêre, qui centum & viginti annos attigissent. 120.

Piastus Princeps Polonorum mortuus est, agens annum 120.
Ergo non multum excessit annum Climact. 119
Herburtus.

Tobias ab Hieronymo & Iosepho inter Patres sanctos Testamenti veteris numeratur. Vixit annos 112.
Sepultus in ciuitate Niniue. Dies mortis incertus est, sed memoria eius in Septembri ab Ecclesia celebratur. Calendarum Ecclesiast.

Xenophilon Musicum, centum & quinq; annos vixisse, sine vllo corporis incommodo Plinius scribit 105.

Beatus Antonius Monachus, obijt anno ætatis 105.
Vt Hieronymus in vitis patrum tradit.
Continent hi anni septies 15. *Ergo mortuus est anno hebdomatico* 15. *decimo sexto die Calend. Februarij.*

SEQVVN-

SEQVVNTVR, QVI ANNO 98. hebdomatico decimo quarto obiêre, qui continet in se septies 14.

ELI mortuus est anno ætatis 98
1. Samuel. 4.

Zeno Citticus anno 98.
Alij scribunt, illum anno 90. Enneatico sine morbo decessisse.

Cleantes Zenonis auditor, obijt anno 98.

Liuia Rutilij, vt Plinius scribit, excessit annum 97. Ergo obijt anno 98.

M. Perpenna vixit annos 98.
Idem Plinius.

Alexander Episcopus Constantinopolitanus, qui Arrium precibus, vt scribunt, ad mortem adegit, obijt anno ætatis 98.

Cassiodorus Romanæ vrbis Consul & Senator, Theodorici Regis Italiæ Epistolarum magister, factus est Monachus & Abbas monasterij Rauennatus, floruit sub Iustinis Seniore & Iuniore, moritur anno ætatis 97. Ergo tantum aliquot menses abfuit ab anno 98.

Hi anno 91. Climacterico 13. obierunt.

Dionysius Philosophus obijt anno ætatis 91.

Sophocles Tragicus scriptor, ex nuncio de victoria sibi allato nimio perfusus gaudio moritur, natus annos 90. *Mortuus ergo anno* 91.

Pacuuius Poëta Tragœdorum Princeps, Ennij ex sorore filius natione Brundusinus, senex Tarentum migrauit, vbi propè nonagenarius diem obijt: composito sibi prius tali Epitaphio:

Adolescens tametsi properas, hoc te saxum rogat,
Vt se aspicias, deinde quod scriptum est legas.
Hic sunt Poëtæ Pacuuij Marci sita
Ossa, hoc volebam nescius ne esses: Vale.

Tantum aliquot menses abfuit ab anno 91.

S. Hieronymus Stridonensis, sub Honorio & Theodosio floruit anno Domini 420. *in Bethlehem mortuus est anno ætatis* 91. *die* 30. *Septembris. Prosper, Diaconus, Contractus & Beda.*

Iosephus, natione Iudæus, patria Tiberinensis, dignitate Comes, claruit sub Constantino Principe, decessit nonagenarius: non est Iosephus Matathiæ filius

filius auctor sacræ Bibliothecæ. Epiphanius testatur illum primo in lucem emisisse Matthæi Euangelium Hebraicum. Ergo tantum aliquot menses abfuit ab anno 91.

Ferdinãdus Toletanus dux Albæ vixit annos 91. *& quinque menses & aliquot dies. Obijt Lisbonæ* 12. *Decembris, anno Domini* 1582.

Hi anno 84. hebdomatico 12. obierunt.

S. Lucas Apostolus vixit annos vxorem non habens 84. *Auctor Bibliothecæ sanctæ. Obijt in Bithinia* 15. *Calend. Nouemb.*

Hanna Prophetista, quæ vixit cum marito 7. *annos Lucæ* 2, *locuta est in templo de redemptione*

Israël & verisimile videtur, quòd paulò pòst cum Simeone in Domino dissoluta sit, & obierit Calend. Septemb. anno ætatis 84.

Agesilaus cognomento Magnus, Rex Lacedæmonum, moritur extra patriam in deserto quodam Africæ loco regni sui 41. ætatis anno 84. *Excelluit animi magnitudine, consilio, beneficentia, humanitate, sed qui bella semper cuperet, eaq; alia ex alijs sereret. Fuit autem, vt Cicero ait, discipulus Xenophontis.*

Theophrastus obijt anno ætatis 84. *qui moriens de natura questus est, breue sibi vitæ spacium, longum verò cornicibus dedisse. Bodinus.*

Cato maior, moritur annum agens 85. *Cicero, Plinius, Plutarchus.*
Ergo per aliquot menses, excessit annum 84.

Iustinianus Imperator debellatis Gothis per Nersen moritur circa annum ætatis 84. *die 13. Nouembris. Imperium adeptus est anno* 45. *Quanquam Sigonius scribit, illum obijsse anno imperij sui 39. ætatis 82. Tunc secundum eius opinionem decessit, agens annum* 83. *Ergo per aliquot menses tantum abfuit ab anno* 84. *Princeps bello paceq; inclitus, ac veteris Romanæ gloriæ instaurator eximius, & sine dubio bo-*

norum

norum simul ac fortium Orientis Imperatorum extremus.

S. Vlricus Episcop. Augustanus vixit annos 83.
Mortuus ergo anno ætatis 84.

Franciscus Foscarus Venetorum Dux, ad æternam requiem commigrauit anno ætatis 84.
Anno salutis 1457. *Calendis Nouemb.*

Iohannes Arrogonum & Siciliæ Rex, post plures labores senio prægrauatus, obijt anno Domini 1476. *regni* 20. *ætatis suæ* 84.
Calendis Februarij. Historia Sicula.

Andreas Grittus Venetorum Dux 75. *fato naturæ concessit annum agens* 84.
6. *Calend. Ian. Siluester Girellus.*

Lucas Gauricus, Episcopus & Astrologus eximius obijt, cùm vixisset annos 82. *menses* 11 *dies* 27. *Ergo per vnum mensem & aliquot dies abfuit ab anno* 84.

Iohannes Petrus Theatinus Caraffa, postea Pontifex factus, ac Paulus 4. *nominatus, bellum gessit cum rege Hispaniarum vixit mensem* 1. *dies* 20. *& annos* 83.
Ergo obijt anno ætatis 84.
Anno Domini 1559. *die* 18. *Augusti.*

Hi

Hi anno 77. Hebdomatico 11. obierunt.

SEleucus Nicanor I. Rex Syriæ ac Asiæ, cùm superâsset per aliquot menses annum 77. & vicisset Lysimachum Macedoniæ Regem, post cuius mortem septimo mense interfectus est à Ptolomæo Ceranno, & perdidit vitam vnà cùm regno. Iustin. Orosius.

Octauius Augustus, qui Caßium & Brutum in Macedonia vicit: Sextum Pompeium in Siculo freto superauit: Marc. Antonium in Actiaco littore debellauit: & reliquam orbis partem per legatos domuit: Cæsar & dictator factus, sub quo Christus redemptor noster natus est, vixit annos 75. menses 10. dies 26. tantum per vnum mensem abfuit à Climacterico, vt nonnulli volunt. Sextus Aurelius scribit, illum morbo Nolæ interÿsse, cùm annum ingressus esset 77. Iosephus idem affirmat, die 19. Augusti.

Tiberius Imperator Liuiæ filius Cæsaris Octauiani priuignus, ob vinolentiam vocatus est Biberius Mero: satis prudens in armis, erat ei scientia literarum multa, sed ingenio peßimo, truci, insidioso, simulans ea, se velle quæ nollet, & cum immani furore

rore insontes suos pariter vt externos puniret, Armenia à Parthis, Mesia à Dacis, Pannonia à Sarmatis, Gallia à finitimis gentibus direpta est, vixit annos 77. & 4. menses & dies 9. Cùm lentum venenum à Caio Caligula, vt suspicio est, propinatum hausisset. Obijt 16. Martij. Dion. Tacitus.

Liuius Patauinus, Latinæ historiæ Princeps, ac verè lacteo eloquentiæ fonte manans, & admirabili orationis grauitate copia ac splendore omnibus Latinis scriptoribus antecellens, & qui singulari cura & fide originem & formam Romanæ Reipub. legum, sacrorum, magistratuum, pacis belliq́ instituta præstantium Gubernatorum & Ducum imagines, illustres consiliorum maximorum deliberationes, res domi forisq́ gestas, & mutationes insignes, earumq́ causas miro & iucundißimo Orationis candore & maiestate explicauit: Mortuus est Calendis Ianurijs, anno ætatis 77. Teste Apuleio, qui Ouidium eodem die perijsse scribit. Quod etiam colligitur ex eius Epitaphio Patauij erecto, vbi illum vixisse annos 76. scribitur, & inter alios hi versus leguntur.

Tu famam æternam Romæ patriæq́ dedisti,
Hinc oriens illi fortia facta canens.

At tibi dat patria hæc & si maiora liceret,
Hoc toto stares aureus ipse loco.

Pomponius Atticus, Ciceronis intimus amicus, febre tentatus diutius, morbum alere noluit, & cibo abstinens, mortuus est die 31. Martij, anno 77.

Licinius Valerianus Imperator, postquam cum filio Galieno imperâsset 7. annos à Sapore rege victus & captus, obijt anno ætatis 77.
alij anno 70.

S. Augustinus mortuus est Hippone cùm Vandali oppugnarent illam, & vixisset annos 76.
Ergo obijt anno 77. & die 5. Cal. Septemb.

S. Columba Scotus seu Hybernus ab oppido patrio ita dictus, relictus in Germania discipulis S. Gallo & S. Leodegario in Italiam ad reginam Longobardorum Theodelindam profectus est, & in monasterio Boliensi ad Trebiam fl. prope Placentiam obijt anno Christi 598. 23. Nouemb. anno ætatis, vt Beda scribit 77.

Hinricus primus Rex Angliæ, moritur in Normannia 3. Nonas Decemb. anno Domini 1135. annum agens 77.
Polidor.

Dionysius Rikel Carthusianus, qui floruit anno 1440. obijt anno ætatis 77.

Vuil-

Vuilibaldus Regis Eduardi Angliæ filius, primus Episcopus Eichstadensis, in quo loco sepultus est, obijt anno ætatis 77.

Iohannes Mocenicus Dux Venetorum 71. *vixit annos ætatis* 76. *Marcellus.*
Ergo perijt anno 77.

Bartholomeus Salicetus Bononiensis, obijt annos natus 77. *dies* 10. *ex monumento Romæ ad S. Mariam de anima.*

Fridericus III. Imperator perijt, annum agens 78. *die* 19. *Augusti. Ergo per aliquot menses tantum annum* 77. *superauit, cùm imperâsset* 53.

Baiazethes Otthomannus Imperator Turcicus veneno extinctus à filio Selymo, sepultus Constantinopoli vixit annos 76.
Ergo mortuus est anno 77.
Panuinius.

Solimannus Turcarum Imperator, perijt morbo in expugnatione Sigethi annum agens 76. *tantum per aliquot menses abfuit ab* 77.
Alij scribunt eum vixisse annos 76. *Ergo perijt annum agens* 77. *die* 4. *Septembris, inter felicissimos Imperatores Turcicos numeratur, qui Rhodum vicit, Budam sedem Regum quondam Ungariæ cum*

maxima parte eius regni in potestatem suam redegit.

Christiernus II. trium Borealium regnorum quondam Rex, nempe Daniæ, Sueciæ ac Norvegiæ, & Caroli V. affinis, in captiuitate, in qua per annos 27. detinebatur propter tyrannidem, quam exercuit erga nobiles subditos, obijt anno 77. quem aliquot mensibus excesserat, die 25. Ianuarij anno 1559.

Petrus Bembus Cardinalis Venetus, vir doctissimus atque eloquentissimus scripsit Venetam historiam & epistolas nomine Leonis X. obijt 18. Ianuarij, anno ætatis 77. Anno Christi 1547.

Henricus Bullingerus Theologus Tigurinus, obijt anno Dom: 1575. 17. Septemb. ætatis circiter 76. Ergo non multum abfuit ab 77.

Antonius Nebrissensis Hispanus, obijt anno ætatis 77. Chytræus.

Albertus Marchio Brandenburgensis Dux primus Borussiæ, ex magistro ordinis Teutonici factus Dux, mortuus anno ætatis 77. quem paucis mensibus excessit.

M. Hul-

M. Huldericus Martinus præpositus monasteriensis, mortuus anno ætatis 77.

Iohannes Batelius, Rector scholæ Luneburgensis, obijt anno Domini 1574. 18. *Septembris, anno ætatis* 77.

Ex monumento ipsi apud scholam Luneburg. erecto.

Hi anno 70. hebdomatico 10. obierunt.

DE *quo regius Propheta: Dies annorum nostrorum anni* 70.

Et Philo ait, quòd illo tempore vitæ finis sit optimus, integris etiamnum instrumentis sensuum.

Et Captiuitas Babylonica durauit annos 70. 4. *Reg.* 25.

Thales Milesius ex 7. Sapientibus Græciæ mortuus cum certamen Gymnicum spectaret, æstu scilicet ac siti & infirmitate fatigatus anno 70.
Quanquam Laërtius eum nonagenarium decessisse scribit, prædixit Ecclipsin Solis sub Cyaxare. Herodotus:

Pittacus Mitilenæus ex 7. sapientibus Græciæ anno 70.
Cuius est dictum, modum omnium rerum esse optimum.

Cleobulus Lydius inter 7. sapientes Græciæ, obijt anno ætatis 70.
Hi septem sapientes tempore Captiuitatis Babylonicæ, vsq; ad Cræsi ætatem floruerunt.

Socrates ab Atheniensibus damnatus, cicutam bibit auctore Diodoro Siculo anno 70.

Cyrus primus Rex Persarum, qui Cræsum vicit, eiq; pepercit, cum dictum Solonis ei in rogo recitâsset: Neminem ante finem beatum esse iudicandum: Obijt, vt in libro de Diuinat. scribit Cicero, anno ætatis 70.

David Rex & Propheta mortuus est anno ætatis 70.
quem finem vitæ nostræ constituit, qui anno Climacterico 63. à filio Absolomo regno eiectus, regnauit an-

uit annos 40. 2. Reg. 5. anno Climacterico suo 49. ob commissum adulterium à Nathane ad pœnitentiam perductus. Obijt quarto Calend. Ianuarij, ut Beatus Hieronymus reperit in archiuis Iudæorum.

Philippomenes exulum Dux Meßinensium, à quibus ueneno interfectus anno 70.

Ennius Poëta mortuus est anno 70.
Cicero.

Caius Marius, qui Iugurtham captum ante currum triumphalem egit, Teutones in Gallia apud aquas Sextias, Cimbros in Italia in campo Claudio uicit, & cùm Sulpitia rogatione prouinciam Syllæ eriperet, armis ab eo uictus & captus, sed liber factus in Africam traiecit, ab exilio reuocatus à Cinna in urbem introductus, cum septimum Consul factus esset pluribus cædibus patratis Idibus Ian. anno ætatis 70.
mortuus est, cum metu aduentantis Syllæ in pleuritiden incidisset, quam phrenesis comitata fuerat Floro referente: Alij scribunt eum mortuum esse anno Enneatico 72. Septimo die sui septimi consulatus.

Herodes

Herodes Ascolonita Rex Iudæorum, qui pueros Bethlehemiticos, & filium suum Antigonum, quinto die antequam exhalaret animam, interfecit, 70 anno sæuißimis morbis vexatus obijt.

Flauius Vespasianus Augustus ad Imperium post familiam Iuliorum peruenit, cùm Vitellium per suos vicisset: Conuulsum superiorum furore imperium virtute & vigilantia restituit: Hierosolymam misso ad eam oppugnandam cum exercitu filio vi cepit, templumq́ augustißimum cum vrbe incendit: Romā incendio deformatam & Capitolium, ædem Pacis, Claudij monumenta reparauit: natus est post Christi natalem anno vndecimo, iuxta occasum Solis: tandem profluuio ventris stans moritur: Stantem Imperatorem mori oportere existimans, anno ætatis 70. Teste Eusebio. Alij tradunt, quod non est diuersum, vixisse annos 69. menses 7. & dies 7. vt Dion.

Ælius Verus ab Hadriano Imper. adoptatus, veneno tollitur, die 1. Ianuarij anno 70.

Antonius Pius adoptatus ab Hadriano, nemini bellum intulit, sed inferentes repreßit, cuius dictum: Malle se vnum ciuem seruare, quàm mille hostes

hostes occidere, mortuus est anno ætatis 70. Carion.

Fenestella Cumæ perijt anno ætatis 70. Eusebius.

Ælius Publius Pertinax, imperauit tantum dies 85. origine gētis sordidæ, per laboris genera ad vniuersa officia assumptus, vt fortunæ vocaretur pila. Aurel. Victor crudeliter à suis militibus scelere Iuliani interfectus anno ætatis 70.

Galenus Medicus moritur anno ætatis 70. auctore Antonio Fumanello.

Hilarion Abbas siue Eremita vixit annos 70. vt ex eius precibus quas in agone mortis fecit constat: Egredere anima mea quid times? Egredere anima mea quid times? Egredere quid dubitas? Septuaginta prope annos seruijsti Christo, & mortem times.

Ludouicus Germanicus Ludouici Pij filius, nepos Caroli Magni, Francoforti obijt anno ætatis 70. anno Christi 976. 28. Augusti.

Origenes Theologus acutus, sed multum tribuens allegorijs, mortuus Tyri anno ætatis 70. atque ibidem sepultus. Eusebius.

Rogerius Normannus, Comes Calabriæ ac Siciliæ, qui Saracenos eiecit ex Sicilia & ibidem po-

ſteris regnum conſtituit, obijt anno ætatis 70. Anno Domini 1101. menſe Iulio: Cuius ſymbolum fuit:
Appulus & Calaber Siculus mihi ſeruit & Afer.

Ottho Epiſcopus Bambergenſis, Comes de Andeſcho, qui Pomeraniam ad fidem Chriſti conuertit, moritur anno Domini 1139. anno ætatis 70. Tritt. vltimo die Septemb. Saurius.

Conſtantinus IX. Imperator occidentalis, mortuus anno Domini 1028. 9. Decemb. cùm ferè attigiſſet annum ætatis. 70.

Eduardus 1. Rex Angliæ 70.

Conſtantinus X. filius Romani, obijt Conſtantinopoli circa Calend. Septemb. Vixit aliquot menſes & annos 70. Panuinius.

S. Brigitta ex Suecia mortua Romæ, ſepulta in Monaſterio Vuaſtemia in Suecia, quæ ſcripſit reuelationes. 70. Æneas Syluius.

Loë Imperatrix Conſtantinopolitana, quanquam decrepita, tamen cum adhuc impotenti libidine arderet, maritum ſibi tertium delegit, quem àb exilio reductum imperio præfecit, ſed non diu vixit, vt Zonaras ait, extincta anno ætatis 70.

Alexius

Alexius Comnenus Constantinopolitanus Isaaci filius diuturno & graui morbo fractus, perijt anno ætatis . 70.
cum imperâsset annos 37. menses 4. cum dimidio 18. Calend. Septemb.

Andronicus Palæologus Imperator, qui extremam senectutem difficilem habuit, exagitatus insidijs filiorum attigit annum 70.

Reuchlinus homo doctus, qui Hebraicam & Græcam linguas in Germaniam primus adduxit, obijt anno ætatis 70.

Petrus Mocenigus Dux 69. Venetorum, qui Caramaniæ reges contra Othomannos restituit, Schodram obsidione liberauit, Cyprum pacauit, vixit annos 70.
Mensem 1. dies 20. Marcellus. Obijt 15. Febr.

Amurathes Turcarum Imperator, qui vicit ad Varnam Bulgariæ vicum distantem à Constantinopoli 20. milliaribus Ladislaum Regem Poloniæ ac Vngariæ, ac eum in prælio interfecit, cùm Ladislaus iuramentum datum ex iussu Pontificis violaret, cùm antea Ladislaus cum Amurathe decennales inducias contraxisset, apoplexia extinctus est anno regni sui 34. ætatis 70.
Michael Neander.

Xystus IIII. Papa Romanus Sauonensis ex ordine Minorum vixit annos 70. dies 22. horas 12. mortuus anno Domini 1484. Ex monumento Romæ.

Sigismundus Imperator, Caroli IIII. filius, qui Constantiense Concilium celebrauit, vt ait Cuspinianus, obijt die 8. Decem. annum ætatis agens 70. Anno Domini 1437. Mortuus in Bohemia, sepultus in Vngaria.

Alexander Borgias VI. Pontifex, qui, vt Machiauellus scribit, nihil quàm mortalium impostorem egit, nihil quam omnem malitiam & fraudem, qua hominum genus falleret, exercuit: nemo qui speciosius iurârit iusiurandum, vicißimq́, quì minus præstiterit nemo vnquam fuit: per ministri incuriam epoto veneno, quod alijs dari iusserat, annum 70. Per octo menses excedens obijt, die 18. Augusti.

Iulius II. Papa in Vaticano Palatio perijt 70. die 21. Februarij. Fuit Sixti IIII. fratris filius, Iohannem Bentiuolum superauit, & oppida, quæ sunt à Pisauro Bononiam, vsque redegit sub dominium Ecclesiæ.

Nicolaus Vrsinus Comes Pitilianus, Dux Venetorum exercitus contra Maximilianum I. Imperatorem, obijt ætatis anno 70.

Iacobus Sadoletus Cardinalis Philosophus, perijt annum agens 69. Ergo aliquot tantum menses abfuit ab 70.
Gauricus.

Matth. Curtius Ticinensis Medicus insignis ac Vindex Galeni & Hippocratis, vixit annos 70.
Ex monumento Florentiæ à Cosmo Medice duce erecto.

Iohanna Mater Caroli V. septies septem annos, hoc est, 49. vidua permansit, tandem morbo extincta, anno ætatis 70.
Zenocarus à Schowenburgk.

Elisabetha Iohannis Regis Danorum filia, coniunx Ioachimi I. Electoris Brandeburgensis mater ac auia 70. Principum, quos maxima ex parte superuixit, decessit anno ætatis 70.
Hondorff. nonnulli scribunt eam decessisse 72.

Marchio Fridericus de Ansbach moritur, prius mente captus anno 70.
Iodocus Toletanus Philosophus & Theologus, apoplexia mortuus plus minus natus 70.
Callid.

Iohannes Michaël Saracenus, Archiepiscopus Materanus vrbis gubernator & Cardinalis, obijt anno ætatis suæ 70.
addita est etiam à Iunctino illa causa mortis, quod Horoscopi directio ad Saturni terminum peruenit.

Blondus historicus celebris, & multorum Pontificum Romanorum secretarius, moritur Romæ, anno ætatis. 70.
quem aliquot mensibus superauit.

Franciscus Petrarcha eo ipso die, quo natus erat in orbem recurrente, obijt vno die minor septuagenario in collibus Euganeis prope Patauium sepultus anno Christi 1374. anno ætatis 70.

Erasmus Roterodamus Theologus & insignis Orator, moritur Basileæ 4. Idus Iulij, anno Domini 1536. anno ætatis 70.

Eloquio clarus qui vicit Erasmus Athenas,
Non minor eximio, qui Cicerone fuit.

Iohannes Schonerus Mathematicus, mortuus 16. Ian: anno ætatis 70.

Nicolaus Copernicus Mathematicus & Astrologus eximius, & in illa arte Germanicus Ptolomeus 70.
19. die Ian: anno Christi 1543.

Fride-

Fridericus Dux Lignicensis anno ætatis 70.

Matthi.s Bredenbachius, qui semper bonis literis incubuit, easq; feliciter perdidicit, anno ætatis (70.
Panthal. Callid.

Santes Pagninus, cuius est Lexicon Hebraicum, moritur Lugduni anno ætatis 70.
fuit Theologus ordinis Prædicatorum, Latinè, Græcè, Hebraicè, Chaldaicè & Arabicè doctißimus.

Ericus Dux Brunsuicensis & Luneburgensis relicto hærede Erico Iuniore, moritur anno Christi 1540. ætatis. 70.

Doctor Gregorius Pontanus Senior, Electoris Saxoniæ Cancellarius, moritur 20. Febr. anno ætatis (70.
Panthal.

Iohannes Weinman *Medicus in Ansbach* 70.

Vuilhelmus à Dietenbach, eques auratus ex nobili familia Bernensi 70.
Panthal.

Gangolphus liber Baro in Hohen Heroltzeck/ *& maximus Dux exercitus, præsertim in bellis, quæ inter Maximilianum Cæsarem & Venetos gesta sunt: sæpe etiam cum Turcis feliciter conflixit, obijt anno ætatis* 70.
Panthal.

Tiberius Crispus Romanus Cardinalis ætatis 69. obijt

obijt Romæ. Ergo per aliquot menſes abfuit ab anno 70.

Lazarus Bonamicus ex Baſſano quondam Patauino oriundus, Poëta, Orator, & Philoſophus ſummus, moritur Patauij anno Ch: 1552. ætatis 70.

Paulus Iouius Epiſcopus & hiſtoriographus, mortuus Florentiæ, annum agens 69. die 11. Decemb. Ergo non multum abfuit ab anno 70. *Bucholzerus.*

Theodorus Brandt/ *Conſul Baſilienſis, anno ætatis* 70. *Panthalion.*

D. Leonhardus ab Eck Iuriſconſultus, obijt anno ætatis 70.

M. Sebaſtianus Stenda Erfurdiæ obijt 70. *Chemnicius.*

Hermannus Siegman Tribunus Reipub. Lubecenſis, vixit 5. dies, menſes 3. annos 70. *mortuus anno Domini 1571. Calend. Nouembris, vt monumentum ibidem in templo Mariano erectum teſtatur.*

Iohannes Koller Protonotarius Luneburgenſis, de illa Repub. bene meritus, omnibus charus, obijt, vt conſtat ex eius monumento in templo D. Mariæ virginis ſito, anno ætatis 70.

Hi

Hi anno 42. Hebdomatico 6. obiêre.

Titus Vespasianus, qui Hierosolymam & Iudaicam gentem vicit, Patrem virtutibus superans, amor & deliciæ generis humani dictus fuit. Non oportere quenquam à sermone Principis tristem discedere dicere solitus est. Imperio cum Patre beneficè & liberaliter gesto, omnium luctu placidè obijt die 13. Septemb. anno ætatis 42.

Lucius Verus natus est Romæ anno Christi 129. *obijt Alpini apoplexia correptus anno ætatis* 42.

Heraclius, qui Persas depellauit 42.

Rolandus sororis Caroli Magni filius Blauij Comes perijt pugnans cum Saracenis anno Do: 796. *in pyrenæis montibus non ferro, sed siti an: ætatis* 42. *Turpinus: quod constat ex versibus à Carolo Magno factis.*

Tu patriam repetens tristi nos orbe relinquis,
Te tenet aula nitens nos lachrymosa dies.
Sed qui lustra octo geris, & binos super annos
Ereptus terris iustus ad astra redis.

Iohannes Albertus Rex Poloniæ anno ætat: 42.

Dithmarus Comes Saxoniæ Episcopus quartus Mersburgensis, obijt anno Domini 1021. *die* 29.

Nouembris, annum agens 42.
Chronicon Marsburgense.

Iohannes Regiomontanus Mathematicus Romæ obijt ætatis 41. Ergo perijt annum agens 42.
Quanquam Hector Betius scribat, illum obijsse anno 28. tamen constat illum ad annũ 42. peruenisse.

Erasmus Reinholdus, qui tabulas Prutenicas edidit, & Mathematicus excellens fuit, obijt Salueldiæ in patria 19. Februarij, anno ætatis 42.

D. Iustus Ionas Iunior Ireconsultus Hafniæ, in Dania decollatus est anno ætatis 42.
cùm se imprudens bellicis rebus immisceret.

Caspar Buschius excellens Organista Norib ergensis, obijt anno ætatis 42.
Vuolffgangus Benius, duorum Electorum Saxoniæ, matrum Concionator aulicus discessit 42.
Chemnicius.

Rudolphus Agricola, die 28. Octobris, anno Domini 1485. natione Frisius, Heidelbergæ sepultus anno ætatis 42.
Bucholzerus.

Martinus Eisengrenius Theologus, cum hac inscriptione Ingolstadiæ sepultus:

De te quid fiet amice lector cogita.

Vixit

Vixit annos 42.
menses 4. dies 7. Engardus.

Hieoronymus Ferrariensis, vixit annos 41
Ergo obijt anno ætatis 42.
3. Calend. Octob. anno Domini 1542. Vt constat ex monumento Romæ ei erecto.

Henricus II. Galliarum Rex Francisci filius, accedente ardente febri ad vulnus capitis, quod in nuptijs sororis, cum Duce Subaudiæ ac Pedemontano, in hastiludio acceperat, perijt anno Domini 1559. die 10. Augusti, annum agens 42.

Adolphus Vuilhelmus de Dornberch nobilis Hessus, obijt die 6. Octob. anno ætatis 42.

Samuel Comes de Vualdeck, obijt anno Christi 1570. die 6. Ianuarij anno ætatis 42.

Hi anno 35. hebdomatico 5. obierunt.

Tolomaus Philometor VI. Ægypti Rex obijt anno ætatis 35.

Constantinus Magnus salutatur Imperator, anno ætatis 35. *Eusebius.*

Quintus Clodius Hilarius vixit annos 35. *Ex monumento Romæ.*

Albertus Marchio Brandenburgensis, qui cum Carolo V. & Francisco rege Galliæ bella gessit, exul perijt 8. die Ian: anno ætatis 35.

Christophorus Longolius diligens imitator Ciceronis, moritur Patauij 11. Sebtem. an: ætat: 35. Eius hoc legitur apud Patauinos Epitaphium, cuius auctor est Bembus Cardinalis.

Te iuuenem rapuêre Deæ fatalia nentes
Stamina, cum scirent moriturum tempore nullo
Longoli, tibi si tempus seniumq́; dedissent.

Ioachimus Brocktorff nobilis Holsatus, ac in bello Suecico vnus equitum alæ dux, perijt post longum morbum ætatis 35.

Hieronymus Triuisanus Episcopus Veronensis, mortuus est in Tridentino Concilio exulceratione hemorro-

morroidum, ut ei Venetijs Iunctinus prædixerat anno ætatis 35.

Theobaldus de Annibalis fuit decapitatus anno ætatis 35.
Iunctinus.

Fridericus Dux Saxoniæ, Ducis Georgij filius, maritus unius mensis, moritur Dresdæ, & sepultus Misniæ, anno ætatis 35.
anno Domini 1539. *die* 26. *Febr.* *Fabric.*

Abdelmelochus rex Mauritaniæ seu Barbariæ ut hodie vocant, congressus cum Sebastiano Rege Portugalliæ, & fratris filio Muleio Mahomete, cum suos fugere videret, furore incensus, ac hostem aggredi conatus, paralysi tactus, amissa voce intra horam animam exhalauit, anno ætatis 35.
Freigius.

Hi anno 28. hebdomatico 4. obierunt.

PErsius Flaccus Satyricus Volaterranus anno Ch: 64. sub Nerone mortuus anno ætatis 28. die 24. Nouemb. Euseb. Eber.

C. Caligula Cæsar Germanici filius in castris educatus, cognomentum Caligulæ adeptus est, tres sorores suas constuprauit, pro Deo se coli voluit, imperauit annos ferè 4. & tandem 30. vulneribus interfectus est anno ætatis 28. aut hos paululum excedens, die 24. Ian. Sueton.

Theodoricus II. filius Childeperti II. Rex Austriæ & Aurelìorum, cùm ad bellum Clotario Magno inferēdum se compararet, obijt natus annos 28.

Attusia Lucana Sabina vxor Ausonij obijt, nata annos 28.

Quæ modo septenos quater impletura Decembres
Liquisti natos pignora nostra duos.

Ludouicus VI. Landgrauius Thuringiæ S. Elisabethæ maritus, mortuus anno ætatis 28. 10. die Septemb. Cùm Brundusij Imperatorem expectaret Fridericum, cum quo in Syriam contendere volebat. Eber.

Tertio

Tertio anno post coniunx eius mortua est anno Domini 1231. 19. Nouemb. satis calamitosa fœmina, quæ matrem reginam Vngariæ amisit gladij supplicio, virum apud exteros, filium domi veneno: ipsa præterea ab Henrico fratre mariti in exilium pulsa. Ista tamen omnia virtute & patientia superauit. Eberus.

Osualdus Rex Angliæ, filius Achæ sororis sancti regis Edmundi in prælio occubuit anno ætatis 28. *Sigfridus.*

Philippus Rex Hispaniarum Maximiliani I. Cæsaris filius, Caroli V. pater, mortuus an: ætatis 28. 25. *Septembris: alij* 17. *Septemb.*

Hippolytus Medices Cardinalis ex veneni potione interijt, natus menses tres & annos 28. *Gauricus.*

Daniel Garcæus melancholia extinctus anno Climact. 4. id est, annum agens 28. *Iunctinus.*

Hieronymus Vrsinus Romæ ante ædem pulchræ puellæ fuit vulneratus, ex quo paucos dies post in suo oppido, perijt anno ætatis 28. *Iunctinus.*

Iohannis Medices pater Magni Cosmi Ducis Hetruriæ ictu tormentalis machinæ perijt. 28. *Iunctinus.*

Henri-

Hi anno 21. Hebdomatico 3. obierunt.

MAximinus Iunior, Maximini Imperatoris filius, interfectus est ad Aquilegiam cum patre in tumultu militari anno ætatis 21.

Valentinianus Minor ab Eunuchis proprijs Cubicularijs strangulatus est Arbogastro id procurante annos natus viginti. Ergo obijt anno ætatis Sigonius (21.

Balduinus VII. & vltimus Rex in Ierusalem perijt annum vix assecutus ætatis 21.
Leonhardus Rauwolff.

Vladislaus Iunior, Rex Vngariæ ac Poloniæ, cùm pacem iuratam ex Iuliani Cardinalis instinctu, & Pontificis iussu renunciasset ad Varnam infeliciter pugnans à Turcis interfectus est anno Domini 1444. die 10. Nouemb. anno ætatis 21.
Bonfinius. Cromerus, de quo hi versus:

Romulidæ Carrhas: ego Varnam clade notaui,
Discite mortales non temerare fidem.
Me nisi Pontifices iussissent rumpere fœdus
Non ferret Schyticum Pannonis ora iugum.

Ludouicus gratus vtriusque linguæ, astrorum & totius Mathematicæ scientiæ peritus, vixit an-

nos 20. menses 8. dies 5. obijt Cal. April. sepultus Romæ in arce Cœli, anno ætatis 21.

Ludouicus vltimus Rex Vngariæ victus & Turcas, fugiens in palude mortuus inuentus, anno ætatis 21.

Stephanus Broderith Procancellarius Ludouici.

Franciscus Francisci I. regis Galliæ filius, perijt anno Domini 1536. 10. *Augusti veneno sublatus à Comite, Sebastiano de monte Cuculo Italo, anno ætatis suæ* 19. *mense* 5. *die* 13. *abfuit per septem menses ab anno Climacterico* 21.

Sixtus ab Hemminga.

Fridericus Marchio Brandenburgensis Archiepiscopus Magdeburgensis, Ioachimi II. Electoris filius, obijt anno ætatis 21.

Melchior Sestedius nobilis Holsatus, vnicus filius, obijt anno ætatis 21.

Fridericus Dux Luneburgensis Ernesti filius, accepto vulnere in prælio, commisso inter Mauritium Electorem Saxoniæ, & Albertum Marchionem Brandenburgensem moritur ex vulnere post prælium Cellis Saxonum anno ætatis. 21.

Margaretha Coniunx Comitis Guntheri Vuillingæ, obijt anno Domini 1580. *die* 20. *Octobris, anno ætatis* 21.

Simon

Simon Montegatius mortuus est tabe die 17. *Febr. anno ætatis* 21.

Iunctinus, Cardanus. Addunt & illam causam, quòd directio Horoscopi ad quadratum Saturni peruenit.

Cipierrius præfecti prouinciæ Comitis Tendij filius adolescens, viginti annos natus, ad forum Iulij crudeliter ab Arsio, cùm Ducem Subaudiæ consanguineum consalutâsset, pugione necatur. Ergo perijt anno Climacterico 21.

In commentarijs de statu Galliæ.

Hi anno 14. Hebdomatico 2. obierunt.

BRitannicus filius Claudij Cæsaris à Nerone interficitur veneno anno ætatis 14.

Filia Fundani annum agens 14. *moritur, cui puellæ, vt Plinius lib. 2. scribit, fuit senilis prudentia, matronalis grauitas, & suauitas puellaris.*

Alexius Comnenus filius Manuelis Imperatoris, à suo tutore Andronico regni administrationi inhiante noctu strangulatur, & plumbeo loculo impositus, in mare submergitur, anno ætatis 14.

S. Regina ab Olybrio iudice ob professionem Christianam decollata fuit, nata aliquot menses & annos 14.

M. Iulius Licinius Iunior Cæsar vixit annos Onuphrius. (14.

Alexius IIII. Anglus Imperator Constantinopolitanus laqueo necatus in carcere Byzantij, 5. Cal. Feb. Vixit plus minus annos 14. *Onuphrius.*

Arturus Princeps, Henrici VII. Angliæ regis filius, Catharinam Ferdinandi regis Hispaniæ filiam in vxorem duxit, & quinto post mense lenta febri

febri moritur, anno Christi 1500. annum ætatis agens 14.

Mustapha Imperatoris Baiazetis frater, annum agens 13. arma mouit contra fratrem, à quo paulò pòst ex insidijs captus & strangulatus, perijt anno ætatis fere 14.

Martia Iohannis Pontani filia vixit menses 7. annos 14.

Ex monumento Neapolitano.

In Vuesalia superiori Vuernerus puer à Iudæis in die parasceues suspensus, flagellatus, & membris omnibus concisus, crudeliq; morte peremptus est anno ætatis 14.

Caius Ranzouius Pauli filius, annum 14. *vix egressus, obijt Dresdæ anno Domini 1580. die 9. Septembris.*

Hi ſeptimo anno obierunt.

LVcius Verus Cæſar obijt Septennis. Fuit Diui Antonini filius ex Annia Fauſtina vxore ſecunda. Lamprid. Panuinius.

Guntranus filius Cleodemiri Aureliorum regis, à Patruelibus ſuis Clotario & Gildeberto regibus occiſus, & Lutetiæ in æde S. Geneföſæ ſepultus eſt, anno ætatis 7.

Fridericus Martini & Mariæ Siciliæ regum vnicus filius annos natus 7. *dum regibus ſpectantibus haſtiludio ſe exerceret ærata cuſpide transfixus occubuit, Hiſtoria Sicula.*

Hi die ſeptimo obierunt.

Infans quem genuit rex David ex Vriæ vxore obijt die ſeptimo. 2. reg. 12.

Hi

HI ANNIS ENNEA-TICIS OBIE-RVNT.

IAred vixit annos 962. mortuus est ergo anno enneatico 963. qui continet in se nouies 107. Genes. 5.

Iohannes de temporibus Caroli Magni armiger fuit, & superuixit annum Enneaticum 360. qui continet in se nouies quadraginta. Nam scribunt, illum periisse annum agentem. 361. Nauclerus, Martinus Cromerus, Robertus Ganguinus, & multi alij. Ego tamen vix credo hisce seculis aliquem tamdiu viuere potuisse, cùm mortuus sit anno Domini 1139.

Isaac mortuus est anno ætatis 180. Enneatico, qui nouies in se continet. 20. & sepelitur in Hebron. Genes. 35.

Lucius tertius è Bononia mortuus anno 135. Enneatico, qui continet in se 15. nouies. Hieronymus. Cardanus.

Pytha-

Pythagoras Abdorites Philoſophus, qui in Samo inſula natus, in Calabria ſuos cœtus ac ſcholam habuit, aceto Scillitico vtens, produxit vitam inger vſq; ad annum 117.
Enneatic. 13. *referente Galeno.*

Gorgias Siculus Philoſophus & orator, vixit annos 108.
Ergo perijt anno Enneatico 12. *Plinius.*

Interrogatus fertur, cur tamdiu viuere vellet, reſpondiſſe dicitur, nihil ſe habere, quod ſenectutem incuſaret. Interrogatus iterum, cauſam tam longæ ſenectutis & integræ valetudinis reſpondiſſe, à Luciano in Macrobijs traditur, quod aliorum conuiuia non ſit ſectatus.

Democritus Philoſophus, vixit annos 108.

Hi

Hi anno 99. Enneatico 11. obiêre.

Socrates Orator Athenienſis (de quo Cicero ſcribit, quod ex eius ſchola tanquam ex equo Troiano innumeri prodierunt Oratores) audita Cheronenſi clade quadridui inedia moritur, non volens quarto videre Athenas occupari. Plutarch. in vita Rhetorum: ætatis ſuæ 99.

Eli ſummus Sacerdos, vixit annos 98. 1. *Samuel.* 4. *Et cum Scriptura ſemper loquatur de annis completis, periјt annum agens* 99.

Iohannes Apoſtolus frater Iacobi Maioris in ardenti inuocatione Dei Epheſi ſub Traiano, cum vix hebdomaticum ſuperâſſet ſecundum longobardicam hiſtoriam moritur 99.

Statilia ex nobili domo obiјt, anno ætatis 99, *ſub Claudio principe. Plinius.*

Hi anno 90. Enneatico 10. obiêre.

PYRrho Helienſis, obijt anno ætatis 90.

Diogenes Cynicus ferme exceßit annos 90.

Epicharmus Cous, obijt anno ætatis 90.

Protagoras obijt, cùm attigiſſet annum 90.

Apollodorus ait, eum anno 70. mortuum.

Sophocles auctore Diodoro, moritur an: æt. 90.

Eleazar de primoribus Scribarum, nolens comedere carnes ſuillas interficitur, anno ætatis 90.

Hieron rex Siciliæ, anno ætatis 90.

Tarquinius Superbus ſeptimus rex Romanorum, qui occiſo Seruio Tullio regnum ſcelere occupauit, eiectus iterum propter filij adulterium Lucretiæ illatum, Cumæ in exilio mortuus eſt anno ætatis. 90.

Oreſtes filius Agamemnonis, qui interfecit Ægyſthum adulterum & matrem, obijt an: ætatis 90. præfuit Moreæ, hoc eſt, Peloponeſo 70. annos.

Maſiniſſa rex Numidiæ, obijt bello Punico tertio, cùm regnaſſet annos 60. & vixiſſet 90.

Mater Pomponij Attici, obijt anno ætatis 90.

Caius Valens, cùm iam annos 90. natus, conſulatum geßiſſet, ſub quo Domitianus interfectus eſt, obijt anno ætatis 90.

Ouidius lib. 4. Tristium ait: Patrem suum vixisse annos 90.

Benedictus Monachus in Nursia, pater ordinis Benedictini, ex quo fuerunt 24. Pontifices, 200. Cardinales, obijt anno ætatis 90.

Gregorius XII. Pontifex 90.

Gregorius Nazianzenus obijt, vt ait Prosper anno ætatis 90.

Cælius Argicius Arborius auus Ausonij, vixit annos 90.

Vt constat ex Epigrammate Ausonij:

TV nouies denos vitam cùm duxeris annos
Expertus fortis tela cauenda Deæ.

Paulinus sororis Ausonij gener, vixit annos 90.

De quo idem Ausonius.

Inter concordes vixisti fidus amicos,
Duodeuiginti functus Olympiades.

Iulius Ausonius vixit annos 90.
vt constat ex Epicedio filij Ausonij, vbi pater de seipso loquitur moriens:

Nonaginta annos baculo sine, corpore toto
Exegi, cunctis integer officijs.

Amandus, qui Dagoberti regis filium baptizauit, Episcopus Traiectensis, obijt anno ætatis 90.

Pothinus Episcopus Lundensis perijt, martyr factus, Isodoro testante anno ætatis 90.

Franciscus Philelphus, mortuus Bononiæ in Februario, anno ætatis 90. *tam pauper, vt ad efferendum funus cubiculi & culinæ instrumenta venierint.*

Iohannes XXII. Papa Auenione moritur 90. *qui confirmauit publicationem Clementinarum, die 4. Decemb.*

Iodocus Barbatus rex Romanorum, obijt in oppido Morauiæ Brumia 13. Calend. Aprilis, vixit annos 89, & menses aliquot. Cuspin. 90.

Georgius Trapezuntius, qui in senecta omnium literarum oblitus dicitur, moritur Romæ an: æt. 90.

Dux Guilhelmus Brunsuicensis 90.

D. Hieronymus Brunsuick Medicus & Pharmacopola Argentinensis, illæsa valetudine perduxit vitam ad annum 90.

Franciscanus Monachus Gorcouiensis Danus, necatus est laqueo apud Breilam natus annos 90. *Eitzingerus.*

Hi

Hi anno 81. Enneatico 9. mortui sunt.

PLAto mortuus, ut ex Cicerone, Seneca & Censorino constat, anno ætatis 81. *eodem die, quo in lucem venerat, recurrente, & quem legitimum vitæ finem existimauit, eundem etiam assecutus est. Quemadmodum etiam Attalus rex, & Pompeius Magnus natali die periêre, ut constat ex Plutarcho.*

Diogenes Cynicus ubi cruditate in Choleram solutus est, anno ætatis 81. *Censorinus.*

Pindarus Poëta vixit annos 80. *Ergo decessit anno ætatis* 81.

Xenocrates Chalcedonius Platonis auditor 81. *Censorinus.*

Dionysius Heracleotes, ut vita abiret, cibo abstinuit, obijtq́ anno ætatis 81. *Censorinus.*

Eratosthenes orbis terrarum mensor 81. *Censorin. Suida.*

Simonides Græcus Poëta, ut Eusebio placet, obijt anno ætatis 81. *clarus fuit tempore Tarquinij. V. Romanorum re-*

gis, cum ad octogesimum peruenisset annum multa composuit: Cuius est dictum: Fortuna innocentem sæpe deserit: Spes autem bona nunquam.

Numam Pompilium Romanorum II. regem, qui ædem Vestæ fecit, virgines vestales legit, Sacerdotes Martis XII. instituit, Pontificem Maxim. creauit, annum in duodecim menses distribuit, additis Ianuario & Februario, sepultus in Ianiculo: non longe maiorem octogenario obijsse Plutarchus scribit. Ergo obijt ætatis anno 81. *nonnulli anno* 83.

Camillus obijt anno ætatis 81. *vt ex Plutarcho colligitur. Nam electus in dictatorem, cum annum* 80. *attigisset, anno sequenti cùm Roma graui peste laboraret, maturo funere obijt.*

M. Portius Cato Censorinus, qui Carthaginem delendam censuit, Galbam octogenarius accusauit, ipse quadragies quater accusatus gloriose absolutus post octoginta annos filium genuit, & vt multi opinantur, anno ætatis 81. *aut paulò pòst obijt.*

Antigonus, quem dicunt filium Nothum fuisse regis Philippi, etsi aliquot prælijs aduersarios vicerat, tamen tandem in acie multis vulneribus extinctus est,

ctus est, agens annum 80. Quare per aliquot menses tantum abfuit ab 81.

Numidia Quadratilla paulò minus octogesimo ætatis anno decessit. Plinius Iunior. Ergo aliquot tantum menses abfuit ab Enneatico 81.

L. Piso Pontifex, placide obijt annorum 80.

Hircanus summus Sacerdos, interfectus ab Herode post pugnam Actiacam, cùm ad Octauium proficisceretur, anno ætatis 81.

Gordianus Senior in Imperatorem electus est, cùm annum ageret ætatis circiter 80. Qui deinceps cum vrbs Carthaginensis á Cappelliano vi deuicta esset, in cubiculo se laqueo suspendit, annum ætatis agens, vt verisimile videtur 81. Herodianus.

Helena Augusta regina Angliæ Constantini Magni mater, 20. Iul. obijt, testamento præsente filio, ac nepotibus condito, anno ætatis 80. Ergo egit annum 81. Alij volunt 18. Augusti.

Sanctus Martinus miles sub Iuliano, ac postea miles Christi, & Episcopus Turonensis factus, mortuus anno Domini 397. 11. die Nouembris, anno ætatis 81. Marianus, Contractus, Sigebertus.

Vuil-

Vuilbradus natus ex Anglia primus Traiectensis Episcopus, præfuit Episcopatui annos 45. mortuus anno Christi 739. 7. Decemb. anno ætatis 81.

Ludouicus Senior Barbatus dux Bauariæ, & aliquot menses & annos vixit 81.

Hilarius Monachus & Eremita, vixit annos 80. *Ergo obijt* 81.

Vitaudus Lithuanus patruelis, Iagellonis regis Polonorum, cui Sigismundus Imperator diadema regium promiserat, spiritum exhalauit, cùm aliquantulum excessisset annum octuagesimum, id est, anno 81.

S. Germanus Episcopus Parisiensis, qui Heritbertum Childeberti patruum, regem Parisiorum, propterea quod duas sorores duxisset, excommunicauit: Sepultus in Ecclesia S. Germani de Pratis, mortuus anno ætatis 80.
Ergo parum abfuit ab anno 81.

S. Hildegardis Abbatissa Cœnobij Bingensis, mortua paululum egressa annum 81.
agens annum 82. 17. *Septembris, Tritth.*

Skergelius princeps Lithuaniæ annum 80. *excessit.*
Ergo obijt anno ætatis 81.
Henric. Panthalion.

Amiras

Amiras Saracenorum rex, cùm vixiſſet annos 80. & regnâſſet annos 19. Ergo obiit anno 81.

Albertus Magnus ex nobili familia Bolſtadenſium, primò Monachus ordinis Prædicatorum, poſtea Epiſcopus Ratiſponenſis deceſsit anno 81. *Anno Domini* 1280. *Coloniæ ſepultus, regnante Rudolpho. Callidius.*

Paulus III. Pontifex Maximus, ex Farneſiorum familia excedens, vt illi prædictum erat audita morte nepotis, annum ætatis 81. 10. *die Nouembris mortuus eſt.*

Sigiſmundus I. Caſimiri filius rex Poloniæ, Magnus dux Lithuaniæ ætatis anno 81. *menſe* 2. *die* 7. *regni* 42. *ipſo die paſchatis, regno in pace relicto, & Reipub. rebus bene diſpoſitis diſceſsit.*

Gentis Beſchit nobilis fœmina ob patientiam clara, vno die grauida maritum, & duos filios amiſit, cuius tumbæ aſcriptum:

Durum ſi neſcis vincit patientia
mortua anno ætatis 81.
Chemnicius.

Franciſcus Ximenius Minorita & Archiepiſcopus Toletanus, & Caroli V. nonnullorum bellorum dux, ætatis ſuæ circiter 80. *obiit.*
Ergo tantum paucos menſes abfuit ab 81.

Tale Epitaphium illi positum:

Prætextam iunxi sacco, galeamq́ galero
Frater, dux, præsul, Cardiniusq́ pater.

Cosmus Medices Octogenarius discessit: Ergo parum abfuit ab anno 81.
Sleidanus.

Lucas Cranach pictor excellens, & vir sapiens, obijt 16. Octobris, anno ætatis 81.
Bucholzerus.

Conradus Pegelius Bernardo Senatore Vuismariense natus, qui amplius 60. annis in Academia Rostochiana Professor vixit, excessit ex hac vita anno Domini 1567. die 27. Nouembris, anno Enneatico 81.

Arnoldus Burenius Professor Academiæ Rostochiensis, obijt anno Domini 1566. 17. Calend. Septemb. anno ætatis 81.
Ex monumento.

Hermannus Archiepiscopus Coloniensis Comes in Vueda, moritur anno 80. tãtum per quatuor menses & 17 dies abfuit ab 81.
13. August. Calend. Sanctor.

Vuilhelmus Comes Hennebergensis, post piam Confessionem & DEI inuocationem placidè obijt, anno Christi 1559. die 24. Ianuar. ætatis 81.

Chilia-

Chilianus Leibius Prior Rebderfensis 81.
Panthalion.

Olegarda Ranzouia, mater Caij & Iohannis Ranzouij, nec non Catharinæ Ranzouiæ, obijt peste Octogenaria.
Ergo non multum abfuit ab 81.

Katharina Ranzouia filia præcedentis Olegardæ, Abbatissa monasterij nobilium in Itzehoë, soror Iohannis Ranzouij, mortua die 23. Ianuarij, anno Christi 1564, anno ætatis 81.
Id constat ex monumento in prædicto monasterio illi erecto.

Augustinus Beroius Iurisconsultus, vixit annos 79. menses 11. Ergo 1. mensem abfuit ab anno 81. *obijt anno Domini 1554. Idib. Septemb. Ex monumento Bononiæ ipsi erecto.*

Annas dux Mammorantius Galliæ Connestabilis, septem vulneribus à ductore Copiarum Stuardo Scoto confectus occubuit anno completo 80. 13. *Nouemb. Ergo perijt anno ætatis* 81.

Ei tale Epitaphium est factum:

Octo qui decies peregit annos,
Octo prælia qui cruenta gessit,
Octo vulneribus iacet interemptus,
Septem dicitis esse vos nec octo?

Septem vulnera fecit hoſtis extra:
Octauum ſibi fecit intus ipſe,
Cæſum ſe patria dolens inulta.

Muſtapha Amurathis 3. Turcarum Imperatoris Vezyr Baſſa, ob non auditos à Perſis miſſos legatos, & quod militares dignitates vendiderat, Conſtantinopolim vocatus, iras & minas Imperatoris metuens, ſumpto veneno mortem obiuit voluntariam, annos natus plus minus octoginta. Ergo aliquot menſes tantum abfuit ab anno 81.

Et eſt ille, qui Venetis noſtra memoria Cyprum eripuit: Bragatinum Famauguſtæ præfectum contra fidem datam ſupplicio affecit: Qui paulò ante Ægypti ac Syriæ regni motus compoſuit: Arabes rebellantes domuit, qui Baiazetem Solymanni filium iuſſu Imperatoris perſecutus eſt. Franciſcus de Bilderbegh.

Hector ab Hemminga, mortuus eſt Franeceræ, anno Domini 1572. 12. die Nouembris, propemodum Octogenarius. Ergo aliquot menſes tantum abfuit ab anno 81.
Sixtus ab Hemminga.

Hi anno 72. Enneatico 8. obierunt.

Ttalus rex Bithiniæ ac minoris Asiæ Liuio referente regni sui 44. anno ætatis obijt 72.

Mithridates rex Ponti, cùm prius felicitate Syllæ, virtute Luculli, & magnitudine Pompeij præstantißimorum ducum esset fractus, à proprio filio Pharnace obsessus seipsum veneno interfecit, cùm annos 60. imperâsset, & cum Romanis 40. annos bellum geßisset, & viginti duas gentes gubernâsset, quarum linguas callebat, & attigisset annum 72.

Sulpitius Galba, Septimus Imperator, Orator. iustitiæ æquitatisq; amans, Romæ in foro equitum M. Ottonis opera missorum impetu, imperij sui septimo mense, & septimo die oppressus est, anno ætatis 72.

Ioseph.

Epicurus, vt scribit Cicero, obijt anno ætatis 72.

Diocletianus Dalmata Imperator sponte, quod rarò fit, Imperiales fasces Nicomediæ deposuit, & in proprijs agris consenuit, epoto veneno, cùm à Constantino minaces accepisset literas, disceßit annum agens 73. Ergo per aliquot menses tantum exceßit 72.

Vrbanus VI. Pontifex, anno 72.
Obijt Idibus Octobris.

Carolus Magnus, ad quem primum Imperij Romani titulus & dignitas à Græcis Imperatoribus translata est, mortuus est Aquisgrani, cùm dies septem ægrotasset, ex pleuritide annò Domini 814. *die* 28. *Ian. Imperij* 14. *ætatis* 72.
Eginardus.

Rudolphus Habspurgensis, ex cuius prosapia Hispanica & Austriaca familia orta, mortuus est Spiræ, anno Domini 1291. *vltimo Septembris, annum agens* 73. *Ergo per aliquot menses tantum excessit* 72.

Basilius Porphyrogenitus Imperator Bizantinus Carion. (72.

Matthæus Magnus Vicecomes, Dux Mediolanensis, vixit annos 72.
Panuinius.

Elector Albertus, Marchio Brandenburgensis, Achilles Germanicus dictus, moritur in electione Maximiliani primi, anno ætatis 72.

Fridericus III. Elector Saxoniæ designatus rex Romanorum, vixit menses 3. *dies* 9. *& annos* 72. *obijt* 17. *Ian. Chemnitius.*

Actius Sincerus Sannazarius, vixit annos 72.
mortu-

mortuus anno domini 1530. ut ex monumento extra Neapolim in monte Pansilipo ei erecto constat, cui additi sunt hi versus:

Da sacro cineri flores, hic ille Maroni
Sincerus Musa proximus ut tumulo.

Henricus Buchholtz D. Theodorici Arndes Episcopi Lubecensis ex sorore nepos, natus Hamburgi in honorata & veteri familia, LL. Doctor, Episcopus Lubecensis & praepositus Hamburgensis, cùm fugeret belli tempestates imminentes, moritur in patria, in sororum complexu, anno aetatis 72. anno Christi 1535. VIII. die Martij.

Henricus dux Megapolitanus iustitiae & pacis custos in suis terris fidissimus, obijt anno Domini 1552. die 6. Febr. anno completo 72.

Caius Ranzouius, frater Iohannis Ranzouij, dominus in Hanrow, Kletkamp & Cherubu, obijt anno Domini 1560. cùm vixisset annos 72. & aliquot menses.

Iohannes Brentius Theologus moritur Studgardiae 12. Septemb. anno Domini 1570. mense 2. die 18. Ergo obijt annum agens 72.

Georgius Vuicelius paululum excessit annũ 72. Callidius.

Iohannes Ranzouius Dominus in Bredenberg pater

pater Henrici & Pauli, cuius virtus fidesq́ domi militiaeq́ cognita fuit tribus regibus Daniae, Friderico I. Christiano III. & Friderico 2. Etsi vixerit annos 73. & mensem 1. tamen oius morbus incepit, ex quo nunquam conualuit anno 72. Obijt die 12. Decemb.

Anna Vualstorpia eius uxor similiter piè mortua est, anno aetatis 72. die 29. Decemb. Vixit autem post obitum mariti 16. annos, & vidit filios, nepotes ac pronepotes 48. relinquens superstites 42.

Georgius Maior, Theologiae Doctor, Vuitebergae anno Dn: 1574. die 28. Nouemb. annum agens 73. Bucholzerus. Ergo per aliquot menses annum superauit 72.

Iohannes Aluarus, Cardinalis Hispanus, superauit annum per aliquot menses 72.

Barnimus dux Pomeraniae Bugislai filius, obijt placidè in arce Adersburg 72.

Cornelius Musius Delphensis, Poëta Laureatus, sacrarum virginum praefectus annos habens 72. ab inimicis captus & interfectus est. Aitzingerus.

Hi anno 54. Enneatico 6. obierunt.

AMazius rex in Iudæa, occisus anno ætatis 54.

Antiochus VIII. de matris insidijs per iudicium edoctus, venenum sibi præparatum à matre illam ebibere coëgit: atque eodem scelere mox ipse vsurus contra Cizerum fratrem, bellum eius attraxit, interfectus fraude Heraclionis, anno ætatis 54.

Demetrius filius Antigoni, amissa Asia à Seleuco genero captus est, apud quem captiuus anno tertio moritur, cùm natus esset annos 54.

Herodes Agrippa ab Angelo DEI percussus, & à vermibus deuoratus, perijt 7. anno regni: suæ verò ætatis 54.
Iosephus.

Vitellius Imperator natus patre ter Consule, mentem habuit crudelem, natura sæuus, gulæ luxuriæq; deditus, pronus ad cuiusq; & quacunq; de causa necem: & fuit auarus cum profusione, Vespasiano aduersante à militibus per scalas Gemonias tractus, numerosis ictibus confossus perijt, natus 4. menses & annos. 54.

Macrinus Imperator natus humili loco, occisus mense Iunio, anno ætatis 54.
Diodor.

Bodeslaus dux Polonorum, obijt an: ætatis 54.

Paulus II. Pontifex, vixit menses 5. dies 3. annos 54.

Fuit Venetus Petrus Barbus dictus, natus ex sorore Eugenij 4. Fredericum Imperatorem Romæ suscepit, Borsium Marchionem Estensem Ferrariæ ducem constituit, apoplexia mortuus, & solus inuentus in cubili.

Philippus Maria dux Mediolanensium, quo nullus huius ducatus princeps felicior aut potentior fuit, quique tres Reges vna vice captiuos habuit. Obijt Idib. Augusti, anno ætatis 54.

Andronicus Iunior Constantinopolitanus, mortuus anno 55. vix excedens 54.
cùm ante 20. annos Vrbem imperatoriam Constantinopolim belli iure occupâsset: & auum Andronicum Maiorem eiecisset, & monasterio inclusisset. Nicetas.

Antonius Vrceus Codrus, qui multa scripta edidit 54.

Seraphinus Medicus celeberrimus, ac omnium disciplinarum doctrina præditus, præscita prædictaq; die & hora mortis costantißimè, obijt 9. Cal. Sept. anno Domini 1538. anno ætatis 54.
mense 7. die 23.

Geor-

Georgius Fronspergius clarus dux Maximiliani & Caroli V. qui in 20. conflictibus semper honorificam victoriam obtinuit, obijt anno ætatis 54. 20. die Augusti. Henric. Panthaleon.

D. Iohannes Æpinus, Ecclesiæ Hamburgensis superintendens, obijt 13. die Maij, anno 54.

Vitus Amerbachius Vueidingensis, qui scripsit libellum de anima, Ingolstadij obijt 13 Septembris, anno ætatis 54.

Andreas Osiander 17. Octob. Regiomonti anno ætatis 54. Bucholtzer.

Thomas Vuitelsbach, Theologus & professor Basiliensis acris ingenij. 54

Christophorus dux VVurtenbergensis, Vldarici olim ex ducatu eiecti, & à Philippo Landgrauio restituti filius, mortuus anno ætatis 54. Anno Domini 1568, die 28. Decemb.

Hi anno 45. Enneatico 5. obière.

EVmenes Cancellarius Alexandri Magni primo à suis proditus Antigono, deinde interfectus anno ætatis 45.

Astartus filius Baleastarti, & rex Tyri vixit annos 44. *Ergo obijt* 45.
Basezorus rex Tyri anno 45.
Ioseph.

Carneades nouæ Academiæ princeps 45.

Domitianus filius Vespasiani dissimilis patri & fratri, crudelis, suspicax, obscœnus & rapax, pro Deo se coli volens, Christianorum acerrimus hostis, quemlibet delatorem facilè admittens, tandem omnibus exosus, coniuratione interfectus à Cubicularijs, confossus 7. *vulneribus, vxore & familiaribus coniurationem non ignorante die* 18. *Septem. hora* 5. *manè, anno ætatis* 45.
Aurel. Victor. Philostratus.

Honorius Imperator, natus annos 44. *Ergo obijt, agens annum* 45.
15. *Augusti.*

Constantinus, filius Constantini Magni, moritur

tur apoplexia 3. Nouemb. dum Iuliano infesto exercitu occurrit anno ætatis 45.

Philippus Macedonum rex occisus, annum agens 46.
Diodorus & Iustinus. Ergo annum Enneaticum per aliquot menses excessit 45.

Guilhelmus primus, Malus cognominatus, Rex Siciliæ, mortuus anno Domini 1166. ætatis 45.
Guiscardus.

S. Franciscus, princeps ordinum Minorum quorum monasteria recensebantur 1743. obijt Assisij, 4. Non. Octob. anno ætatis 45.

Cæsar Guntherus de Swartzburch veneno extinctus, circa Calendas Augusti, vixit annos 45.

Carolus dictus Bellator, Dux Burgundiæ, Caroli V. Imperatoris proauus, ad Nanseium victus & occisus à Renato duce Lotharingiæ, & confœderatis Heluetijs, anno ætatis 44. tantum per aliquot menses abfuit ab 45.

Alexander rex Polonorum, Sigismundi frater, obijt anno ætatis 45.
Vuilnæi, bidem & sepultus die 19. mensis Aug.

Nicolaus Ardingellus Florentinus perijt, natus menses quinque, dies 10. annos 44. Ergo perijt anno 45.

Frater Hieronymus Sauanorola, vir excellenter doctus, mandato summi Pontificis Florentiæ combustus est, cùm vixisset annos 45.
& aliquot menses.

Leo decimus, ex Medicea familia Pontifex, moritur toxici (vt creditur) violentia consumptus, natus annos 45.
& aliquot menses. Calend. Decemb.

Huldricus Zuinglius interfectus in bello 11. *Octobris, anno ætatis* 45.

D. Paulus Fagius Theologus, moritur in Anglia, anno ætatis 45.
13. *Nouemb. Ebraicè præclarè doctus.*

Dionysius Brisgellus periјt, & Venetijs sepultus, cum hoc Epitaphio: Imperator, ductor, eques, miles Dionysij Naldi conduntur ossa: Anno Domini 1510. *ætatis* 45.

Petrus Aloysius, Parmæ & Placentiæ dux, Pauli III. Pontificis filius, occisus est in proprio domicilio, & è fenestra suspensus, anno ætatis 44. *cùm tantum per tres menses abesset ab Enneatico* 45.

Georgius princeps Anhaldinus, Episcopus Mersburgensis, præpositus Magdeburgensis, obijt anno ætatis 45.
& mense 2. *die* 17. *Octob.*

Victo-

Victorinus Strigelius primum propter disputationem religionis captus, postea liberatus 45.

Odetus de Castilione, Casparis de Coligni Ammiralij, qui in laniena Parisiensi anni 1572. crudeliter est inter, fectus frater, Episcopus Beluacensis ac par Franciæ, Diaconus, Cardinalis, obijt in Anglia anno ætatis 45.
quem per aliquot menses excessit.

Iosias Zillerus Theologus 45.

Anna regina Vngariæ, Ferdinandi regis Romanorum coniunx, soror Ludouici extinguitur in partu filiæ, quæ fuit 15. proles 27. Ian. ætatis 44.
Ergo non multum abfuit ab anno 45.

Philippus Comes Palatinus ad Rhenum moritur anno 44.
A quo defensa est Vienna contra Solimannum. Turcam, cum vicies eam oppugnâsset, & perdidisset 60. millia hominum, tantum quinque menses & 27. dies abfuit ab 45.

Antonius rex Nauarræ, & dux Vandomiæ obijt morte violenta globo interemptus, anno Domini 1562. anno ætatis 45.
Iunctinus.

Hi

Hi anno 36. Enneatico quarto obierunt.

ACHas rex in Iudæa filius Ionathan, mortuus anno ætatis. 36.

Timochares Alexandrinus 36.

Otto Imperator, Romæ natus anno Ch: 33. seipsum occidit prælio victus à Vitelli ducibus Debriaci. Vixit menses 11. & annos 36.

Harminius dux Cheruscorum, à suis cognatis dolo Tiberij Imperatoris conductis domi interfectus est annum ætatis ingressus 37. cùm vix excessisset 36.

Valentinianus Augustus, Honorij Imperatoris è sorore Placidia nepos, Romæ in campo Martio confoditur ab Aetij satellitibus, anno ætatis 36. *Sigonius.*

Theodoricus Lascharis, Imperator Constantinopolitanus obijt, anno ætatis 36.

Childebertus II. rex Austriæ & Aureliorum, vna cum coniuge eodem die obijt, anno ætatis 36.

Æmilius Paulus Papinianus, præfectus prætorius, Iurisconsultus vixit annos 36. *dies 10. menses 3. vt ex eius monumento Romæ erecto constat.*

Henri-

Henricus V. Rex Angliæ moritur ad Vicennarum saltum prope Lutetiam, non sine veneni suspicione Prid. Calend. Septemb. anno ætatis 36.
Polydor.

Premeslaus dux magnæ Poloniæ, obijt anno ætatis 36.

Guilhelmus secundus, quem bonum appellabant, rex Siciliæ, qui Iohannam Angliæ regis filiam habuit in uxorem, mortuus Panormi, anno Domini 1189. *anno ætatis* 36.
Situla historia.

Camillus Triuultius occisus ictu tormēti bellici 36.

Hercules de Strozis Poëta celeberrimus, interfectus anno ætatis suæ 36.
cùm nonnullis mensibus. Iunctinus.

Comes Gerhardus de Robertis Ferrariensis decapitatus fuit anno ætatis suæ 36.
cum nonnullis diebus. Iunctinus.

Borbonius Romam oppugnans bombarda traiectus dicens: Væ tibi Roma & mihi, perijt anno ætatis. 36.

Fridericus dux Saxoniæ, Alberti filius, Teutonici ordinis Magister 33. pulsus à Polonis, perijt Rochlitij in exilio, anno ætatis 36. die 14. Decemb. anno Domini 1510.

Huldericus Dominus in Kappolstein, dux exercituum. 36.

Hadriana Sax. Pontani uxor, vixit annos 36. menses 6. ex monumento Neapolitano.

Huldricus ab Hutten Francus, ex antiqua Huttenorum familia oriundus, artium & linguarum peritus, postmodum ob virtutes suas domi militiaq́ præstitas, factus eques auratus, carmine & ense potens, perijt secundum Erasmum in Spongia 29. die Augusti, anno ætatis 36.

Iohannes Moiebanus, Medicus & Astrologus excellens vixit, vt ex Cratone Medico Ferdinandi colligitur, annos 35. menses 2. dies 16. Ergo obijt anno ætatis 36.

M. Iohannes Sturio Ecclesiastes Uuitebergensis, moritur anno ætatis 36. *Christi 1561.*

Henricus Comes Misniæ, & Dominus de Plawen & Geraw, obijt anno Domini 1572. die 22. Ian. ætatis suæ 36.

Hi

Hi anno 27. Enneatico 3. oppetierunt.

Mperator Cæsar Flauius Valerius Constantinus Iunior, occisus tumultu militari prope Aquilegiam, vixit annos 27. Onuphrius.

Constans, filius Constantini Magni interficitur à Magnentio duce Gaysone, non procul ab oppido Helena Pyrenæo proximo, anno ætatis 27. Aurel. Victor.

Carolus Octauus, qui regnum Neapolitanum subegit, mortuus est anno ætatis 27. in fine eius anni. Nam si adhuc vixisset dies 22. annum Climactericum 28. ingressus esset.

Iohannes de Saluiatis Florentinus, Episcopus Ferrariensium periit anno ætatis 27. mense 3. die 1.

Iulia L. B. Prisca vixit annos 27. vt ex Epitaphio Romæ prope forum Iudæorum posito constat: & additum est, quod nihil vnquam peccauit, nisi quod mortua sit.

Sigismundus, filius Alberti III. Electoris Brandenburgensis, qui fuit dominus Voitlandiæ, periit die 23 Febr. anno ætatis 27.

Iohannes Fridericus Iunior mortuus Ienæ, anno Dn: 1565. die 31. Octob. anno ætatis 27.
Eberus.

Philippus Ludovicus, Comes Hannauiensis & Kineccensis, dominus in Mintzenberch 27.
anno Dn: 1580. Vueissenberg.

Carolus princeps Anhaldinus, mortuus anno ætatis 27.
anno Domini 1561.

Gerhardus Ranzouius Pauli filius, ense traiectus in singulari certamine ab alio nobili, agens annum 26. abfuit tantum per duos menses ab 27.

Lucanus Poëta, propter coniurationem Pisonianam, Nero cædem eius imperauit, quare venam sibi secandam præbuit, Masiliam matrem inter conscios nominauit promissa impunitate, annum Enneaticum agens 27.

Hi

Hi anno 18. Enneatico 2. obierunt.

AVitus Pseudo Antonius siue Sardanapalus interfectus, & ad cloacas deportatus an: æt. 18. Lamprid. Herodian. Dion.

Augustus Cæsar Consul creatus est, agens annum 18. *quod nemini antea contigerat. Cuspinianus.*

Hermannus filius Rudolphi Imperatoris, submersus in Rheno cum 14. nobilibus, an: ætatis 18. *fracta glacie 20. Decemb. anno Dn:* 1288.

Ladislaus rex Vngariæ ac Bohemiæ, Alberti Imperatoris filius posthumus, & Sigismundi Imperatoris ex filia nepos, morte subitanea, cùm sponsam expectaret Caroli Francorum regis filiam, veneno, vt quidam volunt, perijt ac intra horas 36. sanus, viuus & mortuus fuit, & decessit die 21. Nouemb. anno ætatis 18.

Vuenceslaus iunior rex Bohemiæ, traijcitur gladio, anno ætatis 18.

Ludouicus Petri II. filius, rex Siciliæ, obijt anno salutis 1355. die 16. Octob. cum præfuisset regno 12. annos, adeptus id anno ætatis 5. & septimo mense, & sic perijt anno Enneatico 18.

Margaretha Rosenkrantzia, ex nobili Danica familia, obijt anno ætatis 18.

Hugo à Maxen Lusatius, genere & virtute nobilis, obijt anno ætatis 18.

Chemnic.

Angela Curienea nobilis puella pestilentiæ ardore triduo consumpta ad Christum migrauit anno Dn: 1564. 4. Non. Augusti, anno ætatis 18.

Probina Gracilis coniunx, vt ex Epitaphio Romæ constat, vixit annos 17. Menses 10. dies 20. Ergo perijt anno ætatis. 18.

Iohannes Ranzouius Henrici regij in Holsatia Vicarij filius, perijt Heidelbergæ peste, cùm se eodem vna cum illustrißimis Holsatiæ principibus, Friderico & Philippo contulisset, anno Dn: 1582. die 17. mensis Octob. qui si adhuc 4. menses vixisset, ætatis annum Enneaticum attigisset 18.

Elisabetha filia D. Husani nata est Suerini 11. Nouemb. inter horam 1. & 2. sublucanam, anno Domini 1570. mortua 28. mensis eiusdem vixit dies 18.

Hi anno 9. Enneatico primo obierunt.

DIonysius Verna, vixit annos 8. menses 11. dies 15. Ergo periјt anno ætatis 9.
Romæ ex Epitaphio, cui additi sunt hi versus:

Quod si longa tuæ mansissent tempora vitæ,
Doctior in terris nulla puella foret.

Sequentes obierunt anno 49. Hebdomatico 7.

LVcius Crassus Orator (vt Cicero refert lib. 3. de Oratore) periјt anno ætatis 49.
die 20. Septemb. Eberus.

Cato Pompeij partes secutus, Vticæ seipsum interfecit, postquam Iulius Cæsar Scipionem & regem Iubam superâsset, anno ætatis 49.

Hono-

Honorius Imperator, vixit annos 49. *menses* 11. *dies* 7. *obijt Romæ.*

Theodosius Imperator Constantinopolitanus Honorij filius vixit annos 49. *menses* 3. *& dies* 19.

Imperator Andronicus tertius Palæologus, vixit annos 49.

Alexander rex in Iudæa, cùm per aliquot annos febre quartana laborâsset, obijt an: ætatis 49.

Ladislaus Iagellonus rex Poloniæ an: ætatis 49.

Rex Iohannes Legionis & Castiliæ 49.

Thomas Aquinas, ordinis Prædicatorum ex illustri Comitum familia in Campania, discipulus Alberti Magni, obijt anno ætatis suæ 48. *Ergo non multum abfuit ab anno* 49. *Sixtus Senensis.*

Stephanus rex Angliæ, moritur anno Domini 1154. 8. *Cal. Nouemb. annum agens* 49.

Bartolus Speculum & Lucerna Iuris, in quo, vt aiunt Doctores, fuit substantia veritatis, moritur, cùm egressus annum Climactericum 49. *inchoasset quinquagesimum anno Ch:* 1353.

Tamerlanes Magnus Schytarum Imperator, obijt ante annum 50. *ætatis: auctore Petro Perendino Pratense. Ergo vt ego opinor obijt an: ætatis* 49.

obijt

obijt anno Domini 1402. die 27. Iānua. Cuſpin.

Conradus Celtes, primus Poëta in Germania, mortuus Viennæ, 4. die Febr. anno Domini 1508. Vixit annos 49. & dies 3.

Nicolaus de Rudolphis Cardinalis Florentinus, ditiſsimus ex directione Horoſcopi ad oppoſitum Saturni, vt Gauricus vult 49.

Camillus Palliotus Bononienſis, Poëta Elegantiſs. Orator facundiſsimus, Græcarum literarū non ignarus, perijt in Gymnaſio Felſineo, anno æt: 49. Gauricus.

Iohannes Paulus Baglionus Peruſinus, in mole Hadriani fuit decapitatus, iuſſu Leonis X. anno ætatis 49. Iunctinus.

Frater Cyriacus ſeruorum ordinis, in arce Cremone ſeipſum interfecit, vix excedens annum 49. Iunctinus.

D. Iohannes Oecolampadius, trium linguarum peritiſsimus, Baſileæ mœrore occubuit Cal. Decemb. anno ætatis 49. Bodinus.

Iacobus Bordingus Antuerpiæ natus, regius Danicus Medicus 49.

Vu Iohan-

Iohannes Functius, qui de publicis studijs propter supputationes Chronologicas bene est meritus, capite truncatus Regiomonti anno Domini 1566. die 28. Octob. cùm se imprudenter negotijs Reipub. immiscuisset, anno ætatis 49.

Modestinus Pistorius I. D. Professor ac Consul Lipsensis. 49.

D. Iohannis Schnedewein Iurisconsultus, qui edidit Commentarios in institutiones, obijt Zeruestæ apoplexia anno ætatis. 49.
die 4. Decembris Anno Domini. 1568. natus est enim die 21. Decemb. anno 1519. intra 12. & 1. horam post meridiem.

M. Ioachimus Matthæus Pastor Grunbergensis, obijt die 12. Septemb. anno ætatis 49.
Sauricus.

Simon Grinæus Theologus, natione Sueuus, mortuus anno 48. mens. 5. Ergo obijt anno 49.

Ioachimus Eichorn, Abbas in Einsidel, obijt anno ætatis. 49.
Panthaleon.

Mareschalcus S. Andreæ, occisus in prælio die 19. Decembris, anno ætatis 49.
Iunctinus.

Ale-

Alexander Achillinus Bononiensis Philosophus, (vt Gauricus scribit) obijt Bononiæ die 2. Augusti anno ætatis 49.

Nicolaus Comes Scrini 7. Septembris in ipsis portis arcis Sigethæ à Solimanno Turcarum impe-peratore obsessæ, tribus globis percussus à Ianitzeris viriliter pugnans, perijt anno Domini 1566. cùm vixisset annos 48. vt ex eius constat Epitaphio, quod extat in monasterio Diuæ Helenæ. Ergo interfectus annum agens 49.

Quidam fecit illi tale Epitaphium:

Seruatæ à me diu nunc me seruabitis inquit
Arces, & pugnans Scrinius occubuit.
I modo te iacta quantum uis Romà Liburnis,
Sunt & quæ mortem pectora despiciunt.

Iohannes à Burcken LL. Doctor, Francofurti ad Oderam obijt 24. Nouemb. anno ætatis 49.

Carolus Comes in Megen præfectus Phrisiæ, obijt ex apoplexia anno Domini 1572. 7. Ianuarij, ætatis suæ anno completo 47. cum mensibus 11. diebus 7. abfuit ergo tantum per aliquot dies à Climacterico. 49.
Sixtus ab Hemminga.

Hermannus Vechteldus Patricius Brunsuicensis I.V.D. & in Lubecensium Repub. Consul, vixit annos 49.
mens. 4. dies 14. vt in ipsius Epitaphio Lubecæ legitur.

Abdias Prætorius Vuitebergæ obijt 9. Ian. anno Domini 1573. anno ætatis. 49.

Iohannes Albertus dux Magapolensis Vldarici frater, princeps literatus, & amator Astrologiæ, obijt 12. Febr. anno Domini 1576. ætatis 49.

Maximilianus Secundus, Imperator, filius Ferdinandi, gener Caroli V. Pater Rudolphi II. Cæsaris, mortuus est Ratisbonæ in Comitijs, natus annos 49.
mens. 2. dies 10. anno Dn: 1576. 12. Octob.

Hi anno 56. obierunt, hebdomatico octauo.

Saturnus fundator Babyloniæ, obijt anno ætatis 56.
Berosus.

Dion Syracusanus, qui Dionysium ex Sicilia eiecit, interfectus est anno ætatis 56.

Romulus primus rex Romanorum, qui ciuitati nomen indidit: Sabinos in vrbem recepit: centum Senatores à pietate patres appellauit: tres equitum centurias instituit: plebem in triginta curias distribuit: aut interfectus à suis, aut igne cœlesti consumptus, anno ætatis 56.
Solinus. Liuius. Dionysius.

Manasses 13. rex in Iuda, præfuit regno annis 55. 4. reg. 2. Ergo regnauit vsq; ad annum 56.

Pygmalion rex Tyri perijt anno ætatis 56.
Ioseph.

Publius Scipio Africanus Minor in lecto mortuus inuentus, & vt Victor scribit, obuoluto capite elatus est, ne liuor in ore appareret, an: ætatis 56.

Cicero in eiusdem somnio. Nam cùm ætas tua septenos octies solis anfractus, redituśq; conuerterit, duoq; ij numeri, quorum vterque plenus summam

tibi fatale confecerit. Carthaginem intra sex menses deleuit: Numantiam fame vicit.
Florus. Velleius. Paterculus.

Iulius Cæsar deuicta Gallia, Alexandria, Ponto, Africa & Hispania 40. Elephantis triumphans urbem ingressus, dictaturamq́ gerens conspiratione Caßij & Bruti in Curia Pompeij 23. vulneribus acceptis, occubuit die 15. Martij. Vixit annos 55. menses 8. dies 4. sepultus in campo Martio. Dion & tabulæ Capitolinæ.
Auctor Romani Iulius Imperij.

Pompeius Magnus, qui Sertorium vicit: Piratas intra quadragesimum diem subegit: Tigranem ad deditionem: Mithridatem ad venenum compulit. Cæsarem exercitum dimittere iußit, mortua prius Iulia Cæsaris filia coniuge ipsius, qua morte dißoluta est Pompeij & Cæsaris coniunctio, & egressus annum ætatis per aliquot menses 56. *bellum ciuile agitare cœpit. Sed superatus à Iulio in campis Pharsalicis, cùm in Ægyptum ad Ptolomeum fugeret, cuius patrem exulem in regnum reduxerat, & multis beneficijs affecerat, ab ipsius ministris perfide in conspectu uxoris Corneliæ trucidatur, Calendis Octob. & est natus pridie Calend. Octob. vt Plinius scribit.*

M. An-

M. Antonius Triumuir cum Octauio & Lepido multos nobiles Romæ proſcripſerunt & interfici curârunt, Brutum Caßiumq́; interfectores Cæſaris bello perſecuti ſunt. Tandem inter ipſos diſſenſione orta, Antonius ab Octauio in Actiaco littore victus, deinde in vrbe Alexandria obſeſſus, cum aliquoties infeliciter dimicâſſet, & ei falsò nunciatum eſſet, Cleopatram ſibi conſciuiſſe mortem, in habitu regio, & in ſolio regali ſedens ipſemet ſe interfecit, agens annum 56.

Sermone fuit promptus, ſerendæ in alios inuidiæ artifex, diſcordijs & ſeditionibus potens, raptor, largitor, ſed tamen bellandi gnarus & nouarum rerum cupidus. Et cùm Auguſtus Ægyptum ſuperauerit menſe Auguſto, vt ex Oroſio & Macrobio conſtat, Antonius etiam ſeipſum menſe Auguſto interfecit, aut paulò pòst.

Auguſtus præfuit Imperio Romano annos 56. *quemadmodum & Heinricus Tertius regno Angliæ* 56.

Virgilius Poëta Brunduſij moritur, an: æt. 56. *Alij ſcribunt* 52. *die* 22. *Septemb.*

Horatius Poëta, moritur anno ætatis 56. *quanquam alij ſcribunt, vt Euſebius, illum hunc exceßiſſe.*

Tiberius

tibi fatale confecerit. Carthaginem intra sex menses deleuit: Numantiam fame vicit.
Florus. Velleius. Paterculus.

Iulius Cæsar deuicta Gallia, Alexandria, Ponto, Africa & Hispania 40. Elephantis triumphans vrbem ingressus, dictaturamq; gerens conspiratione Caßij & Bruti in Curia Pompeij 23. vulneribus acceptis, occubuit die 15. Martij. Vixit annos 55. menses 8. dies 4. sepultus in campo Martio. Dion & tabulæ Capitolinæ.
Auctor Romani Iulius Imperij.

Pompeius Magnus, qui Sertorium vicit: Piratas intra quadragesimum diem subegit: Tigranem ad deditionem: Mithridatem ad venenum compulit. Cæsarem exercitum dimittere iußit, mortua prius Iulia Cæsaris filia coniuge ipsius, qua morte dißoluta est Pompeij & Cæsaris coniunctio, & egressus annum ætatis per aliquot menses 56. *bellum ciuile agitare cœpit. Sed superatus à Iulio in campis Pharsalicis, cùm in Ægyptum ad Ptolomeum fugeret, cuius patrem exulem in regnum reduxerat, & multis beneficijs affecerat, ab ipsius ministris perfide in conspectu vxoris Corneliæ trucidatur, Calendis Octob. & est natus pridie Calend. Octob. vt Plinius scribit.*

M. An-

M. Antonius Triumuir cum Octauio & Lepido multos nobiles Romæ proscripserunt & interfici curârunt, Brutum Cassiumq́ interfectores Cæsaris bello persecuti sunt. Tandem inter ipsos dissensione orta, Antonius ab Octauio in Actiaco littore victus, deinde in vrbe Alexandria obsessus, cum aliquoties infeliciter dimicâsset, & ei falsò nunciatum esset, Cleopatram sibi consciuisse mortem, in habitu regio, & in solio regali sedens ipsemet se interfecit, agens annum 56.

Sermone fuit promptus, serendæ in alios inuidiæ artifex, discordijs & seditionibus patens, raptor, largitor, sed tamen bellandi gnarus & nouarum rerum cupidus. Et cùm Augustus Ægyptum superauerit mense Augusto, vt ex Orosio & Macrobio constat, Antonius etiam seipsum mense Augusto interfecit, aut paulò pòst.

Augustus præfuit Imperio Romano annos 56. *quemadmodum & Heinricus Tertius regno Angliæ* 56.

Virgilius Poëta Brundusij moritur, an: æt. 56. *Alij scribunt* 52. *die* 22. *Septemb.*

Horatius Poëta, moritur anno ætatis 56. *quanquam alij scribunt, vt Eusebius, illum hunc excessisse.*

Tiberius

Tiberius Imperator, suscepit Imperium anno ætatis 56.

C. Iulius Agrippa, præfectus in Britannia, obijt die 13. Septembris, anno ætatis 56.

Plinius II. Veronensis, scriptor naturalis historiæ, ab Ætna suffocatus, craßiore caligine spiritu obstructo, vt Caius Plinius, Cecilius iunior ad Marcum scripsit, anno ætatis 56. *2. die Nouembris.*

Constantius, Constantini Magni pater, quem genuit ex Helena filia regis Angliæ, Eboraci in Anglia moritur, anno ætatis 56. *Zonar. Nicephor.*

Monica mater D. Augustini, vt ex Augustino constat lib. 9. Confeßionum cap. 11. moritur anno ætatis 56.

Paula Romana, quæ genus Paternum duxit ab Agamemnone, maternum à Scipione & Grachis, in Bethlehem mortua est, anno ætatis 56. *superuixit tamen 8. mens. & 20. dies, & obijt die 26. Ianuarij: vt Hieronymus in Epitaphio Paulæ Tom. 1. annotauit.*

Caigninus Cato, ex veteri Catorum familia oriundus, Romæ quinquies Flaminem Dialem: ter Prætorem: bis Censorem: semel Dictatorem: quin-

quies

quies Consulem gessit. Rosannam amauit virginem Vestalem, filiam Cn: Curtij, ob quam exilio mulctatus, maximo cum probro infamis obijt an: ætatis 56. vt Aurelius Imperator in Epistola scribit.

Valentinianus Maior Imperator, apud Bergentionem legationi Quadorum respondens impetu sanguinis voce amissa, sensu integer expirauit, anno ætatis 56. nonnulli scribunt citius.

Henricus 4. Imperator, eo anno ætatis 56. depositus ab Electoribus per filium procurante id Pontifice, ac mortuus est septimo die Augusti. Ac obseruandum est, quòd hoc ei contigit post patris mortem anno 49. postquam arma sumpserat anno 42. post matris mortem 28. postquam à Clemente Romæ fuisset coronatus 21. Hi anni omnes sunt Climacterici. Corpus eius vt hominis excommunicati, toto quinquennio Sarcophago lapideo inclusum, extra templum Spirense inhumatum stetit, & sepulturæ honore caruit. Nouies iustis prælijs cum Saxonibus conflixit, in quibus Rudolphus, qui contra ipsum electus erat, occubuit, amissa dextra, qua antea Imperatori suo fidem obligauerat.

Pharamundus I. rex Franciæ, incepit regnare anno ætatis 56.

Constantinus VI. Copronymus Imperator, obijt propè Constantinopolim in Castello Strongilo 18. Ca. Octob. vixit aliquot menses & annos 56. Theophanes Bibliothecarius. Iohan. Zonaras.

Nicephorus Imperator Constantinopolitanus, interficitur à Iohanne Zemisco in Palatio sciente propria vxore, anno ætatis 56.

Attila flagellum Dei nominatus, & in campis Catalaunicis fugatus, 162000. ab vtraq; parte cæsis, obijt in nuptijs sanguine suffocatus, anno æt: 56. armis inuictus, victus amore fuit. Marcellinus. Callimachus. Bucholzerus.

Simeon Monachus, qui vixit in seuero ordine, ita vt illum nominent Simeonem in Columna, obijt die Nonarum Ianuarij, anno ætatis 56. Calend. Eccles.

Casimirus I. Rex Poloniæ, anno 1194. in conuiuio, quod proceribus instruxerat, hausto mediocri potu subito concidit, & paucis horis pòst animam exhalauit: an morbo vel veneno interierit incertum est, anno ætatis 56. Gromerus. Herburtus.

Fridericus 2. Imperator, Henrici VI. filius, capto suo filio à Bononiensibus, præ dolore in morbum incidit, & in illo à filio illegitimo die Luciæ, id est, 13. De-

13. Decembris puluinari suffocatus est, agens annum Domini 1250. historia Sicula.

Petrus Arragoniæ & Siciliæ rex, conto lethaliter in prælio contra Francos vulneratus, obijt anno Domini 1286. 3. idibus Nouemb. anno ætatis 55. Ergo non multum abfuit ab anno 56. Historia Sicula.

Ludouicus Caroli filius, rex Vngariæ, anno ætatis 56.

Dantes Aligerius Poëta Florentinus, Rauennæ in exilio moritur, anno Ch: 1321. ætatis 56. à Bernhardo Bembo Petri Cardinalis patre eleganti Epitaphio honestatus.

Rudolphus Habspurgensis in Imperatorem electus, anno ætatis 56. ex cuius posteris Carolus & Ferdinandus Cæsares nati sunt, & domus Austriaca & Hispanica orta, anno 1291. vltimo Septemb. moritur.

Ladislaus 2. Polonorum rex, eiectus à fratribus post 13. annorum exilium, reditum opera & beneficio Imperatoris Friderici meditabatur, Aldenburgi in Holsatia, quæ vrbs à Slauis condita Stargardum olim dicta est, sepultus est: Vixit annos 55. Ergo mortuus anno 56. Herburtus.

Carolus vtriusque Siciliæ rex, Ludouici IX. regis Francorum filius, obijt in Apulia 7. Idus Ianuarij, sepultus Neapoli, vixit annos 56. Panuinius.

Ludouicus rex Vngariæ ac Poloniæ, mortuus anno Domini 1383. die 13. Septem. anno ætatis 56. regni 40. pius ac religiosus. Mechouius.

Matthias rex Vngariæ, Viennæ apoplexia moritur, & obseruandum, quòd anno 14. ætatis suæ vnà cum fratre incarceratus: frater supplicio affectus, ipse magna pecunia liberatus ad regnum Hungariæ peruenit. Formidabilis fuit, non solùm Imperatori, sed etiam Turcis & Venetis. Obijt 24. Febr. an: ætatis 56. Secundùm Iouium & Carionem. Sed Bonfinius illum tantum vixisse affirmat annos 47.

Epitaphium eius subscribere libuit:

Coruini breuis hæc vrna est, quem magna fatentur
Facta fuisse Deum, fata fuisse hominem.

Iohannes Galeatius Vicecomes, Galeatij filius, Stephani nepos, obijt 3. Nonas Septemb. Vixit annos 55. Ergo mortuus anno ætatis 56. Panuinius.

Adol-

Adolphus 5. & vltimus ex Schowenburgensium familia, dux Slesvici, & Comes Holsatiæ, qui maxima bella cùm regibus Daniæ propter Ducatum Slesvicensem gessit, mortuus Lubecæ, sepultus Itzehoë Anno Domini 1459. 4. Decemb. an: ætat. 56.

Sixtus IIII. Pontifex, Idib. Augusti, anno æt. 56.

Iacobus Mutius Attendula submersus cognominatus Sfortia, maximus dux exercituum, cuius posteri ducatum Mediolanensem gubernârunt, non multum abfuit ab anno 56.
perijt die 3. Ianuarij. Iunctinus.

Brachius aduersarius Sfortiæ interfectus est à Sfortianis militibus, paulò postquam Sfortia submersus esset, vt ambobus prædictum erat ab Astrologis, quod colligitur ex Iouio, annum agens 56.

Albertus dux Saxoniæ, Augusti Electoris auus, moritur in expeditione contra Frisios, paululum excedens annum 56.

Ludowicus XII. rex Franciæ, perijt anno ætatis 55. non multum abfuit ab anno 56.
Obijt 1. die Ian. anno Domini 1514.

Albertus Marchio Brandenburgensis, Elector, Cardinalis & Episcopus Moguntinensis, Magdeburgensis & Halberstadeusis, obijt 24. Septembris, anno ætatis 56.

Angelus Politianus, obijt 24. Septemb. anno ӕta: 55. Ergo per aliquot menses abfuit ab anno 56.

Iohannes Duglossus historiographus Polonorum, obijt anno ӕtatis 56.

D. Bernhardus Ziglerus in equestri familia natus, Theologus, & Hebraicӕ linguӕ peritissimus, obijt 2. Ianuarij, anno ӕtatis 56.

Clemens 7. Papa, qui vnà cum vrbe Romana fuit captus, à ducibus Caroli V. sed grandi ӕre libertatem redemit: Alexandro Medici propinquo suo Margaretham filiam naturalem Caroli V. spopondit, & Francisci regis Galliӕ filio Henrico secundo genito, Catharinam affinem in matrimonium dedit: Marsiliӕ nuptiӕ sunt celebratӕ, vnde domum rediens difficili morbo, quem nonnulli ortum ex veneno putant, vexatus, annum paululum excedens 56.
rebus humanis exemptus est, die 25. Septemb.

Marcus Marcellus, de monte Politiano, qui Concilio Tridentino cum legationis munere prӕfuit, & tandem factus Papa (vt Gauricus & pater eius prӕdixerant) minus sex diebus, vixit annos 56.

Franciscus Sfondratus Cardinalis veneno tabifico, mortuus est 56.
Cardanus.

Henri-

Henricus VIII. rex Angliæ, qui Thomam Morum interfici curauit, & nonnullas ex proprijs suis vxoribus decollari iußit, cui succeßit Eduardus filius eius nouem annorum: Obijt 28. die Ianuarij, anno ætatis 56.
Chytræus: alij 3. Ianuarij.

Otto Henricus Elector, Comes Palatinus, mortuus anno ætatis 57. per aliquot menses exceßit annum 56.
12. die Ianuarij.

Andreas Alciatus Mediolanensis Senator, Cæsaris Caroli Iureconsultus, obijt anno ætatis 56. *mens. 8. die 4. die 22. Ian. anno Domini* 1550. *Ex monumento.*

Carolus Capellius in Cyprio regno prorex, obijt anno Domini 1547. anno ætatis 55. Iunctinus. Ergo per aliquot menses abfuit ab anno 56.

Breida Ranzouius, quondam Vicarius Regius Danicus in Holsatia, Dominus in Bolgenstede & Rethwische, vir eloquens, sed in bellis infortunatus, bis captus, primò, cùm copias duceret Christiani 3. in Frisiam, à Georgio Schencken duce Caroli V. Secundo à Christophoro Comite Oldenburgensi in Fionia, mortuus anno ætatis 56.

Albertus

Albertus Durerus excellens pictor, & vir sapiens, obijt anno ætatis 56.

Fridericus 1. Rex Daniæ, qui Christiernum II. fratris filium, ex tribus Septentrionalibus regnis eiecit, & 10. annos regno præfuit, obijt an: æt. 56.

Petrus Oxius aulæ Magister in regno Daniæ semel in exilium eiectus: postea à rege in gratiam receptus ac iterum administratione eius officij potitus perijt aqua intercute 24. Octob. anno ætatis 56.

Christianus III. rex Daniæ ac Norvegiæ, cui per somnium reuelatus est dies obitus sui, nempe primus Ianuarij, qui bellum geßit cum Lubecensibus & Carolo V. deinde pacem cum eo contraxit per legatos Spiræ, obijt anno ætatis 56.

Cæsar Carolus anno ætatis 56. profectus mense Augusto in Hispaniam filio Philippo regnum ac ducatus commisit, omnibus suis subditis ac legatis præsentibus in inferiori Germania valedixit, imperium Romanum Electoribus resignauit, ac monasticam vitam elegit, mortuus est anno Domini 1558. die 20. Septembris agens annum 57. & menses 7. Zenocarus. Chytræus.

M. Antonius Columna, obijt anno Dn: 1527. 13. Septemb. anno ætatis 56.

Comes

Comes Albentinus Buscettus Ferrariensis à carnifice decapitatus est, & in quatuor partes discerptus, anno ætatis 56.

Michaël Sidonius Heldingus Episcopus Mersburgensis, auctor tempore Caroli V. libri, quem Interim nominant, vixit annos 55. Ergo obijt anno ætatis 56.

Iacobus Micyllus 28. Ianuarij, ætatis 55. Heidelbergæ obijt. Ergo nō multum abfuit ab anno 56.

Comes Hieronymus de Pepulis Bononiensis, obijt morte repentina, cùm vix excessisset annum 56.

D. Iohannes Hessus, Pastor Ecclesiæ Vratislauiensis, obijt anno ætatis 56.

Iohannes Gerson, Theologus, Parisijs moritur anno ætatis 56.

M. Franciscus Burchardus VVeinmariensis, ducum Saxoniæ Cancellarius, obijt 15. die Ianuar. anno ætatis 56.

Georgius Fabricius, Rector Scholæ Misniæ, Poëta & vir optimus, cùm vixisset annos 55, mens. 2. dies 19. obijt 13. Iul. anno Dn: 1571. Albinus.

Matthias Flacius Illyricus, Francofurti ad Mœnum obijt, anno ætatis 56.

Iohannes Iacobus à Vuattenweil, Præses Bernensis, obijt anno ætatis 56.

Leonhardus Stockel, obijt anno ætatis 56.

Petrus Ramus agens annum 57. in laniena Parisiensi interfectus, aliquot mensibus excesserat 56.

Iohanes Garcæus, Pater D. Iohannis Garcæi, Pastoris Brandenburgensis, Theologus, Ecclesiastes quondam Ecclesiæ Hamburgensis, obijt 24. Augusti anno ætatis 56.

Martinus Taburnus Gymnasij Goltbergensis in Silesia Rector ætatis 55. Ergo obijt agens annum 56.

Antonius Comes de Oldenborch & Delmenhorst, obijt anno Domini 1573. die 22. Ianuarij, anno ætatis 56.

Cosmus Medices, magnus dux Hetruriæ, perijt anno ætatis suæ currente 55. Ergo per aliquot menses abfuit ab anno 56.
perijt anno Domini 1574. Iunctinus.

Hi

Hi anno hebdomatico 9. & Enneatico magno 63. obierunt.

RPheus obijt anno ætatis 63.

Anaxagoras Clazomenius Philippus, obijt anno ætatis 63.

Aristoteles, ut Diogenes Laërtius & Censor. scribunt, obijt anno ætatis 63.

Quidam prodiderunt illum ob septenarium Euripi fluxum & refluxum ad furorem, vel ad præcipitium adactum: Ita ut Eurypus Aristotelem dicatur cepisse, cum ille capere Euripum non posset, alij aconitum bibendo mortuum esse.

Demosthenes ne in manus Antipatri persequentis incideret, in templo venenum hausit è calamo anno ætatis 63.

Chrysippus obijt anno ætatis 63.

Darius, filius Hystaspis, Persarum 3. rex, qui ex equi hinnitu ad imperium peruenit, Babylonem recepit: hoc anno obijt 63.

Q. Fabius Maximus 63.
Plinius.

Hannibal Carthaginensis, nouem annos natus, odium in Romanos perenne iurauit: primò, Saguntum in Hispania euertit, & patefactis Alpibus Ita-

liam intrauit. Publ. Scipionem apud Ticinum: Sempronium Longum apud Trebiam: Flaminium apud Thrasimenum: Paulum & Varronem apud Cannas superauit: & cùm vrbem Romanam capere posset, in Campania delitijs elanguit. Deinde à Fabio Max. fractus: à Graccho & Marcello fugatus in Aphricam reuocatus, à Scipione superatus ad Antiochum regem confugit, quo victo ad Prusiam Bithiniæ regem concessit, à quo per legatos repetitus sumpto veneno, quod sub annuli gemma habebat, ne in manus Romanorum perueniret, obijt completo anno 63. alij anno 70. vt Æmil. Probus.

Scipio Africanus Maior propterea dictus, quòd Africam subegit: Carthaginem expugnauit: Annibalem superauit: Romam clade Cannensi afflictam instaurauit, cùm annos 52. vixisset, è curia Romana discedens in villam suam inter Puteolos & Capuam sitam se recepit, & ibi vitam solitariam egit, ita, vt intra annos vndecim, quos ibi viuebat, ne semel quidem Romam Capuamq; sit ingressus. Et sic mortuus est, annum ætatis agens 63. referente in vita priuata Episcopo Mondeuentano.

Cicero fons eloquentiæ Romæ proscriptus à Triumuiris, & capite à Pompilio, qui ob id 25000. coronatorum ab Antonio accepit truncatus, an: æt. 63.

Quan-

Quanquam alij volunt, illum, cùm ingressus esset annum 64, interfectum 7. die Decembris, anno 40. ante Christum natum. Caput & manus amputata pro rostris affixa sunt, cùm prius Fuluia vxor Antonij linguam ex interfecti capite extractam aciculis pupugisset. Sed hoc obseruandum, quòd anno 49. in exilium eiectus, anno 56. Proconsul Siciliæ factus. Qui anni sunt Climacterici omnes.

Salustius historiographus Romanus, & Ciceronis capitalis inimicus, qui repudiatam eius vxorem Terentiam duxit: & multas historiæ Romanæ partes summa cum sapientia & puræ ac argutæ breuitatis, & elegantis facundiæ laude perscripsit. Ex quibus nunc Coniuratio Catilinæ à Cicerone Consule oppressa: & bellum Iugurthinum à C. Mario Consule confectum: & ex cæteris historiarum libris Orationes aliquot, & ad C. Cæsarem de Repub. ordinanda tantummodo extant, obijt anno ætatis 63.

Cornelius Gallus Foroliuiensis Poëta & Orator eximius sibijpsi manus intulit, anno ætatis 63.

Claudius à militum turba in Imperatorem lectus puer præceptorem Lucium habuit, natura tamen socors, acris ac sanguinolentus XXXV. Senatoribus, & XXX. equitibus occisis, ab Agrippina propria vxore veneno sublatus, vt filium Nero-

nem Imperatorem efficeret, à quo tamen postea necata est: Obijt anno Domini 55. die 13. Octobris, anno ætatis 63. mens. 2. die 13. Suetonius, Tacitus, Dion, Ioseph.

Maria virgo Domini nostri Iesu Christi mater, secundum traditionem Eusebij, & computationem Bucholzeri. Ille enim scribit, eam vixisse ante conceptum Christum 15. post resurrectionem totidem, cum Christo 33. in vniuersum 63. Quemadmodum etiam ex Bergomense constat, qui hunc versum recitat:

Virgo parens vixit sexaginta cum tribus annis.

Et decessit die 15. Augusti, secundùm Hieronym. & Viterbiensem.

Cocceius Nerua, qui tantum imperauit 13. menses & 10. dies, obijt anno ætatis 63. vt Aurelius sextus scribit: eoq; die, quo perijt, Solis defectio facta est, die 27. Ianuarij.
Eusebius autem & Eutropius anno ætatis 72. eum mortuum esse scribunt.

Traianus imperator adoptatus à Nerua, vixit annos 63. mens. 9. dies 4. mortuus est 11. Augusti Seliminte in Cilicia, quæ postea Traianopolis appellata.

Adrianus Cæsar, adoptatus à Traiano, cùm esset legatus Siriæ, aqua intercute ad Baias moritur, ossa condita sunt in æde Hadriani, quæ nunc Romæ est arx S. Angeli, cùm vixisset annos 63. mens. 5. dies 19. Diodor. Spartia. ait, cùm ageret annum 63.
De his superioribus tribus hæc solebant dici: quid Nerua prudentius? quid Traiano diuinius? quid præstantius Adriano?

Tiberius 2. Constantinopolitanus Imperator, obijt anno ætatis 63.

Æmilia Hilaria, matertera Ausonij, virgo deuota vixit annos 63.

Fœminei sexus odium tibi semper, & inde
Creuit deuotæ virginitatis honor.
Quæ tibi septenos nouies est culta per annos,
Quiq; aui finis, ipse pudicitiæ.

Constantinus Magnus, Imperator victoriosissimus, & in opprimendis Tyrannis felicissimus, accepto paulò ante mortem sacro baptismate Nicomediæ, inter pias preces expirauit, festo Pentecostes, cùm excessisset annum Climactericum 63. perijt anno ætatis 46.

Cæsar Mauritius, Tiberij gener, vnà cum vxore & liberis miserè à Phoca successore suo interficitur anno ætatis 63.
Cedrenus, Zonaras, Nicephorus.

Venerabilis Beda mortuus anno ætatis 63. *quem tamen auctor Speculi historiarum mortuum scribit, anno ætatis 70. nonnulli 72.*

Ludouicus Pius, Caroli Magni filius, mortuus est proximo post 63. *annum, cuius mortem antecessit Cometa & Eclipsis Solis. Maria. Contract.*
Panuinius scribit, illum vixisse annos 62. & menses aliquot, & periisse iuxta villam Ingelheim, sepultumq́; Metis.

S. Bernhardus natus Castilioni Burgundiæ, obijt 20. Augusti, anno ætatis 63.
Cœnobij claræ Vallis primus abbas & monasteriorum amplius, quam 160. fundator sui ordinis. Richard. Normannus.

Mahometes Pseudopropheta, vixit annos Arabicos 63.

Robertus Apuliæ dux decessit febri apud Cassiopam Epiri vrbem, anno ætatis 63.
Carion.

Ludo-

Ludouicus Bauarus Imperator, paulò ante depositus à Pontifice & Electoribus, cùm imperâsset annos 33. equi saltu excussus, perijt anno Dn: 1374. die 11. Octobris, anno ætatis 63.
Auentinus.

Nicolaus Cusanus, Cardinalis clarus tempore Friderici Cæsaris Germanus Rhetor, Mathematicus, Philosophus, & trium linguarum peritus, moritur 11. Augusti, anno Ch: 1464. ætatis 63.

Georgius Scanderbegius Castriotus, Epirotarum princeps, qui Turcicam rabiem à vastatione Epiri ac Vngariæ, annos 24. arcuit, mortuus anno Domini 1466. die 17. Ianuarij, anno ætatis 63.

Hieronymus Aloander, Cardinalis Brundusinus, è Comitibus Landriæ, Hebraicè ac Latinè valde doctus, abfuit ab anno ætatis 63. *per 14. dies ex directione Solis ad oppositum Martis, secundum Iunctinum. Mortuus est anno Dom: 1479. die 19. Decemb. quo die etiam natus erat: vt ex Epitaphio Romæ constat.*

Iohannes Picolomineus Senensis Episcopus, Cardinalis & Decanus, obijt Senis anno ætatis suæ 62. Ergo per aliquot menses tantum abfuit ab anno (63.

Martinus V. ex Columnensium familia Otto nominatus, obijt anno ætatis 63. 20. Febr. apoplexia correptus, & in Constantiensi consilio electus.

Casimirus rex Poloniæ, obijt anno ætatis 63.

Georgius Magister ordinis Iohannitarum, cùm per mensem & 4. dies superâsset annum 63. obijt.

Iohannes Boccatius Florentinus, Astronomus & Poëta, obijt anno ætatis 63. Volaterr. Trite.

D. Theodoricus Arndes Patritius Hamburgensis, Henrici Buchholtz, qui huic non multò post in Episcopatu successit, auunculus, auditor Rotæ Romanæ exquisitißimus, Præpositus Hildesimensis & Episcopus Lubecensis, moritur anno ætatis 63. anno Christi 1506. die 16. Augusti.

Philippus Cominæus eques Flandrus, qui historiam Ludouici XI. eiusq; filij Caroli VIII. & Caroli Burgundi descripsit lingua Gallica, eamq; summa fide & prudendia ac simplicitate exposuit. Quorum librarum lectio omnibus, qui in Republica & principum ac regum consilijs & negotijs hoc tempore versantur, cognitu vtilißima est. Obijt anno Dn: 1509. 17. Octob. anno ætatis 63.

Nicolaus

Nicolaus de Gadis Florentinus Cardinalis, obijt Florentiæ anno ætatis 62. Ergo per aliquot menses tantum abfuit ab 63.

Thomas Linacer Medicus Anglus, multis scriptis clarus, qui & Londini Collegium instituit, proximo post 63.
anno moritur 20. Octobris.

Sebastianus Munsterus Cosmographus, professor Basiliensis peste interfectus, anno ætatis 63.

Iohannes dux Saxoniæ Elector, Friderici frater & successor, moritur in Sweinitz 13. Augusti, sepultus apud fratrem in templo arcis Vuitebergæ 63.

Gabriel à Streitberg anno Domini 1531. die Parasceues oppressus & iugulatus in templo, moritur anno ætatis 63.

Martinus Lutherus moritur 18. Februarij, anno ætatis 63.

Eberhardus Snepfius D. Theologiæ, trium linguarum peritus, anno ætatis 63.

Adrianus VI. Pontifex Germanus, qui primò fuit præceptor Caroli V. postea Episcopus Toletanus, Cardinalis, & vltimò Pontifex, obijt 13. Septemb. anno ætatis 63.

Callidius. Quanquam illum hunc annum excessisse, Epitaphium Romæ illi erectum indicat.

Beatus Rhenanus vir doctißimus, obijt Argentinæ anno ætatis suæ 62. Ergo parum abfuit ab 63. Callidius scribit anno 63. illum mortuum esse ex balneo abeuntem.

Iohannes ab Osten & Thetis coniunx, parentes D. Seuerini Eugaleni ab Osten Medici celeberrimi, moriuntur anno ætatis 63.

Iohannes Gropperus Cardinalis, Gropperi pater, vt ex lapide corpori imposito Coloniæ videre licet .63.

Georgius Spalatinus, Concionator in aula ducis Saxoniæ, obijt Aldenburgi anno Dn: 1545. 15. Ianuarij, anno ætatis 63.
Eberus.

Iohannes Baptista Aquilanus, Orator & Poëta excellens, obijt Romæ, circa finem mensis Februar. anno Dn: 1544. ætatis 63.
Iunctinus addit causam, quod directio Horoscopi peruenit ad corpus Lunæ.

Iohannes Baptista Montanus, excellens Philosophus & Medicus extinguitur Teracij in suo prædio phrenesi, cùm annos multos Patauij feliciter docuisset, anno ætatis 63.
Anno Christi 1551.

Vlricus

Vlricus dux VVurtenbergensis, obijt anno ætatis 63.
9. Febr. Iunctinus.

Iacobus Puteus Niciensis Archiepiscopus, Barensis Cardinalis, obijt anno ætatis suæ 63.
Iunctinus.

Franciscus ab Halle nobilis Brunsuicensis, qui ingentes diuitias vnicæ filiæ, quæ Henrico Ranzouio nupsit, reliquit, & clarus propter multas magnorum principum aduersitates & captiuitates fuit, quas superauit. Mortuus Antuerpiæ, vbi in Columna primariæ ædis S. Mariæ marmoreum monumentum illi à genero Henrico Ranzouio & filia erectum est: Anno Domini 1553. die 28. Septembris, anno ætatis 63.

Ianus Parthasius Calaber, Orator & Poëta celeberrimus, interijsse dicitur, anno ætatis suæ 63.
Iunctinus.

Iacobus Sturmius prudentia & eloquio clarus, cuius honorificam mentionem facit Sledanus, obijt 30. Octobris, anno ætatis 63.
Eberus, Bucholtzerus.

D. Nicolaus Reibeisen Iurisconsultus, Caroli V. regis Ferdinandi & Archiepiscopi Saltzburgensis Consiliarius, obijt anno ætatis 63.

D. Iustus Ionas senior, obijt 9. Octob. an: æt. 63.

Bertramus ab Alefeldt, Vicarius regis Daniæ in Holsatia, & dominus in Lemkulen, obijt an: æt. 63.

Georgius ab Halle, Caroli V. olim peditum ductor, apoplexia mortuus anno ætatis 63.

Herbhardus ab Holle Abbas 34. nobilium ordinis S. Michaëlis in Luneborch, obijt anno Domini 1555. 12. die Decemb. vt ex eius Epitaphio ibidem magnificè extructo patet, anno ætatis 63.

Philippus Melanch. cum complêsset annos 63. dies totidem, mortuus Viteberga, post septimum paroxismum tertianæ febris, circa septimam horam vespertinam: Lonicerus.

Ferdinandus Cæsar, frater Caroli V. princeps mitis, affabilis, temperans & pacificus ex tabe catharrali extinctus est paulò ante septimam vespertinam Viennæ, die Iacobi Maioris, anno Dn. 1564. Vixit annos 61. mens. 4. dies 14. hor. 20. Ergo abfuit tantum aliquot menses ab anno 63.

Philippus Landgrauius Hassiæ, dum vnà cum confœderatis Smalcaldicis cum Cæsare Carolo V. bellum gereret, conditionibus circumuentus Custodiæ traditus, & post quinquennium, cùm pax in Imperio constituta esset, à filio Vuilhelmo & Electore Mauritio liberatus, in sua ditione, obijt an: ætat. 63.

Vuil-

Vuilhelmus Grumbachius nobilis Francus, Marchionis Alberti partes ſecutus, cuius conſilijs Epiſcopus Vuirtenbergenſis bombarda eſt traiectus, ipſe ab Imperio proſcriptus, Grimſtenio Imperij ſumptibus expugnato ab Electore Auguſto ſupplicio affectus, in quatuor partes diuiſus, aliquot menſibus annum exceſſit 63.

Petrus Martyr Vermilius Florentinus Theologus obijt 12. die Nouemb. anno ætatis 63.

D. Iacobus Maſius, Caroli V. Imperatoris, deinde filij regis Philippi Hiſpaniorum, in ſupremo Brabantiæ ſenatu Conſiliarius, obijt anno Dom: 1559. Idib. Decemb. anno ætatis 63.

Michaël Aitſingerus.

Dethleuus Bockwoldius, dominus in Vuenſin, & Muggesfelt, mortuus anno Dn: 1569. in Februar. anno ætatis 63.

Auus, pater & mater Danielis Ranzouij belli ducis contra Ericum regem Sueciæ, omnes periêre hoc anno Climacterico 63.

Aui nomen Antonius: Patris Gotſchalcus: Matris Margaretha fuit.

Fridericus Palatinus Comes Rheni, Elector, obijt anno ætatis 62. die 26. Octob. Ergo non multum abfuit ab anno 63.

Fran-

Franciſcus Schroderus, Conſul Kilonienſis, obijt anno Climacterico 7. ætatis ſuæ 63. vt conſtat ex monumento lapidi in templo primario patriæ ſuæ inciſo.

Nicolaus Ranzouius, præfectus Steinburgenſis, obijt anno ætatis 63. quem aliquot menſibus exceßit, anno Dom. 1571. die 5. Februarij.

Hieronymus Frobenius, Typographus Baſilienſis, moritur anno ætatis 62. abfuit per aliquot menſes ab anno 63.

Otto Bicker, Abbas monaſterij Hirsfeldenſis, in Archiepiſcopatu Bremenſi, moritur anno æt. 63. Ex monumento in monaſterio illi erecto.

Margaretha Ranzouia Benedicti Alefeldij coniunx, domina in Gelting, obijt anno ætatis 63. Ex lapide tumbæ impoſito.

Epiſcopus Leodienſis de Gruſebeke, moritur Leodij, anno 1580. die 28. Decemb. annum agens ætatis 63.

Franciſcus, dux inferioris Saxoniæ, obijt anno Domini 1581. anno ætatis 63. quem aliquot menſibus exceßit.

Ex his

Ex his apparet fermè omnes præcipuos ac celebres viros, qui unquam extitêre, annis Climactericis & Enneaticis extinctos esse, & mortem cum vita commutâsse.

Similia exempla ex historijs & quotitiana vita colligi poßunt quàm plurima, quæ, ut ostendunt annos Climactericos & Enneaticos esse periculosos, ita eosdem ex arcanis cælestibus causis dependere est manifestum.

Hi enim nequaquam Epicureorum more contemnendi aut reijciendi sunt: sed quando instant, Medici & Astrologi consulendi, in omnibus actionibus prudentia adhibenda, temperantiaq; in cibo ac potu rebusq; necessarijs exercenda. Postremò DEVS ardentibus votis orandus, ut vitam nobis conseruet, naturales causas & eorum effecta, prout ipsi visum fuerit, moderetur, nos nostraq; omnia sibi commendata habeat, & nos tandem decurso vitæ spacio in vera fide & inuocatione ad beatorum consortium traducat.

Quanquam non tantum his annis, sed omni momento obnoxij sumus calamitatibus & morti, ad quæ omnia toleranda, ut viros fortes & Christianos decet, semper parati esse debemus, scientes, Deum vitam nostram & longitudinem dierum esse.

Obseruaui etiam, cùm in historijs, templis, Cœnobijs & monumentis multorum explorârem obitus, eorum præsertim, qui annis Climactericis mortui sunt, homines plures mori sequentibus mensibus, videlicet in Augusto, Septembri, Octobri Nouembri, Decembri, Ianuario, Februario, quàm in reliquis mensibus in Europa, Asia, & præsertim in regnis & locis Septentrionalibus, vbi morbi frigidi dominantur. Nam vt in herbis & arboribus Sole ex Leonis signo egresso, atq; ad Æquinoctium autumnale properante, humores à ramis, caulibus, & truncis ad radices refugientes, non tantum decus omne rebus terra nascentibus adimunt, sed mortem quodammodo adferunt. Ita in hominum corporibus circa idem tempus humores à superficie, quasi ad centrum reuocantur, qui suo affluxu facultates facilius lædunt, & propter longiorem Solis à nostro vertice discessum, non tantum tunc augentur plurimum, sed condensantur, atque vt Medici loqui solent, ingrossantur, suoq; lentore meatus corporum variè obstruunt, ac spiritus actionum opifices, partim mole & copia sua impediunt, partim maligna qualitate lædunt. Vnde omnis generis morbos eo tempore in nobis existere, experientia testatur.

Et

Et ideo etiam Autumnus morbidior est vere, quia magis calido infrigidato quàm frigido calefacto ægrotamus: In vere autem frigidum calefit, & in autumno calidum infrigidatur? Hippocrates 3. Aphorismorum, Aphoris. 9. dicit: Quod in autumno acutißimæ ægritudines, & maximè mortiferæ, & in pluribus fiunt. Ver verò suauißimum & minimè mortiferum esse. Galenus addit. Ver cæteris temporibus sanius & minus mortiferum esse, quia temperantius est alijs, Aristoteles dicit, quod homines magis ægrotant in æstate, sed ægrotantes magis moriuntur in hieme. Id ita esse, testantur dies mortis superius nonnullis additi, & Imperatorum, Pontificum, Regum, & Illustrium virorum, quos ex historijs extraxi.

Magnentius aliquot prælijs à Constantino victus. Violentas sibi manus infert anno Domini 353. 15 August. Socrat.

Constantius Imperator dum Iuliano cum infesto exercitu occurrit, moritur anno Dn: 361. 3 Noue. Eberus 5 Nouemb.

Iouinianus Imperauit 7 menses, mortuus anno 364. 17. Februarij.

Valentinianus Imperator, apoplexia extinctus, anno 375. 17 Nouemb.

Valens à Gothis incensa domo igne consumptus, an: Domini 378. 9 Augusti.

Gratianus Imperator, anno Chri: 385. 25 Augusti.

Maximus tyrannus, interfectus anno Christi 388. 27 Augusti.

Theodosius Magnus, mortuus anno Christi 395. 17 Ianuarij.

Honorius Imperator, moritur anno Christi 423. 15. Aug. eius obitum antecessit Cometes. Prosp. Marcell.

Martianus Imperator moritur anno Christi 457. 26. Ian. Onuph. Sigebertus verò 24. Febr.

Maioranus Imperat. nihil aduersi suspicans dolo Ricimeris extinguitur anno Christi 461. 7 Aug. Cassio. Marc.

Seuerus 2. Imperator, moritur anno Christi 465. 15. Augusti.
Iustinianus Imperator, moritur anno Christi 565. 13. Nouemb. Nice.
Iustin. Iunior, anno Christi 576. 2 Octobris.
Tiberius 2. Imperator anno Christi 583. 10 August. Onuph. Cedren. 14.
Mauritius Imperator securi percussus 602. 24 No.
Irene Imperatrix Constantinopol. 803. 9 Augusti.
Zoë Augusta 1052. mense Septem.
Carolus Magnus anno Christi 814. 28 Ianuarij.
Carolus, Caroli M. filius, an: Ch. 811. 4 Decemb.
Irmegarda Ludouici Cæsar. I. coniunx 818. 3 Oct.
Michaël Balbus Constantinopol. 829. 1 Octobris.
Theophilus Cæsar Constantinop. 842. 20 Ianuar.
Lottharius Imperator, moritur in monasterio Prumiensi. anno Ch: 855. 29. Septemb.
Carolus Caluus, anno Christi 868. 6 Octobris.
Ludouicus Cæsar, anno Christi 885. in Augusto.
Carolus Crassus in summa inopia obijt an: Ch. 888. 12. Ianuarij.
Arnolphus Cæsar, moritur anno Domini 899. 29. Nouemb. Reginal. Onuph.
Ludouicus Bauarus 912. 21 Ian. Auen. Sigeb.
Conradus Cæsar 919. 13 Dec. Fullæ sepultus. Auen.

Theodo-

Theodora Romani Constantinopol. coniunx 922. 20. Februarij.

Christophorus Caesar orientalis, Romani filius 935. 14. Augusti.

Edita Anglica Edmundi regis filia: Ottonis 1. Imperatoris coniunx obijt, sepulta Magdeburgae, 946. 26. Ianuar.

Constantinus 8. Caesar orientalis 956. 9 Nouemb. Cedr.

Helena Constantini 8. vxor 961. 27 Septemb.

Otto 2. Caesar 983. 8. Decembr.

Otto 3. Caesar ex Italia reuertens 1001. 28 Ianu.

Basilius Caesar Constantinop. 1025. in Decembri.

Constantinus 9. 1028. 29. Decemb.

Michaël Caesar Constantinopol. 1036. 10 Decem.

Gisela vxor Conradi 2. Imperat. 1043. 14 Febr. sepulta Spirae.

Henricus 3. Niger 1056. mortuus 7. Octob. sepultus 28. Spirae: quo die ante annos 40. natus erat.

Rodolphus Sueuus Imperator, qui contra Henricum 4. electus est, obijt anno Dn: 1080. 12 Oct.

Henricus 4. 1106. 7 Augusti

Alexius Comennus Caesar orient: 1118. 15 Aug. Zonar. Nicet.

Lotta-

Lottharius Imperator 1138. *vltimo Septemb. sepultus in monasterio* Keyserslutter.

Conradus 3. *obijt anno Domini* 1152. 15. *Febru.*

Emanuel Græcorum Cæsar moritur 1180. *in Sept. Nicet. Naucl.*

Fridericus Barbarossa 1190. 10. *Ianu.*

Henricus 6. *Messanæ. an: Ch:* 1199. 1 *Oct: Sigon.*

Fridericus 2. 1250. 13 *Decemb.*

Anna coniunx Rudolpi Habspurgensis Imperator. 1281. 20 *Septemb.*

Rudolphus Habspurgensis Imper: anno Ch: 1291. *vltimo Septemb.*

Henricus 4. *veneno in hostia per monachum accepto, anno Dn.* 1313. 24 *Augusti.*

Vxor eius moritur 1311. *in Octob.*

Fridericus Pulcher Austriacus rex Roman: 1330. 13 *Ianu. Onuph.*

Ludouicus V. Bauarus Cæsar 1347. 11 *Octob.*

Ludouicus Senior, Marchio Brandenburgen. Elector & Dux Bauariæ, Cæsaris Ludouici V. filius, anno 1361. 15 *Septemb.*

Carolus 4. *Cæsar, Rex Bohemiæ, moritur Pragæ,* 1378. 29 *Nouemb.*

Elisabetha Caroli 4. *Cæs: coniunx, regis Sigismundi mater, mortua anno Dn:* 1393. 13 *Fabrua.*

Vuen-

Vuenceslaus Imper: rex Bohemiæ 1419. 16 *Augusti.* *cùm vixisset annos* 57.
Sigismundus Cæsar 1437. 8 *Decemb.*
Albertus Cæsar rex Bohemiæ 1439. 26 *Octobris.*
Iohannes Hunniades rex Vngariæ 1456. 10 *Sept.*
Leonora Imperatrix Friderici Coniunx, mortua anno 1467. 3 *Septemb.*
Fridericus Imperator, Maximiliani pater, mortuus anno Domini 1493. 18 *Sept. Carion.*
Elisabetha filia Alberti Romanorum Regis, soror Ladislai regis Vngariæ, moritur anno Domini 1504. 30 *Augusti.*
Barbara Sigismundi I. coniunx 1515. *in Autumno.*
Maximilianus I. Imperator, obijt anno Domini 1519. 12 *Ian.*
Margaretha filia Maximil. I. 1530. 1 *Decemb.*
Carolus V. 1558. 21 *Septemb.*
Maximilianus II. 1576. 12 *Octobris.*

Cæterorum dies ignoratur: paucißimi æstiuis mensibus mortui.

Pelagius II. peryt anno Ch:	590. *6 idus Februarij.*
Sabinianus I.	606. *5 idus Febr.*
Bonifacius IIII.	615. *9 calen: Martij.* (21 *Februar.*
Deus dedit primus	618. *5 idus Nouembr.*
Bonifacius V.	632. *4 idus Octobris.*
Honorius I.	635. *4 idus Octob.*
Seuerinus I.	638. *4. non: Aug.*
Iohannes IIII.	649 *4 idus Octob.*
Martinus I.	653. *prid: idus Noue.*
Vitalianus I.	672. *6 cal: Febr.*
Agatho I.	682. *4 idus Ianua.*
Iohannes V.	686. *4 non: August.*
Canon I.	687. *11 cal: Octob.*
Sergius I.	701. *6. idus Septemb.*
Iohannes VI.	705. *idibus Ianuar.*
Iohannes VII.	707. *15 cal: Nouemb.*
Sisimus I.	*eod: anno 8 idus Febr.*
Constantinus I.	714. *3 idus Februarij.*
Gregorius II.	731. *3 idus Febr.*
Gregorius III.	741. *4 cal: Decembris.*
Stephanus III.	772. *prid: cal: Febru.*
Hadrianus I.	595. *7 cal: Ian.*
Stephanus IIII.	817. *8 cal: Febr.*
Eugenius II.	827. *4 idus Decemb.*

Valentinus I. perijt an: Ch.	828. 11 *cal: Februar.*
Gregorius IIII.	844. 8 *cal: Febr.*
Nicolaus I.	867. *idibus Nouemb.*
Hadrianus II.	872. *calend: Octobris.*
Iohannes VIII.	882. *Idib: Octob..*
Formosus I.	896. 16 *cal: Ianuarij.*
Bonifacius VI.	894. 3 *non: Ianuar.*
Romanus I.	898. *calend: Septemb.*
Theodosius II.	898. 3 *cal: Octobr.*
Iohannes IX.	900. 8. *cal: Nouemb.*
Anastasius III.	911. 9 *calend. Sept.*
Lando I.	916. 16 *cal: Februar.*
Leo VI.	935. 3 *cal: Octob.*
Stephanus VII.	937. 9 *cal: Decemb.*
Stephanus VIII.	941. 10 *cal: Nouem.*
Agapitius II.	955. 5 *cal: Ianuar.*
Iohannes XIII.	972. 8 *idus Septembr.*
Gregorius V.	998. 12 *cal: Martij,* (18. *Februarij.*
Iohannes XVII.	1003. *prid. cal: Nou.*
Iohannes XIX.	1032. 6 *idus Decemb.*
Clemens II.	1047. 7 *idus Octob.*
Damasius II.	1048. 6 *idus Augusti.*
Victor III.	1087. 16 *cal: Octob.*
Paschalis II.	1118. 15 *cal: Februa.*

Gelasius

Gelaſius 2. perijt anno	*Ch:* 1119. 17 *cal: Feb.*
Calliſthus 2.	1124. *idibus Decemb.*
Honorius 2.	1130. 16 *cal: Mar.* 14 *Feb.*
Innocentius 2.	1143. 11 *cal: Octob.*
Anacletus 2.	1138. 8 *cal: Decem.*
Anaſtaſius 4.	1154. 4 *nonas Nouem.*
Hadrianus 4.	1159. *calend: Septem.*
Alexander 3.	1181. 6 *cal: Septemb.*
Lucius 3.	1185. 4 *idus Decemb.*
Vrbanus 3.	1187. 16 *cal: Decem.*
Gregorius 8.	1188. 11 *calend: Mart.* (19 *Februa.*
Cæleſtinus 3.	1208. 6 *idus Ianuarij.*
Cæleſtinus 4.	1241. 7 *idus Octob.*
Innocentius 4.	1254. *idibus Decemb.*
Vrbanus 4.	1264. *prid: cal: Octo.*
Clemens 4.	1268. 3 *cal: Decem.*
Gregorius 10.	1276. 3 *idus Febr.*
Hadrianus 5.	1277. 15 *cal: Septem.*
Nicolaus 3.	1280. 18 *cal: Septemb.*
Bonifacius 8.	1303. 5 *idus Octob.*
Iohannes 22.	1334. *prid: non. Dece.*
Nicolaus 5.	1333. 7 *calend: Octobr.*
Clemens 6.	1362. 8 *idus Decemb.*
Innocentius 6.	1362. 10 *cal: Sept.*

Vrbanus 5.	1370. *idibus Decem.*
Clemens 7.	1394. 17 *cal: Octo.*
Benedictus 13.	1394. *in Septem.*
Vrbanus 6.	1399. 3 *idus Octob.*
Bonifacius 9.	1404. *in Octob.*
Innocentius 7.	1406. 8 *idus Nouem.*
Iohannes 23.	1419. 11. *cal: Ianua.*
Martinus 5.	1431. 10 *cal: Martij.* (20 *Febr.*
Eugenius 4.	1447. 7 *cal: Martij,* (23 *Februarij.*
Callisthus 3.	1458. 3 *non: Augusti.*
Pius 2.	1460. 4 *cal: Septem.*
Xystus 4.	1484. *idibus Augusti.*
Alexander 6.	1503. 15 *cal: Septem.*
Pius 3.	1503. 15 *cal: Nouem.*
Iulius 2.	1513. 9 *cal: Martij.* (21 *Februarij.*
Leo 10.	1521. *Calend: Decem.*
Hadrianus 6.	1523. 18 *cal: Octob.*
Clemens 7.	1534. 6 *calend: Octo.*
Paulus 3.	1549. 4 *idus Nouemb.*
Iulius 3.	1555. 10 *cal: Mar.* 20 *Feb.*
Paulus 4.	1559. 18 *Augusti.*
Pius 4.	1565. 10 *Decemb.*

Tam

TAM multi Pontifices mortui sunt prædictis mensibus: reliqui martyrio sunt coronati, quorum fuerunt 33. Cæterorum nonnullorũ dies mortis ignoratur. Pauci mensibus æstiuis defuncti.

Possem addere etiam Cardinalium Romanorum obitus ex Onuphrio, sed ne lectori tædium enarrandis solis nominibus facerem, eam commemorationem omittendam esse censui. Qui enim historijs cognoscendis delectatur, ipsemet ex auctore hæc cognoscere, atque huic Catalogo adscribere poterit: quemadmodum & dies obitus Patriarcharum Constantinopolitanorum, qui supradictis mensibus etiam ferè omnes mortui sunt, ex Socrate & Marcellino petere licet.

OBI-

OBITVS REGVM FRANCIÆ, Hiſpaniarum, Siciliæ ac Angliæ.

Pipinus rex Franciæ, obijt anno Chriſti 768. 14. *Decemb.*

Carolomannus, Caroli M. frater, anno Chriſti 771. 4. *Ianuarij.*

Guilhelmus rex Angliæ, anno Ch: 1087. 10. *Sept. Polyd.*

Henricus rex Angliæ, 1135. 3. *Decemb. huic ſucceßit filius ſororis Comes Bononiæ.*

Stephanus rex Angliæ 1154. 24. *Octob. Polydor.*

Ludouicus rex Franciæ 1181. 29 *Septemb.*

D. Ludouicus rex Galliæ 43. *Carthagine expugnata & Tuneto obſeſſo, peſtilentia in caſtris mortuus, anno Domini* 1270. 25 *Auguſti. Quo menſe etiam filius eius Iohannes paulò antè deceßit. Philippus alter eius filius rediens, ex morbo Perpenniani decedit menſe Octobri.* 6 *Ianuarij obijt Carolus rex Siciliæ frater Ludouici.*

Iohannes Rex Angliæ veneno ſublatus, an: Domini 1216. 18 *Nouemb.*

Henricus 3. *Rex Angliæ, mortuus anno Ch:* 1272. 16. *Nouemb. præceßit mortem eius Ecclipſis Lunæ in Auguſto.*

Carolus

Carolus rex Siciliæ, & dux Apuliæ, ano Ch: 1284.
7 Ianuarij.
Philippus longus rex Franciæ, anno Christi 1321.
2 Ianuarij.
Ludouicus Huttinus anno Ch: 1321. 3 *Ian.*
Carolus 4. *mortuus anno Ch:* 1327. *die primo Febr.*
Petrus 2. *rex Siciliæ* 1342. 8 *August.*
Ludowicus, Petri 2. *filius, Rex Siciliæ* 1355.
16 *Octob.*
Philippus Valesius 1350. 13 *Augusti*
Carolus V. Bonus appellatus 1308. 16. *Decembris.*
Onuphr.
Carolus 6. *rex Franciæ* 1422. 21 *Octo.*
Ludouicus 2. 1483. *die vlt: August.*
Elisabetha regina Angliæ, moritur in puerperio
Lugduni anno Ch: 1503. 3 *idus Febr.*
Ludouicus 12. *Rex Franciæ* 1514. 1 *Ian.*
Anna Ludouici 12. *coniunx, obijt anno Christi*
1514. 9 *Ian.*
Philippus rex Hispaniarum Caroli V. pater obijt
1506. 17 *Septem.*
Regina Elisabetha Caroli V. auia, Ferdinandi
vxor anno Domini 1514 *exeunte extinguitur.*
Iohanna Semeria enixa Edoardum moritur 1537.
26. *Octob.*

Ferdinandus rex Hispaniæ, Caroli V. auus maternus maternus, decessit anno Domini 1516. 16 Ianuarij.

Aloysia Francisci I. regis mater, obijt suum diem ni fallor, anno Dn: 1532. 5 cal: Nouemb.

REGVM DANIÆ ET Comitum Holsatiæ.

H*Araldus rex Daniæ, obijt anno Domini 980. 1. Nouem.*

Canutus, filius Vualdemari I. anno Domini 1210. 11. Nouem.

Vualdemarus III. anno Dom: 1231. 26 Nouem.

Canutus dux Lalandiæ, filius regis Vualdemari III. anno Domini 1260. 15 Octobris.

Ericus, filius Erici regis, obijt anno Domini 1319. 13 Nouemb.

Vuiburgis vxor Erici, regis filia, Marchionis Brandeburgensis, obijt anno Christi 1300. 29 Septem.

Vualdemarus IIII. filius Christophori regis 1375. 24 Octobris.

Marga-

Margaretha filia huius Valdemari trium Borealium regnorum potentiſsima regina, obijt anno Domini 1412. 27 Octobris.

Christophorus rex Daniæ, & dux Bauariæ 1468. 6 Ianuarij.

Iohannes, Christierni I. filius, obijt anno Dn: 1513. 20 Februarij.

Christiernus II. 1559. 25 *Ianuar.*

Christianus III. 1559. 1 *Ianuarij.*

Fridericus, Friderici I. regis filius, Epiſcopus Hildesheimenſis, obijt anno Dn: 1556. 27 Octob.

Iohannes dux Holſatiæ, filius Friderici I. 1580. *vlt: Septemb.*

SEQVENTES COMITES Hamburgi ſepulti ſunt, durante adhuc monumentorum inſcriptione, vnde dies obitus eorum deſumptus eſt.

Comes Iohannes Primus, filius Adolphi Comitis Holſatiæ & Schowenburgenſis, obijt anno Christi 1276. 23 Februarij.

Gerhardus prioris frater 1281. 21 *Decembris.*
Gerhardus 2. *Gerhardi* 1. *filius* 1312. 25 *Octob.*
Adolphus filius Iohannis 2. 1380. 26. *Janua.*
Adolphus 5. *dux Schlesuicensis, & Comes Holsatiæ, sepultus in Itzehoë, obijt anno Dom:* 1459. 4 *Decembris.*

ELECTORES SAXONIÆ & Brandenburgensis, ac Comites Norinbergenses.

M*Archio Henricus I. Misniæ mortuus, cum Episcopum Bennonem verberibus mulctâsset, an: Domini* 1106. *mense Aug.*
Dedo Comes Rochlitij, anno Domini 1119. 16. *Augusti*
Fridericus Idel, Friderici Primi filius, Burggrauius Norinbergensis, moritur an: Domini 1290. 14 *Augusti, sepultus Heilbrunni. Reinec.*

Vual-

Vualdemarus 2. Elector Brandenburgensis, 1319. *7 Septembris.*

Iohannes Georgij ducis Saxoniæ, filius anno 1339. 26 Februarij.

Iohannes Friderici 2. filius Burggrauius Norinber. 1357. 7 Octob. Rein.

Fridericus 3. Burggrauius Norinbergens: mortuus Blassenburgi anno Dom: 1394. 21 Ian.

Fridericus I. Elector Brandenburgensis, ex familia Burggrauiorum, anno Dn: 1440. 21. Septem.

Sigismundus Episcopus Vuirtzburgensis, dux Saxoniæ, moritur in exilio Rochlitij anno Dn; 1457. *24 Decemb.*

Elector Fridericus Secundus Saxoniæ 1464. *7. Septemb.*

Fridericus 2. filius Friderici 1. *Electoris Brandenburgensis, anno Domini* 1470. 10. *Feb Reinec.*

Albertus dux Saxoniæ, anno Domini 1500. 12 *Septem: obijt in Frisia.*

Zedena Alberti coniunx, filia regis Bohemiæ, mortua anno Domini 1510. 1 *Febr.*

Sophia Casimiri 3. filia, & Friderici Brandenburg: in Olnsbach coniunx, mortua anno Dom: 1513. *in Ianuario.*

Ernestus dux Saxoniæ, Episcopus Magdeburg. anno eodem 1. Augusti.

Dux Seuerinus, Henrici ducis Saxoniæ filius, Oenipontе mortuus anno Domini 1533. in Octob.

Nostra etiam ætate mensibus prædictis obierunt sequentes principes.

Anno Domini 1534. obierunt:

Clemens VII. Papa, 25 Septembris.

Magdalena, filia Georgij ducis Saxoniæ, uxor Ioachimi II. Elector: Brandeburgens: 28 Decemb.

Anno 1535.

Franciscus Sfortia, ultimus dux Mediola: ultimo Octobris.

Anno 1536. Obijt Catharina Hispanica, quam Henricus rex Angliæ ante triduum repudiauerat, mense Ianuario.

Anno 1542.

Iacobus rex Scotiæ, 12 Decembris.

Anno

Anno 1543.

Georgius Marchio Brandenburgensis, Friderici frater, & successor Onolsbachij, 27. Decemb.

Anno 1545.

Carolus dux Aureliæ, 9 Septembris.
Albertus Cardinalis Archiepiscopus Moguntinus, 24 Septembris.

Anno 1547.

Henricus VIII. rex Angliæ, 26 Ianuarij. Polydor.
Petrus Bembus Cardinalis Romæ, 18 Ianuarij.
Anna regina Vngariæ, regis Ferdinandi coniunx, extinguitur in partu filiæ, 27 Ianuarij.
Fridericus II. dux Lignicensis, 17 Septemb.
Iacobus Sadoletus, Cardinalis Romæ, mense Octobri.

Anno 1548.

Albertus dux Megapolitanus, filius Magni, mense Ianuario.

Anno 1549.

Paulus III. PP. 10. Nouembris.

Anno 1550.

Granuellanus, Caroli V. Cæsaris Consiliarius intimus, sub exitu Augusti.
Vlricus Dux Vuirtenbergensis: In principio Nouembris.

Anno 1551.

Iohannes princeps Anhaltinus Zeruestæ, 4 Feb.

Anno 1552.

Magnus dux Megapolitanus, filius Henrici, Episcopus Suerini, 2 Februarij.
Henricus dux Megapolensis, 6 Februarij.
Hermannus Episcopus Coloniens. 15 August.
Fridericus Archiepiscopus Magdeburg: Marchio Brandenburg: 3 Octob.
Paulus Iouius Nouocomensis, Episcopus Nucerinus, historiarum Scriptor celeberrimus 11 *Decem.*

Anno 1553.

Iohannes Ernestus dux Saxoniæ, 8 Febr.
Georgius princeps Anhaldinus, 17 Octob.

Anno 1554.

Sibylla coniunx Iohannis Friderici Elector. 21 Februarij.

Anno 1555.

Agneta olim Electoris Mauritij coniunx, post cuius mortem nupsit Iohanni Friderico 4 Nouem.

Anno 1556.

Fridericus, Philippi filius, Palatinus Elector. 26 Februarij.

Adolphus Archiepiscopus Coloniensis, Comes Schowenbur. 20 Septem.

Fridericus frater Christiani 3. regis Daniæ, coadiutor Bremensis, Episcopus Hildesheimensis & Slesvicensis, moritur 27. Octob.

Anno 1557.

Albertus Marchio Brandenburgensis, Casimiri filius, exul in oppido Marchionum Badensium, quod dicitur porta Hercinia, 8 Ian.

Anno 1558.

Carolus V. in Hispania, die Matthæi Apostoli 21 Septembris.

Antonius de Schowenburg, Archiepiscopus Coloniensis 21 Septem.
Eodem die & anno Georgius Comes Vuirtenbergensis.
Maria regina Vngariæ, soror Caroli post mensem illum secuta.
Maria regina Angliæ 17. Nouembris.
Et post illam Reginaldus Polus Cardinalis, natus ex nepte Edoardi quarti Regis Angliæ.

Anno Domini 1559.

Christianus 3. Rex Daniæ 1. Ianuarij.
Christiernus 2. Rex Daniæ, expulsus regno 25 Ianuarij.
Otto Henricus, Elector Palatinus, 12 Februarij. Chytræus.
Henricus Rex Galliæ, accepto vulnere in ludo equestri, 10 Augusti.
Paulus 4. PP. 18 Augusti.
Hercules dux Ferrariensis 3. Octobris.

Anno Domini 1560.

Philippus dux Pomeraniæ, 14. Februarij.
Iohannes Fridericus, Iohannis Friderici Electoris nepos, 8 Augusti.

Gustauus rex Sueciæ, 29 Septem.
Franciscus II. rex Galliæ, 5 Decemb.

Anno Domini 1561.
Ioachimus princeps Anhaltinus, 6 Decemb.

Anno Domini 1564.
Sabina Comitissa Palat: ad Rhenum, Vlrici Vuirtenberg. coniunx 30 Augusti.

Anno Domini 1565.
Iohannes Fridericus 3. dux Saxoniæ, Iohannis Friderici I. filius, vltimo Octobris.
Pius 4. PP. obijt, 9 Decem.
Catharina, Romani Imperij Burggrauia Misnensis, nata ex stirpe principum Brunsuicensium 10 Decembris.

Anno Domini 1566.
Solymannus Imperator Turcicus, 4 Septem.
Sigismundus Archiepiscopus Magdeburgensis, 12 Septembris.

Anno Domini 1568.
Carolus Archidux Austriæ Philippi regis Hispaniarum filius, in Octobri. Michaël Aitsingerus.

Christophorus dux Vuirtenbergensis, 28 Decem.
Anna nata ex prosapia Brunsuicensium, coniunx Barnini Senioris ducis Pomeraniæ, 6 Nouem.
Henricus comes Bredenrodius, mense Februario.
Isabella Valesia regina Hispaniæ, 7 Octo.

Anno Domini 1570.

Christianus Comes Oldenburgensis, Antonij filius, 6 Augusti.
Fridericus III. dux Lignicensis, 15 Decemb.

Anno Domini 1571.

Ioachimus II. Elector Brandenburgensis, 3 Ian.
Iohannes Marchio Brandenburgensis, Ioachimi II. frater, 13. Ian.
Dorothea regina Daniæ vidua, Christiani III. uxor, 7. Octo.

Anno Domini 1573.

Antonius Comes Oldenburgensis, die 22. Ianuarij.
Hedwigis, filia Sigismundi Primi regis Poloniæ, coniunx Ioachimi Secundi Electoris Brandeb. 7 Februarij.

Philippus

Philippus de Norcarmes, Hannoniæ præfectus, 1 Februarij.

Anno 1574.

Selymus Imperat. Turcicus, 13 Decemb.
Carolus IX. rex Galliæ, moritur 24. Septem.
Carolus Cardinalis Lotharingiæ, mortuus post Carolum regem pactis in Francia inducijs 23 Decembris.
Sidonia, Electoris Augusti soror, Erici Brunsuicensis coniunx, 4 Ianuarij.
Sabina, filia Georgij Marchionis Brandenburgensis, coniunx Iohannis Georgij, Electoris Brandenburgens. 2 Nouemb.

Anno Domini 1575.

Dorothea, filia Friderici regis Daniæ, Coniunx Christophori principis Megapolitani, & Episcopi Ratzeburgensis, mortua an: Dom: 1575. 11 Nouembris, & sepulta 8 Decembris in Gustrow à sorore Elisabetha.

Anno Domini 1576.

Iohannes Albertus dux Megapolitanus, 12 Febru.
Maximilianus Imperator, 12 Octob.

Fridericus Palatinus Rheni Elector, 26. Octobris.

Anno Domini 1578.

Iohannes de Austria, 2. Octob.

Anno Domini 1579.

Albertus dux Bauariæ, 23 Octob.
Maximilianus Comes Bussouinus 25 Decem.

Anno 1580.

Henricus rex Portugalliæ antea Cardinalis 31 Ianuarij.

Iohannes dux Holsatiæ, Christiani 3. regis Daniæ frater, vltimo Septembris.

Casparus Schetus dominus de Grusebeck & Baro in Vuesemal regis Hispaniarum ærarij præfectus, Hannoniæ moritur 9 Nouem.

Anna regina Hispaniæ, Philippi regis coniunx, filia Maximiliani II. moritur in Hispanijs, vbi nata fuerat 25. Octob.

Anno 1582.

Philippus Comes de Lippe Spiegelberch & Peremonde

monde, vltimus eius familiæ, obijt in iuuentute 11 die Februarij.

Ferdinandus Toletanus dux Albæ, obijt Lisbonæ 12 Decemb.

Confirmat etiam hanc meam opinionem morbus, qui anno Domini 1580. totum ferè terrarum orbem peragrauit, & ex Oriente ac Meridie ad Occasum & Septentrionem contendit, atque his in locis Septentrionalibus & inferiori Germania ac Dania in Octobri, Nouembri, Decembri, grassatus est, quo non pauci extincti sunt. Affirmare etiam ferè ausim, pestilentiam prædictis magis mensibus quàm alijs, præsertim his in locis Cymbricis & ciuitatibus maritimis seu Vandalicus sæuire.

Plinius scribit lib. 7. obseruatum esse suo tempore à meridianis partibus ad occasum solis pestilentiam semper ire, nec vnquam ferè aliter nisi hyeme, nec vt ternos excedat menses. Et veteres recte dixerunt: autumnum mortalibus esse lethiferum. Approbat id satis morbi genus sudor Anglicus dictus, qui maximè in Septembri viguit anno Dn: 1529. & exemplum historiographis notum, quod anno Dn: 1348. Lubecæ ipso die Laurentij, hoc est, 10. Augusti perierunt mille & septingenti homines

spacio

spacio 24 horarum. Pestilentiales item & alij morbi, qui patrum memoria ac nostro seculo contigêre. Affirmant hoc etiam Pastores & æditui in Ecclesijs Parochialibus his & multis alijs ciuitatibus ac locis, cum quibus ego sermonem contuli. Addo & hoc, quod egomet ex multorum hominum obitu compertum habeo, quod graui & periculoso morbo decumbentes, vt plurimum animam reddere soleant, Luna in prima vel media cœli domo existente, raro in 4 & 7 domo nunquam fere in reliquis. Si autem accidit, vt Luna sit in alijs domibus, tunc hoc signum, in quibus luna versatur, est in 1. 10. 7. *aut* 4. *natiuitatis morientis. Quod pluribus exemplis à me & alijs multoties est obseruatum. Ratio autem, cur hæc ita plerumque contingant, alio loco à me exponetur.*

Aliqui volunt, quòd homines, qui nati sint crescente Luna pereant decrescente, & sic è contra: quod ego affirmare nolo, etiamsi habeam tria domestica exempla in matre mea, & duobus proprijs filijs, tamen vna hirundo non facit ver, & quia aliqua contraria exempla etiam memini, alijs idipsum per experientiā discutiendum relinquo. Nam non à raris contingentibus, sed ab ijs, quæ plurimum eueniunt obseruationes constituere oportet.

Sed

Sed hoc etiam admonere operæ precium esse duxi, quod à maioribus accepi, ipseq́met deprehendi, quod nonnunquam ex patribus deriuentur morbi in filios, ita vt ferè simili genere ægritudinis afficiantur, sæpe etiam circa idem ætatis tempus, & interdum pari mortis genere extinguantur, similesq́ exitus sortiantur, tam in annis Climactericis, quàm in reliquis. Et hoc præsertim in familijs animaduerti potest, cùm earum aliquæ sint longæuæ, aliæ verò parum durabiles, alæ παραφρόνησιν, & mentis errorem, quasi hæreditariam habeant, nonnullæ etiam fœdo & tragico exitu pereant, vt Poëta dicit:

Naturæ sequitur semina quisque suæ.

Et Cicero: Nonne vides & formas, & mores, & motus, ac plerosque status effingere à parentibus liberos.

Et Plinius iunior de Cornelio Rufo scribit, illum tertio & trigesimo ætatis anno pedum dolore correptum esse, qui morbus illi patrius erat. Nam plerumque morbi quoque per successiones quasdam, vt alia traduntur.

Segebergæ nuper fur suspensus est, cuius frater, pater ac auus propter furtum laqueo strangulati sunt, & alibi his similia accidisse audimus.

Maiores etiam fuerunt in eadem opinione. Nam Pausanias dicit, quòd omnes ex gente & nomine Æacidarum diuinitus oblata nece occubuerint. Cui Iustinus addit: Plærosque Æacidarum intra annum tricesimum defunctos esse.

Dauid regnauit in Hebron annos septem, & sex menses, 2. Samuel. 5. In Hierusalem autem annos 33. 2. Samuel 5. qui anni collecti faciunt 40.

Salomon scribitur, regnâsse annos 40.
& vixit annos 59.
Secundùm Leonhardum Krentzheim, à quo Bucholzerus non valde dissentit, qui scribit, ipsum vixisse annos 60.

Ieroboam filius eius, vixit 57. 1. Reg. 4.
Nepos eius Assa, regnauit annos 40. & multi putant, illum ad regnum peruenisse anno 19. ita vt tantum vixerit 59.

Iosaphat filius huius, rex in Iuda moritur anno ætatis 60. Nam regnum adeptus est anno ætatis 35. & regnauit 25. annos: qui anni collecti faciunt 60.

Agathias lib. 4. inter alios Persarum reges enumerat etiam Nersen, & illum regno præfuisse annos 7

& men-

& menses 9. eiusq; filium Misdatem in principatu successisse, patrisq; hæredem effectum non solùm potentia, sed annorum etiam & mensium æqualitate & spacio pari. Et admiratione dignum esse scribit, patri filioq; annos, mensesq; Imperij fuisse pares.

Trecenti sex Fabij omnes patricij, omnes vnius gentis, ad vnum omnes vno die cæsi sunt teste Liuio.

Plutarchus scribit, tres Fabios ad Brennum ducem Gallorum missos, quorum cùm vnus dictus Ambustus interfectus esset, cæteros cum fratribus ipsius contra Brennum tribunos militum electos esse, & cum eo prope flumen Alliam in plenilunio circa Solstitium æstiuale prælio decertantes perijsse, quo die ante quoq; ingens Fabiorum accepta clades fuerat, ex qua familia trecenti, vt iam dictum est, fuerant ab Hetruscis cæsi.

Strabo, pater Pompeij Magni, fulmine ictus perijt: Ipse Pompeius, cùm post pugnam Pharsalicam ad regem Ægypti maximis à se beneficijs affectum confugeret, in naui, antequam portum ingrederetur, est interfectus. Eius filius natu maior in Hispania perijt, quemadmodum minimus in Asia. Ita morte violenta extra patriam extincti sunt auus, pater, & filij, ac longè dissitis locis sepulti.

Duo Cæsares, Prætor & prætura perfunctus Dictatoris Cæsaris pater hic Pisis exanimatus, ille Romæ dum calciantur matutino tempore teste Plinio.

Heluidiæ sorores ambæ à partu, cùm filias enixæ essent, obierunt superstitibus filiabus, vt Plinius Iunior in Epistola ad Cerealem refert.

Honorius Imperator vixit annos 49. *menses* 11. *dies* 7.

Theodosius Iunior, huius filius, vixit annot 49. *menses* 3. *dies* 19.

Cæcilius Arborius auus Ausonij Poëtæ, vixit annos 99.

Iulius pater Ausonij, vixit similiter annos 99. *vt constat ex Epicedijs Ausonij.*

Habemus etiam exemplum in familia regum Daniæ.

Alphonsus V. dux Slesvicens. & Comes Holsatiæ auunculus Christierni primi regis Daniæ, cuius ope à proceribus regni electus est, & ad ducatus mortuo Adolpho iure emptionis peruenit, præfuit ditionibus suis vltra annos 32. *vixit annos* 56.

Christiernus I. ex sorore Adolphi natus, præfuit regno annos 32. *quot vixerit non memini me legisse.*

Io-

Iohannes rex, Christierni filius, præfuit vt pater regno 32.
vixit annos 58.

Fridericus rex, Iohannis frater, & Christierni I. filius, vixit annos 56.

Christianus III. Friderici filius, præfuit regno annos 22.
mortuus est anno ætatis 56.

Iohannes dux Holsatiæ, Friderici filius Christiani III. frater, præfuit etiam ducatibus vltra annos 32.
obijt ætatis 59.

Ludouicus rex Franciæ XI. Cominæo referente dicere solitus fuit: Galliæ reges à multis temporibus sexagesimum ætatis annum nō excessisse, quod etiam historiæ testantur. Ipsemet Ludouicus vix sexagesimum primum attigit. Posteriores autem reges omnes vsque in hunc diem hanc ætatem non sunt assecuti.

Duces aliquot Austriæ, & reges Vngariæ ac Bohemiæ, aut veneno aut in bello eadem ætate ferè perierunt.

Albertus II. dux Austriæ habuit filiam, quæ genuit ex Domino Rapelstein *filium, qui intoxicatur anno ætatis* 18.
Cuspinian.

Albertus IIII. dux Austriæ, Alberti II. Romanorum regis pater, cùm Marchionem Morauiæ oppugnaret, accepto lethali poculo dysenteria in mortem solutus est. Cuspinian.

Eius filius Albertus II. Sigismundi gener, pater Ladislai, rex Vngariæ, Bohemiæ, Imperator ac dux Austriæ, in solutionem ventris etiam incidit, & non sine suspicione veneni periÿt, cuius est dictum: O monstrosa fortuna, vno anno tria regna consecutus sum, diuinans sibi vitæ finem instare. Nam vnum annum & aliquot menses regnis præfuit.

Ladislaus rex Vngariæ ac Bohemiæ, præcedentis Imperatoris Alberti filius posthumus, cùm sponsam Magdalenam regis Galliæ filiam expectaret, veneno periÿt intra horas 36. sanus, viuus & mortuus fuit, anno ætatis. 18.

Vladislaus Iunior, rex Vngariæ ac Poloniæ, ad Varnam à Turcis interfectus est, anno ætatis 21.

Ludouicus vltimus rex Vngariæ Vladislai Casimiri filius Turcas fugiens, in palude mortuus est inuentus, anno ætatis 71.

Stephanus Broderith huius Ludouici Procancellarius.

In Scotia fuerunt quinque reges sibi inuicem hæreditario iure succedentes ex vna familia, nomine

Stuart,

Stuart, Iacobi dicti: Horum nonnulli in iuuentute capti, deinceps liberati, omnes ferè in bello circa eandem ætatẽ perierunt, excepto Iacobo V. & vltimo, qui moto bello ab Anglis superatus, & accepto nuncio de obitu duorum filiorum, qui ambo vno die in diuersis locis peste extincti erant, mærore perijt. Quomodo autem rex Henricus ex eadem familia nostro tempore vxoris instinctu anno Dom: 1567. interemptus sit omnibus notum est. Maria vxor eius filia Iacobi V. paulò pòst capta est, & adhuc in Anglia captiua detinetur. Et cùm Scoti centum & quinque reges numerant, ex his quinquaginta aut in bellis cecidisse, aut à proceribus regni peremptos esse, ex annalibus ipsorum colligitur.

Præterito anno contigit hic in Holsatia in nobili familia Alueldica, vt mater, filius & filia in vna septimana morerentur, & vno die in auitis monumentis deponerentur: cùm tamen diuersis locis ac morbis obierint.

Et possunt adhuc plura similia exempla colligi. Ego autem iudico hoc fieri ex consensu astrorum in natiuitatibus parentum, filiorum & propinquorum, cùm inuicem ita sint sociatæ & colligatæ. Quòd autem hæc interdum ita eueniant, tamen inde non concludendum, quod semper idem fiat in omnibus.

Ex sin-

Ex singularibus enim non possunt nec debent colligi vniuersalia. Mihi sane iucundum fuit illa obseruare, rerumq́ seriem & causarum effectuumq́ connexionem contemplari. Quæ omnia obiter indicare volui, vnicuiq; tamen suum iudicium permitto liberum, nec aliquem ad meas obseruationes adstringo.

Postremò quoque animaduertendum esse existimo, quod multi clari viri annotârunt numerum Septenarium, & annos Climactericos & Enneaticos, non solùm in priuatis hominibus naturarum & fortunarum mutationes operari: sed etiam hos dies & annos in imperijs ac gubernationibus vicißitudines magnas excitare & adducere, quas ex subiectis exemplis videre licet.

Zimbri, vel, vt quidam legunt Zamri, quintus rex in Israël, qui semetipsum igne combußit, regnauit tantum in Tersa dies 7.
3. reg. 16. cap.

Roma oppressa à Gallis menses 7.
Plutarchus. Roma magno miraculo capta, maiore est recuperata, quum septem totos menses in hostium potestate fuisset.

Geda-

Gedalia occisus mense 7. Gerem. 41.

Marius fuit septies Consul & peryt, vt quidam scribunt, 7. die sui septimi consulatus.

Smerdes rex Persarum, regnauit menses 7.

Olybrius missus à Leone Romam, cui affinitas Imperatorum auctoritatem addidit, mortuus est imperij sui mense 7.

Artabanus rex Persarum, mens. 7. Euseb.

Galba septimus Romanorum Imperator, menses 7. & dies 7. regnauit; postea in medio foro interemtus. Ioseph. Sex. Æmilius.

Barnarim Cosroës filius, regnat menses 7.

Athesir Persarum rex, imperat menses 7. Cedrenus, Diaconus.

Vitellius Imperator, regnauit menses 7.

Iouinianus Imperator, regnauit dies 22. & menses 7.

Primislaus secundus princeps Pomeraniæ, in regem Poloniæ electus, regno præfuit menses 7.

Dauid regnauit in Hebron, vt est 2. Samuel. 5. menses 6. annos 7.

Athalia tyrannicè, regnat in Iudæa ánnos 7. 4. Reg. 11. & interficitur.

Erat Ioasus, cùm in regnum asscisceretur annorum 7.
Iosephus.

Sennacherib 4. rex in Assyria, regnauit annos 7.

Beleastartus, filius Hirami & rex Tyri, regnauit (teste Iosepho) annos 7.

Cyrum vixisse in Monarchia 2. Persica post captam Babylonem annos 7.
Xenophon scribit.

Cambyses, menses 5. annos 7.

Darius vltimus, annos 7.

Alexander Magnus, Monarchiam tertiam obtinuit 7.
annos, post cuius mortem de summa rerum certatum annos 7.
tandem obtinuit Seleucus cum sua posteritate Syriam.

Idem Iaddo Iudæorum Pontifici, petenti genti Iudaicæ αὐτονομίαν & tributorum immunitatem concessit septimo quoque anno, quo agri non serebantur apud Iudæos. Iosephus.

Alexander nobilis præfuit Syriæ annos 7.

Gelon interficitur postquam in Sicilia regnâsset annos 7.
Diodorus Siculus.

Ar-

Archelaus rex Macedoniæ, perijt in venatione, vt Diodor. scribit, postquam regnâsset annos 7.

Philippus Aridæus peremptus ab Olympiade Alexandri Magni matre, cùm regnasset in Macedonia menses 4. annos 6. Diodorus.

Narses 7. rex Persarum, regnauit annos 7. menses 9. Achatius.

Sic etiam eius filius Misdates annos 7. & nouem menses regnauit. Idem Agath.

Tarquinius vltimus fuit Romanorum rex 7. & sic Roma habuit tantùm reges 7.

Valerianus, postquam cum filio Galieno impeperâsset 7. annos, â Sapore Persarum rege victus & captus est.

Ægysthus adulter, qui interfecit Agamemnonem, ipsius regno potitus est per septennium. Velleius Paterculus.

Pharamundus I. rex Franciæ annos 7. regnâsse scribitur à Trithemio.

Agrippa maior Herodis filius, rex Iudæorum annos 7. regnauit. Ioseph.

Pilatus seipsum interfecit anno 7. post condemnationem Christi, quæ facta est ab illo 7. anno suæ præfecturæ.

Opilius Macrinus eiusq; filius Diadumenus à militibus suis interfecti sunt, cùm imperâsset bis septem menses. Aurel. Victor.

Antonius Caracalla Baßianus Imperator, imperauit annos 6. menses. 2. dies 5. Ergo 7. imperij anno perijt.

Fl. Tiberius 2. Absimarus Imperator, regnauit annos 7.

Flauius Heraclius Iustinianus, dies aliquot & annos 7.

Proclus præfuit imperio annos 6. menses 4. Ergò regnauit annos ferè 7.

Leo Armenius menses 5. dies 14. annos 7.

Martianus Orientalis Imperator, annos 6. *menses 6. & dies 10.*

Philippus Imperator, regnauit annos 7.

Aristulphus Longobardorum rex, mens. 7.

Lotharius Francorum rex, annos 7.

Carolus VII. rex Galliæ, timens venenum 7. *dies à cibo & potu abstinuit: Mortuus anno Christi 1461. Nicolaus Gilles. dies 26. annos* 7.

Nicephorus Phocas mens. 4. annos 6.

Hildericus rex Vuandalorum, postquam 7. *annos regnâsset custodiæ à subditis traditur & necatur.*

Terra

Terra mugitum ingentem dedit per dies 7. vt Marcellinus & Sigonius tradunt, quæ res nihil aliud portendit, quàm Gothorum in Italiam irruptionem, vastationem Italiæ, & direptionem Romanæ vrbis.

Conradus I. Ludouici IIII. filius, regnauit annos 7.

Constantinus Ducas menses 6. annos 7.

Eudoxia Imperatrix, dies aliquot, mens. 7.

Theodoricus 2. Gotthorum rex, in Hispania ab Henrico fratre interfectus, anno gubernationis suæ 7.
Francisc. Tarapha.

Froto 3. Danorum rex regnum adijt, anno ætatis 7. qui postea regis Hunnorum filiam in matrimonium duxit. Saxo, Krantzius.
Sueuo II. rex Daniæ, qui Thiram regis Sueciæ filiam vxorem habuit, tribus vicibus captus est & liberatus, postea ab Erico 7. rege Sueciæ regno eiectus, fuit exul annos 7.
Erico verò mortuo in Daniam redijt, & rex Sueciæ ac Angliæ factus. Saxo Gram. Krantzius.

Margaretha regina Daniæ cepit Allerum regem Sueciæ, tenuitq; illum captium annos 7.

Carolus Iunior V. Germanorum Imperator, cognomento Crassus, cum aduersis belli casibus & morbo fractus esset, imperio cedere iussus, imperauit annos 7.

Puella Valasta principatum Bohemiæ more Amazonum potenter obtinuit annos 7. Æneas Syluius.

Fridericus Barbarossa Cæsar, à Canuto Danorum rege sororem cum dote postulauit, per legatos scilicet Episcopum Bremensem Sigfridum, & Adolphum Comitem Holsatiæ, quæ à Vualdemaro patre in castris apud Lubecam erat filio suo desponsata. Hæc itaque eis tradita & transmissa est unà cum dimidia parte dotis agens annum 7. Krantzius. Saxo Grammaticus.

Nepotianus, qui erat ex Eutropia sorore Constantini Magni natus, à Magnentio victus post quater septem, id est, vigesimo octauo die, postquam Imperium attigerat. Sigonius.

Petrus Candianus Venetorum dux, qui Vrsi abdicationem setutus, anno ducatus sui 7. obijt. Marcellus.

Iohannes Mocenicus dux Venetorum 71. ducatus sui deceßit mense 6. anno 7. Marcellus.

Michaël

Michaël Curopalates Imperator. Byzant. regnauit annos 7.

Henricus VI. Barbarossæ filius, imperium adijt anno 7. Sigon. Vrsperg. qui Messanæ obijt circa cal. Octob. de quo hi versus:

Sexagena duo commisi prælia, Magni
I numera pugnas tot mihi Roma tui.

Ziemomislo regi Poloniæ natus est filius cæcus, qui recepit visum anno 7. cùm rex inuitâsset multos proceres regni. Cromerus lib. 2.

Robertus Imperator Germaniæ præfuit annos 7. Onuphrius.

Fuerunt Henrici Imperatores 7.

Casimirus vnicus Meceslai filius, regno Poloniæ excessit, & Cluniaci in Benedictinorum Monachorum sodalitatem se dedit, in quo per annos 7. fuit, & postea in regnum reuocatus est, eiq; præfuit. Cromerus. Herburtus.

Septem tantum fuerunt reges in Hierusalem, ex posteris Gotfridi de Bulion: postea discordia orta est inter Guidonem & Regimundum.

Hæc

Hac arrepta occasione Saladinus regnum cum vrbe occupauit.

Selimus Turcarum Imperator, vt Ramus scribit, imperauit annos 7.

Adolphus Comes de Nassow, præfuit imperio per annos 7.

& interfectus anno Domini 1289. *die Iulij* 7.

Ferdinandus Caroli V. frater menses 4. *dies* 7. *annos* 6. *fuit Imperator Roman.*

Renatus dux Lotharingiæ, fuit captiuus an: 7. *& sese redemit* 40000. *coronatis.*

Petrus Landus Venetus diem suum obijt, auctore Silue: Girellio, cùm patriæ præfuisset menses 9. *annos* 6.

Eduardus Henrici VII. filius veneno periјt anno regni sui 7.
Bucholzerus.

Maria regina Scotiæ, filia Iacobi quinti regis Scottorum, quæ postea nupsit Francisco Delphino, Franciæ regnare cepit nata 7.
dies. Iunctinus.

Adolphus dux Geldriæ, Arnoldum senem patrem matre non dissuadēte arci Buremiæ inclusum, detinuit annos 7.
Batauica historia.

Thomas

Thomas Episcopus Cantuariensis, confossus est in Ecclesia exilij sui anno 7.
Eberus.

SEQVITVR CATALOGVS Pontificum, quorum nonnulli menses 7. & annos totidem Pontificatui præfuerunt, vt ex Eusebio, Hieronymo, Prospero, Palmerio, Platina Volaterrano, Sabellico, Onuphrio, & reliquis, qui de Pontificibus scripsêre constat.

Marcellus II. dies ter septem 7.
Siluester III. dies septies septem 7.
Christophorus menses 7.
Leo VI. menses 7.
Benedictus V. menses 7.
Stephanus IX. dies 8. menses 7.
Bonifacius VII. dies 5. menses 7.
Clemens VII. obsessus cum Cardinalibus in mole Adriani ab exercitu Caroli V. mens. 7.
Christophorus menses 7.
Bonifacius menses sex & 12. dies.

Vrbanus Romanus dies 5. menſ. 7. annos	7.
Syſimus 12. dies & annos	7.
Stephanus I. menſes 5. annos	7.
Dionyſius menſes 2. dies 4. annos	7.
Hilarius I. menſ. 3. dies 9. annos	6.
Euſebius menſ. 1 annos	6.
Liberius menſes 3. annos	6.
Bonifacius IIII. menſ. 8. dies 13. annos	6.
Theodorus Græcus dies 18. menſ. 5. annos	6.
Stephanus 4. menſ. 3. dies 17. annos	7.
Hadrianus III. dies 9. annos	7.
Sergius menſ. 3. dies 15. annos	7.
Iohannes XIII. menſ. 11. dies 15. annos	6.
Iohannes XXII. menſ. 3. dies 17. annos	7.
Conſtantinus menſ. 1. dies 15. annos	7.
Paſchalis menſ. 3. dies 17. annos	6.
Sergius II. menſes 4. annos	7.
Alexander IIII. menſ 6. annos	6.
Benedictus XII. annos	7.
Gregorius XI. menſes 5. annos	6.
Paulus II. Venetus menſ. 1. annos	7.

Multi præterea reges ac principes inueniuntur, qui ſua regna & ducatus, ſubiectoſq́; ſibi populos per ſeptennium tantum gubernârunt, quibus mortuis

aut

aut necatis, aut eiectis variæ ac mirabiles mutationes destructionesq́ euenerunt.

Quòd autem hic numerus in Imperijs ac Rebuspub. aliquam prærogatiuam obtineat, ex sequentibus clarè colligi potest.

Septem fuerunt præsides in singulis oppidis Iudaicis probatæ virtutis & iustitiæ cultores, secundum Ioseph.

Artaxerxes scripsit Esdræ Sacerdoti: vt mihi visum est, & septem amicis mihi à consilijs.

Septem fuerunt principes, qui in Monarchia Persica regem elegerunt, secundum Herodotum.

Quin & nos habemus in nostro imperio, & quarta Monarchia septem Electores, seu septemviros, penes quos ius est eligendi Imperatorem.

Germania habuit à multis seculis septem Archiepiscopos, sicut & Gallia, & Hispania, & Italia. Quanquam labente seculo hæc nonnihil mutata sunt, vt Guilhelmus Zenocarus tradit.

Septem fuerunt duces, sub quibus Hunni secunda vice Pannoniam ingreßi sunt, & consederunt in Transyluania & ibidem ædificârunt septem castra. Vnde etiam ipsa prouincia Siebenburgk/ *id est, Septem castrorum nomen acquisiuit. Bonfini.*

Septem fuisse præcipuos duces Turcicæ originis & familiæ, qui post Tartaros languescentes Asiam Minorem inter se partiti sunt, Laonicus Chalcondyles testatur.

Septem ciuitates magnæ gesserunt inter se bella in Græcia, vt alij alijs ossa Homeri extorquerent pro sacris reliquijs excolenda. Gellius.

Septem vrbes certant de stirpe insignis Homeri
Smirna, Rhodus, Colophon, Salamin, Cos, Argos,
Athenæ.

In eadem Græcia fuerunt septem Sapientes & scribunt nonnulli, septem olim fuisse summos Consiliarios apud imperatorem Turcicum præcipuos, qui in domesticis ac bellicis negotijs summæ rerum præfuerunt, qui ipsorum lingua Bassæ appellantur, quæ est maxima dignitas post Imperatorem.

Septimo die Ianuarij perscriptum est Senatus consultum: darent operam Consules, ne quid Respub. detrimenti caperet.

Ludi Palatini Romæ septem dies durabant.

Septimontium festum in 7. collibus vrbis celebrabatur.

Vrbs Constantinopolitana habet 7. colles: quemadmodum Roma, & sunt ibidem coniunctæ septem

turres,

turres, in quibus gaza & Turcicus conseruatur thesaurus.

Lubeca habet etiam septem turres. Vnde hi versus:

Hæc vrbs septenas ostentat in æthere turres,
Gloria Vandalici lausq́ Lubeca soli.

Praga habet etiam 7. colles secundum Celtem:

Visa non vrbs est meliore cœlo,
Fertili gleba tua Praga cincta est,
Explicat septem hæc spaciosa colles,
Ambitu murorum imitata magnæ
Mœnia Romæ.

Sebastianus rex Portugalliæ ad bellum proficiscens contra regem Mauritaniæ nominauit septem ex regni proceribus (cum Cardinalis patruus eius administrationem recusâsset) qui se absente rebus & regno præessent: in quo bello etiam periit an: 1578. 4. Augusti. Freigius.

Iagello rex Polonorum, misit in Lithuaniam de primoribus septem, qui Sigismundum Vitandi fratrem principem in eo loco constituerent. Iohan. Herbur.

Iustinianus Imperator in septem partes ius distribuit, eiq́ discendo septennium attribuit.

In iure ciuili septem testes ad Testamenti veritatem arguendam requiruntur. Iustin.

In Criminalibus de iure Saxonico requiruntur septem testes.

De iure prætorio succedebant cognati vsque ad septimum gradum.

Nullum diuortium erat ratum, nisi adhibitis septem ciuibus Romanis pauperibus. L. nullum ff. de diuortijs.

De iure veteri ad septimum gradum prohibita erat Connubiorum contractio.

Septem sunt Parlamenta in Gallia, id est, supremæ omnium Curiæ, ad quas appellatur & iustitia administratur.

Sic etiam in inferiori Germaria sunt septem prætoria, à quibus appellatio non admittitur, & etiam septem, à quibus appellatio admittitur, ibidemq́ oppida maiora habent septem portas, septem vias militares maiores, septemq́ plerumq́ parochias. Zenocarus.

Casimirus II. rex Poloniæ constituit supremum & prouinciale iudicium Teutonicum, qui ius Saxonicum seu Magdeburgense Cracouiæ exercebant Scabinos. 7.

DE

DE DECIMO QVARTO autem anno suprà sunt exempla quædam recitata, quibus sequentia adijciam.

Balthasar rex Babyloniorum regnauit an: 14.

Sext. Tarquinius septimus & vltimus Romanorum rex anno exilij sui perijt 14.

Crœsus rex Lydorum fuit, vt Herodianus ait annos 14.

Cleopatra cum Antonio vixit & regnauit annos 14.

Plutarchus in Antonio. Zonaras.

Fuit vltima regina Ægyptiaca, adamata à Caio Cæsare, deinde ab Antonio Triumuiro, deuicta & capta ab Augusto, admota aspide brachijs, cùm prius Antonius se interfecisset in Mausoleo eius, cùm se illi inferias ferre simularet, obijt dicens: ita oportet mori tot regum prolem.

Nero imperauit menses 7. & annos 14.

Claudius Cæsar imperauit mens. 8. dies 20. annos 13.

Alexander Seuerus dies 9. annos 13.

Lampridius.

Gor-

Gordianus iunior, cùm esset annorum 13.
Romanum suscepit imperium. Herodianus.
Berengarius iunior rex Italiæ annos 14.
Irene mater Constantini annos 14.
Flauus valens menses 4. dies 14. annos 14.
Michaël Cæsar Græcus 14.
Carolus Magnus Imperator 14.
Carolus VIII. rex Franciæ menses 7. annos 14.
Sigebertus Metis præfuit annos 14.
Isabella regina Angliæ deposito marito filium Eduardum Coronari curauit anno ætatis 14.
Henricus IIII. Imperator, cùm prius omnia per tutores acta fuissent, accinctus est gladio, & ipse bella gerere cœpit, anno regni sui 9. ætatis 14.
Contract.
Conradus III. Imperator fuit annos 14.
Ioachimus II. Elector Brandenburgensis factus anno ætatis 14.
Mahometes primus Turcarum Imperator, præfuit Turcis annos 14.
Matthias Coruinus Hunniades ætatis 14. *incarceratus cum fratre, ac posteà inde liberatus, & in regem Vngariæ electus.*
Andreas Conterenus dux Venetorum 59. vitam finiuit, cùm annos præfuisset 14. *Marcell.*

Iacobus

Iacobus IIII. rex Scotorum factus agens annum 14. *cùm à seditiosis proceribus contra patrem inuitus produceretur, ac pater eius Iacobus III. in prælio interfectus esset. Boëthius*

Florentinus primus Comes Hollandiæ gubernauit. 14.

Balduinus 7. rex in Ierusalem cepit regnare annum agens 14.

Leonhardus Rauwolff. Medicus.

SEQVVNTVR PONTIFICES aliquot, qui 14. annos Pontificatui præfuerunt.

Fabianus I. menses 11. *annos* 13.
Gregorius Magnus & I. eius nominis præfuit menses & dies 10. *annos* 13.
Iohannes X. mens. 3. *annos* 13.
Gregorius IX. annos 14.
Benedictus IX. mens. 3. *annos* 13.
Martinus V. mens. 3. *annos* 13.
Leo IX. mens. 2. *dies* 6. *& annos* 13.
Vrbanus II. mens. 4. *annos* 13.
Eugenius mens. 6. *annos* 14.
Conon mens. 8, *dies* 14. *annos* 14.

Innocentius II. menſ. 8. dies 8. annos	14.
Vrbanus 6. menſ. 9. annos	14.
Iohannes XXIII. menſ. 3. & annos	14.

Etſi autem de reliquis annis Climactericis, & etiam Enneaticis poſſem exempla, quæ paßim in hiſtorijs extant adducere, & mutationes varias ex hiſtorijs adferre, tamen ne opus nimium excreſceret, omittenda eſſe duxi.

Hoc verò vltimo de imperijs & Rebuſpublicæ addere libuit. Etſi in his plerumq; ſeptenarijs ac nouenarijs annis multiplicatis, aut eorum quadratis in ſe ductis numeris conuerſiones fiant: tamen plerumque mutantur aut planè pereunt, & in magnis familijs regum ac principũ mutationes accidunt: ita vt regnis eijciantur, vel ad maiora eleuentur, aut prorſus è medio tollantur, elapſis ſeptuaginta hebdomadarum annis Climactericis, aut circiter, qui continent in ſe annos, vt dixi 490. quòd hiſtoriæ omnium temporum, ſi reputentur, à prima origine & antiquitate teſtantur. Quam ob cauſam multi docti viri hoc idem affirmare non dubitarunt.

Multæ verò Reſpub. regna & familiæ hunc numerum aut periodum non ſunt aſſecutæ, quæq;

hanc

hanc periodum non attigerunt, mutationes accepêre, elapſis medijs annis harum ſeptimanarum, aut plerumq; circiter in præcedentibus aut ſequentibus annis Hebdomaticos aut Climactericos paucæ ſuperârunt, & hæc floruerunt ſeptingentos ferè annos aut paulò vlterius.

Et ſine dubio in Biblicis narrationibus non tam accurate priſcorum illuſtrium virorum natales ac obitus annotarentur, nec annorum & menſium numerus tã ſolicitè aſſcriberetur rebus geſtis, & regum gubernationibus populi Iudaici in ſacris codicibus, niſi eam ob cauſam fieret, vt his veluti notis commonefacti, tempus tempori, euentum euentui, & interualla interuallis conferremus, ac redeuntibus ſeculis ſimilibus de ſimilium pœnarum aut mutationum recurſu piè diuinaremus. Nam certum eſt, DEVM liberrima voluntate regnorum periodos & tempora mutare, euentuſq; & metas certo ordine conſtituere.

EXEMPLA CONVERSIONVM aut mutationum, quæ acciderunt elapsis annis 490. aut circiter.

De hoc numero scribitur Genes. cap. 4. quod de peccato Lamech vltio sumenda sit septuages septies.

Hunc numerum etiam exprimit Christus, dicens Petro: Remitte septuages septies. Et Angelus ad Danielem cap. 9. ait: Septuaginta hebdomades determinatæ sunt super populum tuum, & super vrbem sanctam, vt finiatur delictum & contegatur peccatum, & fiat propitiatio pro peccato, & adducatur iustitia sempiterna, & impleatur visio & prophetia, & vngatur Sanctus sanctorum. Scito igitur & considera.

Nulli dubium, vt Beda dicit, quin hæc verba Christi incarnationem designant, qui tulit peccata mundi, legem & prophetias impleuit, & hi anni computandi sunt à 7. anno Artaxerxis, quo anno Esra à rege cùm magna populi multitudine ad cultum Dei instaurandum ex captiuitate dimissus est, vsque ad 19. Tiberij, quo anno Christus noster redemptor passus est, qui faciunt 490. Climact.

Anato

A nato Abraham ad Deucalionis diluuium sunt anni 490. Clim. pleni Eusebio.

A diluuio Deucalionis ad regnum Salomonis sunt anni 490. Clim.

A monarchia Cyri ad monarchiam Caij Iulij Cæsaris 490. Clim.

Ab exitu ab Ægypto vsque ad templum conditum Salomonis 3. reg. 6. sunt anni 490.

Hinc à Salomonis templo ad templum secundum 518. Clim.

A condito autem templo secundo ad Christum sunt etiam anni 518. Clim.

Ab exitu ab Ægypto ad distractionem regnorum Iudæ & Israhel, mortuo Salomone 118. Cli.

A regno Dauidis vsque ad eius generis regum exitum, quorum vnus & viginti regnârunt, sunt ter septem reges, sunt mens. 6. dies 10. anni 495. Iosephus. (Enneat.

A condito templo secundo ad monarchiam Augusti sunt anni 490. Clim.

A Carano, qui primus in Macedonia regnauit vsque ad mortem Alexandri Magni 490. Cli.

A regno Tarquinij Superbi ad Augusti imperium 490. Clim.

Regnum Atheniensium durauit à Cecrope ad Codrum 490. Clim.

Totidem ferè annos durauit regnum Lacedæmoniorum à Lycurgo, qui Spartanas tulit leges ad Alexandri Magni ætatem, sub quo concidit 490. (Climact.

Intercedunt anni inter crudelitatem Syllæ, quæ statum Reipub. Romanæ labefecit, & Alaricum Gothum, qui Romam superauit 490. Clim.

Iulij Monarchia durauit annos 502. donec Roma à Genserico capta est.

Assyrij tenuerunt Asiam annos 520. illis expulsis, Medi eam occupârunt teste Herodoto.

Æneæ posteritas dominata est Albæ annos (430. quibus exactis condita est, & creuit Roma fere annos 490. Cli.

Ab expulsis regibus Consules Romani vrbem consilijs & armis rexerunt vsque ad Iulium Cæsarem fôrma gubernationis mixta ex Aristocratia & Democratia 490. Cli.

Merouæus Francorum rex regnare cepit ab imperio Augusti annos 490. Cli.

Tot

Tot annos Gallia fuit ſubdita Romanis ex aliqua parte, deinde facta eſt libera.

Carolus Magnusqui imperium occidentale in ſe tranſtulit naſcitur â nato Conſtantino 469. *Clim.*

A coronatione Caroli Magni ad mortem Rudolphi Imperatoris ſunt anni 490. *Clim.*

A regno Caroli Magni ad regnum Ottomanni magni regis Turcarum 532. *Clim.*

A Roma condita ad imperium Hannibalis hoſtis Romanorum 532. *Clim.*

Primus Dictator creatus eſt Titus Laërtius Flauius ab vrbe condita 533.
Ita vt annus exceſſerit Climactericum & Enneaticum, cùm primus Dictator in Romana Republ. eligeretur.

Ab imperio Henrici Aucupis Imperatoris ad captam à Turcis Conſtantinopolin ſunt anni 532. *(Clim.*
In nulla alia familia per quadringentos amplius annos in Polonia principes ac reges, quam qui à Piaſto duxerunt originem extiterunt. Cromerus.

Hengiſthus Anglorum, qui inter Saxones & Iutas ſedes habuerunt, dux, orientalem Britan-

Britanniæ plagam occupauit, quæ postea regnum Anglorum appellata est, & durauit annos 363.

Ergo anno Climacterico 364. mutata est. Functius.

EXEMPLA MVTATIONVM, quæ contigêre annis inter medijs Climactericis scilicet & Enneaticis aut circiter.

Decem tribus Israhel regem sibi constituerunt Ieroboam, & vocatum est regnum Israhel, quod durauit annos 262. superauit vnus annus Enneaticum.

Monarchia secunda, quæ est Persarum, vsque ad Alexandri Magni monarchiam durauit annos 207. Enneat.

Ab vrbe condita, quo tempore reges eam gubernârunt, & Tarquinius Superbus Roma & regno eijcitur, intercedunt anni 245. Clim.

Capitolium Romæ ab vrbe condita dedicatum est anno 247.

Regnum

Regnum Laidarum in Ægypto durauit annos 294. Clim.

Familia regum Bythiniæ regnauit annos 238. Clim.

Pipini progenies tenuit regnum Galliæ 231. quibus Hugo Capetus Parisiensis Comes successit 238. est Clim.

Longobardi regnârunt in Italia annos 204 superauit vnus annus Climactericum. Krantzius ita scribit: tutati sunt fortiter Italiam donec aliquid paternæ Danicæ originis in viris remansit, sed vbi iam illos remolliuit clementia cœli, cesserunt Carolo Magno.

Bodinus & alij scribunt, durâsse annos 210. Cli.

A centum & amplius octoginta annis regnauit in Polonia perpetua successione Iagellonia magnorum ducum Lithuaniæ progenies. Mact. Cromerus. Nunc autem in aliam familiam translatum est.

Dignitas Electoratus permansit in familia Anhaldina annos 227. Chemnicius. Postea peruenit ad Comites Misnenses.

Mammeluci tenuerunt regnum in Ægypto vsque ad Selymum circiter 259. Clim. Neander.

Et ut hunc tractatum concludam, de septenario numero annorum de annis Climactericis & Enneaticis velim considerari annum mundi 4410. quem nonnulli citius, nonnulli tardius aduenisse volunt; discrepant enim per 8 aut nouem annos) sed utcunque hæc se habent, ego non sum tanti iudicij, neque in computandis omnium temporum articulis tam exercitatus, ut hanc diuersitatem conciliare audeam aut poßim.

Hoc tamen ex illorum computationibus constat annum illum incidisse in annum Domini ferè 440. aut 448. & quod vnus illorum sit insignis Climacter septenarius mundi, quia 4410. sunt sexagies & ter septuaginta, vel nouies 490. vel septies 930. siue nunc præcise incidat in hos annos Domini suprà annotatos, quorum vterque est ferè Climactericus (quod ego nec affirmare nec oppugnare volo) siue in alios: tamen circa hæc tempora varia bella & mutationes acciderunt.

Nam proximus 7. sequentibus hebdomadibus, quæ annos 49. continent, ut historiæ satis testantur regna & imperia in Vngaria, Germania, Italia, Anglia & Hispania mutata sunt: Imperium Romanum Occidentale desijt. In summa Asia, Europa, & Africa non immunes fuerunt variorum bello-

rum inteſtinorum & externorum, ita vt orbis terrarum vno tempore maiores calamitates, ac bella in omnibus partibus non ſit perpeſſus.

Gensericus Carthagine potitus Siciliam claſſe aggreditur, eamq́ etiam grauiter affligit & vaſtat.

Theodoſius Imperator bellum mouet contra Genſericum & Vuandalos Africam tenentes, vt Valentiniano genero laboranti ſuccurrerent, qui Imperator occidentalis erat.

Hunni Thraciam & Illyricum grauiter depopulati ſunt.

Attila interfecto fratre Bleda & perpetrato parricidio ac toto regno potitus ex Pannonia cum 500000. *militibus in Germaniam peruenit, deinde ad Toloſam in campis Catalaunicis pugnam commiſit, ſocios habuit Oſtrogothos Gepidos, & Germaniæ populos, Quados, Marcomannos, Herulos, Thuringos, Saxones, Ex altera parte fuit dux Romani exercitus Aëtius, Merouæus Rex Francorum, Gothi, Franci, Alani & Burgundiones, Theodoricus rex Gothorum occubuit. Et ſcribunt nunquam duos maiores exercitus oppoſitos fuiſſe. Nam trucidati ſunt ab vtraque parte, vt Iornandes ſcribit* 162000. *homines exceptis nonaginta millibus, qui pridie prælij noctu ſibi occurrentes mutuis vulneri-*

bus se conciderunt. Consumpsit autem Attila in deuastanda Germania & Gallia annos sex, septimo domum rediјt, & dirutæ sunt urbes Colonia Agrippina, Tungria, Argentoratum, urbs Rauracorum Lugdunum. In Italia Aquilegam deleuit, Ticinum & Mediolanum excidit, & cùm Romam contenderet, à Leone Papa VII placatus non solum à Romana obsidione abstinuit, sed etiam Italia discessit, & altero anno in nuptijs suffocatus perijt: filij inter se discordes facti, relicta à patre conseruare non potuerunt: nam eiecti sunt à Vualemiro, Theodomiro, & Vindemiro.

Aetius deuicto Attila à Valentiniano Imperatore ex Gallia vocatus nihil mali meritus vel metuens, interemptus est, & gratiam hanc pro adepta victoria assecutus est.

Angli Saxones (qui sedes suas habuerunt inter Vitas, id est, Iutas & Saxones, quæ terra inter Iutlandiam & Holsatiam Saxonum in angulo sita est: & Slia flumine & oppido ab una parte clauditur: ab altera verò sinu freti atque urbis Flensburgensis terminatur) his temporibus feruntur inuitati à rege ad defendendam Britanniam, in quam tribus longis nauibus, cum copijs auxiliaribus, quas ipsis adiunxerunt Iutæ & Saxones gentes sunt delati.

Quod

Quod illis factu facilè fuit, cùm sint portus optimi in Oceano occidentali, ex quibus in Angliam paucis diebus facilimè traijcere potuerunt. Et cum Britannia ab illis defensa esset, non solutis stipendijs perpetuum domicilium & sedes in ea fixerunt, & Britannia à nouis incolis nomen accepit, quod hodie retinet: quemadmodum & lingua eius gentis multum habet affinitatis cum Danica: Quod multa vocabula vtrique genti communia ostendunt.

Hac igitur occasione Britannia ab Anglosaxonibus occupata, in duo regna Anglorum & Scotorum est diuisa, vt Beda, Krantzius, & Cimbrorum annales testantur. Errant igitur cæteri, qui Anglos ab Engeris in Vuestphalia, aut à ciuitate Ancklen Pomeraniæ ortum habuisse scribunt, qui hanc prouinciam & situm eius ignorârunt, minimeq́ verba Bedæ negligentia fortaßis descriptoris Vitas pro Iutis scribentis duabus primis literis transpositis consideratur: & ipsi Angli ita legendum esse fatenrunt. Constat etiam ex Ptolomæo & Cornelio Tacito, Anglos antiquißimos esse terrarum Septentrionis ad Oceanum incolas. Tacitus enim Anglis coniungit Arios, Elisios, Manimos, qui hodierno adhuc die appellantur videlicet, Ar, Alsen, & Mone, quæ sunt vicinæ insulæ subiectæ regni Daniæ, & ducibus

Slesuicensibus Beda etiam recenset diuisionem Britanniæ inter Saxones, Anglos, & Iutas.

Nunc procedam vlterius ad reliquas vastationes.

Theodosius iunior Imperator equo prolapsus afflictus, moritur Constantinopoli ætatis 50.

Thorismundus rex Gothorum interfectus est à clienti, cum morbo oppressus sanguinem curandi gratia emitteret.

Biorgor vel Beurgur Alanorum rex infesto exercitu Italiam inuadit, à Richimero Sueuo, qui in locum Aëtij successit, superatus & extinctus est.

Basilius à sorore Augusta absente Imperatore in solio regali positus cùm Martium filium Imperatorem fecisset, redeunte Zenone relegatur in Lemnum, & fame ambo consumuntur.

Romam dux Gensericus per Vandalos spoliauit, sacraq; donaria templi Hierosolymitani à Tito Vespasiano antea direpta, nec non Eudoxiam Augustam vnà cum duabus filiabus inde in Africam abduxit, cùm paulò ante Carthaginem & Africam, 50000. hominum occupâsset, & à Gothis ex Hispania ciectus esset.

Valen-

Valentinianus Auguſtus, Honorij Imperatoris è ſorore Placidia nepos in campo Martio confoditur ab Aëtij amico inſtigante Maximo, cuius vxorem ſtuprauerat.

Maximus imperium inuadit, ſed poſt 77. dies cùm tyrannidem ſuſciperet, membratim diſcerptus in Tyberim proijcitur.

Hildericus Francus rex Germaniam & Belgicam inuaſit.

Auitus, qui poſt Maximum ſuſceperat imperiū deponit magiſtratum, & fit Epiſcopus Placent.

Leo Magnus Pontifex moritur.

Maioranus Imperator moritur, vt putatur Richimeri fraude peremptus.

Seuerus Imperator etiam veneno tollitur à Richimero.

Anthemius Imperator à Richimero genero ſuo contra ius occiditur.

Et Roma anno Domini 472. diripitur, poſtquam ab Alarico & Genſerico capta & direpta fuerat. Richimerus verò poſt 39. dies ſæuiſſimis corporis cruciatibus extinctus eſt. Olybrius Imperator, qui Anthemio ſucceſſit menſe Imperij ſeptimi vitam reliquit.

Gly-

Glycerius Olybrio sufficitur in occidentis Imperio, quod deponere compulsus à Iulio nepote fit Salonæ in Dalmatia Episcopus.

Leo Senior imperator Orientalis moritur.

Leo iunior Zenonem in imperij consortium assumpsit.

Orestes genere Gothus Iulium Nepotem Imperatorem, qui ipsum honoribus auxerat, & magistrum militum fecerat, imperio priuat, & filium suum Augustulum puerum Imperatorem creat.

Hic Augustulus imperare cœpit post annos 496. (secundum Bodinum) postquam Senatus Romanus Octau. Augustum Cæsarem, primum Augusti appellatione salutauit: & hoc modo confirmatur supra posita regula, quòd imperia plerumque cadant elapsis 490. annis aut circiter.

Sed hic notandum est etiam obiter, quòd sæpe regna deficiant, aut etiam mutentur sub ijs regibus qui eorundem regnorum cōditorum ac fundatorum nomina referunt, quod multi viri docti annotàrunt.

Persarum imperiū sub Dario primo creuit, sub Dario altero corruit ac desijt.

Eadem fuerunt etiam nomina Philippi Macedonis & Philippi patris Persei. Regnum enim Macedoni-

cedonicum ſub Philippo patre Alexandri Magni efflorеſcere cepit, quòd paulò poſt rectè conſtituta diſciplina militari, & aucto robore arma victricia per totum orientem circumtulit, oppreſſaq; Perſarum monarchia ad Indos vſque penetrauit. Idem regnum ſub altero Philippo Demetrij filio poſt annos 160. concidit. Vnde poſtea vulgo iactatum eſt illud ex oraculo: ὑμμῖν κοιρανίων ἀγαθὸν καὶ πῆμα φίλιππος.

Bruti primi Conſulis & Bruti interfectoris C. Cæſaris.

Ptolomæi primi regis Ægyptiaci poſt Alexandrum & vltimi Ptolomæi, qui vitam & regnum ſub Iulio Cæſare perdidit, & vltimus regum ex ea familia fuit.

Conſtantini Magni & primæ Helenæ filij, qui Conſtantinopolin condidit, & Conſtantini Palæologi Octauæ Helenæ filij, cui vrbem illam Turci eripuerunt.

Vrbani II. Pontif. ſub quo Ieruſalem occupata eſt à Chriſtianis, & Vrbani III. ſub quo redijt ad Barbaros.

Heraclij Imperatoris, qui crucem ſanctam & Hieruſalem reſtituere Perſas coëgit, & Heraclij Patriarchæ, ſub quo denuo hæc perdita ſunt.

Balduini Flandri I. qui Constantinopolin Græcis eripuit, & Balduini II. sub quo imperium illud ad Græcos rediit.

Vualdemari primi, qui Daniam inter tres reges tunc diuisam, cùm vnus ab altero esset interfectus, & vltimum ille bello superâsset, in integrum restituit, ac in sese transtulit. Et Vualdemari IIII. Margarethæ trium Borealium regnorum reginæ patris, in quo mascula veterum Daniæ regum familia desiit.

Adolphi II. de Salnigsleue, qui Comitatum Holsatiæ à Lotthario Imperatore accepit, & Adolphi V. & vltimi ex eadem familia, in quo permansit vltra trecentos annos, quo defuncto ad aliam familiam peruenit, & in ducatum euecta est.

Christierni I. ex Comitibus Oldenburgensibus nati, qui Daniam, Noruegiam, ac Sueciam tria regna Septentrionalia & duos ducatus Holsatiensem & Slesuicensem primo acquisiuit, administrauitq; & Christierni II. nepotis eius, qui illa rursus perdidit, ita vt nunquam postea simul vnum eundemq; principem habuerint.

Item, Augustuli & Augusti, vt dictum est.

Sextorum nomen fatale fuisse vrbi Romæ, versus vulgò noti ostendunt.

Sextus

Sextus Tarquinius, Sextus Nero, Sextus & iste est,
Semper sub Sextus perdita Roma fuit.

Sed hæc non oriuntur ex causis cælestibus, sed sunt coniecturæ aut ἐνθυμήσεις non prorsus vanæ doctorum hominum colligentium eas ex rebus nonnunquam ita contingentibus, ex quibus tamen non semper sequitur determinata veritas.

Hoc tamen certißimum est, regna mutari diuinitus certis periodis ex decursibus astrorum, DEO immortali syderibus veluti instrumentis ad hoc vtente & insignes aliquot syderum concursus destinante, quæ mutationes aut conuersiones plerunque annus Climactericus, id est, annis septenarijs ac nouenarijs in se inuicem multiplicatis contingunt. DEVS enim omnia numeris varijs certo ordine ac mensura mirabili colligauit. Sed tamen numeri non sunt solæ causæ secundæ harum mutationum, neque præcipuè corpora cælestia vel concursus & reuolutiones syderum, & obscurationes luminarium: DEVS enim solus transfert regna, & constituit Daniel. 2. Sed sunt signa designantia fatales rerum mutationes. Quare cùm hebdomatici & Enneatici anni alicuius regni coincidunt, & quasi consentiunt cum coniunctionibus magnis ac varijs, nec non luminarium defectibus, metuenda est certè magna &

ingens mutatio eius regni, quod habet cum prædictis aliquam cognationem, & certo concludendum est, hoc fieri his temporibus, cùm in aliqua prouincia, vel religio mutatur, vel suboriuntur intestinæ dissensiones, & fatales discordiæ, & fœdera inter imparis conditionis principes contrahuntur, exteræq; nationes in auxilium vocantur, à quibus incolæ opprimuntur. (Hoc accidit Britannis ab Anglis, Italis à Gothis, Hispanis à Mauris, Græcis & Vngaris à Turcis: sic etiam Gotfridi progenies, orta inter illos dissensione de principatu regni Hierosolomitani, eiecta est à Saracenis.) Vel cùm omnes status alicuius regni inopia rerum ac inediæ laborant, aut innumeris diuitijs abundant, quæ duo extrema homines æquo animo ferre non possunt. Cymbri, Gothi, Vuandali, Dani & Normanni propter inopiam, quæ ex multitudine eorum contigit, suas sedes & regna reliquerunt, in Italiam, Hispaniam, & Africam propter fertilitatem horum locorum & incolarum diuitias, omniumq; rerum abundantiam contenderunt, ibiq; rerum suarum domicilia constituerunt. Religio aliam formam Romano imperio induxit Numæ Romanorum regis & Constantini Magni imperatoris temporibus. Pontifices ijsdem medijs dignitatem Romani imperij fere in se transtulerunt.

Super-

Superstitio Mahometana Turcarum & Persarum Monarchiam euexit. Ismaël Persarum regnum sub religionis prætextu recuperauit. Carolus Saxonum gente ad Christianam religionem adacta, maximam partem Episcopis subiecit, & sic ibidem aliam formam induxit, Anabaptistæ nouos fingentes errores regnum nouum erigere conabantur. Quemadmodum etiam seditiosi rustici in Germania, qui, si non essent à principibus repreßi ac trucidati, incendióq; flagranti maturè fuisset occursum, tam principes quàm nobiles, radicitus extirpâssent, aliamq; formam Reipub. induxissent. Quas autem rixas & dissensiones habeamus in Europa propter diuersas quorundam in nostra sacra religione sententias, res ipsa docet, adeoq; illud malum DEO nostram ingratitudinem & contemptum verbi sui vlciscente, iam inualuit, vt nulli remedio locus sit relictus, ita vt inde euersio totius nostri Romani imperij sit metuenda: Quanta enim mutatio multarum prouinciarum acciderit, & quomodo cætera regna, tanquam ruinæ proxima, nutent est in conspectu. Sed Spero DEVM finem laborum tandem impositurum, & propediem tanquam iudicem iustum venturum.

Zosimus lib. 1. Imperiorum mutationes DEI voluntati & syderorum motuum reuolutionibus, etiam rectè asscribit, ita dicens: Romani tantam ad fortunæ magnitudinem euecti sunt, vt vix totis quinquaginta & tribus annis non Italiam modo, sed vniuersam quoque Africam acquisiuerint, & Hispanos in ditionem acceperint, cumq; maiora peterent, sinum Ionium transierunt, Græcos superârunt, imperio Macedonas abdicârunt, regem illorum deniq; viuum in potestatem redactum, Romam abduxerunt; Quarum sanè rerum causam nemo ad vires humanas retulerit, sed potius ad necessitatem fatalem, vel sydereorum motuum reuolutiones, vel ipsius DEI voluntatem fauentem ijs, quæ cum iusta causa subest pro viribus suscipiuntur.

Verum redeat oratio ad enarrandas reliquas calamitates.

Odoacer Herulorum rex, qui multos reges diuersorum populorum paulò antè vicerat, Romam in fine harum septem hebdomadarum expugnauit anno Domini 476. vel circiter, & Oreste trucidato Augustulum se imperio abdicare coëgit, atq; ita Romanorum imperium in Occidente desijt ac defecit, & peregrinis ac Gothis spoliandum distribuendumq; relictum est.

Romana Respub. spacio ferè 49. annorum habuit vndecim vel plures Imperatores in oriente & occidente, qui, vt imperium temerè ambiuerunt, ita non longis interuallis omnes occubuerunt. Direpta & capta est duobus vicibus Roma. Attila ei pepercit, sic etiam Theodoricus Amalus fecit, qui subacto Odoacro tribus pralijs illam ingressus est. Ita vt quater in hostium potestatem sit redacta breui temporis spacio.

Quantas igitur calamitates post hunc annum ter maximum Climactericum interstitio septem sequentium hebdomadarum annorum, id est, 49. perpessi sint, non solum Imperatores, reges, milites & priuati homines, sed etiam vrbes, regiones & prouinciæ, & quomodo totus orbis ferè vastatus sit recensui.

Cùm autem annus Christi 1588. qui est annus mundi 5558. secundum supputationem Bucholzeri, & aliorum nonnullorum, à quo non longè absumus, annus sit Climactericus, continet enim in se septies centena nonaginta quatuor, atque etiam septuagies septuaginta nouem & quater septem & annus Christi proximè sequens nempe 1589. sit etiam Climactericus, ideò quòd continet in se septies bis centum & viginti septem, atque etiam septuages viginti duo & se-

Et vt hunc tractatum concludam, de septenario numero annorum de annis Climactericis & Enneaticis velim considerari annum mundi 4410. *quem nonnulli citius, nonnulli tardius aduenisse volunt; discrepant enim per* 8 *aut nouem annos) sed vtcunque hæc se habent, ego non sum tanti iudicij, neque in computandis omnium temporum articulis tam exercitatus, vt hanc diuersitatem conciliare audeam aut poßim.*

Hoc tamen ex illorum computationibus constat annum illum incidisse in annum Domini ferè 440. *aut* 448. *& quod vnus illorum sit insignis Climacter septenarius mundi, quia* 4410. *sunt sexagies & ter septuaginta, vel nouies* 490. *vel septies* 930. *siue nunc præcisè incidat in hos annos Domini suprà annotatos, quorum vterque est ferè Climactericus (quod ego nec affirmare nec oppugnare volo) siue in alios: tamen circa hæc tempora varia bella & mutationes acciderunt.*

Nam proximis 7. *sequentibus hebdomadibus, quæ annos* 49. *continent, vt historiæ satis testantur regna & imperia in Vngaria, Germania, Italia, Anglia & Hispania mutata sunt: Imperium Romanum Occidentale desijt. In summa Asia, Europa, & Africa non immunes fuerunt variorum bello-*

rum inteſtinorum & externorum, ita vt orbis terrarum vno tempore maiores calamitates, ac bella in omnibus partibus non ſit perpeſſus.

Genſericus Carthagine potitus Siciliam claſſe aggreditur, eamq́ etiam grauiter affligit & vaſtat.

Theodoſius Imperator bellum mouet contra Genſericum & Vuandalos Africam tenentes, vt Valentiniano genero laboranti ſuccurrerent, qui Imperator occidentalis erat.

Hunni Thraciam & Illyricum grauiter depopulati ſunt.

Attila interfecto fratre Bleda & perpetrato parricidio ac toto regno potitus ex Pannonia cum 500000. *militibus in Germaniam peruenit, deinde ad Toloſam in campis Catalaunicis pugnam commiſit, ſocios habuit Oſtrogothos Gepidos, & Germaniæ populos, Quados, Marcomannos, Herulos, Thuringos, Saxones, Ex altera parte fuit dux Romani exercitus Aëtius, Merouæus Rex Francorum, Gothi, Franci, Alani & Burgundiones, Theodoricus rex Gothorum occubuit. Et ſcribunt nunquam duos maiores exercitus oppoſitos fuiſſe. Nam trucidati ſunt ab vtraque parte, vt Iornandes ſcribit* 162000. *homines exceptis nonaginta millibus, qui pridie prælij noctu ſibi occurrentes mutuis vulneri-*

bus se conciderunt. Consumpsit autem Attila in deuastanda Germania & Gallia annos sex, septimo domum rediit, & dirutæ sunt vrbes Colonia Agrippina, Tungria, Argentoratum, vrbs Rauracorum Lugdunum. In Italia Aquilegam deleuit, Ticinum & Mediolanum excidit, & cùm Romam contenderet, à Leone Papa VII placatus non solum à Romana obsidione abstinuit, sed etiam Italia discesit, & altero anno in nuptiis suffosatus periit: filii inter se discordes facti, relicta à patre conseruare non potuerunt: nam eiecti sunt à Vualemiro, Theodomiro, & Vindemiro.

Aëtius deuicto Attila à Valentiniano Imperatore ex Gallia vocatus nihil mali meritus vel metuens, interemptus est, & gratiam hanc pro adepta victoria assecutus est.

Angli Saxones (qui sedes suas habuerunt inter Vitas, id est, Iutas & Saxones, quæ terra inter Iutlandiam & Holsatiam Saxonum in angulo sita est: & Slia flumine & oppido ab vna parte clauditur: ab altera verò sinu freti atque vrbis Flensburgensis terminatur) his temporibus feruntur inuitati à rege ad defendendam Britanniam, in quam tribus longis nauibus, cum copiis auxiliaribus, quas ipsis adiunxerunt Iutæ & Saxones gentes sunt delati.

Quod illis factu facilè fuit, cùm sint portus optimi in Oceano occidentali, ex quibus in Angliam paucis diebus facilimè traijcere potuerunt. Et cum Britannia ab illis defensa esset, non solutis stipendijs perpetuum domicilium & sedes in ea fixerunt, & Britannia à nouis incolis nomen accepit, quod hodie retinet: quemadmodum & lingua eius gentis multum habet affinitatis cum Danica: Quod multa vocabula vtrique genti communia ostendunt.

Hac igitur occasione Britannia ab Anglosaxonibus occupata, in duo regna Anglorum & Scotorum est diuisa, vt Beda, Krantzius, & Cimbrorum annales testantur. Errant igitur cæteri, qui Anglos ab Engeris in Vuestphalia, aut à ciuitate Ancklen Pomeraniæ ortum habuisse scribunt, qui hanc prouinciam & situm eius ignorârunt, minimeq; verba Bedæ negligentia fortaßis descriptoris Vitas pro Iutis scribentis duabus primis literis transpositis consideratur: & ipsi Angli ita legendum esse fatenrunt. Constat etiam ex Ptolomæo & Cornelio Tacito, Anglos antiquißimos esse terrarum Septentrionis ad Oceanum incolas. Tacitus enim Anglis coniungit Arios, Elisios, Manimos, qui hodierno adhuc die appellantur videlicet, Ar, Alsen, & Mone, quæ sunt vicinæ insulæ subiectæ regni Daniæ, & ducibus

Slesuicensibus Beda etiam recenset diuisionem Britanniæ inter Saxones, Anglos, & Iutas.

Nunc procedam vlterius ad reliquas vastationes.

Theodosius iunior Imperator equo prolapsus afflictus, moritur Constantinopoli ætatis 50.

Thorismundus rex Gothorum interfectus est à clienti, cum morbo oppressus sanguinem curandi gratia emitteret.

Biorgor vel Beurgur Alanorum rex infesto exercitu Italiam inuadit, à Richimero Sueuo, qui in locum Aëtij successit, superatus & extinctus est.

Basilius à sorore Augusta absente Imperatore in solio regali positus cùm Martium filium Imperatorem fecisset, redeunte Zenone relegatur in Lemnum, & fame ambo consumuntur.

Romam dux Gensericus per Vandalos spoliauit, sacraq; donaria templi Hierosolymitani à Tito Vespasiano antea direpta, nec non Eudoxiam Augustam vnà cum duabus filiabus inde in Africam abduxit, cùm paulò ante Carthaginem & Africam, 50000. hominum occupâsset, & à Gothis ex Hispania ciectus esset.

Valen-

Valentinianus Auguſtus, Honorij Imperatoris è ſorore Placidia nepos in campo Martio confoditur ab Aëtij amico inſtigante Maximo, cuius vxorem ſtuprauerat.

Maximus imperium inuadit, ſed poſt 77. dies cùm tyrannidem ſuſciperet, membratim diſcerptus in Tyberim projicitur.

Hildericus Francus rex Germaniam & Belgicam inuaſit.

Auitus, qui poſt Maximum ſuſceperat imperiũ deponit magiſtratum, & fit Epiſcopus Placent.

Leo Magnus Pontifex moritur.

Maioranus Imperator moritur, vt putatur Richimeri fraude peremptus.

Seuerus Imperator etiam veneno tollitur à Richimero.

Anthemius Imperator à Richimero genero ſuo contra ius occi[illegible]r.

Et Roma anno Domini 472. diripitur, poſtquam ab Alarico & Genſerico capta & direpta fuerat. Richimerus verò poſt 39. dies ſæuiſsimis corporis cruciatibus extinctus eſt. Olybrius Imperator, qui Anthemio ſucceſsit menſe Imperij ſeptimi vitam reliquit.

Glycerius Olybrio sufficitur in occidentis Imperio, quod deponere compulsus à Iulio nepote fit Salonæ in Dalmatia Episcopus.

Leo Senior imperator Orientalis moritur.

Leo iunior Zenonem in imperij consortium assumpsit.

Orestes genere Gothus Iulium Nepotem Imperatorem, qui ipsum honoribus auxerat, & magistrum militum fecerat, imperio priuat, & filium suum Augustulum puerum Imperatorem creat.

Hic Augustulus imperare cœpit post annos 496. (secundum Bodinum) postquam Senatus Romanus Octau. Augustum Cæsarem, primum Augusti appellatione salutauit: & hoc modo confirmatur supra posita regula, quòd imperia plerumque cadant elapsis 490. annis aut circiter.

Sed hic notandum est etiam obiter, quòd sæpe regna deficiant, aut etiam mutentur sub ijs regibus qui eorundem regnorum cõditorum ac fundatorum nomina referunt, quod multi viri docti annotàrunt.

Persarum imperiũ sub Dario primo creuit, sub Dario altero corruit ac desijt.

Eadem fuerunt etiam nomina Philippi Macedonis & Philippi patris Persei. Regnum enim Macedoni-

cedonicum sub Philippo patre Alexandri Magni efflorescere cepit, quòd paulò post rectè constituta disciplina militari, & aucto robore arma victricia per totum orientem circumtulit, oppressaq́ Persarum monarchia ad Indos vsque penetrauit. Idem regnum sub altero Philippo Demetrij filio post annos 160. concidit. Vnde postea vulgo iactatum est illud ex oraculo: ὑμμῖν κοιρανίων ἀγαθὸν καὶ πῆμα Φίλιππος.

Bruti primi Consulis & Bruti interfectoris C. Cæsaris.

Ptolomæi primi regis Ægyptiaci post Alexandrum & vltimi Ptolomæi, qui vitam & regnum sub Iulio Cæsare perdidit, & vltimus regum ex ea familia fuit.

Constantini Magni & primæ Helenæ filij, qui Constantinopolin condidit, & Constantini Palæologi Octauæ Helenæ filij, cui vrbem illam Turci eripuerunt.

Vrbani II. Pontif. sub quo Ierusalem occupata est à Christianis, & Vrbani III. sub quo redijt ad Barbaros.

Heraclij Imperatoris, qui crucem sanctam & Hierusalem restituere Persas coëgit, & Heraclij Patriarchæ, sub quo denuo hæc perdita sunt.

Balduini Flandri I. qui Constantinopolin Græcis eripuit, & Balduini II. sub quo imperium illud ad Græcos rediјt.

Vualdemari primi, qui Daniam inter tres reges tunc diuisam, cùm vnus ab altero esset interfectus, & vltimum ille bello superâsset, in integrum restituit, ac in sese transtulit. Et Vualdemari IIII. Margarethæ trium Borealium regnorum reginæ patris, in quo mascula veterum Daniæ regum familia desijt.

Adolphi II. de Salnigsleue, qui Comitatum Holsatiæ à Lotthario Imperatore accepit, & Adolphi V. & vltimi ex eadem familia, in quo permansit vltra trecentos annos, quo defuncto ad aliam familiam peruenit, & in ducatum euecta est.

Christierni I. ex Comitibus Oldenburgensibus nati, qui Daniam, Noruegiamq́, ac Sueciam tria regna Septentrionalia & duos ducatus Holsatiensem & Slesuicensem primo acquisiuit, administrauitq́: & Christierni II. nepotis eius, qui illa rursus perdidit, ita vt nunquam postea simul vnum eundemq́ principem habuerint.

Item, Augustuli & Augusti, vt dictum est.

Sextorum nomen fatale fuisse vrbi Romæ, versus vulgò noti ostendunt.

Sextus

Sextus Tarquinius, Sextus Nero, Sextus & iste est,
Semper sub Sextis perdita Roma fuit.

Sed hæc non oriuntur ex causis cœlestibus, sed sunt coniecturæ aut ἐνθυμήσεις non prorsus vanæ doctorum hominum colligentium eas ex rebus nonnunquam ita contingentibus, ex quibus tamen non semper sequitur determinata veritas.

Hoc tamen certißimum est, regna mutari diuinitus certis periodis ex decursibus astrorum, DEO immortali syderibus veluti instrumentis ad hoc vtente & insignes aliquot syderum concursus destinante, quæ mutationes aut conuersiones plerunque annis Climactericis, id est, annis septenarijs ac nouenarijs in se inuicem multiplicatis contingunt. DEVS enim omnia numeris varijs certo ordine ac mensura mirabili colligauit. Sed tamen numeri non sunt solæ causæ secundæ harum mutationum, neque præcipuè corpora cœlestia vel concursus & reuolutiones syderum, & obscurationes luminarium: DEVS enim solus transfert regna, & constituit Daniel. 2. Sed sunt signa designantia fatales rerum mutationes. Quare cùm hebdomatici & Enneatici anni alicuius regni coincidunt, & quasi consentiunt cum coniunctionibus magnis ac varijs, nec non luminarium defectibus, metuenda est certè magna &

ingens mutatio eius regni, quod habet cum prædictis aliquam cognationem, & certo concludendum est, hoc fieri his temporibus, cùm in aliqua prouincia, vel religio mutatur, vel suboriuntur intestinæ dissensiones, & fatales discordiæ, & fœdera inter imparis conditionis principes contrahuntur, exteræq; nationes in auxilium vocantur, à quibus incolæ opprimuntur. (Hoc accidit Britannis ab Anglis, Italis à Gothis, Hispanis à Mauris, Græcis & Vngaris à Turcis: sic etiam Gotfridi progenies, orta inter illos dissensione de principatu regni Hierosolomitani, eiecta est à Saracenis.) Vel cùm omnes status alicuius regni inopia rerum ac inediæ laborant, aut innumeris diuitijs abundant, quæ duo extrema homines æquo animo ferre non possunt. Cymbri, Gothi, Vuandali, Dani & Normanni propter inopiam, quæ ex multitudine eorum contigit, suas sedes & regna reliquerunt, in Italiam, Hispaniam, & Africam propter fertilitatem horum locorum & incolarum diuitias, omniumq; rerum abundantiam contenderunt, ibiq; rerum suarum domicilia constituerunt. Religio aliam formam Romano imperio induxit Numæ Romanorum regis & Constantini Magni imperatoris temporibus. Pontifices ijsdem medijs dignitatem Romani imperij fere in se transtulerunt.

Super-

Superstitio Mahometana Turcarum & Persarum Monarchiam euexit. Ismaël Persarum regnum sub religionis prætextu recuperauit. Carolus Saxonum gente ad Christianam religionem adacta, maximam partem Episcopis subiecit, & sic ibidem aliam formam induxit, Anabaptistæ nouos fingentes errores regnum nouum erigere conabantur. Quemadmodum etiam seditiosi rustici in Germania, qui, si non essent à principibus repreßi ac trucidati, incendioq; flagranti maturè fuisset occursum, tam principes quàm nobiles, radicitus extirpâssent, aliamq; formam Reipub. induxissent. Quas autem rixas & dissensiones habeamus in Europa propter diuersas quorundam in nostra sacra religione sententias, res ipsa docet, adeoq; illud malum DEO nostram ingratitudinem & contemptum verbi sui vlciscente, iam inualuit, vt nulli remedio locus sit relictus, ita vt inde euersio totius nostri Romani imperij sit metuenda: Quanta enim mutatio multarum prouinciarum acciderit, & quomodo cætera regna, tanquam ruinæ proxima, nutent est in conspectu. Sed Spero DEVM finem laborum tandem impositurum, & propediem tanquam iudicem iustum venturum.

Romana Respub. spacio ferè 49. annorum habuit vndecim vel plures Imperatores in oriente & occidente, qui, vt imperium temerè ambiuerunt, ita non longis interuallis omnes occubuerunt. Direpta & capta est duobus vicibus Roma. Attila ei pepercit, sic etiam Theodoricus Amalus fecit, qui subacto Odoacro tribus prælijs illam ingressus est. Ita vt quater in hostium potestatem sit redacta breui temporis spacio.

Quantas igitur calamitates post hunc annum ter maximum Climactericum interstitio septem sequentium hebdomadarum annorum, id est, 49. perpeßi sint, non solum Imperatores, reges, milites & priuati homines, sed etiam vrbes, regiones & prouinciæ, & quomodo totus orbis ferè vastatus sit recensui.

Cùm autem annus Christi 1588. qui est annus mundi 5558. secundum supputationem Bucholzeri, & aliorum nonnullorum, à quo non longè absumus, annus sit Climactericus, continet enim in se septies centena nonaginta quatuor, atque etiam septuagies septuaginta nouem & quater septem & annus Christi proximè sequens nempe 1589. sit etiam Climactericus, ideò quòd continet in se septies bis centum & viginti septem, atque etiam septuages viginti duo & se-

& septies septem, non dubium est, quin maximi motus & fatalis quædam mutatio, non vni atq; alteri regioni, sed toti terrarum orbi paulò pòst impendeant, præsertim cùm etiam causæ cœlestes non obscuræ & coniunctiones Planetarum, nempe anno Domini 1583. Sedecim omnes in piscibus anno Dn. 1584. 14. in ariete. Anno Dom. 1586. 13. etiam in ariete. & vna solis & Mercurij in tauro. Deinceps anno Dn: 1388. 12. coniunctiones in diuersis signis, & duæ Ecclipses contingant. Et vaticinia quædam non spernenda concurrunt. Notum est illud etiam vulgo, quòd à maioribus tanquam per manus traditum accepimus:

Das tausent fünff hundert acht vnd achtzig jhar nim̄ war/
Geschicht nichts newes / so vergehet die Welt gar.

Atque hæc quidem de annis Climactericis, & periodis imperiorum, annotare per ocium volui, ex quibus lector studiosus colligere haud difficulter & intelligere potest annos Climactericos & Enneaticos ex cœlestibus causis dependere, & DEVM Opt. Max. vt cætera, sic etiam secundum suam immensam misericordiam hunc ordinem constituisse, & mi-

& mirabili menſura, motu, numero, & concentu colligâſſe.

Nam is eſt ordinis in natura rerum conditor ac imperiorum ac rerum publicarum gubernator, & temporum vitæ ſalutisq; noſtræ author, cui te & me optime Lector ad omnium ſeculorum æternitatem piè commendo.

Adiectæ ſunt hîc duæ tabulæ annorum Climactericorum & Enneaticorum, quæ ſunt collectæ ex 7. & 9. numero, ex quibus videre licet, ad quos aſpectus aſcendens & cæteri Planetæ profectione his annis perueniunt.

Similiter his adiuncta eſt figura natiuitatis Henrici Ranzouij cum ſuccincto iudicio, nuper à doctiſſimo viro D. Conrado Daſipodio Aſtrologo Argentinenſi edita.

Numerus.	Anni Climacterici.		Aspectus.	Numerus.	Anni Enneatici.		Aspectus per profectioné.
1	7		☍ 7 domū	1	9		△ 9 domū
2	14		2 dom.	2	18		6 do.
3	21		△ 9 dom.	3	27		✱ 3 do.
4	28		□ 4 dom.	4	36		12 do.
5	35		✱ 10 dom.	5	45		△ 9 do.
6	42	ad	6 dom	6	54	ad	6 do.
7	49		1 dom.	7	63		✱ 3 do.
8	56		8 dom.	8	72		12 do.
9	63		✱ 3 dom.	9	81		△ 9 do.
10	70		□ 10 dom	10	90		6 do.
11	77		△ 5 dom.	11	99		✱ 3 do.
12	84		12 dom.	12	108		12 dom.
13	91.		☍ 7 dom.	13	117		△ 9 do.

Astrologia est ex Planetis & signis cælestibus optabilis diuinatio coniectura nitens, quæ nonnunquam fortasse fallit, sed tamen ad veritatem sæpißime tendit, cùm tempus verum est relatum, & artifices sunt perfecti. Est enim à multis seculis repetita, in quibus cùm pene innumerabiles res eodem modo euenirent, eisdem signis sic antegreßis & collocatis, eaq; sæpe animaduertendo & notando sic ars est effecta.

Cicero lib. 1. de Diuinatione.

Affert vetustas omnibus in rebus longinqua obseruatione incredibilem scientiam.

♂ in propria domo. ♀ in propria domo. ☌ benigna ♃ & ♀. fortunarum in domo propria ♀ ✶ aspectus ♀ & ♃ ad ☽ ex septima Cardinali domo in quartam ✶ aspectus ♀ & ♃ ad ☿ ex septima in quartam. ☌ ☿ & ☽ in quarta domo Cardinali. Caput Draconis & fidiculâ in secunda domo. ☌ Solis & ♄ in ♈ infortunata est: cætera omnia bona feliciaq; sunt. directi & veloces sunt omnes Planetæ, excepto Mercurio Retrogrado.

Motus solis est computatus in hac figura secundum tabulas Alphonsinas, secundum autem tabulas Prutenicas est locus ☉ 0, 22. Minutorum Arietis.

Omnes

Omnes Planetæ ſunt in Planetarum exaltationibus, Ergo honores, & ſub terra excepta Venere, quæ & ipſa occidit, id ingenij vires occultas deſignat.

Coniunctio præcedens natiuitatem cadit in 10. domum: Nam Luna fuit in 19. gradu Piſcium ſupra terram, id ſignificat etiam honores.

Sol in exaltatione excellentes honores atque dignitates largitur. Duo Planetæ in proprijs domibus faciunt illuſtrem & ſplendidam ac celebrem fortunam, & in maxima vitæ parte, & in ſuis actionibus felicem ac fortunatum. Iupiter naturalis ſignificator religionis iunctus Veneri & ſextili aſpectu intuens Lunam & Mercurium pietatis & veræ religionis ſinceritatis, modeſtiæ, & cæterarum virtutum ſtudioſum reddunt.

Mercurius in angulo dat alacritatem ingenij, literarum atq; diſciplinarum ſtudium, inprimis verò rerum Mathematicarum & naturalium.

Coniunctio Mercurij & Lunæ in quocunq; ſigno fiat excellentia facit ingenia, in quibus non tantum eſt indolis præſtantia, ſed & induſtria atq; ſagacitas eximia: ſed retrogradus Mercurius actiones non ingenia impedit. Mars morborum ſignificator, ca-

lidas & siccas infirmitates corporis adfert, quas etiam expertus.

Iupiter generalis significator diuitiarum in septima ex coniugio diuitias durabiles per omne tempus vitæ largitur, præsertim cùm sit fortis & fortunatus coniunctus Veneri in proprio signo.

Septima domus cum suis significationibus bene constituta felicißimum dat coniugium, præsertim cum benefici Planetæ in septima existentes sint felices & potentes, nobilem diuitem & opulentam atq; bene moratam coniugem promittunt. Nam dotem accepit cum vxore sua vltra ducenta millia thalerorum, exceptis bonis immobilibus. Et cùm Lunam intueantur aspectu benigno concordiam & vnanimitatem coniugum largiuntur.

Itinerum significatores, promittunt itinera honorifica ob res Iouiales talesq; actiones & ad personas vel propter personas regias institutas.

Mars in quinta domo cum Saturno in proprio signo. Etsi hi in hoc loco solent negare filios, tamen cum Mars sit Dominus natiuitatis ascendentis, & quintæ domus in sua triplicitate & termino fortis dedit filios & datos seruabit, eruntq; potentes. Nam Saturnus propter loci præstantiam quintæ domus nihil mali perpetrare poterit in domo Martis circum-

datus

datus à Sole & Marte, quorum alter in exaltatione, alter in domo sua existit.

Sed anno Domini 1582. mortuus est ei filius natu minimus Iohannes, 17. Octob. peste. Nam Saturnus & Mars peruenerunt in annua ipsius reuolutione denuo ad 5. domum, & filius habuit Saturnum retrogradum in domo mortis in Leone, in propria natiuitate: sicut illi quoque antea anno 72. mortuus est filius Theodoricus.

Diuturnam autem fore vitam Henrici Ranzouij ostendunt Iupiter & Venus in septima quæ felicem plerumque designant senectutem. Atque idem constat ex ascendente, & Luna quæ est Hileth: deinde ex Almuthen genituræ scilicet Martis hoc modo: Ascendentis & Lunæ signa sunt humida, & satis humidi radicalis suppeditãt ipsi. Dominus verò ascendentis & Almuthen scilicet Mars, & per se feruens est & feruidum signum domicilium proprium occupat, vnde æquali mensura natiuum calorem humido radicali proportionatum præbet, ita vt neque humoris redundantia calorem extinguat, neque subito consumi ab ipso poßit. Habet etiam omnes Planetas sub terra felices. Illi tamen anno Climacterico 56. astra mortem minata sunt. Profectio enim eius anni ascendentis peruenit ad octauam domum & quadratum

dratum Solis, Saturni, & Martis & Lunæ, quæ est Hilech ad oppositionem Solis, Saturni & Martis. Deinde directio ascendentis contendit etiam ad quadratum Solis & Saturni, quem tamen ut â me ac ipso prædictum fuerat, superauit, sed non sine graui morbo. Et quanquam diu sit victurus, tamen quantum ex significatione astrorum colligi potest, ominantur illa Ranzouium morte mirabili vel subitanea esse periturum. Nam Sol, Saturnus & Mars sunt in signo violento, & cauda est in Octaua domo cum stella violenta Hercule.

Quod ut DEVS auertat, eiq; concedat ut omnibus animi sensibus integris spiritum unde accepit reddat, ac in vera ac pia nominis diuini inuocatione ex hac vitæ colluuione ad æternam immortalitatem feliciter emigret ex animo precor.

Schema cœleste ducis Holsatiæ Adolphi, una cum vero ipsius tempore natalitio, & iudicio, quod Oenoponti Matthias Delius, cùm Carolus V. Imperator ibi moraretur inscius nati nominis, petente id Henrico Ranzouio erexit, in calce adiectum est, idq; eam ob causam, quod ab Ebero annotatum reperitur in suo Calendario, eum natum esse anno Domini 1527. de quo tempore doctißimus vir Sixtus ab Hem-

Hemminga dicit, ille omnes Planetas in detrimento vel casu sitos esse, cùm tamen certò constat ducem Adolphum natum esse anno Domini 1526. mense Ianuario die 25. hora 11. minut. 30. in qua figura Planetæ omnes sunt directi & Luna in propria domo Venus in sua exaltatione, & quatuor Planetæ in aliorum Planetarum exaltationibus inueniuntur.

Dominus genituræ Iupiter, qui adiungit sibi Venerem.

Almuten coniugij est Venus vna cum Luna & Ioue.

Mutabilitatem vitæ imponit horoſcopus mobilis.

Itinera longa Luna efficit, quæ cùm ſit cum cauda, varia illa notat & ambigua, nec ſine ſumptibus magnis ſollicitaturum, eum externos domincs.

Natura quidem heroica eſt, excelſa & grandis, magnanimus quoque natus eſt & magni nominis ac famæ progenieiq́ magnæ. Propria inclinatio eſt ad rem bellicam & Architecturam, facultates proceſſu temporis augebuntur.

Fratrum conditionem commendat caput in tertia, vt parum aut nihil cum eis diſcordare videtur.

Parentes amplos denotat Sol in quarta & quidem ſenes, quia eſt in domicilio Saturni.

Similiorem quoq; exiſtimo matri quàm patri, paterq́ prius ni fallor morietur.

Copioſam prolem promittit ſignum fertile quintæ, & Luna in proprio domicilio reſpecta Venere.

Natus iuuenum conſortio magis quàm ſenum delectabitur. Luſoremq́ arguit coniunctio Martis cum Venere, gratum quoq; efficit mulieribus.

Planetæ directi ſunt omnes, quod non parum momenti ad felices ſucceſſus nati habet.

Iupiter in ſeptima tria nonnunquam denotat connubia & quidem illuſtria, ſed tamen hoc non auſim confirmare propter ſignum Tauri.

Hylech & Alcochoden eſt ipſa Luna, quæ vitam prolongat in annos 66. ſed videndæ quoque directiones.

Hæc nato contigerunt.

Anno Domini 1548. ætat. 23. profectus eſt Bruxellam ad aulam Caroli V. Imperatoris, ibiq́ per integrum annum permanſit.

Anno 1550. adfuit Carolo Auguſtæ, cùm ibi conuentus principum haberetur.

Anno 1551. in patriam Holſatiam rediјt, cùm Cæſar Carolus ex Oenoponte diſcederet, inopinatum aduentum Electoris Mauritij reformidans.

Anno 1552. cum 2000. equitibus, ſe ad Carolum contulit, obſidioniq́ vrbis Metenſis adfuit.

Anno 1559. Dithmarſiam vnâ cum rege Daniæ Friderico, & fratre Iohanne ſubegit, in qua lethaliter vulneratus fuit die 12. Iunij.

Anno 1564. ipſis natalibus Chriſti Philippi Landgrauij Haſsiæ filiam Chriſtinam in coniugem duxit, cùm qua quinque filios, ex quibus vnus mortuus, & quinque filias procreauit.

Anno 1567. iussu Imperatoris cum Electore Saxoniæ Gothanam arcem obsedit.

Anno 72. cùm princeps Aurantius bellum aduersus Albanum redintegraret Regi, Philippo Hispaniarum 2000. equitibus opem tulit, eodem anno laborauit febri quartana mense Februario.

Anno 1580. circa festum Michaëlis, obijt eius frater Iohannes dux Holsatiæ, à quo hæreditatem amplam consecutus est sequentibus annis.

Anno 1582. circa festum Pentecostes ad Landgrauium Vuilhelmum profectus est, & incidit durante profectione in periculosum morbum.

SE.

SEQVVNTVR VERSVS de Planetis.

SATVRNVS.

Mortales odio infestans & peste maligna
Falcifer immiti deuorat ore senex.
Ora modis miris semper cum liuida pallent,
Inuidia huic cordi est ambitioq; latens.
Turpis, iners animus, frigus sub pectore torpet,
Adiuuat hæredem, vomere scindit humum.

IVPITER.

Vtilis affulget iucundo sydere terris
Iuppiter, vnde iuuans dicitur esse pater.
Iura, magistratus, fora, templa tuetur & vrbes,
Iustitia clarus, consilijsq; viget.
Efficit hic magnis gratos, & amator honesti
Eximo natos tollit ad alta gradu.

MARS.

Igneus ecce micat rubicundo lumine Mauors,
Pectus & accensum feruida bilis agit.
Hunc iræ, rabies, furor, arma ferocia, cædes,
Proditio, bellum, seditioq; iuuant.
Sæpius apportat claram victoria famam,
Lites ex spolijs dißidijsq; facit.

SOL.

Sol oculus mundi, vita Sol lucis & auctor,
Lucens solus humo, nomina Solis habet
Magnanimos, iustos creat hic & sæpe superbos,
In solio reges collocat atque duces.
Langauos facit hic & magno nomine claros
Splendida fert regum dona fauore potens.

VENVS.

Hæc Soli vicina Venus nitet aurea vultu
Blanda, docens, forma iura potentis habet.
Lætitiam, choreas, lusus amat, ocia quærit,
Editus hac Amor est, hac genitrice iocus.
Vere nouo gaudet, terram fœcundat & æquor,
Commoda dat thalami fœdera, dote beat.

MERCVRIVS.

Mercurius fertur breuibus leuis æthere gyris.
Inconstans, varius nec statione manet.
Hic aciem ingenij, varias largitur & artes,
Dulcis & orator voce, poëta lyra est.
Mercator bonus est, animi vim mobilis æqui,
Applicat ille bonis, applicat ille malis.

LVNA.

Luna per humentes tenebras & candida bygis
Luce micat fratris: corpora magna creat.

Herbo-

Herbosis habitat ripis, fretâ cærula Ponti
Nauigat: extremo quærit in orbe domum.
Dat thalami socios & regna ablegat & vrbes,
Instabilis vitæ mutat & illa genus.

Hæc Disticha singulorum Planetarum domos, exaltationes & casus complectuntur H. Ranzouij.

Saturni domus est noctis caper, vrna diei
Huic dolor est aries, gloria libra seni.
Iuppiter Arcitenentis habet cum Pisce Sagittam,
Cui tamen in Cancro sors bona iniqua Capro.
Sed Martis domus est Aries & Scorpio pugnax,
Huncq́ Caper tollit, Cancer ad ima premit.
Sol habet hospitium sibi solus in æde Leonis,
Atq́ illi est Aries gloria, Libra dolor.
At Venus in Tauro, Libræq́ per atria versat,
Piscibus exultat, virgine pressa iacet.
Mercuriusq́ habitat Geminorum in sede, triumphat
Virgine & est mæstus pisce adeunte caput.
Luna domum Cancri tenet: illam Taurus honorat,
At supra hanc versans Scorpio sorte premit.

Men-

MENSIVM LABORES
H. Ranzouij.

IANVARIVS.

Ianus vina bibit, crepitantiq; aßidet igni,
Et pingues carnes torret, editq; ſuum.
Annum præteritum claudit reſeratq; futurum,
Sed venam ferro tangere iure vetat.

Aliter.

Iane biceps anni finis, redeuntis origo
Lætus ad igniuomum decoque parta focum.

FEBRVARIVS.

Indurat liquidas glacie Februarius vndas,
Frigeoq; exclamat, ligna bipenne ſecat.
Excitat ad Venerem, mandatq; incidere venam,
Sub glacie multos piſciculoſq; capit.

Aliter.

Qui Febtuo tibi nec pelles nec ligna reſeruas
Falleris, hac currum, qua ratis ibat, ages.

MARTIVS.

Vomere ſcindit agrum, nocteſq; diebus adæquat
Martius, & veris tempora læta creat.
Balnea inire iuuat, & naribus æquora ſulcat,
Ac vitem, frondes arboreaſq; putat.

Aliter.

Aliter.

Vomere scindit agrum, noctesq; diebus adæquat
Martius, & veris nancia hirundo redit.

APRILIS.

Arboribus frondes, dat campis gramen Aprilis,
Perficit ac pleno munere veris opus.
Humores purgare iubet medicamine prauos,
Et celebrat Christi paschata sacra gregis.

Aliter.

Cana viret tellus, se frondibus induit arbor
Aprili gemmas eliciente decus.

MAIVS.

Maius habet flores, flauum facit inde butyrum,
Lætitiaq; hilarat cuncta creata sua.
Venatu inuigilat, quo longas transigat horas
Temperie superat tempora cuncta sua.

Aliter.

Salue ter felix ò Maie Smaragdine salue:
Temperie certant tempora nulla tibi.

IVNIVS.

Iunius ad saeui proficiscitur horrida Martis
Prælia, mellificat, fænaq; falce metit.
Crescentem segetem spicis exasperat, atq;
Lanam ouium tondet, Solstitiumq; facit.

Aliter.

Iunius æstiuo detonsa tempore lana
Defendas pecori Solstitium iubeo.

IVLIVS.

Iulius ardenti cane torridus arua perurit,
Et gelido nudos abluit amne viros.
Falce metit segetes, sequitur vestigia cerui,
Ac lepores fallit seu cane siue plagis.

Aliter.

Sub Brumam ne forte pecus moriatur, Iuli,
Prospicis & curua gramina falce secas.

AVGVSTVS.

Augustus pyra dat, maturat poma calore,
Ad coitum ceruos sollicitatque vagos.
Æstiferi canis ardores hic terminat idem,
Atque operas finem messis habere facit.

Aliter.

Iam maturescunt Augusti munere fruges,
Cumque amplo sortem fœnore reddit ager.

SEPTEMBER.

Stercore September sterilem fœcundat agellum,
Proscissoque iacit semina lecta solo.
Maturas roseo de palmite colligit vuas,
Noctem æquat luci, dulcia musta capit.

Aliter.

Augusti Ceres, est Septembris munus Iacchus,
Vnde homines viuunt nos duo perficimus.

OCTOBER.

Frigoribus cælum magis intractabile reddit,
October stabula hinc cogit adire pecus.
Arboribus fructus adimit, spoliatq; decore,
Atq; etiam cupide turbida musta bibit.

Aliter.

October mustum calcatis exprimit vuis
Et ferit hoc anno, quæ redeunte metat.

NOVEMBER.

Ligna vehit mactatq; boues & lætus ad ignem
Ebria Martini festa Nouember agit.
Ad pastum in siluam porcos compellit, & ipse
Pinguibus interea vescitur anseribus.

Aliter.

Autumnus quæcunq; dedit consumo Nouember,
Et pinguem hyberna glande trucido suem.

DECEMBER.

In niue persequitur vestigia pressa ferarum,
Abluit & calida membra December aqua.
Aufert Solstitium, celebrat cunabula Christi,
Et iugulat porcos, tribula dura ferit.

Aliter.

Haud auis haud fera venanti deest vlla Decembri,
Quamuis ningat atrox & gelet vsque vadum.

Versus continens diuisionem anni, mensium & dierum.

Absoluit cursum duodenis mensibus annus
Quatuor hebdomadas mensis complectitur vnus,
Hebdomada est septem rursus distincta diebus,
Quæq; dies constat viginti quatuor horis.
Attamen integris numeratus partibus annus,
Ter centum cum sexaginta quinq; diebus
Perficitur: si sex tamen addas insuper horas,
Integer inde dies quarto fit quolibet anno,
Hinc bisextilis tum denique nascitur annus.

His comprehenduntur qualitates & proprietates anni H. R.

Ver prabet flores, calidum ver feruet & humet:
Æstas sicca calet, formosa est messibus æstas:
Musta dat & morbos Autumnus, siccat & alget:
Friget & humet, hyems glacie & niue flumina stringit.

Tetrastichon fertilitatem anni designans H. R.

Mensis vbi fuerit Martis sub nube serenus,
Et contra pluuijs fœtus Aprilis aquis.

Frigora

Frigora si Maius secum trahat, aureus annus
Tunc tibi, & omnigenis fructibus uber erit.

His versibus comprehensi sunt mensium dies.

Iunius, Aprilis, September & adde Nouembrem,
Hi denos ter habent, dinumerantq; dies.
Hinc omnes reliquos menses ex ordine Iani
Vnum & triginta quemq; tenere ferunt.
Sed Februus tantum viginti continet octo,
Ille bisextilis ni tamen annus erit.

Hi menses anni continent, & signa in quibus Sol versatur, deinde Solstitia & æquinoctia H. R.

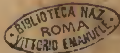
Martius atque Aries producunt tempora veris,
Aprilis secum torui fert cornua Tauri,
Floribus adducit Geminorum sydera Maius,
Solstitium æstiuum Cancri fert Iunius axe.
Quintilem mensem Leo feruidus igne perurit,
Augusto messes tecum trahis aurea virgo,
AEquat september noctes examine Libra,
Scorpius Octobrem pugnax iubet ire minacem,
Exerit Arcitenens medio sua signa Nouembri,
Solstitium affers hyemis Capricorne Decembri,
In media Iani madidi stat sydus Aquarij,
Procedunt duplices in februa tempora pisces.

Ad Lectorem Theophilus Siluius.

VTrumque me præstitisse arbitror candide Lector, ea quæ titulus huius breuis tractatus promisit. Si autem in describendo aut singula nomina seorsim sub annis suis colligendo errauerim, aut forsitan numeros transposuerim, id festinationi potius meæ, quàm negligentiæ asscribas velim.

Quod si etiam inter hos, qui annis Climactericis perierunt, nonnullos inuenies annotatos aliquo anno mortuos, in quem tamen eorum obitus non præcisè incidit, certò nihilominus deprehendes, illos plerumque circa illum annum paulò antè, vel statim post defunctos esse. Quin etiam interdum diuersæ sunt historiarum sententiæ de morte nonnullorum illustrium virorum. Sed tamen hîc nihil eiusmodi annotatum est, quod non ex auctore vel historiographo aliquo, aut mortuorum monumentis probari queat.

Hæc breuiter tibi significanda esse duxi, vtque meam operam in describendo aut edendo boni consulas rogo. Si gratum tibi hunc laborem esse intellexero, breui alia maiora ex eadem bibliotheca Ranzouiana proferam. Vale.

FINIS.

LIPSIÆ

EXCVDEBAT GEORGIVS

DEFNER,

Impensis Henningi Grosij, Ciuis ac Bibliopolæ Lipsens.

ANNO CIↃ. IↃ. XXCIV.

Errata, partim graphica partim Ty- pographica, ſic corrige.

In Præfatione.

α. 4. facie 1. l. 27. pro, nucc ernere, lege, nunc cernere.
β 3. facie 2. lin. 20. pro δυσαυτιο λογικτος, lege, δυσαυτιολόγιτος.
β. 4. facie 1. lin. 6. pro accerſantur, lege accerſuntur.

Folio 26. lin. 12. pro Chronicrum, lege, Chronicorum.
36. l. 9. pro expectaq;, lege, expectataq;.
41. l. 21. pro addit, lege addidit.
49. l. 20. pro patus, lege partus.
58. l. 17. poſt verbum eſſent notetur hæc nota: &c.
Ibidem pro Baclero, lege Barleto.
62. l. 9. pro lucidus, lege lucidius.
75. l. 13. pro Mahematicas, lege Mathematicas.
82. l. 3. pro verietatem, lege varietatem.
97. l. 1. pro ſuppetitet, lege ſuppeditet.
Ibidem, poſt dictionem: rutilat, deleatur comma & ponatur poſt, cœlum.
130. l. 1. pro luminariam, lege luminarium.
Ibidem l. 2. pro tuit, lege potuit.
Ibidem l. 5. pro indulgeret, lege indulgerent.
136. l. 2. pro quartarum, lege trium quartarum.
138. l. 15. ad finem penultimi paragraphi hæc verba inſerantur: Auicenna inquit: Matrix primo deglutit vnum ſemen pro formatione vnius: Poſtea alterum pro formatione alterius, cum mora & quiete.
152. l. 6. pro nihi, lege mihi.
153. l. 16. pro liberati, lege libertati.
157. l. 12. pro ſuiſſe, lege fuiſſe.
164. l. 7. pro camina, lege canina.
Ibidem l. 17. pro Firmius, lege Firmicus.
172. l. 5. pro Sagittarium, lege Martem.

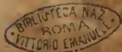
Folio 174. lin. 1. pro ablegasset, lege ablegassent.
177. l. 1. pro collocaturum, lege collocuturam.
182. l. 3. pro illusti, lege illustri.
Ibidem l. 21. pro initietus. lege initiatus.
289. lineam 16. totam dele.
192 l. 17. pro Selinum, lege Selimum.
195. l. 14. pro Sorpione, lege Scorpione.
218. l. 4. pro sumit, lege subit.
224. l. 1. pro habeat, lege habebat.
Ibidem l. penult pro quiquam, lege quicquam.
227. l. penult. pro Frimico, lege Firmico.
228. l. 4. pro doctas, lege doctos.
238. l. 11. pro Deutronomium, lege Deuteronomium.
244 l. vlt. pro misi, lege misit.
245. l. 9. pro Hebræis, lege Hebræi.
249. l. 15. pro Iunctinus, lege Iustinus.
252. l. 20 pro septimo, lege septennio.
256. l. 2. pro externario, lege ex ternario.
Ibid. l. 10. pro, septimis quibusque, lege, septimo quoque.
264. l. 13. pro Enneatice, lege Enneatico.
266. l. 1. pro ah, lege ab.
270. l. 6. pro Afrricæ, lege Africæ.
273. l. 18. pro Ianurijs, lege Ianuarijs.
278. l. 22 pro moruus, lege mortuus.
279. lineam 5. lege sic: Philopœmenes dux Achæorum à Dinocrate veneno interfectus anno 70.
288. l. 17. pro Siegman, lege Sickman.
297. l. 19. pro Carrhas, lege Cannas.
304. l. 4. pro inger, lege integer.
305. l. 6. pro quadridui, lege quatridui.
306. l. 4. addantur hæc verba: vt nonnulli volunt.
311. l. 4. pro innior, lege iunior.
312. l. 6. Hilarius & quæ de eo scribuntur, omnia deleantur.
320. l. 4. pro oius, lege eius.
322. l. 14. pro mortuuus, lege mortuus.
Ibidem l. 20. pro costantissime, lege constantissime.

Folio

Folio 325. l. 22. pro Vilnai bidem, lege Vilnæ, ibidem.
327. l. 5. pro inter, fectus, lege interfectus.
Ibidem reliquis exemplis in inferiori paginæ margine, adde & hoc :
Ludouicus Elector Palatinus obijt anno Dom. 1583. 12. Decemb. annum agens ætatis 45.
335. l. 3. pro Dionysius, lege Dionysia.
336. transpone lineam 1. 2. 3. 4. & lege sic :
Theodosius Constantinopolitanus Imperator vixit annos 49. menses 3. dies 19.
Honorius filius Theodosij vixit annos 49. mens. 11. dies 7. obijt Romæ.
338. l. 16. pro Sauricus, lege Gauricus.
340. l. 8. pro Magapolensis, lege Megapolensis.
342. l. 1. pro fatale, lege fatalem.
359. l. vlt pro 46. lege 64.
362. l. 21. pro prudendia, lege prudentia.
363. l. 21. pro Toletanus, lege Dertusensis.
369. l. 5. pro quotitiana, lege quotidiana.
386. l. 2. deleatur semel Maternus.
390. l. 12. pro Ffortia, lege Sfortia.
391. l. vlt. pro Eaulus, lege Paulus.
392. l. 9. sub anno 1552. dele Magnum ducem Magapolitanum, & transpone eum superius lin. 5. sub anno 1550. hisce verbis:
Magnus dux Megapolensis Henrici filius Episcopus Suerinensis obijt 28. Ianuarij.
399. l. 19. pro mottalibus, lege mortalibus.
401. l. vlt. coniunctio Et in principio deleatur, & ponatur ante vocem, Alibi.
Ibidem l. 10. præ alæ, lege aliæ.
404. l. 7. 8. 9. 10. lege sic :
Theodosius Imperator Constantinopolitanos vixit annos 49. menses 3. dies 19.
Honorius filius Theodosij vixit annos 49. mens. 11. dies 7.

Ibidem lin. 17. pro Alphonſus, lege Adolphus.
Folio 405. lin. 3. pro annot, lege annos.
406. l. 21. pro 71. lege 21.
407. l. 19. dele: ac morbis.
413. l. 23. pro Allerum, lege Albertum.
Ibidem l. 17. pro Sueuo, lege Sueno.
414. l. 21. pro ſetutus, lege ſecutus.
427. l. 4. pro, hebdomaticos aut climactericos, lege Hebdomaticis aut climactericis.
Ibidem l. 6. pro hæc, lege hæ.
428. l. 6. & 9. pro ſeptuages, lege ſeptuagies.
436. l. 9. pro ſuffoſatus, lege ſuffocatus.
437. l. 19. pro conſideratur, lege conſiderarunt.
pro, faterunt, lege fatentur.
442. l. 11. pro Salnigsleue, lege Salingsleue.
446. l. 2. pro ſyderorum, lege ſydereorum.
447. l. 5. pro duobus, lege duabus.
464. l. penult. pro naribus, lege nauibus.
469. latere poſteriori l. 1. pro vtrumque, lege vtcunque.

F I N I S.

R.

LEGATORIA A. PANDIMIGLIO · ROMA ·